

STATUTSKI KANCELARIJI
GRADA KOSOVA

center
modernih
veština

модел

СТАТУТА

ОПШТИНА И ГРАДОВА

кањижа
суботица нови
комбор кнежевац
бачка кула сента чока
топола врбас кикинда
апатин мали бечејада нова црња
ошаци иђош темерин нови бечеј
србобран житиште
бачки петровац жабаљ сечањ
бач нови сад зрењанин
бачка паланка сремски тител пландиште
беочин карловци ковачица вршац
шид ириг инђија опов о
сремска земун стара пазова алибунар
митровица сурчин палилула панчево бела
богатић београд звездара гроцка црква
рума нови београд савоин врачар ковин велико
шабац пећинци вождовац пожаревац градиште
лозница владимирци чукарица смедерево голубац
крупань коцељева барајево сопот велика жабари мајданпек
осечина уб лазаревац кладеновац плана петровац на млави
мали зворник лајковац аранђеловац ларово неготин
љубовија ваљево паланка деспотовац бор
мионица љиг топола свиљајнац бољевац
горњи милановац рача јагодина жагубица
бајина башта киић крагујевац њуприја зајечар
кошјерић чачак рековац варварин
ужице пожгеа сокобања
чајетина лучани врњачка ћићевац параћин
ариље бања трстеник кражањ књажевац
нова краљево крушевац алексинац сврљиг
варош александровац мерошина нишка бања
прибој на лиму и вањица блаце црвени крст пирот
пријепоље рашка брус прокупље ниш бела паланка
нови пазар лепосавић медијана пантелеј дољевац
сјеница звечан куршумлија палилула житорађа гацин хан
тутинзубин косовска бојник власотинце димитровград
поток митровица лесковац бабушница
вучитрн подујево медвеђа црна трава
пећ исток обилић приштина владичин хан
србица косово поље врање босилеград
дечани клинаглоговац косовска ново брдо
ђаковица сува штимље каменица трговиште
ораховац урошевац прешево бујановац
штрпце витина
призрен качаник
драгаш

МОДЕЛИ

СТАТУТА

ОПШТИНА И ГРАДОВА

Аутори

Ђорђе Станичић • мр Милош Ђајић • Радмила Јосиповић • Дарија Шајин • Петар Вујадиновић • проф. др Маријана Пајванчић • Томислав Жигманов • мр Јелена Јеринић • Александра Милић • Душан Васиљевић • мр Татијана Крижанић – Павловић • Никола Тарбук •

Стална конференција градова и општина и Центар модерних вештина

Београд, 2008. година

Издавачи
Центар модерних вештина
Кнегиње Зорке 2, Београд
011/3448 008
office@cmv.org.yu
www.cmv.org.yu

Стална конференција градова и општина
Македонска 22
011/3223 466
secretariat@skgo.org
www.skgo.org

За издаваче
мр Милош Ђајић
Ђорђе Станичић

Уредници
мр Милош Ђајић
Никола Тарбук
Владимир Јовановић

Лектор
Јасна Аничич

Дизајн корица и припрема за штампу
Алесандра Милаковић
Агенција "О2"

Штампа
VIZARTIS
Милоја Закића 27, Београд

Тираж
650

Објављивање ове публикације омогућио је Фонд за отворено друштво

Садржај

ПРЕДГОВОР	5
МОДЕЛ СТАТУТА ГРАДА	7
МОДЕЛ СТАТУТА ГРАДА СА ВИШЕ УПРАВА	81
МОДЕЛ СТАТУТА ОПШТИНЕ	153
МОДЕЛ СТАТУТА ОПШТИНА СЕ ВИШЕ УПРАВА	225
О ОРГАНИЗАЦИЈАМА	299

Радна група

Ђорђе Станичић

Генерални секретар СКГО

мр Милош Ђајић

председник УО ЦМВ-а

Радмила Јосиповић

помоћница директора Службе за скупштинске послове Градске управе Скупштине града Београда

Петар Вујадиновић

начелник Општинске управе Општине Ужице

Дарија Шајин

начелница Јужнобачког управног округа

мр Јелена Јеринић

асистенткиња на Правном факултету Универзитета „УНИОН“ у Београду

Александра Милић

правна саветница СКГО

проф. др Маријана Пајванчић

професорка на Правном факултету у Новом Саду

Томислав Жигманов

координатор програма Фонда за отворено друштво

Никола Тарбук

помоћник Генералног секретара СКГО за заступање

Душан Васиљевић

шеф Тима за правне послове, USAID - програм подстицај економском развоју општина

мр Татијана Павловић – Крижанић

заменица шефа Тима за правне послове USAID - програм подстицај економском развоју општина

Александар Протић

менаџер пројекта Програма подршке општинама

Наташа Драгојловић

саветница за институционални оквир „Програм јачања локалне самоуправе у Србији“, СКГО

Предговор

Моделу статута који су пред Вама резултат су заједничког рада Центра модерних вештина (ЦМВ) и Сталне конференције градова и општина (СКГО). Настали су уз подршку Фонда за отворено друштво и Европске Уније у оквиру „Програма јачања локалне самоуправе у Србији“, који финансира ЕУ, реализује Агенција за реконструкцију, а спроводи Савет Европе у сарадњи са СКГО. Наш заједнички циљ је био - израда квалитетних Модела статута намењених градовима и општинама Србије.

Тим за израду Модела статута чинили су искусни правници, са вишегодишњим искуством у области правне регулативе и праксе у области локалне самоуправе. Такође у рад тима су били укључени и експерти из појединих области за које смо сматрали да нису у довољној мери третиране законом. Ужи радни тим су чинили: **Радмила Јосиповић**, помоћница директора Службе за скупштинске послове Градске управе Скупштине града Београда, **Петар Вујадиновић**, начелник општинске управе, општина Ужице и **Дарија Шајин**, начелница Јужнобачког управног округа. Као правни експерти, значајну помоћ су пружили: **мр Јелена Јеринић**, асистенткиња на правном факултету Универзитета Унион и **Александра Милић**, правна саветница СКГО.

За разраду специфичних области били су задужени следећи експерти: **проф. др Маријана Пајванчић**, професорка на правном факултету у Новом Саду, **Томислав Жигманов**, координатор програма Фонда за отворено друштво, **Никола Тарбук**, помоћник генералног секретара за заступање, СКГО, **Душан Васиљев**, шеф Тима за правне послове, USAID - програм подстицаја економском развоју општина, **мр Татијана Павловић – Крижанић**, заменица шефа Тима за правне послове USAID - програм подстицаја економском развоју општина, **мр Милош Ђајић**, председник УО ЦМВ-а и **Ђорђе Станичић**, Генерални секретар СКГО.

Тим који је радио на изради текстова статута жели да нагласи да се ради о моделима – дакле о текстовима који би требало да послуже као основа, а не као готова решења.

Свих четири Модела статута настали као резултат сталног залагања за модерније организовану локалну самоуправу по мери грађана. Наша је жеља да ови модели помогну општинским и градским управама да се организију на савременији и ефикаснији начин. Сматрамо да је ово јединствена прилика да све општине и градови у Србији изврше темељну ревизију својих конститутивних аката, и то не само да би их прилагодили одредбама Закона о локалној самоуправи, већ и да би кроз статуте прецизирали односи који су кључни за ефикасно функционисање локалних власти. Ови модели статута отварају могућност да се кроз предвиђена решења уведу механизми и праксе које су се у земљама развијене демократије показале као драгоцене за ефикасну и партиципативну локалну самоуправу.

Како бисмо били сигурни да су модели статута припремљени у складу са највишим европским стандардима, у њихову израду били су укључени експерти Савета Европе. Сам процес израде је текао у неколико фаза - урађен је основни садржај Модела статута који је послужио као основа за надоградњу специфичности које садрже појединачни модели (статут општине, статут општине са више управа, статут града и статут града са више управа). У завршној фази писања Модела статута, организована је јавна расправа са начелницима општинских управа из Западне Србије, која је организована, захваљујући несебичној помоћи *Александра Протића*, и Програма помоћи општинама Краљево (МСП), као и прикупљање коментара на нацрте од релеватних партнера, чији су предлози и примедбе били драгоцени.

Верујемо се да ће Вам ови Модели бити од значајне помоћи у процесу ревизије ваших правних аката, те да ћете понуђена решења искористити тако да градови и општине Србије буду организовани ефикасно и модерно, узимајући у обзир потребе грађана.

мр Милош Ђајић

МОДЕЛ СТАТУТА ГРАДА

кањижа
суботица нови
сомбор кнежевац
сента чока
бачка кула врбас кикинда
топола бечејада нова црња
апатин мали темерин нови бечеј
ошаци иђош србобран житиште
бачки петровац жабаљ сечањ
бач нови сад зрењанин
бачка паланка сремски тител планиште
беочин карловци ковачица вршац
шид ириг инђија опов а
сремска земун стара пазова алибунар
митровица сурчин београд полилула панчево бела
богатић нови београд звездара гроцка црква
рума стари град венац пожаревац ковин велико
шабац пећинци вождовац градиште
чучарица смедерево голубац
лозница аламирци раковица мало црниће кучево кладово
обреновац барајево сопот велика жабари мајданпек
крупань коцељево младеновац плана петровац на млави
осечина уб лазаревац аранђеловац ладово неготин
мали зворник лајковац смедеревска баточина
љубовија ваљево паланка деспотовац бор
мионица љиг топола свиљајнац бољевац
горњи милановац рача јагодина жагубица
бајина башта књи крагујевац ћуприја зајечар
косјерић чачак рековац варварин
ужице пожега
чајетина лучани врњачка ћићевац сокобања
ариље бања трстеник кражањ књажевац
нова краљево крушевац алексинац сврљиг
варош александровац мерошина нишка бања
прибој на лиму и вањница
пријепоље рашка брус благац црвени крст пирот
нови базар лепосавић медијана пантелеј дољевац
сјеница звечан куршумлија палилула Житораја гацин хан
тутин зубин косовска бојник власотинце димитровград
поток митровица лесковац бабушница
вучитрн подујево медвеђа црна трава
пећ исток обилић приштина владин хан
србица косово поље врање босидеград
дечани клинагловац
ђаковица сува штимље косовска ново брдо
река липљан гњилане бујановац
ораховац урошевац прешево
штрпце витина
призрен качаник
драгаш

МОДЕЛ СТАТУТА ГРАДА

На основу члана 20. Закона о територијалној организацији Републике Србије („Службени гласник Републике Србије“, број 129/2007), члана 11. и члана 32. тачка 1. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Србије“, број 129/2007), Скупштина града _____ на седници одржаној _____ 2008. године
д о н е л а ј е

СТАТУТ

ГРАДА _____

I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет уређивања

Члан 1.

Овим статутом, у складу са законом, уређују се права и дужности града _____ (у даљем тексту: Град), начин, услови и облици њиховог остваривања, облици и инструменти остваривања људских и мањинских права у Граду, број одборника Скупштине града, организација и рад органа и служби, начин учешћа грађана у управљању и одлучивању о пословима из надлежности Града, оснивање и рад месне заједнице и других облика месне самоуправе, као и друга питања од значаја за Град.

Положај Града

Члан 2.

Град је територијална јединица у којој грађани остварују право на локалну самоуправу у складу са Уставом, законом и овим статутом.

Грађани који имају бирачко право и пребивалиште на територији Града, управљају пословима Града у складу са законом и овим статутом.

Грађани учествују у остваривању локалне самоуправе путем грађанске иницијативе, збора грађана, референдума, других облика учешћа грађана у обављању послова Града и преко својих одборника у Скупштини града, у складу са Уставом, законом и овим статутом.

Територија

Члан 3.

Територију Града, утврђену законом, чине насељена места, односно подручја катастарских општина које улазе у њен састав, и то:

насељено место _____ катастарска општина

Својство правног лица

Члан 4.

Град има својство правног лица.

Седиште Града је у _____, улица _____.

Језик и писмо

Члан 5.

На територији Града у службеној употреби је српски језик и ћирилично писмо.

НАПОМЕНА:

У градовима са мултиетничким саставом становништва, члан 5. гласи:

„На територији Града у службеној употреби је српски језик и ћирилично писмо и мађарски језик и латинично писмо, (и/или) русински језик и ћирилично писмо, (и/или) босански језик и латинично писмо, (и/или) бугарски језик и ћирилично писмо, (и/или) хрватски језик и латинично писмо, (и/или) албански језик и латинично писмо, (и/или) румунски језик и латинично писмо, (и/или) словачки језик и латинично писмо, (и/или) чешки језик и латинично писмо.

Симболи Града

Члан 6.

Град има грб и заставу.

Грб Града, _____.

Застава Града је _____.

Употреба грба и заставе Града ближе се уређује одлуком Скупштине града.

Употреба симбола Града

Члан 7.

Застава и грб Града могу се истицати само уз државне симболе.

У службеним просторијама органа Града истичу се само државни симболи и грб и застава Града.

НАПОМЕНА:

У градовима на територији АП Војводине, став 2. гласи:

„У службеним просторијама органа Града истичу се државни симболи, симболи АПВ, грб и застава Града, као и симболи националних мањина чији је језик у службеној употреби на територији Града.“

У градовима са мултиетничким саставом становништва, став 2. гласи:

„У службеним просторијама органа Града истичу се државни симболи, грб и застава Града, као и симболи националних мањина чији је језик у службеној употреби на територији Града.“

Печат

Члан 8.

Органи Града имају печат.

Печат је округлог облика са исписаним текстом: Република Србија, Град _____, назив органа исписан на српском језику и ћириличним писмом и грбом Републике Србије у средини.

НАПОМЕНА: У градовима на територији АП Војводине, став 2. гласи:

„Печат је округлог облика са исписаним текстом: Република Србија, Аутономна Покрајина Војводина, Град _____, назив органа исписан на српском језику и ћириличним писмом и мађарском језику и латиничним писмом, (и/или) русинском језику и ћириличним писмом, (и/или) босанском језику и латиничним писмом, (и/или) бугарском језику и ћириличним писмом, (и/или) хрватском језику и латиничним писмом, (и/или) албанском језику и латиничним писмом, (и/или) румунском језику и латиничним писмом, (и/или) словачком језику и латиничним писмом, (и/или) чешком језику и латиничним писмом и грбом Републике Србије у средини.“

У градовима са мултиетничким саставом становништва, став 2 гласи:

„Печат је округлог облика са исписаним текстом: Република Србија, Град _____ и назив органа исписан на српском језику и ћириличним писмом и мађарском језику и латиничним писмом, (и/или) русинском језику и ћириличним писмом, (и/или) босанском језику и латиничним писмом, (и/или) бугарском језику и ћириличним писмом, (и/или) хрватском језику и латиничним писмом, (и/или) албанском језику и латиничним писмом, (и/или) румунском језику и латиничним писмом, (и/или) словачком језику и латиничним писмом, (и/или) чешком језику и латиничним писмом и грбом Републике Србије у средини.“

Празник Града

Члан 9.

Град има празник.

Празник града утврђује се посебном одлуком Скупштине општине.

Награде и јавна признања

Члан 10.

Град установљава награде и друга јавна признања организацијама и грађанима за значајна остварења у производњи, науци, уметности и другим друштвеним областима.

Град додељује звање почасног грађанина Града.

Награде и друга јавна признања и звање почасног грађанина додељују се поводом Дана Града.

Врсте награда и других јавних признања, услови и начин њиховог додељивања, као и услови и начин доделе звања почасног грађанина, уређују се посебном одлуком.

Утврђивање назива делова насељених места

Члан 11.

Град утврђује називе улица, тргова, градских четврти, заселака и других делова насељених места на својој територији посебном одлуком, уз претходну сагласност министарства надлежног за послове локалне самоуправе.

НАПОМЕНА:

За градове са мултиетничким саставом становништва додаје се став 2, који гласи:

„Ако је на територији Града у службеној употреби језик националне мањине, у поступку промене назива улица, тргова, градских четврти, заселака и других делова насељених места прибавља се мишљење националног савета националне мањине.“

Јавност рада

Члан 12.

Рад органа Града је јаван.

Јавност рада, по правилу, обезбеђује се:

- 1) путем издавања билтена, информатора, сарадњом са медијима, презентовањем одлука и других аката јавности и постављањем интернет презентације;
- 2) организовањем јавних расправа у складу са законом, овим статутотом и одлукама органа Града;
- 3) и у другим случајевима утврђеним овим статутотом и другим актима органа Града.

НАПОМЕНА:

За градове са мултиетничким саставом становништва додаје се став 3, који гласи:

„Град своје информације и обавештења објављује и на језицима и писмима националних мањина који су у службеној употреби у Граду.“

Имовина Града

Члан 13.

Град има своју имовину.

Имовином Града самостално управљају и располажу органи Града, у складу са законом.

II. НАДЛЕЖНОСТИ ГРАДА

Надлежности града

Члан 14.

Град врши надлежности општине утврђене Уставом и законом, као и друге надлежности и послове државне управе који су му законом поверени.

НАПОМЕНА:

За градове који су на територији АП Војводине, члан 14. гласи:

„Град врши надлежности општине утврђене Уставом и законом, послове из оквира права и дужности Републике који су му законом поверени, као и послове које му повери Аутономна покрајина својом одлуком.“

Надлежности утврђене Уставом и законом

Члан 15.

Град, у вршењу своје надлежности, преко својих органа, у складу са Уставом и законом:

- 1) доноси програме развоја Града и појединих делатности;
- 2) доноси просторни план Града;
- 3) доноси урбанистичке планове;
- 4) доноси буџет и усваја завршни рачун;
- 5) утврђује стопе изворних прихода Града, као и начин и мерила за одређивање висине локалних такса и накнада;
- 6) уређује и обезбеђује обављање и развој комуналних делатности (пречишћавање и дистрибуција воде, пречишћавање и одвођење атмосферских и отпадних вода, производња и снабдевање паром и топлом водом, линијски градски и приградски превоз путника у друмском саобраћају, одржавање чистоће у Граду, одржавање депонија, уређивање, одржавање и коришћење пијаца, паркова, зелених, рекреационих и других јавних површина, јавних паркиралишта, јавна расвета, уређивање и одржавање гробаља и сахрањивање и др.), као и организационе, материјалне и друге услове за њихово обављање; оснива јавна предузећа ради обављања комуналних делатности на својој територији;
- 7) стара се о одржавању стамбених зграда и безбедности њиховог коришћења и утврђује висину накнаде за одржавање стамбених зграда;
- 8) спроводи поступак исељења бесправно усељених лица у станове и заједничке просторије у стамбеним зградама;
- 9) доноси програме уређења грађевинског земљишта, уређује и обезбеђује вршење послова уређења и коришћења грађевинског земљишта и утврђује висину накнаде за уређивање и коришћење грађевинског земљишта;
- 10) доноси планове и програме и спроводи пројекте локалног економског развоја, стара се о унапређењу општег оквира за привређивање у Граду, промовише економске потенцијале Града, иницира усклађивање образовних профила у школама са потребама привреде, олакшава пословање постојећих привредних субјеката и подстиче оснивање нових привредних субјеката и отварање нових радних места;
- 11) уређује и обезбеђује коришћење пословног простора којим управља, утврђује висину накнаде за коришћење пословног простора и врши надзор над коришћењем пословног простора;
- 12) стара се о заштити животне средине, доноси програме коришћења и заштите природних вредности и програме заштите животне средине, односно локалне акционе и санационе планове, у складу са стратешким документима и својим интересима и специфичностима и утврђује посебну накнаду за заштиту и унапређење животне средине;

- 13) уређује и обезбеђује обављање послова који се односе на изградњу, рехабилитацију и реконструкцију, одржавање, заштиту, коришћење, развој и управљање локалним и некатегорисаним путевима, као и улицама у насељу;
- 14) уређује и обезбеђује посебне услове и организацију ауто-такси превоза путника;
- 15) уређује и обезбеђује организацију превоза у линијској пловидби који се врши на територији Града, и одређује делове обале и воденог простора на којима се могу градити хидрограђевински објекти и постављати пловни објекти;
- 16) оснива робне резерве и утврђује њихов обим и структуру, уз сагласност надлежног министарства, ради задовољавања потреба локалног становништва;
- 17) оснива установе и организације у области основног образовања, културе, примарне здравствене заштите, физичке културе, спорта, дечје заштите и туризма, прати и обезбеђује њихово функционисање;

НАПОМЕНА:

За градове са мултиетничким саставом становништва, тачка 17. гласи: „оснива установе и организације у области основног образовања и културе од значаја за Град и за припаднике свих националних заједница, примарне здравствене заштите, физичке културе, спорта, дечје заштите и туризма, прати и обезбеђује њихово функционисање;“

- 18) оснива установе у области социјалне заштите, прати и обезбеђује њихово функционисање, даје дозволе за почетак рада установа социјалне заштите, које оснивају друга правна и физичка лица, утврђује испуњеност услова за пружање услуга социјалне заштите, утврђује нормативе и стандарде за обављање делатности установа чији је оснивач, доноси прописе о правима у социјалној заштити и обавља послове државног старатеља;
- 19) организује вршење послова у вези са заштитом културних добара од значаја за Град, подстиче развој културног и уметничког стваралаштва, обезбеђује средства за финансирање и суфинансирање програма и пројеката у области културе од значаја за Град и ствара услове за рад музеја и библиотека и других установа културе чији је оснивач;

НАПОМЕНА:

За градове са мултиетничким саставом становништва, тачка 19. гласи: „организује вршење послова у вези са заштитом културних добара од значаја за Град и за националне заједнице чији припадници живе на територији Града, подстиче развој културног и уметничког стваралаштва припадника свих националних заједница на територији Града, обезбеђује средства за финансирање и суфинансирање програма и пројеката у области културе од значаја за Град и за националне заједнице чији припадници живе на територији Града и ствара услове за рад музеја и библиотека и других установа културе чији је оснивач;“

- 20) организује заштиту од елементарних и других већих непогода и заштиту од пожара и ствара услове за њихово отклањање, односно ублажавање њихових последица;
- 21) доноси основе заштите, коришћења и уређења пољопривредног земљишта и стара се о њиховом спровођењу, одређује ерозивна подручја, стара се о коришћењу пашњака и одлучује о привођењу пашњака другој култури;
- 22) уређује и утврђује начин коришћења и управљања изворима, јавним бунарима и чесмама, утврђује водопривредне услове, издаје водопривредне сагласности и водопривредне дозволе за објекте локалног значаја;
- 23) стара се и обезбеђује услове за очување, коришћење и унапређење подручја са природним лековитим својствима;
- 24) подстиче и стара се о развоју туризма на својој територији и утврђује висину боравишне таксе;
- 25) стара се о развоју и унапређењу угоститељства, занатства и трговине, уређује радно време, места на којима се могу обављати одређене
- 26) управља имовином Града и користи средства у државној својини и стара се о њиховом очувању и увећању;
- 27) уређује и организује вршење послова у вези са држањем и заштитом домаћих и егзотичних животиња;
- 28) организује вршење послова правне заштите својих права и интереса;
- 29) образује органе, организације и службе за потребе Града и уређује њихову организацију и рад;
- 30) ствара услове за унапређивање, остваривање и заштиту људских права;
- 31) доноси стратегије и усваја посебне мере у циљу отклањања неједнакости и стварања једнаких могућности остваривања људских и мањинских права, помаже развој различитих облика самопомоћи и солидарности са лицима са посебним потребама, као и са лицима која су суштински у неједнаком положају са осталим грађанима и подстиче активности и пружа помоћ организацијама инвалида и другим социјално-хуманитарним организацијама на својој територији;
- 32) подстиче и помаже развој задругарства;
- 33) организује службу правне помоћи грађанима;
- 34) стара се о остваривању, заштити и унапређењу људских права и индивидуалних и колективних права припадника националних мањина и етничких група; стара се о остваривању, заштити и унапређењу равноправности жена и мушкараца, усваја стратегије и посебне мере усмерене на стварање једнаких могућности остваривања права и отклањање неравноправности;
- 35) *утврђује језике и писма националних мањина који су у службеној употреби на територији Града и обезбеђује њихово равноправно коришћење у поступцима пред органима Града, јавним предузећима, установама и организацијама и службама чији је оснивач Град; обезбеђује исписивање назива места, река, језера и других географских назива, назива улица и тргова, назива органа Града, саобраћајних знакова, обавештења и упозорења за јавност, и других*

јавних натписа на језику и писму националне мањине који је у службеној употреби у граду према његовој традицији;

- 36) стара се о јавном информисању од локалног значаја и обезбеђује услове за јавно информисање на српском језику и језику националних мањина који се користе на територији Града, оснива телевизијске и радио-станице ради извештавања на језику националних мањина који је у Граду у службеној употреби, као и ради извештавања на језику националних мањина који није у службеној употреби, када тако извештавање представља достигнути ниво мањинских права;
- 37) прописује прекршаје за повреде градских прописа;
- 38) образује инспекцијске службе и врши инспекцијски надзор над извршењем прописа и других општих аката из надлежности Града;
- 39) образује комуналну полицију, обезбеђује и организује вршење послова комуналне полиције;
- 40) уређује организацију и рад мировних већа;
- 41) уређује и обезбеђује употребу имена, грба и другог обележја Града;
- 42) помаже рад организација и удружења грађана;
- 43) уређује и ствара услове за бригу о младима, доноси и реализује стратегију и акциони план политике за младе и ствара услове за омладинско организовање и
- 44) обавља и друге послове од непосредног интереса за грађане, у складу с Уставом, законом и овим статутом.

Јавне службе Града

Члан 16.

За остваривање својих права и дужности и за задовољавање потреба локалног становништва Град може посебном одлуком оснивати: предузећа, установе и друге организације које врше јавну службу.

Именовање органа јавних служби Града

Члан 17.

Скупштина Града именује чланове управних и надзорних одбора и директоре јавних предузећа, установа, организација и служби чији је оснивач на период од пет година, осим када је законом другачије предвиђено.

Састав органа јавних служби Града

Члан 18.

Приликом именовања чланова управних и надзорних одбора јавних предузећа, установа, организација и служби, чији је оснивач Град, органи који одлучују о именовању обезбедиће најмање 30 одсто представника мање заступљеног пола у овим телима.

НАПОМЕНА:

За градове са мултиетничким саставом становништва, додаје се став 2, који гласи:

„Приликом именовања чланова управних и надзорних одборима, јавних предузећа, установа, организација и служби чији је оснивач Град, а нарочито оних јавних предузећа, установа, организација и служби које су од значаја за остваривања права националних мањина, Град је дужан да води рачуна о националном саставу становништва Града и одговарајућој заступљености националних мањина у овим органима.“

Поступак именовања директора јавне службе

Члан 19.

Ако законом није уређен поступак избора директора јавних предузећа, установа, организација и служби чији је оснивач или већински власник Град, Скупштина града именује директоре после спроведеног јавног конкурса.

Извештај о резултатима конкурса из става 1. овог члана подноси се Скупштини града најмање 15 дана пре доношење одлуке о именовању, осим ако законом није другачије уређено.

Сагласност на планове и програм пословања јавне службе

Члан 20.

Предузећа, установе и друге организације чији је оснивач или већински власник Град дужни су да Скупштини града достављају на сагласност вишегодишње планове рада и развоја, као и годишњи програм пословања.

Поверавање послова правном или физичком лицу

Члан 21.

Град може уговором, на начелима конкуренције и јавности, поверити правном или физичком лицу обављање појединих послова из своје надлежности. Поверавање послова из става 1. овог члана уређује се одлуком Скупштине града.

Подношење Скупштини града извештаја о раду јавних служби

Члан 22.

Предузећа, установе и друге организације које врше јавну службу дужне су да, најмање једном годишње подносе Скупштини града извештај о свом раду, најкасније до 30. априла текуће године за претходну годину.

III. ФИНАНСИРАЊЕ ПОСЛОВА ГРАДА

Средства за обављање послова и извори средстава

Члан 23.

За обављање послова Града утврђених Уставом и законом, као и за обављање законом поверених послова из оквира права и дужности Републике, Граду припадају приходи и примања утврђени законом.

Послови Града финансирају се из изворних и уступљених прихода, трансфера, примања по основу задуживања и других прихода и примања утврђених законом.

НАПОМЕНА:

У градовима на територији АП Војводине, став 1. гласи:

„За обављање послова Града утврђених Уставом и законом, за обављање законом поверених послова из оквира права и дужности Републике као и за обављање појединих послова које јој из своје надлежности одлуком повери Аутономна покрајина, Граду припадају приходи и примања утврђени законом.“

Ненаменски карактер средстава

Члан 24.

Сви приходи Града су општи приходи буџета и могу се користити за било коју намену, осим оних прихода чији је наменски карактер утврђен законом.

Буџет и завршни рачун

Члан 25.

Скупштина доноси буџет Града за сваку календарску годину, у којем се исказују сви приходи и примања, задуживања и друге финансијске трансакције, расходи и други издаци, у складу са законом.

По истеку године за коју је буџет донет саставља се завршни рачун о извршењу буџета Града.

Одговорност за извршење буџета

Члан 26.

За извршење буџета Града градоначелник одговара Скупштини града.

Градска управа обавезна је да редовно прати извршење буџета и по потреби, а најмање два пута годишње, информише градоначелника.

Самодопринос

Члан 27.

За задовољавање потреба грађана у Граду или њеном делу, средства се могу прикупљати самодоприносом.

Скупштина града утврђује предлог одлуке о самодоприносу већином гласова од укупног броја одборника.

IV. ОРГАНИ ГРАДА

Органи Града

Члан 28.

Органи Града су: Скупштина града, Градоначелник, Градско веће и Градска управа.

Презумпција надлежности

Члан 29.

Послове Града врше органи Града у оквиру своје надлежности утврђене законом и овим статутом.

Ако законом или другим прописом није утврђено који орган је надлежан за обављање послова из надлежности Града, све послове који се односе на уређивање односа из надлежности Града врши Скупштина града, а послове који су по својој природи извршни, врши градоначелник.

Ако се према природи посла не може утврдити надлежност у складу са ставом 2. овог члана, надлежна је Скупштина града.

1. Скупштина града

Положај Скупштине града

Члан 30.

Скупштина града је највиши орган Града који врши основне функције локалне власти, утврђене Уставом, законом и овим статутом.

Састав Скупштине града

Члан 31.

Скупштину града чине одборници које бирају грађани на непосредним изборима, тајним гласањем, у складу са законом и овим статутом.

Сазивање конститутивне седнице

Члан 32.

Седницу новог сазива Скупштине града сазива председник Скупштине претходног сазива, у року од 15 дана од дана објављивања резултата избора.

Уколико председник Скупштине из претходног сазива не сазове седницу новог сазива у року из става 1. овог члана, седницу новог сазива сазваће најстарији одборник у року од 15 дана од истека рока из става 1. овог члана.

Седницом председава најстарији одборник до избора председника Скупштине града.

Конституисање Скупштине

Члан 33.

Скупштина града се сматра конституисаном избором председника Скупштине и постављењем секретара Скупштине.

Број одборника

Члан 34.

Скупштина града има_____ одборника.

Мандат

Члан 35.

Одборници се бирају на четири године.

Одборнику почиње и престаје одборнички мандат под условима и на начин утврђен законом.

Заклетва

Члан 36.

Изабрани одборници полажу заклетву која гласи: „Заклињем се да ћу се у раду Скупштине града_____ придржавати Устава, закона и Статута града _____, и да ћу часно и непристрасно вршити дужност одборника, руководећи се интересима грађана.“

Нespoјивост функција

Члан 37.

Одборник не може бити запослен у Градској управи и лице које именује, односно поставља Скупштина града у органима Града, предузећима и установама чији је оснивач.

Ако запослени у Градској управи буде изабран за одборника, права и обавезе по основу рада мирују му док траје његов одборнички мандат.

Даном потврђивања одборничког мандата лицима која је именовала, односно поставила Скупштина града престаје функција на коју су именована, односно постављена.

Имунитет одборника

Члан 38.

Одборник не може бити позван на кривичну одговорност, притворен или кажњен због изнетог мишљења или давања гласа на седници Скупштине града и радних тела.

Права и дужности одборника

Члан 39.

Право је и дужност одборника да учествује у раду Скупштине града и њених радних тела, предлаже Скупштини града расправу о одређеним питањима, подноси предлоге одлука и других аката из надлежности Скупштине града и даје амандмане на предлоге прописа, поставља питања везана за рад органа Града и учествује у другим активностима Скупштине града.

Право је одборника да буде редовно обавештаван о питањима од утицаја на вршење одборничке дужности, да од органа и служби тражи податке који су му потребни за рад, као и стручну помоћ у припремању предлога за Скупштину града.

Права и дужности одборника ближе се одређују пословником Скупштине града.

НАПОМЕНА:

За градове са мултиетничким саставом становништва додаје се став 3, који гласи:

„Одборник Скупштине града има право да се обраћа Скупштини на било ком језику који је у службеној употреби на територији Града.“

Накнада и друга примања одборника

Члан 40.

Право одборника на изгубљену зараду, путне трошкове за долазак и одлазак на седницу Скупштине и њених радних тела, дневнице и на накнаду других трошкова везаних за вршење одборничке функције уређује се посебном одлуком Скупштине града.

Надлежност Скупштине града

Члан 41.

Скупштина града, у складу са законом:

- 1) доноси Статут града и пословник Скупштине града;
- 2) доноси буџет и усваја завршни рачун буџета;
- 3) утврђује стопе изворних прихода Града, као и начин и мерила за одређивање висине локалних такса и накнада;
- 4) подноси иницијативу за покретање поступка оснивања, укидања или промене територије Града;
- 5) доноси програм развоја Града и појединих делатности;
- 6) доноси просторни план и урбанистичке планове и уређује коришћење грађевинског земљишта;

- 7) доноси прописе и друге опште акте;
- 8) расписује градски референдум и референдум на делу територије Града, изјашњава се о предлозима садржаним у грађанској иницијативи и утврђује предлог одлуке о самодоприносу;
- 9) оснива службе, јавна предузећа, установе и организације, утврђене статутом Града и врши надзор над њиховим радом;
- 10) именује и разрешава управни и надзорни одбор, именује и разрешава директоре јавних предузећа, установа, организација и служби, чији је оснивач и даје сагласност на њихове статуте, у складу са законом;
- 11) бира и разрешава председника Скупштине и заменика председника Скупштине;
- 12) поставља и разрешава секретара и заменика секретара Скупштине;
- 13) бира и разрешава градоначелника и, на предлог градоначелника, бира заменика градоначелника и чланове Градског већа;
- 14) утврђује градске таксе и друге локалне приходе који Граду припадају по закону;
- 15) утврђује накнаду за уређивање и коришћење грађевинског земљишта;
- 16) доноси акт о јавном задуживању Града, у складу са законом којим се уређује јавни дуг;
- 17) доноси годишњи програм прибављања непокретности за потребе органа Града, уз сагласност Владе Републике Србије и покреће поступак отуђења непокретности пред надлежним органима;¹
- 18) прописује радно време угоститељских, трговинских и занатских објеката;
- 19) даје мишљење о републичком, покрајинском и регионалном просторном плану;
- 20) оснива стална и повремена радна тела за разматрање питања из њене надлежности;
- 21) даје мишљење о законима којима се уређују питања од интереса за локалну самоуправу;
- 22) разматра извештај о раду и даје сагласност на програм рада корисника буџета;
- 23) одлучује о сарадњи и удруживању са градовима и општинама, удружењима, невладиним организацијама;
- 24) информише јавност о свом раду;
- 25) покреће поступак за оцену уставности и законитости закона или другог општег акта Републике Србије којим се повређује право на локалну самоуправу;

НАПОМЕНА:

За градове на територији АП Војводине, тачка 24. гласи:

„покреће поступак за оцену уставности и законитости закона или другог општег акта Републике Србије или аутономне покрајине којим се повређује право на локалну самоуправу;“

- 26) даје сагласност на употребу имена, грба и другог обележја Града;
- 27) разматра и усваја годишње извештаје о раду јавних предузећа, установа и других јавних служби чији је оснивач или већински власник град;
- 28) разматра годишњи извештај заштитника грађана о остваривању људских и мањинских права у Граду;
- 29) разматра извештаје Савета за међунационалне односе;
- 30) усваја етички кодекс понашања функционера (у даљем тексту: етички кодекс);
- 31) доноси мере и усваја препоруке за унапређење људских и мањинских права;
- 32) обавља и друге послове утврђене законом и овим статутом.

Кворум за рад и одлучивање

Члан 42.

Скупштина града одлучује ако седници присуствује већина од укупног броја одборника.

Скупштина одлучује већином гласова присутних одборника, уколико законом или овим статутом није друкчије одређено.

Скупштина града већином гласова од укупног броја одборника:

- 1) доноси Статут;
- 2) доноси буџет;
- 3) доноси програм развоја Града и појединих делатности;
- 4) доноси просторни план;
- 5) доноси урбанистичке планове;
- 6) одлучује о јавном задуживању Града;
- 7) одлучује о сарадњи и удруживању са другим јединицама локалне самоуправе и о сарадњи са јединицама локалне самоуправе у другим државама;
- 8) одлучује о називима улица, тргова, градских четврти, заселака и других делова насељених места;
- 9) усваја етички кодекс и
- 10) одлучује и у другим случајевима утврђеним законом и овим статутом.

Сазивање

Члан 43.

Седницу Скупштине града сазива председник Скупштине, по потреби, а најмање једном у три месеца.

Председник Скупштине је дужан да седницу закаже на захтев Градоначелника, Градског већа или једне трећине одборника, у року од седам дана од дана подношења захтева, тако да дан одржавања седнице буде најкасније у року од 15 дана од дана подношења захтева.

Ако председник Скупштине не закаже седницу у року из става 2. овог члана, седницу може заказати подносилац захтева, а председава одборник кога одреди подносилац захтева.

Председник Скупштине може одложити седницу коју је сазвао само у случају када не постоји кворум потребан за рад, а у другим случајевима о одлагању седнице одлучује Скупштина.

Јавност рада

Члан 44.

Седнице Скупштине града су јавне.

За јавност рада Скупштине града одговоран је председник Скупштине града.

Позиви и материјал за седнице Скупштине града достављају се средствима информисања ради упознавања јавности.

Седницама Скупштине града могу присуствовати представници средстава јавног информисања, овлашћени представници предлагача, као и друга заинтересована лица, у складу са пословником Скупштине града.

У случају да не постоји могућност да сви заинтересовани присуствују седници Скупштине, председник Скупштине ће одлучити коме ће омогућити присуство седници полазећи од редоследа пријављивања и интереса пријављених за тачке на дневном реду.

Скупштина града може одлучити да седница Скупштине не буде јавна због разлога безбедности и одбране земље и других посебно оправданих разлога који се констатују пре утврђивања дневног реда.

Радна тела Скупштине града

Члан 45.

Скупштина града оснива стална и повремена радна тела за разматрање питања из њене надлежности.²

Радна тела дају мишљење на предлоге прописа и одлука које доноси Скупштина града и обављају друге послове утврђене овим статутом и пословником Скупштине града.

Број и задаци сталних радних тела, као и права и дужности председника и чланова сталних радних тела, ближе се уређују пословником Скупштине града.

Актом о образовању повремених радних тела утврђују се његов назив и област за коју се оснива, задаци радног тела, број чланова радног тела, рок за извршење задатака, права и дужности председника и чланова радног тела и друга питања од значаја за рад радног тела.

Избор сталног радног тела

Члан 46.

Чланове сталних радних тела бира и разрешава Скупштина града на предлог одборничких група, ако законом или овим статутом није другачије предвиђено.

За чланове и председнике сталних радних тела, поред одборника могу се бирати и грађани.

Председник сталног радног тела

Члан 47.

Председника сталног радног тела бирају чланови радног тела, већином од укупног броја чланова радног тела, уколико није другачије предвиђено законом.

Председник сталног радног тела организује рад, сазива и председава седницама радног тела, формулише закључке и о томе обавештава председника и секретара Скупштине града.

Посебна радна тела Скупштине

Члан 48.

Поред сталних радних тела предвиђених Пословником Скупштине града, Скупштина града оснива као стална радна тела: Савет за праћење примене етичког кодекса, Савет за младе, Кориснички савет јавних служби и Комисију за равноправност полова.

Условезарадпосебнихраднихтелаиобављањестручнихиадминистративно-техничких послова обезбеђује Градска управа.

Савет за праћење примене етичког кодекса

Члан 49.

Савет за праћење примене етичког кодекса:

- 1) прати да ли се функционери придржавају одредаба етичког кодекса;
- 2) прикупља информације које се односе на понашање функционера у вези са етичким кодексом;
- 3) прати и анализира догађаје и појаве од значаја за успешну примену етичког кодекса;
- 4) промовише примену етичког кодекса у Граду и шире;
- 5) предлаже и самостално спроводи радње које воде унапређењу примене етичког кодекса;
- 6) пружа савете и мишљења функционерима, грађанима, средствима јавног информисања, органима и организацијама у вези са применом етичког кодекса;
- 7) остварује сарадњу са институцијама које раде у сродним делатностима;
- 8) обавља друге послове одређене овим статутом и другим прописима.

Савет води регистар лица која се сматрају функционерима Града у смислу етичког кодекса који садржи податке о: функцијама у Граду на које се етички кодекс примењује, именима и основним личним подацима функционера који те функције врше и битним подацима који се односе на поштовање етичког кодекса од стране појединих функционера.

Број чланова, начин рада, овлашћења Савета, као и садржина регистра уређују се актом Скупштине града.

Савет за младе

Члан 50.

Савет за младе:

- 1) иницира и учествује у изради локалне омладинске политике у области образовања, спорта, коришћења слободног времена, повећања запослености, информисања, активног учешћа, обезбеђивању једнаких шанси, здравства, културе, равноправности полова, спречавању насиља и криминалитета, приступа правима, одрживог развоја и животне средине и другим областима од значаја за младе;
- 2) учествује у изради посебних локалних акционих планова, програма и политика у сагласности са Националном стратегијом за младе и прати њихово остваривање;
- 3) даје мишљење о питањима од значаја за младе и о њима обавештава органе Града;
- 4) даје мишљење на нацрте прописа и одлука које доноси Скупштина града у областима значајним за младе;
- 5) усваја годишње и периодичне извештаје о остваривању локалне омладинске политике и локалних акционих планова и програма за младе и подноси их Скупштини града, градоначелнику и Градском већу;
- 6) иницира припрему пројеката или учешће Града у програмима и пројектима за младе у циљу унапређења положаја младих и обезбеђења остваривања њихових права која су у надлежности Града;
- 7) подстиче сарадњу између Града и омладинских организација и удружења и даје подршку реализацији њихових активности;
- 8) подстиче остваривање међуопштинске сарадње која се односи на омладину и о томе обавештава органе Града;
- 9) даје мишљење о предлозима пројеката од значаја за младе који се делимично или потпуно финансирају из буџета града, прати њихово остваривање и даје своје мишљење надлежном органу Града.

Састав и мандат Савета за младе

Члан 51.

Савет за младе има _____ чланова.

Председник и чланови Савета за младе бирају се на период од четири године, а по истеку мандата могу бити поново изабрани.

Избор чланова Савета за младе

Члан 52.

Председника и чланове Савета за младе бира Скупштина града на предлог градоначелника, председника Скупштине града, одборничких група, месних заједница, удружења грађана, омладинских организација и удружења, школа и других јавних служби.

Скупштина града бира чланове Савета за младе из састава грађана, стручњака, представника удружења, представника школа и других јавних служби водећи рачуна о равноправности полова и заступљености припадника националних мањина у мешовитим срединама.

Најмање половину чланова Савета за младе чине млади узраста од 15 до 30 година који су активностима и поступцима значајно афирмисали позитивну улогу и значај младих у локалној заједници, односно који су добитници школске, факултетске, научне односно друге награде од значаја за различите области интересовања младих.

Остале чланове Савета за младе бира Скупштина града под условом да поседују вишегодишње искуство у раду са проблемима младих, доказану стручност односно да су активно учествовали у већем броју активности од важности за младе.

Кориснички савет јавних служби

Члан 53.

Скупштина града образује Кориснички савет јавних служби као стално радно тело састављено од _____ чланова.

Кориснички савет јавних служби разматра планове, програме и извештаје јавних служби и о свом ставу обавештава Скупштину града и јавност.

Кориснички савет јавних служби нарочито разматра остварени ниво квалитета и обима услуга јавних служби, као и цене комуналних производа и услуга, односно висину накнаде за услуге јавних служби.

Чланове Корисничког савета бира Скупштина града на предлог радних тела Скупштине града, одборничких група и удружења грађана.

Председник и најмање половина чланова Корисничког савета не могу

бити из састава одборника, функционера и запослених у Граду, односно у јавним службама чији је оснивач Град.

Престанком мандата Скупштине града престаје мандат члановима Корисничког савета.

Комисија за равноправност полова

Члан 54.

Комисија за равноправност полова прати остваривање равноправности полова, даје мишљење о предлозима прописа и одлука које доноси Скупштина града, предлаже активности и предузимање мера, посебно оних којима се остварује политика једнаких могућности на нивоу Града.

У раду Комисије за равноправност полова могу, по позиву, учествовати и друга лица без права одлучивања.

Председник Скупштине

Члан 55.

Скупштина града има председника Скупштине.

Председник Скупштине организује рад Скупштине града, сазива и председава њеним седницама, остварује сарадњу са градоначелником и Градским већем, стара се о остваривању јавности рада, потписује акта која Скупштина града доноси и обавља друге послове утврђене овим статутом и пословником Скупштине града.

Избор председника Скупштине

Члан 56.

Председник Скупштине се бира из реда одборника, на предлог најмање трећине одборника, на време од четири године, тајним гласањем, већином гласова од укупног броја одборника Скупштине града.

Одборник може да учествује у предлагању само једног кандидата.

Ако у првом кругу гласања ниједан од предложених кандидата не добије већину, у другом кругу гласаће се за два кандидата који су у првом кругу имали највећи број гласова.

У другом кругу изабран је кандидат који добије већину гласова од укупног броја одборника.

Ако ни у другом кругу ниједан од предложених кандидата не добије потребну већину гласова, понавља се поступак кандидовања и избора.

Разрешење председника Скупштине

Члан 57.

Председник Скупштине може бити разрешен пре истека мандата:

- 1) на лични захтев,
- 2) на предлог најмање трећине одборника.

Предлог се подноси у писаној форми и мора бити образложен.

Разрешење се врши на начин и по поступку који је предвиђен за његов избор.

Заменик председника Скупштине

Члан 58.

Председник Скупштине има заменика који га замењује у случају његове одсутности и спречености да обавља своју дужност.

Заменик председника Скупштине бира се и разрешава на исти начин као и председник Скупштине.

Секретар Скупштине

Члан 59.

Скупштина града има секретара који се стара о обављању стручних послова у вези са сазивањем и одржавањем седница Скупштине и њених радних тела и руководи административним пословима везаним за њихов рад.

Секретар Скупштине се поставља на четири године, на предлог председника Скупштине, и може бити поново постављен.

За секретара Скупштине града може бити постављено лице са завршеним правним факултетом, положеним стручним испитом за рад у органима управе и радним искуством од најмање три године.

Скупштина града може, на образложен предлог председника Скупштине града, разрешити секретара и пре истека мандата.

Секретар има заменика који га замењује у случају његове одсутности.

Заменик секретара Скупштине града поставља се и разрешава на исти начин и под истим условима као и секретар.

Секретар Скупштине је одговоран за благовремено достављање података, списка и исправа, када то захтева надлежни орган Републике који врши надзор над радом и актима Скупштине града.

НАПОМЕНА:

За градове на територији Аутономне покрајине, став 7. гласи:

„Секретар Скупштине је одговоран за благовремено достављање података, списка и исправа, када то захтева надлежни орган Републике, односно Аутономне покрајине који врши надзор над радом и актима Скупштине града.“

Пословник Скупштине

Члан 60.

Начин припреме, вођење и рад седнице Скупштине града и друга питања везана за рад Скупштине уређују се њеним пословником.

Пословник доноси Скупштина града већином од укупног броја одборника.

2. Извршни органи Града

Извршни органи

Члан 61.

Извршни органи Града су градоначелник и Градско веће.

2.1. Градоначелник

Избор градоначелника

Члан 62.

Градоначелника бира Скупштина града, из реда одборника, на време од четири године, тајним гласањем, већином гласова од укупног броја одборника Скупштине града.

Градоначелник има заменика који га замењује у случају његове одсутности и спречености да обавља своју дужност.

Председник Скупштине града предлаже кандидата за градоначелника.

Кандидат за градоначелника предлаже кандидата за заменика градоначелника из реда одборника, кога бира Скупштина града на исти начин као и градоначелника.

Нespoјивост функција

Члан 63.

Градоначелнику и заменику градоначелника избором на ове функције престаје мандат одборника у Скупштини града.

Градоначелник и заменик градоначелника на сталном су раду у Граду.

Надлежност

Члан 64.

Градоначелник:

- 1) представља и заступа Град;
- 2) предлаже начин решавања питања о којима одлучује Скупштина града;
- 3) наредбодавац је за извршење буџета;
- 4) оснива градску службу за инспекцију и ревизију коришћења буџетских средстава;
- 5) даје сагласност на опште акте којима се уређују број и структура запослених у установама које се финансирају из буџета Града и на број и структуру запослених и других лица која се ангажују на остваривању програма или дела програма корисника буџета Града;
- 6) одлучује о давању на коришћење, односно у закуп, као и о отказу уговора о давању на коришћење, односно у закуп и стављању хипотеке на непокретности које користе органи Града, уз сагласност Дирекције за имовину Републике Србије;
- 7) усмерава и усклађује рад Градске управе;
- 8) доноси појединачне акте за које је овлашћен законом овим статутом или одлуком Скупштине града;
- 9) информише јавност о свом раду;
- 10) подноси жалбу Уставном суду Републике Србије ако се појединачним актом или радњом државног органа или органа Града онемогућава вршење надлежности Града;
- 11) образује стручна саветодавна радна тела за поједине послове из своје надлежности;
- 12) врши и друге послове утврђене овим статутом и другим актима Града.

Градоначелник је одговоран за благовремено достављање података, списка и исправа, када то захтева надлежни орган Републике, који врши надзор над радом и актима извршних органа Града и Градске управе.

НАПОМЕНА:

За градове на територији АП Војводине, став 2. гласи:

„Градоначелник је одговоран за благовремено достављање података, списка и исправа, када то захтева надлежни орган Републике, односно аутономне покрајине који врши надзор над радом и актима извршних органа Града и Градске управе.“

2.2. Градско веће

Састав и избор

Члан 65.

Градско веће чине градоначелник, заменик градоначелника, као и _____ чланова Градског већа.

Градоначелник је председник Градског већа.

Заменик градоначелника је члан Градског већа по функцији.

Чланове Градског већа бира Скупштина града, на период од четири године, тајним гласањем, већином од укупног броја одборника.

Кандидате за чланове Градског већа предлаже кандидат за градоначелника.

Нespoјивост функција

Члан 66.

Чланови Градског већа не могу истовремено бити и одборници, а могу бити задужени за једно или више одређених подручја из надлежности Града.

Одборнику који буде изабран за члана Градског већа престаје одборнички мандат.

Надлежност

Члан 67.

Градско веће:

- 1) предлаже Статут, буџет и друге одлуке и акте које доноси Скупштина;
- 2) непосредно извршава и стара се о извршавању одлука и других аката Скупштине града;
- 3) доноси одлуку о привременом финансирању у случају да Скупштина града не донесе буџет пре почетка фискалне године;
- 4) врши надзор над радом Градске управе, поништава или укида акте Градске управе, који нису у сагласности са законом, статутом и другим општим актом или одлуком, које доноси Скупштина града;
- 5) решава у управном поступку у другом степену о правима и обавезама грађана, предузећа и установа и других организација у управним стварима из надлежности Града;
- 6) стара се о извршавању поверених надлежности из оквира права и дужности Републике, односно аутономне покрајине;
- 7) поставља и разрешава начелника Градске управе;
- 8) образује стручна саветодавна радна тела за поједине послове из своје надлежности;

- 9) информише јавност о свом раду;
- 10) доноси пословник о раду на предлог градоначелника;
- 11) врши друге послове које утврди Скупштина града.

Положај градоначелника у Градском већу

Члан 68.

Градоначелник представља Градско веће, сазива и води његове седнице. Градоначелник је одговоран за законитост рада Градског већа.

Кворум за рад и одлучивање

Члан 69.

Градско веће може да одлучује ако седници присуствује већина од укупног броја његових чланова.

Градско веће одлучује већином гласова присутних чланова, ако законом или овим статутом за поједина питања није предвиђена друга већина.

Пословник Градског већа

Члан 70.

Организација, начин рада и одлучивања Градског већа детаљније се уређују његовим пословником, у складу са законом и овим статутом.

Привредни савет

Члан 71.

Градско веће образује Привредни савет.

Привредни савет је надлежан да даје иницијативе везане за економски развој, разматра стратегије и планове економског развоја и прати спровођење планова и програма локалног економског развоја.

Привредни савет о својим иницијативама и закључцима упознаје Скупштину града, градоначелника и Градско веће.

Задаци, начин рада и одлучивања Привредног савета ближе се уређују Пословником Градског већа.

Састав Привредног савета

Члан 72.

Председника и _____ чланова Привредног савета именује Градског веће на време трајања мандата Градског већа.

Чланове Привредног савета могу предлагати удружења грађана, месне заједнице, привредна удружења и предузетници.

Најмање једна трећина чланова Привредног савета мора бити из редова привредника и предузетника, односно из редова њихових удружења.

Подношење извештаја Скупштини града

Члан 73.

Градоначелник и Градско веће дужни су да редовно извештавају Скупштину града, по сопственој иницијативи или на њен захтев, а најмање једном годишње, о извршавању одлука и других аката Скупштине града.

Разрешење градоначелника

Члан 74.

Градоначелник може бити разрешен пре истека времена на које је биран, на образложен предлог најмање трећине одборника, на исти начин на који је изабран.

О предлогу за разрешење градоначелника мора се расправљати и одлучивати у року од 15 дана од дана достављања предлога председнику Скупштине града.

Ако Скупштина не разреши градоначелника, одборници који су поднели предлог за разрешење не могу поново предложити разрешење градоначелника, пре истека рока од шест месеци од одбијања претходног предлога.

Дејство разрешења градоначелника

Члан 75.

Разрешењем градоначелника престаје мандат заменика градоначелника и Градског већа.

Разрешење заменика градоначелника, односно члана Градског већа

Члан 76.

Заменик градоначелника, односно члан Градског већа може бити разрешени пре истека времена на које је биран, на предлог градоначелника или најмање једне трећине одборника, на исти начин на који је изабран.

Истовремено са предлогом за разрешење заменика градоначелника или члана Градског већа, градоначелник је дужан да Скупштини града поднесе предлог за избор новог заменика градоначелника или члана Градског већа, која истовремено доноси одлуку о разрешењу и о избору.

Градоначелник, заменик градоначелника или члан Градског већа који су разрешени или су поднели оставку, остају на дужности и врше текуће послове, до избора новог градоначелника, заменика градоначелника или члана Градског већа.

Престанак мандата извршних органа Града због престанка мандата Скупштине

Члан 77.

Престанком мандата Скупштине града престаје мандат градоначелнику и Градском већу, с тим да они врше текуће послове из своје надлежности до ступања на дужност новог градоначелника и Градског већа, односно председника и чланова привременог органа ако је Скупштини мандат престао због распуштања Скупштине.

3. Градска управа

Градска управа

Члан 78.

За вршење управних послова у оквиру права и дужности Града и одређених стручних послова за потребе Скупштине, градоначелника и Градског већа, образује се Градска управа

Надлежност

Члан 79.

Градска управа:

- припрема прописе и друге акте које доноси Скупштина града, градоначелник и Градско веће;
- извршава одлуке и друге акте Скупштине града, градоначелника и Градског већа;
- решава у управном поступку у првом степену о правима и дужностима грађана, предузећа, установа и других организација у управним стварима из надлежности Града;
- обавља послове управног надзора над извршавањем прописа и других општих аката Скупштине града;
- извршава законе и друге прописе чије је извршавање поверено Граду;
- обавља стручне и друге послове које утврди Скупштина града, градоначелник и Градско веће;
- доставља извештај о свом раду на извршењу послова из надлежности Града и поверених послова, градоначелнику, Градском већу и Скупштини града по потреби, а најмање једном годишње.

Начела деловања градске управе

Члан 80.

Градска управа поступа према правилима струке, непристрасно и политички неутрално и дужна је да сваком омогући једнаку правну заштиту у остваривању права, обавеза и правних интереса.

Градска управа је дужна да грађанима омогући брзо и делотворно остваривање њихових права и правних интереса.

Градска управа је дужна да грађанима даје потребне податке и обавештења и пружа правну помоћ.

Градска управа је дужна да сарађује са грађанима и да поштује личност и достојанство грађана.

Организација Градске управе

Члан 81.

Градска управа се образује као јединствени орган.

У Градској управи се образују организационе јединице за вршење сродних управних, стручних и других послова.

Руковођење

Члан 82.

Градском управом руководи начелник.

За начелника Градске управе може бити постављено лице које има завршен правни факултет, положен испит за рад у органима државне управе и најмање пет година радног искуства у струци.

Постављење начелника и заменика начелника Градске управе

Члан 83.

Начелника Градске управе поставља Градско веће, на основу јавног огласа, на пет година.

Начелник Градске управе има заменика који га замењује у случају његове одсутности и спречености да обавља своју дужност.

Заменик начелника Градске управе поставља се на исти начин и под истим условима као начелник.

Руководиоце организационих јединица у управи распоређује начелник Градске управе.

Одговорност начелника

Члан 84.

Начелник за свој рад и рад Градске управе одговара Скупштини града и Градском већу у складу са овим статутом и одлуком о Градској управи.

Градско веће може разрешити начелника, односно заменика начелника на основу образложеног предлога градоначелника или најмање две трећине чланова Градског већа.

Предлог за разрешење начелника, односно заменика начелника може поднети и најмање трећина одборника Скупштине града.

Помоћници градоначелника

Члан 85.

Градоначелник поставља своје помоћнике у Градској управи који обављају послове из појединих области (за економски развој, урбанизам, комуналне делатности, развој месних заједница и др.).

Помоћници градоначелника покрећу иницијативе, предлажу пројекте и дају мишљења у вези са питањима која су од значаја за развој Града у областима за које су постављени и врше и друге послове утврђене актом о организацији Градске управе. У Градској управи може се поставити највише пет помоћника градоначелника.

Уређење Градске управе

Члан 86.

Одлуку о Градској управи доноси Скупштина града на предлог Градског већа.

Правилник о унутрашњем уређењу и систематизацији Градске управе доноси начелник уз сагласност Градског већа.

НАПОМЕНА:

За градове са мултиетничким саставом становништва додаје се став 3, који гласи:

„Приликом запошљавања у Градској управи, надлежни орган Града је дужан да води рачуна о сразмерној заступљености запослених у складу са националним саставом становништва Града.“

Овлашћења у вршењу управног надзора

Члан 87.

Градска управа у обављању управног надзора може:

- 1) наложити решењем извршење мера и радњи у одређеном року;
- 2) изрећи мандатну казну;
- 3) поднети пријаву надлежном органу за учињено кривично дело или привредни преступ и поднети захтев за покретање прекршајног поступка;
- 4) издати привремено наређење, односно забрану;
- 5) обавестити други орган, ако постоје разлози, за предузимање мера за које је тај орган надлежан;
- 6) предузети и друге мере за које је овлашћена законом, прописом или општим актом.

Овлашћења и организација за обављање послова из става 1. овог члана ближе се уређују одлуком Скупштине града.

Примена прописа о управном поступку

Члан 88.

У поступку пред Градском управом, у коме се решава о правима, обавезама и интересима грађана и правних лица примењују се прописи о управном поступку.

Сукоб надлежности

Члан 89.

Градско веће решава сукоб надлежности између Градске управе и других предузећа, организација и установа кад на основу одлуке Скупштине града одлучују о појединим правима грађана, правних лица или других странака.

Начелник Градске управе решава сукоб надлежности између унутрашњих организационих јединица.

Услови за обављање управних послова

Члан 90.

Послове Градске управе који се односе на остваривање права, обавеза и интереса грађана и правних лица могу обављати лица која имају прописану школску спрему, положен стручни испит за рад у органима државне управе и одговарајуће радно искуство, у складу са законом и другим прописом.

Изузеће

Члан 91.

О изузећу начелника Градске управе решава Градско веће.

О изузећу службеног лица у Градској управи решава начелник.

V. НЕПОСРЕДНО УЧЕШЋЕ ГРАЂАНА У ОСТВАРИВАЊУ ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ

Облици непосредног учешћа грађана

Члан 92.

Грађани Града непосредно учествују у остваривању послова Града путем грађанске иницијативе, збора грађана и референдумом.

Грађанска иницијатива

Члан 93.

Грађани путем грађанске иницијативе предлажу Скупштини града доношење акта којим ће се уредити одређено питање из надлежности Града, промену статута или других аката и расписивање референдума у складу са законом.

Градска управа има обавезу да пружи стручну помоћ грађанима приликом формулисања предлога садржаног у грађанској иницијативи.

Грађанска иницијатива пуноважно је покренута ако је листа потписника грађанске иницијативе састављена у складу са законом и ако је исту потписало најмање пет одсто бирача Града, који су уписани у бирачки списак према последњем званично објављеном решењу о закључењу бирачког списка за избор одборника Скупштине града, ако законом или овим статутотом није другачије предвиђено.

О предлогу из става 1. овога члана, Скупштина града је дужна да одржи расправу и да достави образложен одговор грађанима у року од 60 дана од дана добијања предлога.

Поступак и процедура спровођења грађанске иницијативе уредиће се посебном одлуком Скупштине града.

Збор грађана

Члан 94.

Збор грађана расправља и даје предлоге о питањима из надлежности органа Града.

Сазивање збора

Члан 95.

Збор грађана сазива се за насељено место или део насељеног места, који може бити: заселак, улица, део градског насеља, подручје месне заједнице или другог облика месне самоуправе.

Збор грађана сазива градоначелник, председник Скупштине града, овлашћени представник месне заједнице или другог облика месне самоуправе, најмање 50 грађана са пребивалиштем на подручју за које се збор сазива и најмање једна четвртина одборника, најмање осам дана пре дана одржавања.

Градска управа има обавезу да пружи помоћ сазивачу у сазивању и припремању одржавања збора грађана.

Предлог за сазивање збора може упутити орган града надлежан за одлучивање о питању које се разматра на збору.

О сазваном збору, грађани се обавештавају истицањем акта о сазивању збора на огласној табли, преко средстава информисања или на други уобичајен начин.

Сазивач је обавезан да обавести градску управу о одржавању збора.

Рад збора и утврђивање ставова збора

Члан 96.

Збором грађана председава сазивач или лице које он овласти.

Збор грађана разматра предлоге и заузима ставове о њима ако му присуствује пет одсто бирача према последњем званично објављеном решењу о закључењу бирачког списка за избор одборника Скупштине града, са подручја за које је збор сазван.

Право учешћа у разматрању питања, покретању иницијатива и предлагању појединих решења имају сви пунолетни грађани Града.

Право одлучивања на збору грађана имају у грађани чије је пребивалиште или имовина на подручју за које је збор сазван.

Одлуке на збору грађана доносе се већином присутних грађана са правом одлучивања.

Градска управа дужна је да пружи стручну помоћ грађанима приликом формулисања предлога, односно захтева збора грађана, а пре њиховог упућивања надлежним органима Града.

Начин рада и начин утврђивања ставова збора уређују се одлуком Скупштине града.

Поступање надлежног органа Града по одржаном збору

Члан 97.

Органи града дужни су да у року од 60 дана од дана одржавања збора грађана, размотре захтеве и предлоге грађана, заузму став о њима, односно донесу одговарајућу одлуку или меру и о томе обавесте грађане.

Референдум

Члан 98.

Скупштина града може на сопствену иницијативу, већином гласова од укупног броја одборника, да распише референдум о питањима из свога делокруга.

Скупштина града дужна је да распише референдум о питању из свога делокруга на захтев грађана Града.

Захтев грађана из става 2. овог члана пуноважан је ако је листа потписника захтева састављена у складу са законом и ако је исту потписало најмање 10 одсто бирача Града, према последњем званично објављеном решењу о закључењу бирачког списка за избор одборника Скупштине града.

Одлука путем референдума донета је ако се за њу изјаснила већина грађана која је гласала, под условом да је гласало више од половине укупног броја грађана Града.

Одлука донета на референдуму обавезујућа је.

Поступак и процедура спровођења референдума уредиће се посебном одлуком Скупштине града.

Референдум на делу територије Града

Члан 99.

Скупштина града дужна је да распише референдум на делу територије Града о питању које се односи на потребе, односно интересе становништва тог дела територије, ако је листа потписника захтева за расписивање референдума састављена у складу са законом и ако је исту потписало најмање 10 одсто бирача према последњем званично објављеном решењу о закључењу бирачког списка за избор одборника Скупштине града са дела територије Града за коју се тражи расписивање референдума.

Притужбе грађана

Члан 100

Органи и службе Града дужни су да грађанима у остваривању њихових права и обавеза дају потребне податке, објашњења и обавештења.

Органи и службе Града дужни су да свима омогуће подношење притужби на свој рад и на неправилан рад и однос запослених у градској управи.

Органи и службе Града дужни су да испитају наводе истакнуте у притужби који указују на пропусте и неправилности у њиховом раду и да у складу са законом покрену одговарајући поступак за санкционисање и отклањање пропуста и неправилности.

Органи и службе Града дужни су да дају подносиоцу притужбе, одговоре и информације о томе да ли је и како по притужби поступљено у року од 30 дана, ако подносилац притужбе то захтева.

VI. ДРУГИ ОБЛИЦИ УЧЕШЋА ГРАЂАНА У ПОСЛОВИМА ГРАДА

Савет за развој града

Члан 101.

Оснива се Савет за развој града као самостално радно тело.

Савет за развој града:

- 1) иницира утврђивање приоритета у области развоја Града;
- 2) учествује у изради стратешких и појединачних планова развоја у областима од значаја за развој Града;
- 3) подстиче развој и прати партнерства између Града и надлежних органа и организација, месних заједница и удружења грађана, у циљу стварања и спровођења развојних пројеката
- 4) иницира и учествује у утврђивању локалне политике и мера у социјалној заштити, образовању, здравственој заштити, запошљавању, одрживом развоју, као и у другим областима од значаја за развој Града;
- 5) предлаже modele финансирања активности у области социјалне политике, образовања, здравствене заштите, запошљавања, одрживог развоја, као и у другим областима од значаја за развој Града;
- 6) иницира припрему пројеката или учешће у програмима или пројектима у циљу унапређења услуга и обезбеђења права грађана која су у надлежности Града;
- 7) прати и даје мишљење о реализацији стратешких и појединачних планова развоја Града;
- 8) даје мишљење о предлозима развојних пројеката у граду који се делимично или потпуно финансирају из буџета града, прати њихово остваривање и даје своје мишљење о томе, надлежном органу Града;
- 9) на основу одлуке надлежног органа Града учествује у партнерским програмима и пројектима које спроводи Град са републичким и покрајинским органима и установама, јединицама локалне самоуправе и домаћим и међународним организацијама и партнерима.

Састав и мандат Савета за развој града

Члан 102.

Савет за развој града има _____ чланова.

Чланови Савета за развој града бирају се на период од четири године, а по истеку мандата могу бити поново изабрани.

Чланове Савета за развој града бира Скупштина града из редова грађана и стручњака у областима од значаја за локалну самоуправу, на предлог градоначелника, Градског већа, одборничких група, месних заједница, удружења грађана,

струковних и професионалних удружења или јавних служби Града, водећи рачуна о равноправности полова и заступљености припадника националних мањина.

За члана Савета за развој града може бити изабран кандидат који испуњава најмање један од следећих услова:

- 1) доказану стручност и дугогодишње ангажовање на унапређењу Града у питањима од значаја за развој Града
- 2) активно учешће у већем броју реализованих активности – пројеката од важности за Град
- 3) вишегодишње искуство и доказана стручност у професионалном раду у установама и организацијама и удружењима грађана у областима од значаја за Град, као што су: локални економски развој, туризам, пољопривреда, комунална инфраструктура и урбанистички развој, култура, просвета, здравствена и социјална заштита, и др.

Начин рада Савета за развој града

Члан 103.

Председник Савета за развој града организује рад Савета за развој града, сазива и председава седницама, остварује сарадњу са органима Града и обавља друге послове утврђене пословником Савета за развој града.

Председника Савета за развој града бирају чланови Савета за развој града у складу са пословником Савета за развој града.

Седнице Савета за развој града сазива председник Савета најмање једном у три месеца или на писани захтев органа Града или једне трећине чланова Савета за развој града у року од 15 дана од дана подношењ а захтева.

Стручне и административне послове у вези са радом Савета за развој града обавља Градска управа.

Средства за рад Савета обезбеђују се из буџета Града, а могу се обезбеђивати и из других извора, у складу са законом.

Начин рада Савета за развој града ближе се уређује пословником Савета за развој града.

Јавна анкета

Члан 104.

Органи Града могу консултовати грађане о питањима из своје надлежности.

Консултације из става 1. овог члана врше се путем јавне анкете.

Јавна расправа

Члан 105.

Органи Града дужни су да одрже најмање једну јавну расправу:

- 1) у току поступка усвајања одлуке о буџету Града;
- 2) у току поступка утврђивања стопе изворних прихода Града;
- 3) у току поступка усвајања стратешких и акционих планова развоја;
- 4) у току поступка усвајања годишњег и ванредног извештаја о раду Градске управе;
- 5) пре подношења извештаја Скупштини града о резултатима конкурса за избор директора јавних предузећа, установа, организација и служби чији је оснивач или већински власник Град, а у циљу представљања квалификација и програма три најбоље рангирана кандидата;
- 6) најмање 15 дана пре давања сагласности Скупштине града на планове рада и развоја, односно на годишњи програм пословања предузећа, установе и друге организације чији је оснивач или већински власник Град, а у циљу представљања планова рада и развоја односно годишњих планова пословања на јавној расправи на којој ће обавезно учествовати директор, као и најмање три члана управног одбора и један члан надзорног одбора предузећа, установе, односно друге организације која је поднела план рада и развој, односно годишњи програм пословања;
- 7) најмање 15 дана пре дана доношења одлуке о усвајању извештаја о раду предузећа, установа и других организација које врше јавну службу у Скупштини града а у циљу представљања извештаја на јавној расправи на којој ће обавезно учествовати директор предузећа, установе и друге организације чији је оснивач или већински власник Град, као и чланови управног и надзорног одбора;
- 8) најмање 15 дана пре дана доношења одлуке о поверавању послова из надлежности Града правном или физичком лицу, Скупштина града је дужна да одржи јавну расправу о предлогу одлуке;
- 9) најмање 15 дана пре закључења уговора о поверавању послова из надлежности Града правном или физичком лицу, Скупштина града је дужна да организује јавну расправу о садржини уговора;
- 10) ако Привредни савет обавести Скупштину града да се одређеним предлогом одлуке или другог акта Скупштине града, односно градоначелника, утиче на положај привредних субјеката, а нарочито ако се ради о програмима подршке привреди односно о измени политике локалних јавних прихода;
- 11) и у другим случајевима предвиђеним законом, Статутом и одлукама Скупштине града.

Организовање јавне расправе

Члан 106.

Јавна расправа у смислу овог статута подразумева отворени састанак представника надлежних органа Града, односно јавних служби са заинтересованим грађанима и представницима удружења грађана и средстава јавног обавештавања.

Скупштина града је дужна да грађанима из свих делова Града омогући учешће у јавним расправама.

Председник Скупштине града организује јавну расправу у случајевима предвиђеним овим статутом и одлукама Скупштине града, на иницијативу органа и тела Града, као и на сопствену иницијативу.

Председник Скупштине града позива одговарајуће представнике органа Града и јавних служби чији је оснивач Град да учествују у јавној расправи.

Председник Скупштине града дужан је да редовно обавештава Скупштину града о неодржавању лица из става 4. овог члана.

О току јавне расправе сачињава се белешка која се доставља свим органима Града.

Скупштина града уређује начин обавештавања јавности о одржавању јавне расправе, као и начин на који ће се обезбедити увид јавности у садржај бележака о одржаним јавним расправама.

VII. МЕСНА САМОУПРАВА

Облици месне самоуправе

Члан 107.

Ради задовољавања потреба и интереса од непосредног значаја за грађане са дела територије Града, у Града се образују месне заједнице и други облици месне самоуправе.

Месна заједница се образује за једно или више села. Уколико се месна заједница образује за више села, у сваком селу се могу образовати месни одбори.

Правни статус месне самоуправе

Члан 108.

Месна заједница односно други облик месне самоуправе има својство правног лица у оквиру права и дужности утврђених овим статутом и одлуком о оснивању.

Месни одбори немају својство правног лица.

Оснивање, промена подручја и укидање месне самоуправе

Члан 109.

Предлог за оснивање нове месне заједнице, промену подручја и укидање месне заједнице односно других облика месне самоуправе могу поднети градоначелник, најмање четвртина одборника, Савет месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе или грађани са пребивалиштем на територији на коју се предлог односи, путем грађанске иницијативе.

О оснивању нове месне заједнице, промени подручја и укидању месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе одлучује Скупштина града већином од укупног броја одборника.

Скупштина града дужна је да пре доношења одлуке о оснивању нове месне заједнице, промени подручја и укидању месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе прибави мишљење грађана са дела територије Град на који се предлог односи. Скупштина града дужна је да пре доношења одлуке о промени подручја, односно укидању месне заједнице или другог облика месне самоуправе, прибави и мишљење Савета месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе на које се предлог односи.

Јавност рада

Члан 110.

Рад органа месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе, јаван је.

Јавност рада и обавештавање грађана нарочито се обезбеђују:

- 1) обавезним јавним расправама:
 - о предлогу финансијског плана месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе,
 - о завршном рачуну месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе,
 - о годишњим извештајима о раду месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе,
 - у другим приликама када органи Града или месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе то одлуче;
- 2) истицањем дневног реда и материјала за седницу Савета месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе, као и предлога одлука месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе на огласној табли, односно, огласном простору који је доступан највећем броју грађана, истицањем усвојених одлука и других аката, као и обавештавањем грађана о седницама Савета месне заједнице односно другог облика месне самоуправе, о зборовима грађана и другим скуповима од локалног интереса, најмање осам дана пре дана њиховог најављеног одржавања;

- 3) правом грађана да остварују увид у записнике и акте Савета месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе и присуствују седницама Савета месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе.

Уколико се месна заједница оснива за више села, Савет месне заједнице дужан је да обезбеди постављање огласне табле, односно да обезбеди огласни простор за истицање обавештења из става 2. у сваком од села.

Јавност рада и обавештавање грађана ближе се уређују статутом месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе.

Савет месне заједнице

Члан 111.

У месној заједници, односно другом облику месне самоуправе образује се Савет месне заједнице као представничко тело грађана.

Послови и задаци Савета, број чланова Савета и начин одлучивања у Савету уређују се статутом месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе.

Изборе за Савет месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе расписује председник Скупштине града, а по правилу одржавају се у исто време када и општи избори за одборнике Скупштине града.

Органи месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе бирају се непосредним, тајним гласањем на основу општег и једнаког изборног права. Сваки грађанин са пребивалиштем на подручју месне заједнице или другог облика месне самоуправе, који је навршио 18 година живота има право да бира и да буде биран у органе месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе.

Право предлагања кандидата за члана Савета месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе има најмање десет грађана са подручја месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе са бирачким правом на том подручју. На гласачком листићу уписују се имена и презимена свих кандидата, њихова година рођења и занимање.

Изабрани су они кандидати који су добили највећи број гласова до броја чланова који се бирају.

Чланство у органима месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе престаје оставком, због безусловне осуде на казну затвора, због потпуног или делимичног губљења пословне способности, због губљења држављанства Републике Србије или промене пребивалишта ван подручја месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе, опозивом или смрћу.

Начин избора органа месне заједнице или другог облика месне самоуправе ближе се уређује одлуком о месној самоуправи.

Средства за рад

Члан 112.

Средства за рад месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе обезбеђују се из:

- 1) средстава обезбеђених у буџету Града,
- 2) средстава која грађани обезбеђују самодоприносом;
- 3) донација;
- 4) прихода које месна заједница оствари својом активношћу.

Средства која Град преноси месној заједници, обезбеђују се у буџету Града посебно за сваку месну заједницу, по наменама:

- 1) средства за рад органа месне заједнице за текуће трошкове;
- 2) средства за обављање послова који су поверени месној заједници;
- 3) средства за суфинансирање програма самодоприноса, који је уведен за подручје или део подручја месне заједнице;
- 4) средства за суфинансирање програма изградње комуналне инфраструктуре у коме грађани учествују са најмање __одсто средстава;
- 5) средства за рад месних одбора.

Средства за финансирање месне самоуправе обезбеђују се у буџету Града у висини од најмање __одсто укупно остварених буџетских прихода у протеклој години умањених за приход од задуживања.

Износ средстава из става 3. овог члана не обухвата средства која се у буџету Града издвајају за капитална улагања на основу програма уређења јавног и осталог грађевинског земљишта.

Месна заједница, односно други облик месне самоуправе користи средства у складу са финансијским планом, на који сагласност даје надлежни орган Града.

Поверавање послова месној самоуправи

Члан 113.

Одлуком Скупштине града може се свим и појединим месним заједницама, односно другим облицима месне самоуправе поверити вршење одређених послова из надлежности Града, уз обезбеђивање за то потребних средстава.

При поверавању послова полази се од тога да ли су ти послови од непосредног и свакодневног значаја за живот становника месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе.

Организовање рада Градске управе у месним заједницама

Члан 114.

За обављање одређених послова из надлежности Градске управе, може се организовати рад Градске управе у месним заједницама.

Послове из става 1. овог члана одређује градоначелник на предлог начелника Градске управе.

VIII. САРАДЊА И УДРУЖИВАЊЕ ГРАДА

Сарадња и удруживање Града са општинама и градовима у земљи

Члан 115.

Град, његови органи и службе, као и предузећа, установе и друге организације чији је оснивач, удружују се и остварују сарадњу са другим општинама и градовима и њиховим органима и службама у областима од заједничког интереса и ради њиховог остваривања могу удруживати средства и образовати заједничке органе, предузећа, установе и друге организације и установе, у складу са законом и Статутом.

Сарадња са територијалним заједницама и јединицама локалне самоуправе других држава

Члан 116.

Град може да остварује сарадњу у областима од заједничког интереса са одговарајућим територијалним заједницама и општинама и градовима у другим државама, у оквиру спољне политике Републике Србије, уз поштовање територијалног јединства и правног поретка Републике Србије, у складу са Уставом и законом.

Одлуку о сарадњи са одговарајућим територијалним заједницама, општинама и градовима доноси Скупштина града, уз сагласност Владе Републике Србије.

Споразум или други акт о успостављању сарадње потписује градоначелник или лице које он овласти.

Акт из става 3. овог члана објављује се после прибављања сагласности Владе Републике Србије.

Удруживање у асоцијације општина и градова

Члан 117.

Град може бити оснивач или приступати асоцијацијама градова и општина.

Град оснива и приступа асоцијацијама градова и општина ради унапређења развоја локалне самоуправе, њене заштите и остваривања заједничких интереса. Град, такође, кроз чланство у асоцијацијама, размењује искуства и остварује сарадњу са градовима и општинама у земљи и другим државама, учествује у заступању сопственог и заједнички утврђеног интереса пред државним органима посебно у поступку доношења закона и других аката од значаја за заштиту, унапређење и финансирање локалне самоуправе, као и других прописа од значаја за остваривање послова градова и општина.

Сарадња са невладиним и другим организацијама

Члан 118.

Органи Града могу сарађивати са невладиним организацијама, хуманитарним и другим организацијама, у интересу Града и њених грађана.

IX. ЗАШТИТА ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ

Заштита права Града

Члан 119.

Заштита права Града обезбеђује се на начин и по поступку утврђеном законом.

Покретање поступка за оцену уставности и законитости

Члан 120.

Скупштина града покреће поступак за оцену уставности и законитости закона или другог општег акта Републике Србије, којим се повређује право на локалну самоуправу.

НАПОМЕНА:

За градове на територији аутономне покрајине, овај члан гласи:

„Скупштина града покреће поступак за оцену уставности и законитости закона или другог општег акта Републике Србије или аутономне покрајине, којим се повређује право на локалну самоуправу.“

Право жалбе Уставном суду

Члан 121.

Градоначелник има право жалбе Уставном суду ако се појединачним актом или радњом државног органа или органа Града онемогућава вршење надлежности Града.

Заштитник грађана

Члан 122.

У Граду се установљава заштитник грађана.

Заштитник грађана штити права грађана од повреда учињених од стране Градске управе као и установа, органа и организација који врше јавна овлашћења, а чији оснивач је Град; контролише рад Градске управе и штити право грађана на локалну самоуправу, ако је реч о повреди прописа и општих аката Града.

Заштитник грађана може имати једног или више заменика. На предлог заштитника грађана Скупштина града одлучује о установљењу, о броју заменика и подручју њиховог рада, као и о избору заменика.

НАПОМЕНА:

За градове са мултиетничким саставом становништва, став 3. гласи:

„Заштитник грађана може имати једног или више заменика. Заштитник грађана има најмање једног заменика који је задужен за област мањинских права. На предлог заштитника грађана Скупштина града одлучује о установљењу, броју заменика и подручју њиховог рада, као и о избору заменика.“

Самосталност и независност

Члан 123.

Заштитник грађана поступа и делује на основу и у оквиру Устава, закона, потврђених међународних уговора и општеприхваћених правила међународног права, као и Статута града.

У свом деловању заштитник грађана се руководи принципима законитости, непристрасности, независности и правичности.

Одлуком Скупштине града ближе се уређују начин обраћања заштитнику грађана и правила поступања и рада заштитника грађана.

Поступање заштитника грађана

Члан 124.

О појавама незаконитог и неправилног рада Градске управе и јавних служби које врше јавна овлашћења, а чији је оснивач Град, којима се крше права или интереси грађана, заштитник грађана упозорава ове органе и службе, упућује им критике, даје препоруке за рад, иницира покретање поступака за отклањање повреда права и о томе обавештава јавност.

У домену заштите људских и мањинских права, заштитник грађана:

- 1) прати остваривање људских и мањинских права и даје препоруке за унапређење остваривања људских и мањинских права;
- 2) прикупља информације о примени закона и других прописа из области људских права и права на локалну самоуправу;
- 3) саставља годишњи извештај о остваривању људских и мањинских права;
- 4) обавештава ширу јавност о кршењу људских и мањинских права;
- 5) прима и испитује представке које се односе на повреду људских и мањинских права;
- 6) посредује у мирном решавању спорова везаних за кршење људских права;
- 7) иницира покретање одговарајућих поступака пред надлежним органима у случају кршења људских права;
- 8) организује и учествује у организовању стручних састанака, саветовања и кампања информисања јавности о питањима значајним за остваривање људских и мањинских права.
- 9) иницира и подстиче образовање о људским и мањинским правима;
- 10) обавља и друге послове утврђене законом, Статутом и одлуком Скупштине града.

У обављању својих надлежности заштитник грађана сарађује са заштитницима грађана у општинама и градовима, као и са Заштитником грађана у Републици.

НАПОМЕНА:

За градове у АП Војводини, додатак претходном ставу гласи:

"и са Покрајинским омбудсманом и његовим канцеларијама".

Заштитник грађана штити право грађана на локалну самоуправу у складу са одлуком Скупштине града.

Избор заштитника грађана

Члан 125.

Заштитника грађана бира и разрешава Скупштина града већином од укупног броја одборника.

Предлог за избор заштитника грађана подноси одборничка група или најмање трећина одборника.

Заштитник грађана се бира на период од пет година и може још једном бити биран на тај положај.

За заштитника грађана може бити бирано лице које, поред општих услова за стицање бирачког права (држављанство, пунолетство, пословна способност, пребивалиште на подручју Града), има најмање пет година професионалног искуства на пословима у области заштите људских и мањинских права, ужива морални интегритет и није осуђивано нити се против њега води кривични поступак.

Заштитник грађана не може бити члан политичке странке и не може обављати ниједну јавну функцију нити било коју професионалну делатност.

Разрешење заштитника грађана

Члан 126.

Заштитник грађана се разрешава дужности пре истека мандата ако буде осуђен за кривично дело на казну затвора, ако не обавља послове из своје надлежности на стручан, непристрасан, независан и савестан начин или се налази на положајима (функцијама), односно обавља послове који су неспојиви са положајем заштитника грађана.

Предлог за разрешење заштитника грађана може поднети одборничка група или најмање трећина одборника.

О разрешењу заштитника грађана одлучује Скупштина града већином од укупног броја одборника.

На разрешење заменика заштитника грађана сходно се примењују одредбе о разрешењу заштитника грађана.

Подношење извештаја Скупштини града

Члан 127.

Заштитник грађана доставља годишњи извештај Скупштини града.

Ако процени да је то потребно због разматрања одређених питања, заштитник грађана може Скупштини града достављати и ванредне извештаје.

Скупштина града разматра извештаје заштитника грађана на првој наредној седници.

Право присуствовања седницама Скупштине града и њених радних тела

Члан 128.

Заштитник грађана има право да присуствује седницама Скупштине града и радних тела Скупштине града, као и да учествује у расправи када се расправља о питањима из његове надлежности.

Средства за рад заштитника грађана

Члан 129.

Средства за рад заштитника грађана обезбеђују се у буџету Града, а могу се обезбеђивати и из других извора, у складу са законом.

Савет за међунационалне односе

Члан 130.

Оснива се Савет за међунационалне односе као самостално радно тело које чине представници српског народа и националних мањина, у складу са законом.

Савет разматра питања остваривања, заштите и унапређивања националне равноправности у Граду, а посебно у областима културе, образовања, информисања и службене употребе језика и писма; учествује у утврђивању градских планова и програма који су од значаја за остваривање националне равноправности и предлаже мере за постизање националне равноправности; предлаже изворе, обим и намену буџетских средстава за остваривање националне равноправности.

Савет за међунационалне односе промовише међусобно разумевање и добре односе међу свим заједницама које живе у граду.

Избор и састав Савета за међунационалне односе

Члан 131.

Скупштина града бира чланове Савета за међунационалне односе међу истакнутим припадницима српског народа и националних мањина.

Члан Савета не може бити одборник Скупштине града.

Чланове Савета који су припадници националних мањина предлажу национални савети националне мањине, а чланове Савета који су припадници националних мањина који немају национални савет националне мањине и чланове српске националности, ако грађани српске националности чине већину укупног

становништва на територији Града, предлаже радно тело Скупштине града надлежно за административна и кадровска питања.

НАПОМЕНА:

Ако грађани српске националности чине бројчану мањину у укупном броју становништва града, чланове савета српске националности предлажу одборници скупштине града који су припадници српске националности.

Листа кандидата садржи најмање двоструко више кандидата од броја који се бира.

Мандат чланова савета траје три године и тече од тренутка избора у Скупштини града.

Делокруг, састав, избор чланова и начин рада савета за међунационалне односе уређују се одлуком Скупштине града, која се доноси већином гласова од укупног броја одборника.

Начин одлучивања Савета за међунационалне односе

Члан 132.

Одлуке Савета за међунационалне односе доносе се консензусом чланова Савета.

Савет о својим ставовима и предлозима обавештава Скупштину града, која је дужна да се о њима изјасни на првој наредној седници, а најкасније у року од 30 дана.

Скупштина града и извршни органи Града дужни су да предлоге свих одлука, који се тичу националне равноправности претходно доставе на мишљење Савету.

Надлежни орган града дужан је да обезбеди да ставови и мишљења Савета буду доступни јавности, најкасније 30 дана од дана заузимања става или давања мишљења од стране Савета.

Пословником Скупштине града ближе се уређује положај Савета у поступку доношења градских одлука и других правних аката.

Подношење извештаја Скупштини града

Члан 133.

Савет за међунационалне односе подноси Скупштини града годишњи извештај о стању у области националне равноправности, међунационалних односа и остваривању мањинских права на територији Града. Саставни део извештаја су и предлози мера и одлука за остваривање и унапређење националне равноправности.

Савет може да поднесе и посебан извештај Скупштини града ако оцени да то захтевају нарочито важни разлози или ако Скупштина града тражи такав извештај од њега.

Заштита права припадника српског народа и националних мањина

Члан 134.

Савет за међунационалне односе има право да пред Уставним судом покрене поступак за оцену уставности и законитости одлуке или другог општег акта Скупштине града ако сматра да су њиме непосредно повређена права припадника српског народа и националних мањина представљених у Савету за међунационалне односе и право да под истим условима пред Врховним судом Србије покрене поступак за оцену сагласности одлуке или другог општег акта Скупштине града са Статутом.

Пословник о раду Савета за међунационалне односе

Члан 135.

Савет за међунационалне односе доноси пословник о раду.
Стручне и административно-техничке послове за потребе Савета врши Градска управа.

Средства за рад Савета за међунационалне односе

Члан 136.

Средства за рад Савета обезбеђују се у буџету Града, а могу се обезбеђивати и из других извора, у складу са законом

Х. АКТИ ГРАДА

Акти Града

Члан 137.

У вршењу послова из своје надлежности, Град доноси одлуке, правилнике, наредбе, упутства, решења, закључке, препоруке и друге потребне акте.

Хијерархија аката Града

Члан 138.

Одлуке и општи акти Скупштине града морају бити сагласни са законом и овим статутом.

Акти градоначелника и Градског већа морају бити сагласни са законом, овим статутом, одлукама и општим актима Скупштине града.

Акти Градске управе морају бити сагласни са законом, овим статутом, одлукама и општим актима органа Града.

Објављивање и ступање на снагу општих аката

Члан 139.

Општи акти органа Града објављују се у „Службеном листу града _____“.

Акти из става 1. овог члана ступају на снагу осмог дана од дана објављивања, осим ако доносилац у поступку доношења не утврди да постоје оправдани разлози да исти ступи на снагу и раније.

Остали акти Града објављују се у „Службеном листу града _____“ када је то тим актима предвиђено.

НАПОМЕНА:

Акти из ст. 1. и 3. овог члана равноправно се објављују и на језицима и писмима који су у службеној употреби на територији Града.

XI. ТУМАЧЕЊЕ, ДОНОШЕЊЕ И ПРОМЕНА СТАТУТА

Аутентично тумачење Статута

Члан 140.

Аутентично тумачење Статута даје Скупштина града на предлог Градског већа.

Поступак за промену или доношење Статута

Члан 141.

Предлог за доношење или промену Статута града, може поднети најмање 10 одсто бирача Града, трећина одборника, градоначелник и надлежно радно тело Скупштине града.

Предлог се подноси у писаном облику са образложењем.

О предлогу из става 1. овог члана Скупштина одлучује већином гласова од укупног броја одборника.

Када Скупштина града одлучи да се приступи доношењу или промени Статута града, истом одлуком одређује начин и поступак доношења, односно промене Статута и именује Комисију за израду нацрта акта о доношењу или промени Статута града.

Скупштина града усваја акт о доношењу или промени Статута већином гласова од укупног броја одборника.

XII. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Усклађивање прописа са овим статутом

Члан 142.

Прописи општине _____ остају на снази до њиховог усклађивања са овим статутом.

Прописи општине _____ ускладиће се са одредбама овог статута у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог статута.

Скупштина града донеће одлуку из члана 131. став 6. у року од 90 дана од дана ступања на снагу овог статута.

Образовање Савета за развој града

Члан 143.

Скупштина града изабраће чланове Савета за развој града у року од 60 дана од дана ступања на снагу овог статута.

Прву седницу Савета за развој града сазваће председник Скупштине општине у року од 15 дана од дана избора чланова Савета.

До доношења Пословника Савета за развој града, права и дужности председника Савета вршиће најстарији члан Савета.

Престанак важења Статута

Члан 144.

Даном ступања на снагу овог статута, престаје да важи Статут општине _____ („Службени лист општине _____“, број _____).

Ступање на снагу

Члан 145.

Овај статут ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном листу општине _____“.

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ МОДЕЛА СТАТУТА ГРАДА

Овај модел је намењен градовима који на својој територији неће образовати градске општине, у складу са чланом 25. Закона о локалној самоуправи и који своју управу образују као јединствен орган, у складу са чланом 53. Закона.

Модел статута града је рађен, пре свега, на основу одредаба Устава Републике Србије и Закона о локалној самоуправи (*Службени гласник Републике Србије*, број 129/07), који уређивање одређених питања препуштају статутима јединица локалне самоуправе.

Неке од одредаба Закона о локалној самоуправи су и преузете у Модел, пре свега из разлога целовитости текста Модела, али имајући у виду и потребу да се текст Модела статута не оптерети превеликим бројем преузетих одредаба. Такође, у изради Модела су коришћене и одредбе других прописа које примењују јединице локалне самоуправе, као што су Закон о територијалној организацији и Закон о локалним изборима (*Службени гласник Републике Србије*, број 129/07), Закон о финансирању локалне самоуправе (*Службени гласник Републике Србије*, број 62/06), Закон о буџетском систему (*Службени гласник Републике Србије*, број 9/02, 87/02, 66/05, 85/06), Закон о јавним предузећима и обављању делатности од општег интереса (*Службени гласник Републике Србије*, број 25/00, 25/02, 107/05, 108/05), Закон о средствима у својини Републике Србије (*Службени гласник Републике Србије*, број 53/95, 3/96, 54/96 и 32/97), Закон о службеној употреби језика и писама (*Службени гласник Републике Србије*, број бр.45/91, 53/93, 67/93, 67/93, 48/94, 101/05) итд. Коначно, неке од одредаба Модела инспирисане су и искуствима општина и градова у примени ранијег Закона о локалној самоуправи, која су компатибилна са садашњим решењима, а за које је процењено да својом важношћу заслужују место у статуту града као највишем правном акту који доносе јединице локалне самоуправе. Имајући у виду потребу да Модел не буде гломазан, нека од ових питања остављена су за уређење пословником скупштине града или посебним одлукама.

Уз одговарајуће чланове додате су напомене (курзивом) које се односе на градове у АП Војводина, односно национално-мешовите градове.

I ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ (чл. 1 - 13)

У овом делу Модела налазе се основне одредбе о предмету Модела статута, положају града, његовој територији, симболима и празницима, односно јавности рада и имовини града. Неке од ових одредаба су разрађене у другим деловима статута.

У члану 2. (*Положај града*) оснажен је принцип по коме су грађани носиоци права на локалну самоуправу. Они своје право на локалну самоуправу и право на управљање јавним пословима остварују непосредно или преко изабраних представника. Ово је уједно и један од основних принципа на којима је заснован цео Модел, а који је у другим деловима Модела конкретизован – нпр. у делу о непосредном учешћу грађана у остваривању локалне самоуправе и о другим облицима учешћа грађана у пословима града, али и у делу о органима локалне самоуправе, одредбама о учешћу грађана у радним телима скупштине града и других органа и сл.

У члану 5 (*Језик и писмо*), у напомени за градове са мултиетничким саставом становништва, предложене су конкретне формулације, у зависности о којој ће се комбинацији службених језика и писама радити у конкретном граду. Ова одредба

представља конкретизацију одредаба Устава и Закона о службеној употреби језика и писама. Слично, у напомена уз члан 8. (*Печат*) су дати предлози за изглед печата градова у АП Војводини и градова са мултиетничким саставом.

У члану 7. (*Употреба симбола града*) преузете су одредбе Закона о заштити права и слобода националних мањина (члан 16. Закона, Службени лист СРЈ, број 11/02), које дозвољавају да се у градовима са национално мешовитим саставом, поред државних, користе и симболи националних мањина. Овај закон детаљно регулише какви ти симболи могу бити и на који начин се утврђују. Коришћење симбола националних мањина допушта и члан 91. став 2. Закона о локалној самоуправи.

Старање о остваривању, заштити и унапређењу људских и мањинских права је јавни посао од особитог значаја, нарочито у мултиетничким заједницама, што је препознао и законодавац у новом Закону о локалној самоуправи, инкорпорирањем читоваг низа одредаба које се односе на ову област. У Моделу статута који је пред вама, поштујући интенцију законодавца, додатно су разрађени и прецизирани они сегменти надлежности локалних самоуправа и процеси доношења одлука који су од значаја за остваривање, заштиту и унапређење мањинских права на локалном нивоу. То се пре свега односи на службену употребу језика и писама, затим јавну употребу симбола, вођење политике у области именовања локалних топонима, специфичнијих надлежности локалних самоуправа са мултиетничким саставом становништва (нпр. област културе и информисања), политици равноправне заступљености представника свих националних заједница у органима управе те у јавним и другим предузећима и установама чији је оснивач локална самоуправа, као на институције заштитника грађана и Савета за међунационалне односе. Када је у питању последње наведено, законодавац је, у намери да градовима остави слободу саморегулисања и усклађивања ових установа са својим локалним потребама, одредбе закона о овим телима свео на најмању могућу меру, док Модел у предложеним решењима тежи да успостави прецизнији оквир установљавања, састава, послова и начин њиховог рада, уз остављање довољно простора за усклађивање ових установа месним специфичностима.

Члан 12. (*Јавност рада*) представља конкретизацију уставних и одредаба Закона о локалној самоуправи, односно дефинише минимум активности који сваки град може и мора да обезбеди у циљу омогућавања јавности да се упознају са радом градских органа. Даље у Моделу се налазе одредбе о јавности седница скупштине града (члан 44), односно детаљније одредбе о јавним расправама (чланови 102 и 103.), којима се даље разрађује принцип јавности рада градских органа.

Члан 13. (*Имовина града*) – Модел статута није даље разрадио сада уставно право градских органа да управљају и располажу имовином града јер то питање још увек није регулисано посебним законом. Са друге стране, Модел је у неким члановима преузео одредбе Закона о средствима у својини Републике Србије, јер ће тај правни режим бити на снази до доношења закона којим ће се уредити питање имовине локалне самоуправе.

II НАДЛЕЖНОСТИ ГРАДА (чл. 14 - 22)

Овај део Модела посвећен је надлежностима града, јавним службама које оснива скупштина града и поверавању послова из делокруга града правним или физичким лицима.

Надлежности наведене у члану 15. Модела могу се разврстати у три групе: Надлежности предвиђене чланом 20. Закона о локалној самоуправи (тачка 1 и тачке 3 - 41)

Иако је већ садржана у Закону, овде посебно напомињено тачку 39. у Моделу, јер се она односи на могућност да градови образују комуналну полицију, што је једина надлежност по коме се градови разликују од општина. Међутим, за образовање комуналне полиције, градови ће морати да сачекају доношење посебног закона о комуналној полицији, које је предвиђено у року од годину дана од ступања на снагу Закона (члан 101. Закона). Неке од надлежности из Закона су додатно конкретизоване (као што су она у тачки 31. која у надлежност града ставља утврђивање и спровођење политика једнаких могућности и у тачки 34, која се тиче обавезе града да се стара о остваривању, заштити и унапређењу људских права).

Надлежности из других закона

Ово се односи на тачку 2. (доношење просторног плана града), надлежност која је установљена чланом 21. Закона о планирању и изградњи (*Службени гласник Републике Србије*, број 47/03, 34/06).

Надлежности предвиђене Моделом статута

То су надлежности из тачака 42 и 43, које се односе на помоћ раду организација и удружења грађана и уређивање и стварање услова за бригу о младима. Ове надлежности предложене су као последица установљене праксе у градовима и општинама, али и стратешких праваца утврђених на државном нивоу, који се односе на промену правног оквира за функционисање удружења грађана и усвојену Стратегију за младе.

Чланом 17. Модела (*Именовање органа јавних служби града*) предложено је да се, у циљу деполитизације, односно избегавања утицаја политичких промена на именовање органа јавних служби, органи управљања и руковођења јавним службама именују на период од 5 година. То се неће односити на оне органе за које је посебним законом предвиђена друга дужина мандата. Такав је нпр. случај са Законом о основама система образовања и васпитања (*Службени гласник Републике Србије*, број 62/03, 64/03, 58/04, 62/04), по коме се чланови органа управљања у образовним установама именују на период од 4 године.

У вези са саставом органа јавних служби, члан 18. Модела представља конкретизацију члана 15. Устава (који гарантује равноправност жена и мушкараца и предвиђа развијање политике једнаких могућности) и члана 77 става 2. Устава, по коме се при запошљавању у државним органима, јавним службама, органима аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе мора водити рачуна о националном саставу становништва и одговарајућој заступљености припадника националних мањина.

Намера члана 19. Модела (*Поступак именовања директора јавне службе*) била је да се спровођењем јавног конкурса за избор директора јавних служби допринесе транспарентности овог поступка, минимализују политички утицај и промовише принцип стучности. Као код члана 17. у случајевима када је прописан другачији поступак именовања директора (нпр. у већ поменутом случају образовних установа или у случају Закона о здравственој заштити) примениће се тај поступак.

Решења предложена члановима 20. (*Сагласност на планове и програм пословања јавне службе*) и 22. (*Подношење Скупштини града извештаја о раду јавних служби*) мотивисана су увођењем принципа транспарентности и одговорности у рад јавних служби.

III ФИНАНСИРАЊЕ ПОСЛОВА ГРАДА (чл. 23 - 27)

Одредбе у овом делу Модела су дефинисане на основу Закона о финансирању локалне самоуправе и Закону о буџетском систему, који ову материју исцрпно регулишу.

Члан 26. (*Одговорност за извршење буџета*) дефинише одговорност градоначелника за извршење буџета. Ово проистиче из члана 7. Закона о буџетском систему који предвиђа да за извршење буџета локалне власти локалној скупштини одговара надлежни извршни орган локалне власти. Како је, чланом 44. Закона о локалној самоуправи, градоначелник одређен као наредбодавац за извршење буџета, природно је да буде задужен и за извештавање. Истим чланом Закона о буџетском систему предвиђено је да је градска управа обавезна да редовно прати извршење буџета и најмање два пута информише надлежни извршни орган, па такву одредбу садржи и Модел статута.

Члан 27 став 2. прецизира члан 20. Закона о финансирању локалне самоуправе и предвиђа да предлог одлуке о самодоприносу, који доносе грађани на референдуму, утврђује скупштина града апсолутном већином одборника.

IV ОРГАНИ града (чл. 28 - 91)

Овај део Модела односи се на органе града – њихов избор, овлашћења и одговорност.

Циљ члана 29. (*Презумпција надлежности*) је да разјасни ситуације у којима се посебним законима предвиђа да је за одређени посао или доношење одређеног акта задужен „надлежни орган јединице локалне самоуправе“. То се чини с обзиром на природу посла о коме се у конкретном случају ради – послови који се састоје у уређивање неких односа, биће у надлежности скупштине града, а извршни послови у надлежности градоначелника. Извршни послови стављени су у надлежност градоначелника, јер члан 44. Закона о локалној самоуправи допушта градоначелнику да врши и „друге послове“, док у члану 46. не постоји таква одредба за градско веће. У крајњој линији, ако се не може утврдити природа посла, надлежна је скупштина града, као највиши орган града.

Скупштина града (чл. 30 - 60)

Члан 36. (*Заклетва*) предлаже текст заклетве или свечане изјаве које одборници уобичајено полажу након потврђивања мандата.

Члан 39. (*Права и дужности одборника*) на уопштен начин утврђује основна и уобичајена права и дужности одборника, који ће даље бити разрађени пословником скупштине града. Слично, накнада и друга примања одборника (члан 40. Модела) уређују се посебном одлуком скупштине.

Члан 41. (*Надлежност скупштине града*) садржи:

- *надлежности из члана 32. Закона о локалној самоуправи* (тачке 1-3, 5-16, 18-19 и 25, 26, 29 и 30. Модела). Тачком 25. је конкретизована одредба члана 95. Закона о локалној самоуправи о покретању поступка за оцену уставности или законитости закона и другог општег акта Републике или покрајине којим се повређује право на локалну самоуправу, а тачком 23. члан 88. о доношењу одлуке о сарадњи и удруживању.
- *надлежности које произлазе из других закона:*
 - тачка 4. (подношење иницијативе за покретање поступка оснивања,

- укидања или промене територије града) пролази из члана 12. Закона о територијалној организацији Републике Србије;
- тачка 17. (доношење годишњег програма прибављања непокретности за потребе градских органа и покреће поступак отуђења непокретности пред надлежним органима) је обавеза из члана 25. Закона о средствима у својини Републике Србије;
 - тачка 22. (разматрање извештаја о раду и давање сагласности на програм рада корисника буџета), што произлази из Закона о буџетском систему.
- *надлежности које произлазе из других одредаба Модела статута:*
 - тачка 26. (разматрање и усвајање годишњих извештаја о раду јавних предузећа, установа и других јавних служби чији је оснивач или већински власник град), произлази из члана 22. Модела;
 - тачка 28. (разматрање извештаја заштитника грађана) је у вези са чланом 121. Модела;
 - а тачка 29. је у вези са чланом 130. Модела о Савету за међунационалне односе;
 - тачка 30. институционализује постојећу праксу у преко 150 општина и градова чије скупштине су усвојиле (етичке) кодексе понашања функционера и запослених у органима локалне самоуправе и јавним службама.

Члан 42. (*Кворум за рад и одлучивање*) конкретизује став 2 члана 34. Закона о локалној самоуправи, тако што утврђује неколико одлука за чије доношење је потребна апсолутна већина одборника.

Чланом 44. Модела (*Јавност рада*) је разрађен члан 35. Закона о локалној самоуправи и утврђена одговорност председника скупштине за обезбеђење услова за јавност седница, односно дате смернице за омогућавање присуства седници заинтересованим лицима.

Чланови 45-51. Модела су посвећени радним телима скупштине. Модел познаје *стална, повремена и посебна радна тела*.

Модел (члан 45 став 3.) препушта ближе уређење броја и задатака сталних радних тела и права и дужности њихових председника и чланова пословнику скупштине општине, мада скупштина општине може одлучити да сва или нека од ових питања уреди статутом. Такође, у прилогу овог модела дат је списак од седам најчешћих сталних радних тела и предлог за одговарајуће чланове којима се утврђује њихов делокруг. Овај прилог скупштине општине могу користити приликом дефинисања сталних радних тела статутом или посебном одлуком.

Члан 46. (*Избор сталног радног тела*) препоручује да се чланство у сталним радним телима омогући и грађанима, односно лицима која нису одборници.

Посебна радна тела су мотивисана искуствима из праксе општина и градова у којима су, када се за тим указала потреба, у недостатку статутарних одредаба оваква тела оснивана као повремена или као тела везана за друге органе локалне самоуправе (често председника општине, односно градоначелника). Такође, иако је то захтевала природа задатака ових тела (стучна или саветодавна тела), због ограничења у статутима у овим телима не ретко нису могла да учествују лица која нису одборници.

Модел је као посебна радна тела понудио:

- *Савет за праћење примене етичког кодекса* (члан 49). Овакви савети су већ установљени и функционишу у неколико општина, а очекује се њихово успостављање и у другим општинама и градовима чије су скупштине усвојиле етичке кодексе.
- *Савет за младе* (чланови 50 - 52). Модел овим телом жели да укаже да питање младих није само питање које може и треба да буде третирано на нивоу Републике Србије, већ и на локалном нивоу, с обзиром да Национална стратегија за младе, акциони планови и програми и уопште, брига о младима може успешно да се спроведе само ако се у те процесе активно укључи и локална самоуправа. Национална стратегија предвиђа формирање локалних тела и механизме за спровођење на локалном нивоу.
- *Кориснички савет јавних служби* (члан 53), који је мотивисан укључивањем корисника у процену и унапређење квалитета услуга које пружају градске службе, што је у складу са принципима установљеним члановима 17-22. Модела статута о јавним службама и поверавању послова града, који су раније образложени.
- *Комисију за равноправност полова* (члан 54), какве већ функционишу у општинама и градовима, са циљем промовисања, утврђивања и реализације политике једнаких могућности, као дела уставних гаранција која су раније цитирана.

Требало би имати у виду да Модел препоручује установљавање још неких тела, која су слична овим посебним радним телима скупштине града, али нису везана за скупштину града. То су Привредни савет, тело градског већа (видети образложење члана 71) и Савет за развој града, самостално радно тело (видети образложење чланова 99 - 101).

Члан 56. (*Избор градоначелника*) детаљније уређује поступак избора, додавањем одредаба о другом гласања, односно понављању поступка кандидовања и гласања, које су у складу са законским захтевом да се градоначелник бира апсолутном већином одборника.

Извршни органи града

Градоначелник (чл. 62 - 64)

Чланом 64. Модела је значајно проширен списак надлежности градоначелника у односу на члан 44. Закона о локалној самоуправи. Овде су на једном месту наведени још неки послови градоначелника које произлазе из неких других прописа, других одредаба Закона о локалној самоуправи или су природно повезани са функцијом градоначелника. То су:

- давање сагласности на опште акте којима се уређује број и структура запослених у установама које се финансирају из буџета града и на број и структуру запослених и других лица која се ангажују на остваривању програма или дела програма корисника буџета града (тачка 5), што произлази из Закона о буџетском систему;
- одлучивање о давању на коришћење, односно у закуп, као и о отказу уговора о давању на коришћење, односно у закуп и стављању хипотеке на непокретности које користе градски органи, уз сагласност Дирекције за имовину Републике Србије (тачка 6), што је посао утврђен Законом о средствима у својини Републике Србије;

- подношење жалбе Уставном суду ако се појединачним актом или радњом државног органа или органа града онемогућава вршење надлежности града (тачка 10), предвиђеное чланом 96. Закона о локалној самоуправи;
- информисање јавности о свом раду (тачка 9); и
- образовање стручних саветодавних радних тела за поједине послове из своје надлежности (тачка 11).

Градско веће (чл. 65 - 77)

Члан 67. (*Надлежност градског већа*) пописује надлежности већа и поред послова из члана 46. Закона о локалној самоуправи садржи и:

- Образовање стручних саветодавних радних тела за поједине послове из своје надлежности (тачка 8);
- Информисање јавности о свом раду (тачка 9); и
- Доношење пословника о раду (тачка 10), што произлази из члана 47. Закона о локалној самоуправи;
- Конечно, тачком 11. Предвиђено је да градско веће врши и друге послове које утврди скупштина града.

Чланови 71 и 72. односе се на Савет за економски развој, које градско веће образује као своје саветодавно тело. Економски развој, као изузетно важна функција локалних власти, је новим Законом о локалној самоуправи препознат као посебна надлежност града (члан 20 став 1 тачка 9. Закона). На овај начин се разрађује та нова надлежност града.

У овом Моделу статута је посвећена велика пажња питању институционалног оквира за локални економски развој који очигледно постаје све важнији аспект послова који обављају градови и општине. У ту сврху је предвиђено формирања привредног савета при градском већу. Колико год да су надлежности овог савета важне (разматрање стратегија и планова економског развоја и праћење спровођења планова и програма локалног економског развоја), још је важнији његов састав. Инсистирање на укључењу привредника као и представника привредних удружења има за циљ да обезбеди да се стратегије локалног економског развоја као и конкретни пројекти (на пример, подршке предузетништву или самозапошљавању) не доносе без консултовања оних на које ће се односити – тачније привредника.

Модел даје основне смернице за делокруг Савета и избор чланова Савета. У духу отварања локалних органа и тела грађанима, чланове Савета могу предлагати и актери изван градске структуре, а у складу са природом овог тела, једна трећина чланова Савета би требало да дође из редова привредника и предузетника, односно њихових удружења.

У вези са питањима локалног економског развоја, још једна важна карактеристика овог Модела статута је снажно инсистирање на томе да се именовања од стране скупштине града (нарочито у јавним службама чији је оснивач град) морају вршити полазећи пре свега од квалификација кандидата за та места, а затим и водећи рачуна о аспектима као што су одговарајућа родна и национална заступљеност (видети образложење чланова 17 и 18. Модела). Овим Моделом статута се по први пут предвиђа обавеза спровођења јавног конкурса у поступку избора директора јавних предузећа, установа, организација и служби чији је оснивач или већински власник град. Поред тога, предвиђена је и обавезна јавна расправа пре подношења извештаја скупштини града о резултатима конкурса за избор директора јавних предузећа,

установа, организација и служби чији је оснивач град. Циљ ових јавних расправа је да се на њима, уз учешће јавности, могу представити квалификације и програми три најбоље рангирана кандидата.

Градска управа (чл. 78 - 91)

У члан 79. (*Надлежност градске управе*) је поред надлежности из члана 52. Закона о локалној самоуправи додата још само обавеза управе да достављају извештаје о раду скупштини и градским извршним органима, по потреби, а најмање једном годишње. Ова одредба мотивисана је потребом да се детаљније уреде односи управе са осталим органима града и конкретизује и што је могуће више објективизује одговорност градске управе у односу на њих.

Члан 80. (*Начела деловања градске управе*) даје основне смернице за деловање градске управе – стручност, непристрасност и политичка неутралност и оријентисаност на потребе грађана. Однос са грађанима је нарочито важан за градску управу будући да је она градски орган који је најчешће и најдиректније у контакту са грађанима.

Члан 84. (*Одговорност начелника градске управе*) представља покушај разраде члана 57. Закона о локалној самоуправи о одговорности начелника скупштини града и градском већу. Циљ одредбе је да функцију начелника заштити од политичких утицаја и неоправданих разрешења, што је смисао одредаба Закона о начину избора начелника путем јавног конкурса и на мандат дужи од мандата других градских органа.

У НЕПОСРЕДНО УЧЕШЋЕ ГРАЂАНА У ОСТВАРИВАЊУ ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ (чл. 91 - 100)

Одредбе у овом делу Модела иду у правцу олакшавања учешћа и стимулисања учешћа грађана, имајући у виду да се законом предвиђени механизми учешћа не користе превише често.

Постојање доброг правног и политичког оквира за утицај грађана на јавни живот у локалној заједници и процесе одлучивања између два изборна циклуса представља темељ демократског друштва. Стална конференција градова и општина је радом на питањима развоја грађанског учешћа, у документу „Непосредно учешће грађана у јавном животу на локалном нивоу“, утврдила барем три кључна принципа (отвореност, дијалог и подела одговорности), којима треба тежити у циљу развоја локалне демократије и одговорног друштва.

Отвореност локалних органа за грађане представља први корак ка већем учешћу грађана и ка остваривању демократског друштва. Пасивно и активно информисање грађана, њихово право на увид у документа локалне управе и на благовремену и адекватну обавештеност, јавност рада и редовно информисање грађана, су неоспорне претпоставке дубљег непосредног укључивања грађана у локални јавни живот. Модел статута управо уређује основни оквир за веће информисање грађана о раду изабраних органа, уређујући облике (издавање билтена и информатора, сарадња са медијима, презентовање одлука и других аката, интернет презентације, организовање јавних расправа и сл.), остављајући простор да локални органи, сами, својим деловањем, прецизније и конкретније уреде начин на који ће свој рад учинити отвореним за локалну јавност.

Дијалог локалних органа са грађанима је други принцип који је основа за унапређење непосредног учешћа грађана у локалном јавном животу. Зборови грађана, право грађана на петицију и јавну критику, јавне расправе и анкете, учешће грађана у саветодавним и радним телима, су кључни облици кроз које се остварује дијалог грађана и локалних органа. Основа за бољи дијалог грађана и локалних власти, истакнута у тексту Модела, је боље и прецизније уређивање организовања дијалога са грађанима у статутима кроз установљивање обавезе локалних органа да реагују на предлоге, примедбе или критике грађана, боље и значајније уређење учешће грађана у радним и саветодавним телима, обавезно организовање јавних расправа и уређивање начина на који се то ради и детаљније уређивање збора грађана (кроз прецизирање територије за коју се сазива, одређивање могућих сазивача, утврђивање обавезе градске управе да помогне у организацији и уређивање кворума за рад). Трећи и кључни принцип јесте подела одговорности између грађана и локалних власти. Унапређење директне демократије или непосредног одлучивања грађана у важним питањима кроз јачање значаја грађанске иницијативе, референдума и месне самоуправе, су део кључних препорука које је СКГО упутила у циљу остваривање права грађана да суверено одлучују и намећу кључне теме у локалној заједници. Нови Закон о локалној самоуправи омогућио је даље унапређивање позиције грађана кроз спуштање процента потребних потписа за грађанску иницијативу са минималних 10% на минималних 5% остављајући локалним властима могућност, али и одговорност да препознају значај иницијативе грађана уређујући самостално проценат потребних потписа. Модел поштује и подржава интенцију из новог закона и уређује то питање преузимањем одредбе од 5% уважавајући тако значај локалне демократије и раније истакнуту препоруку о спуштању процента која је унесена у нови Закон о локалној самоуправи.

У члану 93. (*Грађанска иницијатива*) је предвиђена обавеза градске управе да пружи стручну помоћ грађанима приликом формулисања предлога садржаног у грађанској иницијативи (став 2). Овај предлог има за циљ да охрабри грађане да подношење иницијативе, с обзиром да они најчешће нису стручни ни искусни у формулисању предлога одлука и других аката.

Такође, прецизирано је да бирачи који својим потписима подржавају иницијативу морају бити уписани у бирачки списак према последњем званично објављеном решењу о закључењу бирачког списка за избор одборника скупштине града, ако законом или статутом није другачије предвиђено (став 1). Исто је предвиђено, на одговарајућим местима у Моделу, и за друге облике учешћа.

У истом члану (став 5) је предвиђено да се поступак спровођења грађанске иницијативе уређује посебном одлуком. Постоји доста детаља везаних за поступак спровођења грађанске иницијативе које, због општости овог акта, не би требало да буду део статута.

У члановима 94-97. Модела су дате детаљније одредбе о збору грађана, којима је значајно прецизиран овај институт. Битне допуне у члану 94. односе се на сазивање збора - део града за који се збор сазива (став 1), органе града и друге актере који могу да сазову збор (став 2), обавезу градске управе за пружање стручне помоћи сазивачу збора (став 3), обавештавању о одржавању збора (став 5). Члан 94. уређује рад збора и поступак одлучивања, односно утврђивање ставова збора.

Члан 96. (*Рад збора и утврђивање ставова збора*) је значајан јер прецизира услове за разматрање предлога и усвајање ставова на збору грађана, који су идентични условима за покретање грађанске иницијативе (5% бирача уписаних у бирачки списак – став 2). Такође, право одлучивања на збору грађана имају и грађани чија је имовина на подручју за које је збор сазван, јер они имају интерес да учествују у разматрању питања битних за локалну заједницу о којој се ради (став 4). Као у претходном члану, градска управа је дужна да пружи стручну помоћ грађанима приликом формулисања предлога пре њиховог упућивања надлежним органима града (став 6).

Члан 99. односи се на референдум на делу територије града. Овај вид референдума не помиње Закон о локалној самоуправи, али је он предвиђен чланом 11. Закона о референдуму и народној иницијативи (*Службени гласник Републике Србије*, број 48/94, 11/98), те је нашао своје место и у овом моделу.

VI ДРУГИ ОБЛИЦИ УЧЕШЋА ГРАЂАНА У ПОСЛОВИМА ГРАДА (чл. 100 - 106)

Поред облика непосредног учешћа, грађани у пословима града учествују и на друге начине. Одредбе у овом делу Модела су инспирисане постојећом праксом у општинама и градовима, односно иницијативама за њихово унапређење које је Стална конференција градова и општина прикупила од својих чланица и партнерских организација.

Чланови 101-103. су посвећени Савету за развој града, који је замишљен као самостално радно тело града задужено за учешће у дефинисању стратешких, развојних приоритета града. Као што је напред речено, слична тела су успостављана у општинама и градовима – у зависности од могућности које су допуштали прописи општина и градова – као тела везана за одређене органе града, те су често и зависила од судбине тих органа. Имајући у виду мноштво планских и стратешких докумената које градови утврђују, овакво тело биће од користи у функционисању града.

Одредбе Модела се односе на положај, састав, избор, делокруг Савета и његов однос са органима града. За функционисање овог Савета је кључно да се оно постави као независно, саветодавно тело, које ужива одређени ауторитет у односу на органе града и које укључује, не само представнике градских органа, већ и угледне и стручне чланове локалне заједнице.

Члан 104. у највишем акту града институционализује облик консултовања грађана које многи градови и општине дуже време успешно реализују. Смисао ове и осталих одредаба у овом делу јесте да мотивише и оне градове који овакву праксу још нису увели да консултовање грађана о важним питањима укључе као незаобилазну фазу у доношењу одлука.

Слична је и мотивација за чланове 105 и 106. који се односе на јавну расправу. Набројани су случајеви у којима би јавна расправа требало да буде обавезна; појам јавне расправе у смислу Модела и начин организовања јавне расправе. Намера Модела јесте да, са једне стране, учини поступак доношења одлука у граду што транспарентнијим и доступнијим грађанима, а са друге да поступак спровођења расправа што више поједностави, како он не би представљао терет за функционисање градских органа.

VII МЕСНА САМОУПРАВА (чл. 107 - 114)

У стручним круговима, као и у самим општинама и градовима, када се говори о месним заједницама упадљиво је размислилање у оцени њихове улоге и значаја. Наше је мишљење да реформа локалне самоуправе у складу са европским начелима не мора да значи раскид са свим традицијама, укључујући и оне позитивне. Напротив. Србија има неколико векова дуго искуство месне самоуправе и ми видимо као наш задатак да помогнемо да се тој традицији удахне нови живот. Оне који се залажу за укидање месних заједница треба најпре подсетити да су општине и градови у Србији, са просечно 50.000 становника, међу највећима у Европи и да су као такве често доста далеко од грађана. Затим би ваљало додати да су месне заједнице у Србији често много веће него општине у неким европским земљама (на пример, у Мађарској 54% општина има мање од 1.000 становника, а у Чешкој око 60% општина има мање од 500 становника!). С друге стране, у земљама у којима су општине нешто веће, месна самоуправа постоји (тако у Пољској постоје солецтва, у Бугарској кметства итд.). Поред тога, у Србији постоји развијена „култура месне самоуправе“, односно навика грађана, нарочито у приградским и сеоским срединама, да се окупљају у месној заједници и спремност за доношење одлука о заједничким проблемима. Зато је намера приређивача овог Модела статута била да подстакне процес ревитализације месних заједница тако да оне могу да испуне своју друштвену улогу: да буду место на коме ће се разматрати и одлучивати о питањима од заједничког и непосредног интереса грађана.

Члан 107. (*Облици месне самоуправе*). У граду, односно градским насељима се, поред месних заједница, као облик месне самоуправе могу појавити и други облици (кварт, рејон, четврт и сл.) То је могућност из члана 72 става 2. Закона о локалној самоуправи. Да ли ће и које од ових других облика основати, зависи од околности у конкретном граду, те се тако и препоручује скупштинама градова – да приликом усвајања статута одлуче које од облика ће установити.

Исти члан (у ставу 2.) уводи појам месних одбора за случај да се месна заједница оснива за два или више села. У том случају, месни одбори немају својство правног лица, већ то има само месна заједница (члан 108).

Слично ранијим одредбама Модела о јавности рада (видети образложење чланова 12 и 44) прецизира шта се сматра јавношћу рада месне заједнице.

Члан 111. даје основне принципе везане за Савет месне заједнице, који је замишљен као представничко тело грађана. У овом члану су дате неопходне смернице везане за начин избора Савета. Остали детаљи везани за избор Савета остављају се за посебну одлуку скупштине града, а уређење послова и задатака Савета, броја чланова и начина одлучивања се препушта статуту месне заједнице.

Члан 112. (*Средства за рад*) разрађује члан 75. Закона о локалној самоуправи. Предвиђено је да се средства обезбеђују посебно за сваку месну заједницу и то по наменама (став 2); препоручује се скупштинама градова да статутима гарантују одређени проценат буџетских прихода за финансирање месне самоуправе, у циљу обезбеђења њихове одрживости и независности од политичких прилика (став 3); предвиђа се да месне заједнице средства користе у складу са финансијским планом (став 4), чиме се обезбеђује одговорност за трошење средстава.

VIII САРАДЊА И УДРУЖИВАЊЕ ГРАДА (чл. 115 - 118)

У члану 115. (*Сарадња са територијалним заједницама и јединицама локалних самоуправа других држава*) је разрађен поступак доношења одлуке о сарадњи, потписивање споразума или другог акта којим се успоставља сарадња и тренутак објављивања одлуке о сарадњи. Имајући у виду да је за закључивање споразума о међународној сарадњи потребна сагласност Владе Републике Србије, Модел препоручује да се одлука о успостављању сарадње објави након добијања сагласности, будући да тада практично добија правну снагу.

У овај део је додат и члан 118. којим се истиче могућност градова да сарађују са невладиним организацијама, хуманитарним и другим организацијама.

IX ЗАШТИТА ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ (чл. 119 - 136)

Као што је горе наведено, члановима 120 и 121. су утврђене надлежности скупштине града и градоначелника за покретање поступка оцене уставности и законитости општинских аката, односно подношења жалбе Уставном суду у случају појединачног акта, којима се повређује право на локалну самоуправу.

Чланови 122-129. Модела су посвећени заштитнику грађана и уређују положај заштитника грађана, његов делокруг, поступање, начин избора и разрешења, однос са и овлашћења у односу на скупштину града и средства за рад заштитника грађана. Ове одредбе су мотивисане досадашњом праксом успостављених локалних омбудсмана (у ранијем закону: грађански бранилац), јер се показало да је уопштене одредбе у Закону о локалној самоуправи потребно разрадити статутима градова и општина тако да гаранције независности омбудсмана (што је смисао законских одредаба) буду несумњиве, јер то представља саму срж ове установе и најважнији услов за њено функционисање. Циљ је да се детаљнијим одредбама у статутима додатно гарантује адекватан положај заштитнику грађана и на тај начин ова установа заживи у већем броју општина и градова него што је то до сада био случај.

Слични разлози довели су и до детаљнијег регулисања Савета за међунационалне односе (чланови 130-136). Иако је то била законска обавеза за све национално мешовите градове, у периоду важења претходног закона о локалној самоуправи, многе општине су се сусреле са готово непремостивим препрекама у успостављању савета, односно у њиховом раду. Због тога је овај модел што је детаљније могуће разрадио питања кандидовања и начина избора чланова савета; одлучивање савета и обавезе скупштине града и других органа града у односу на одлуке савета.

Како би стварни рад савета био могућ, Модел предвиђа и да стручне и административно-техничке послове за његове потребе врши градска управа.

X АКТИ ГРАДА (чл. 137 - 139)

У овом делу Модела су излистани најчешћи акти (општи и појединачни) које доносе органи града, њихова међусобна хијерархија и објављивање и ступање на снагу.

XI ТУМАЧЕЊЕ, ДОНОШЕЊЕ И ПРОМЕНА СТАТУТА

(чл. 140 - 141)

У овом делу Модела су одредбе о овлашћењу скупштине града да даје аутентично тумачење одредаба статута и поступку за промену или доношење новог статута – овлашћеним предлагачима, поступку израде акта о промени и одлучивању скупштине града о предлогу.

ХИИ ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ (чл. 142 - 145)

Моделом је предвиђено да се градски прописи ускладе са одредбама новог статута ускладе у року од 6 месеци од ступања статута на снагу.

Свака скупштина града би, у складу са својом ситуацијом, требало да утврди прелазне и завршне одредбе у вези са избором и успостављањем одговарајућих тела, доношењем одговарајућих посебних одлука и сл. – у зависности од тога која од тих тела већ постоје, односно да ли је и у којој мери потребно усклађивати одлуке и друге акте са одредбама новог статута. Такође, рокови за ове радње зависе од процене обима посла и капацитета градских служби у датим градовима.

ПРИЛОГ

СПИСАК СЕДАМ НАЈЧЕШЋЕ ФОРМИРАНИХ СТАЛНИХ РАДНИХ ТЕЛА СКУПШТИНЕ СА ПРЕДЛОГОМ ЗА ОДГОВАРАЈУЋЕ ЧЛАНОВЕ КОЈИМА СЕ УТВРЂУЈЕ ЊИХОВ ДЕЛОКРУГ.

Стална радна тела Скупштине града су:

1. Савет (или Одбор) за административно-мандатна питања,
2. Савет (или Одбор) за прописе,
3. Савет (или Одбор) за буџет и финансије,
4. Савет (или Одбор) за друштвене делатности,
5. Савет (или Одбор) за урбанизам и комунално-стамбене делатности,
6. Савет (или Одбор) за пољопривреду,
7. Савет (или Одбор) за представке и притужбе.

Посебном одлуком Скупштине града могу се образовати и други савети (или одбори), као стална радна тела.

Члан

Савет (или Одбор) за административно-мандатна питања одлучује о појединачним правима изабраних, именованих и постављених лица у оквиру радно правног статуса у складу са законом, овим Статутом и одлукама органа града, предлаже Скупштини града доношење одлука о избору, именовању и разрешењу из надлежности Скупштине града у свим случајевима где се избор, именовање и разрешење не врши по посебном поступку прописаном Статутом и Пословником.

Члан

Савет (или Одбор) за прописе разматра предлоге одлука и других аката који су упућени Скупштини града на разматрање са аспекта њихове усклађености са законом, утврђује предлог одлуке о аутентичном тумачењу одлука, других прописа и аката које је донела Скупштина града, утврђује пречишћен текст одлука и других аката Скупштине града.

Члан

Савет (или Одбор) за буџет и финансије прати и разматра питања из области буџета и финансија из надлежности Скупштине града, разматра предлоге одлука о буџету и завршном рачуну буџета, таксама и другим накнадама, као и друга питања из области буџета и финансија.

Члан

Савет (или Одбор) за друштвене делатности прати и разматра питања из области образовања и васпитања, науке, културе, информисања, социјалне заштите и бриге о деци, јавних установа, здравства, спорта и предлаже мере унапређење њиховог рада.

Члан

Савет (или Одбор) за урбанизам и комунално-стамбене делатности разматра питања из области стамбено комуналне делатности, урбанизма, уређивања и коришћења грађевинског земљишта, прати рад јавних предузећа чије је оснивач Скупштина града и предлаже мере за унапређење њиховог рада, разматра питања и предлаже мере од значаја за очување и заштиту животне средине.

Члан

Одбор за пољопривреду прати и разматра питања развоја и планирања, усмеравања и подстицања развоја пољопривреде, уређење сеоских подручја и развој села.

Члан

Одбор за представке и притужбе разматра представке и притужбе грађана које грађани упућују Скупштини града и градоначелнику, испитује њихову основаност и предлаже мере које треба предузети у циљу отклањања утврђених неправилности.

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

МОДЕЛ

СТАТУТА ГРАДА СА ВИШЕ ГРАДСКИХ УПРАВА

кањижа
суботица нови
сомбор кнежевац
сента чока
бачка кула врбас кикинда
топола бечејада нова црња
апатин мали темерин нови бечеј
ошаци иђош србобран житиште
бачки петровац жабаљ сечањ
бач нови сад зрењанин
бачка паланка сремски тител планиште
беочин карловци ковачица вршац
шид ириг инђија опов а
сремска земун стара пазова алибунар
митровица сурчин полилула панчево бела
богатић нови београд звездара гроцка црква
рума стари град венац врачар ковин велико
шабац пећинци вождовац пожаревац градиште
чучарица смедерево голубац
лозница аламирци раковица мало црниће кучево кладово
обреновац барајево сопот велика жабари мајданпек
крупань коцељева младеновац плана петровац на млави
осечина уб лазаревац аранђеловац ладово неготин
мали зворник лајковац смедеревска баточина
љубовија ваљево паланка деспотовац бор
мионица љиг топола свиљајнац бољевац
горњи милановац рача јагодина жагубица
бајина башта књи крагујевац ћуприја зајечар
косјерић чачак рековац варварин
ужице пожега
чајетина лучани врњачка ћићевац сокобања
ариље бања трстеник кражањ књажевац
нова краљево крушевац алексинац сврљиг
варош александровац мерошина нишка бања
прибој на лиму и вањница
пријепоље рашка брус благац црвени крст пирот
нови пазар лепосавић медијана пантелеј дољевац
сјеница звечан куршумлија палилула житораја гацин хан
тутин зубин косовска бојник власотинце димитровград
поток митровица лесковац бабушница
вучитрн подујево медвеђа црна трава
пећ исток обилић приштина владин хан
србица косово поље врање босидеград
дечани клинаглоговац
ђаковица сува штимље косовска ново брдо
река липљан гњилане бујановац
ораховац урошевац прешево
штрпце витина
призрен качаник
драгаш

МОДЕЛ

СТАТУТА ГРАДА

СА ВИШЕ ГРАДСКИХ УПРАВА

На основу члана 20. Закона о територијалној организацији Републике Србије („Службени гласник Републике Србије“, број 129/2007), члана 11. и члана 32. тачка 1. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Србије“, број 129/2007), Скупштина града _____ на седници одржаној _____ 2008. године
д о н е л а ј е

СТАТУТ

ГРАДА _____

I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет уређивања

Члан 1.

Овим статутом, у складу са законом, уређују се права и дужности града _____ (у даљем тексту: Град), начин, услови и облици њиховог остваривања, облици и инструменти остваривања људских и мањинских права у Граду, број одборника Скупштине града, организација и рад органа и служби, начин учешћа грађана у управљању и одлучивању о пословима из надлежности Града, оснивање и рад месне заједнице и других облика месне самоуправе, као и друга питања од значаја за Град.

Положај Града

Члан 2.

Град је територијална јединица у којој грађани остварују право на локалну самоуправу у складу са Уставом, законом и овим статутом.

Грађани који имају бирачко право и пребивалиште на територији Града управљају пословима Града у складу са законом и овим статутом.

Грађани учествују у остваривању локалне самоуправе путем грађанске иницијативе, збора грађана, референдума, других облика учешћа грађана у обављању послова Града и преко својих одборника у Скупштини града, у складу са Уставом, законом и овим статутом.

Територија

Члан 3.

Територију Града, утврђену законом, чине насељена места, односно подручја катастарских општина које улазе у њен састав, и то:

насељено место _____ катастарска општина

Својство правног лица

Члан 4.

Град има својство правног лица.

Седиште Града је у _____, улица _____.

Језик и писмо

Члан 5.

На територији Града у службеној употреби је српски језик и ћирилично писмо.

НАПОМЕНА:

У градовима са мултиетничким саставом становништва, члан 5. гласи:

„На територији Града у службеној употреби је српски језик и ћирилично писмо и мађарски језик и латинично писмо, (и/или) русински језик и ћирилично писмо, (и/или) босански језик и латинично писмо, (и/или) бугарски језик и ћирилично писмо, (и/или) хрватски језик и латинично писмо, (и/или) албански језик и латинично писмо, (и/или) румунски језик и латинично писмо, (и/или) словачки језик и латинично писмо, (и/или) чешки језик и латинично писмо.

Симболи Града

Члан 6.

Град има грб и заставу.

Грб Града, _____.

Застава Града је _____.

Употреба грба и заставе Града ближе се уређује одлуком Скупштине града.

Употреба симбола Града

Члан 7.

Застава и грб Града могу се истицати само уз државне симболе.

У службеним просторијама органа Града истичу се само државни симболи, грб и застава Града.

НАПОМЕНА:

У градовима на територији АП Војводине, став 2. гласи:

„У службеним просторијама органа Града истичу се државни симболи, симболи АПВ, грб и застава Града, као и симболи националних мањина чији је језик у службеној употреби на територији Града.“

У градовима са мултиетничким саставом становништва, став 2 гласи:

„У службеним просторијама органа Града истичу се државни симболи, грб и застава Града, као и симболи националних мањина чији је језик у службеној употреби на територији Града.“

Печат

Члан 8.

Органи Града имају печат.

Печат је округлог облика са исписаним текстом: Република Србија, град _____, назив органа исписан на српском језику и ћириличним писмом и грбом Републике Србије у средини.

НАПОМЕНА:

У градовима на територији АП Војводине, став 2. гласи:

„Печат је округлог облика са исписаним текстом: Република Србија, Аутономна Покрајина Војводина, град _____, назив органа исписан на српском језику и ћириличним писмом и мађарском језику и латиничним писмом, (и/или) русинском језику и ћириличним писмом, (и/или) босанском језику и латиничним писмом, (и/или) бугарском језику и ћириличним писмом, (и/или) хрватском језику и латиничним писмом, (и/или) албанском језику и латиничним писмом, (и/или) румунском језику и латиничним писмом, (и/или) словачком језику и латиничним писмом, (и/или) чешком језику и латиничним писмом и грбом Републике Србије у средини.“

У градовима са мултиетничким саставом становништва, став 2. гласи:

„Печат је округлог облика са исписаним текстом: Република Србија, град _____ и назив органа исписан на српском језику и ћириличним писмом и мађарском језику и латиничним писмом, (и/или) русинском језику и ћириличним писмом, (и/или) босанском језику и латиничним писмом, (и/или) бугарском језику и ћириличним писмом, (и/или) хрватском језику и латиничним писмом, (и/или) албанском језику и латиничним писмом, (и/или) румунском језику и латиничним писмом, (и/или) словачком језику и латиничним писмом, (и/или) чешком језику и латиничним писмом и грбом Републике Србије у средини.“

Празник Града

Члан 9.

Град има празник.

Празник града утврђује се посебном одлуком Скупштине града.

Награде и јавна признања

Члан 10.

Град установљава награде и друга јавна признања организацијама и грађанима за значајна остварења у производњи, науци, уметности и другим друштвеним областима.

Град додељује звање почасног грађанина Града.

Награде и друга јавна признања и звање почасног грађанина додељују се поводом Дана Града.

Врсте награда и других јавних признања, услови и начин њиховог додељивања, као и услови и начин доделе звања почасног грађанина, уређују се посебном одлуком.

Утврђивање назива делова насељених места

Члан 11.

Град утврђује називе улица, тргова, градских четврти, заселака и других делова насељених места на својој територији посебном одлуком, уз претходну сагласност министарства надлежног за послове локалне самоуправе.

НАПОМЕНА:

За градове са мултиетничким саставом становништва додаје се став 2, који гласи:

„Ако је на територији Града у службеној употреби језик националне мањине, у поступку промене назива улица, тргова, градских четврти, заселака и других делова насељених места прибавља се мишљење националног савета националне мањине.“

Јавност рада

Члан 12.

Рад органа Града је јаван.

Јавност рада по правилу обезбеђује се:

- 1) путем издавања билтена, информатора, сарадњом са медијима, презентовањем одлука и других аката јавности и постављањем интернет презентације;
- 2) организовањем јавних расправа у складу са законом, овим статутом и одлукама органа Града;
- 3) и у другим случајевима утврђеним овим статутом и другим актима органа Града.

НАПОМЕНА:

За градове са мултиетничким саставом становништва додаје се став 3, који гласи:

„Град своје информације и обавештења објављује и на језицима и писмима националних мањина који су у службеној употреби у Граду.“

Имовина Града

Члан 13.

Град има своју имовину.

Имовином Града самостално управљају и располажу органи Града, у складу са законом.

II. НАДЛЕЖНОСТИ ГРАДА

Надлежности града

Члан 14.

Град врши надлежности општине утврђене Уставом и законом, као и друге надлежности и послове државне управе који су му законом поверени.

НАПОМЕНА:

За градове које су на територији АП Војводине, члан 14. гласи:

„Град врши надлежности општине утврђене Уставом и законом, послове из оквира права и дужности Републике који су му законом поверени, као и послове које му повери Аутономна покрајина својом одлуком.“

Надлежности утврђене Уставом и законом

Члан 15.

Град, у вршењу своје надлежности, преко својих органа, у складу са Уставом и законом:

- 1) доноси програме развоја Града и појединих делатности;
- 2) доноси просторни план Града;
- 3) доноси урбанистичке планове;
- 4) доноси буџет и усваја завршни рачун;
- 5) утврђује стопе изворних прихода Града, као и начин и мерила за одређивање висине локалних такса и накнада;
- 6) уређује и обезбеђује обављање и развој комуналних делатности (пречишћавање и дистрибуција воде, пречишћавање и одвођење атмосферских и отпадних вода, производња и снабдевање паром и топлотом водом, линијски градски и приградски превоз путника у друмском саобраћају, одржавање чистоће у Граду, одржавање депонија, уређивање, одржавање и коришћење пијаца, паркова, зелених, рекреационих и других јавних површина, јавних паркиралишта, јавна расвета, уређивање и одржавање гробаља и сахрањивање и др.), као и организационе, материјалне и друге услове за њихово обављање; оснива јавна предузећа ради обављања комуналних делатности на својој територији;
- 7) стара се о одржавању стамбених зграда и безбедности њиховог коришћења и утврђује висину накнаде за одржавање стамбених зграда;
- 8) спроводи поступак исељења бесправно усељених лица у станове и заједничке просторије у стамбеним зградама;
- 9) доноси програме уређења грађевинског земљишта, уређује и обезбеђује вршење послова уређења и коришћења грађевинског земљишта и утврђује висину накнаде за уређивање и коришћење грађевинског земљишта;
- 10) доноси планове и програме и спроводи пројекте локалног економског развоја, стара се о унапређењу општег оквира за привређивање у Граду, промовише економске потенцијале Града, иницира усклађивање образовних профила у школама са потребама привреде, олакшава пословање постојећих привредних субјеката и подстиче оснивање нових привредних субјеката и отварање нових радних места;
- 11) уређује и обезбеђује коришћење пословног простора којим управља, утврђује висину накнаде за коришћење пословног простора и врши надзор над коришћењем пословног простора;
- 12) стара се о заштити животне средине, доноси програме коришћења и заштите природних вредности и програме заштите животне средине, односно локалне акционе и санационе планове, у складу са стратешким документима и својим интересима и специфичностима и утврђује посебну накнаду за заштиту и унапређење животне средине;
- 13) уређује и обезбеђује обављање послова који се односе на изградњу,

рехабилитацију и реконструкцију, одржавање, заштиту, коришћење, развој и управљање локалним и некатегорисаним путевима, као и улицама у насељу;

- 14) уређује и обезбеђује посебне услове и организацију ауто-такси превоза путника;
- 15) уређује и обезбеђује организацију превоза у линијској пловидби, који се врши на територији Града, и одређује делове обале и воденог простора на којима се могу градити хидрограђевински објекти и постављати пловни објекти;
- 16) оснива робне резерве и утврђује њихов обим и структуру, уз сагласност надлежног министарства, ради задовољавања потреба локалног становништва;
- 17) оснива установе и организације у области основног образовања, културе, примарне здравствене заштите, физичке културе, спорта, дечје заштите и туризма, прати и обезбеђује њихово функционисање;

НАПОМЕНА:

За градове са мултиетничким саставом становништва тачка 17. гласи:

„оснива установе и организације у области основног образовања и културе од значаја за Град и за припаднике свих националних заједница, примарне здравствене заштите, физичке културе, спорта, дечје заштите и туризма, прати и обезбеђује њихово функционисање;“

- 18) оснива установе у области социјалне заштите, прати и обезбеђује њихово функционисање, даје дозволе за почетак рада установа социјалне заштите које оснивају друга правна и физичка лица, утврђује испуњеност услова за пружање услуга социјалне заштите, утврђује нормативе и стандарде за обављање делатности установа чији је оснивач, доноси прописе о правима у социјалној заштити и обавља послове државног старатеља;
- 19) организује вршење послова у вези са заштитом културних добара од значаја за Град, подстиче развој културног и уметничког стваралаштва, обезбеђује средства за финансирање и суфинансирање програма и пројеката у области културе од значаја за Град и ствара услове за рад музеја и библиотека и других установа културе чији је оснивач;

НАПОМЕНА:

За градове са мултиетничким саставом становништва, тачка 19. гласи:

„организује вршење послова у вези са заштитом културних добара од значаја за Град и за националне заједнице чији припадници живе на територији Града, подстиче развој културног и уметничког стваралаштва припадника свих националних заједница на територији Града, обезбеђује средства за финансирање и суфинансирање програма и пројеката у области културе од значаја за Град и за националне заједнице чији припадници живе на територији Града и ствара услове за рад музеја и библиотека и других установа културе чији је оснивач;“

- 20) организује заштиту од елементарних и других већих непогода и заштиту од пожара и ствара услове за њихово отклањање, односно ублажавање њихових последица;

- 21) доноси основе заштите, коришћења и уређења пољопривредног земљишта и стара се о њиховом спровођењу, одређује ерозивна подручја, стара се о коришћењу пашњака и одлучује о привођењу пашњака другој култури;
- 22) уређује и утврђује начин коришћења и управљања изворима, јавним бунарима и чесмама, утврђује водопривредне услове, издаје водопривредне сагласности и водопривредне дозволе за објекте локалног значаја;
- 23) стара се и обезбеђује услове за очување, коришћење и унапређење подручја са природним лековитим својствима;
- 24) подстиче и стара се о развоју туризма на својој територији и утврђује висину боравишне таксе;
- 25) стара се о развоју и унапређењу угоститељства, занатства и трговине, уређује радно време, места на којима се могу обављати одређене делатности и друге услове за њихов рад;
- 26) управља имовином Града и користи средства у државној својини и стара се о њиховом очувању и увећању;
- 27) уређује и организује вршење послова у вези са држањем и заштитом домаћих и егзотичних животиња;
- 28) организује вршење послова правне заштите својих права и интереса;
- 29) образује органе, организације и службе за потребе Града и уређује њихову организацију и рад;
- 30) ствара услове за унапређивање, остваривање и заштиту људских права;
- 31) доноси стратегије и усваја посебне мере у циљу отклањања неједнакости и стварања једнаких могућности остваривања људских и мањинских права, помаже развој различитих облика самопомоћи и солидарности са лицима са посебним потребама, као и са лицима која су суштински у неједнаком положају са осталим грађанима и подстиче активности и пружа помоћ организацијама инвалида и другим социјално-хуманитарним организацијама на својој територији;
- 32) подстиче и помаже развој задругарства;
- 33) организује службу правне помоћи грађанима;
- 34) стара се о остваривању, заштити и унапређењу људских права и индивидуалних и колективних права припадника националних мањина и етничких група; стара се о остваривању, заштити и унапређењу равноправности жена и мушкараца, усваја стратегије и посебне мере усмерене на стварање једнаких могућности остваривања права и отклањање неравноправности;
- 35) *утврђује језике и писма националних мањина који су у службеној употреби на територији Града и обезбеђује њихово равноправно коришћење у поступцима пред органима Града, јавним предузећима, установама и организацијама и службама чији је оснивач Град; обезбеђује исписивање назива места, река, језера и других географских назива, назива улица и тргова, назива органа Града, саобраћајних знакова, обавештења и упозорења за јавност, и других јавних натписа на језику и писму националне мањине који је у службеној употреби у граду према његовој традицији;*

- 36) стара се о јавном информисању од локалног значаја и обезбеђује услове за јавно информисање *на српском језику и језику националних мањина који се користе на територији Града, оснива телевизијске и радио-станице ради извештавања на језику националних мањина који је у Граду у службеној употреби, као и ради извештавања на језику националних мањина који није у службеној употреби, када тако извештавање представља достигнути ниво мањинских права;*
- 37) прописује прекршаје за повреде градских прописа;
- 38) образује инспекцијске службе и врши инспекцијски надзор над извршењем прописа и других општих аката из надлежности Града;
- 39) образује комуналну полицију, обезбеђује и организује вршење послова комуналне полиције;
- 40) уређује организацију и рад мировних већа;
- 41) уређује и обезбеђује употребу имена, грба и другог обележја Града;
- 42) помаже рад организација и удружења грађана;
- 43) уређује и ствара услове за бригу о младима, доноси и реализује стратегију и акциони план политике за младе и ствара услове за омладинско организовање и
- 44) обавља и друге послове од непосредног интереса за грађане, у складу с Уставом, законом и овим статутом.

Јавне службе Града

Члан 16.

За остваривање својих права и дужности и за задовољавање потреба локалног становништва Град може посебном одлуком оснивати: предузећа, установе и друге организације које врше јавну службу.

Именовање органа јавних служби Града

Члан 17.

Скупштина Града именује чланове управних и надзорних одбора и директоре јавних предузећа, установа, организација и служби чији је оснивач на период од пет година, осим када је законом другачије предвиђено.

Састав органа јавних служби Града

Члан 18.

Приликом именовања чланова управних и надзорних одбора јавних предузећа, установа, организација и служби, чији је оснивач Град, органи који одлучују о именовању обезбедиће најмање 30 одсто представника мање заступљеног пола у овим телима.

НАПОМЕНА:

За Градове са мултиетничким саставом становништва додаје се став 2, који гласи:

„Приликом именовања чланова управних и надзорних одборима, јавних предузећа, установа, организација и служби чији је оснивач Град, а нарочито оних јавних предузећа, установа, организација и служби које су од значаја за остваривања права националних мањина, Град је дужан да води рачуна о националном саставу становништва Града и одговарајућој заступљености националних мањина у овим органима.“

Поступак именовања директора јавне службе

Члан 19.

Ако законом није уређен поступак избора директора јавних предузећа, установа, организација и служби чији је оснивач или већински власник Град, Скупштина града именује директоре после спроведеног јавног конкурса.

Извештај о резултатима конкурса из става 1. овог члана подноси се Скупштини града најмање 15 дана пре доношење одлуке о именовању, осим ако законом није другачије уређено.

Сагласност на планове и програм пословања јавне службе

Члан 20.

Предузећа, установе и друге организације чији је оснивач или већински власник Град дужни су да Скупштини града достављају на сагласност вишегодишње планове рада и развоја, као и годишњи програм пословања.

Поверовање послова правном или физичком лицу

Члан 21.

Град може уговором, на начелима конкуренције и јавности, поверити правном или физичком лицу обављање појединих послова из своје надлежности.

Поверовање послова из става 1. овог члана уређује се одлуком Скупштине града.

Подношење Скупштини града извештаја о раду јавних служби

Члан 22.

Предузећа, установе и друге организације које врше јавну службу дужне су да, најмање једном годишње подносе Скупштини града извештај о свом раду, најкасније до 30. априла текуће године за претходну годину.

III. ФИНАНСИРАЊЕ ПОСЛОВА ГРАДА

Средства за обављање послова и извори средстава

Члан 23.

За обављање послова Града утврђених Уставом и законом, као и за обављање законом поверених послова из оквира права и дужности Републике, Граду припадају приходи и примања утврђени законом.

Послови Града финансирају се из изворних и уступљених прихода, трансфера, примања по основу задуживања и других прихода и примања утврђених законом.

НАПОМЕНА:

У градовима на територији АП Војводине, став 1. гласи:

„За обављање послова Града утврђених Уставом и законом, за обављање законом поверених послова из оквира права и дужности Републике као и за обављање појединих послова које јој из своје надлежности одлуком повери аутономна покрајина, Граду припадају приходи и примања утврђени законом.“

Ненаменски карактер средстава

Члан 24.

Сви приходи Града су општи приход буџета и могу се користити за било коју намену, осим оних прихода чији је наменски карактер утврђен законом.

Буџет и завршни рачун

Члан 25.

Скупштина доноси буџет Града за сваку календарску годину, у којем се исказују сви приходи и примања, задуживања и друге финансијске трансакције, расходи и други издаци, у складу са законом.

По истеку године за коју је буџет донет саставља се завршни рачун о извршењу буџета Града.

Одговорност за извршење буџета

Члан 26.

За извршење буџета Града, градоначелник одговара Скупштини града.

Градска управа обавезна је да редовно прати извршење буџета и по потреби, а најмање два пута годишње информише градоначелника.

Самодопринос

Члан 27.

За задовољавање потреба грађана у Граду или њеном делу, средства се могу прикупљати самодоприносом.

Скупштина града утврђује предлог одлуке о самодоприносу већином гласова од укупног броја одборника.

IV. ОРГАНИ ГРАДА

Органи Града

Члан 28.

Органи Града су: Скупштина града, Градоначелник, Градско веће и Градска управа.

Презумпција надлежности

Члан 29.

Послове Града врше органи Града у оквиру своје надлежности утврђене законом и овим статутом.

Ако законом или другим прописом није утврђено који орган је надлежан за обављање послова из надлежности Града, све послове који се односе на уређивање

односа из надлежности Града врши Скупштина града, а послове који су по својој природи извршни, врши градоначелник.

Ако се према природи посла не може утврдити надлежност у складу са ставом 2. овог члана, надлежна је Скупштина града.

1. Скупштина града

Положај Скупштине града

Члан 30.

Скупштина града је највиши орган Града који врши основне функције локалне власти, утврђене Уставом, законом и овим статутом.

Састав Скупштине града

Члан 31.

Скупштину града чине одборници које бирају грађани на непосредним изборима, тајним гласањем, у складу са законом и овим статутом.

Сазивање конститутивне седнице

Члан 32.

Седницу новог сазива Скупштине града сазива председник Скупштине претходног сазива, у року од 15 дана од дана објављивања резултата избора.

Уколико председник Скупштине из претходног сазива не сазове седницу новог сазива у року из става 1. овог члана, седницу новог сазива сазиваће најстарији одборник у року од 15 дана од истека рока из става 1. овог члана.

Седницом председава најстарији одборник до избора председника Скупштине града.

Конституисање Скупштине

Члан 33.

Скупштина града се сматра конституисаном избором председника Скупштине и постављењем секретара Скупштине.

Број одборника

Члан 34.

Скупштина града има _____ одборника.

Мандат

Члан 35.

Одборници се бирају на четири године.

Одборнику почиње и престаје одборнички мандат под условима и на начин утврђен законом.

Заклетва

Члан 36.

Изабрани одборници полажу заклетву која гласи: „Заклињем се да ћу се у раду Скупштине града _____ придржавати Устава, закона и Статута града _____, и да ћу часно и непристрасно вршити дужност одборника, руководећи се интересима грађана.“

Нespoјивост функција

Члан 37.

Одборник не може бити запослен у Градској управи и лице које именује, односно поставља Скупштина града у органима Града, предузећима и установама чији је оснивач.

Ако запослени у Градској управи буде изабран за одборника, права и обавезе по основу рада мирују му док траје његов одборнички мандат.

Даном потврђивања одборничког мандата лицима која је именовала, односно поставила Скупштина града престаје функција на коју су именована, односно постављена.

Имунитет одборника

Члан 38.

Одборник не може бити позван на кривичну одговорност, притворен или кажњен због изнетог мишљења или давања гласа на седници Скупштине града и радних тела.

Права и дужности одборника

Члан 39.

Право је и дужност одборника да учествује у раду Скупштине града и њених радних тела, предлаже Скупштини града расправу о одређеним питањима, подноси предлоге одлука и других аката из надлежности Скупштине града и даје амандмане на предлоге прописа, поставља питања везана за рад органа Града и учествује у другим активностима Скупштине града.

Право је одборника да буде редовно обавештаван о питањима од утицаја на вршење одборничке дужности, да од органа и служби тражи податке који су му потребни за рад, као и стручну помоћ у припремању предлога за Скупштину града.

Права и дужности одборника ближе се одређују пословником Скупштине града.

НАПОМЕНА:

За градове са мултиетничким саставом становништва додаје се став 3, који гласи:

„Одборник Скупштине града има право да се обраћа Скупштини на било ком језику који је у службеној употреби на територији Града.“

Накнада и друга примања одборника

Члан 40.

Право одборника на изгубљену зараду, путне трошкове за долазак и одлазак на седницу Скупштине и њених радних тела, дневнице и на накнаду других трошкова везаних за вршење одборничке функције уређује се посебном одлуком Скупштине града.

Надлежност Скупштине града

Члан 41.

Скупштина града, у складу са законом:

- 1) доноси Статут града и пословник Скупштине града;
- 2) доноси буџет и усваја завршни рачун буџета;
- 3) утврђује стопе изворних прихода Града, као и начин и мерила за одређивање висине локалних такса и накнада;
- 4) подноси иницијативу за покретање поступка оснивања, укидања или промене територије Града;
- 5) доноси програм развоја Града и појединих делатности;
- 6) доноси просторни план и урбанистичке планове и уређује коришћење грађевинског земљишта;
- 7) доноси прописе и друге опште акте;

- 8) расписује градски референдум и референдум на делу територије Града, изјашњава се о предлозима садржаним у грађанској иницијативи и утврђује предлог одлуке о самодоприносу;
- 9) оснива службе, јавна предузећа, установе и организације, утврђене статутом Града и врши надзор над њиховим радом;
- 10) именује и разрешава управни и надзорни одбор, именује и разрешава директоре јавних предузећа, установа, организација и служби, чији је оснивач и даје сагласност на њихове статуте, у складу са законом;
- 11) бира и разрешава председника Скупштине и заменика председника Скупштине;
- 12) поставља и разрешава секретара и заменика секретара Скупштине;
- 13) бира и разрешава градоначелника и, на предлог градоначелника, бира заменика градоначелника и чланове Градског већа;
- 14) утврђује градске таксе и друге локалне приходе који Граду припадају по закону;
- 15) утврђује накнаду за уређивање и коришћење грађевинског земљишта;
- 16) доноси акт о јавном задуживању Града, у складу са законом којим се уређује јавни дуг;
- 17) доноси годишњи програм прибављања непокретности за потребе органа Града, уз сагласност Владе Републике Србије и покреће поступак отуђења непокретности пред надлежним органима;¹
- 18) прописује радно време угоститељских, трговинских и занатских објеката;
- 19) даје мишљење о републичком, покрајинском и регионалном просторном плану;
- 20) оснива стална и повремена радна тела за разматрање питања из њене надлежности;
- 21) даје мишљење о законима којима се уређују питања од интереса за локалну самоуправу;
- 22) разматра извештај о раду и даје сагласност на програм рада корисника буџета;
- 23) одлучује о сарадњи и удруживању са градовима и општинама, удружењима, невладиним организацијама;
- 24) информише јавност о свом раду;
- 25) покреће поступак за оцену уставности и законитости закона или другог општег акта Републике Србије којим се повређује право на локалну самоуправу;

НАПОМЕНА:

За градове на територији АП Војводине, тачка 24. гласи:

„покреће поступак за оцену уставности и законитости закона или другог општег акта Републике Србије или аутономне покрајине којим се повређује право на локалну самоуправу;“

- 26) даје сагласност на употребу имена, грба и другог обележја Града;
- 27) разматра и усваја годишње извештаје о раду јавних предузећа, установа и других јавних служби чији је оснивач или већински власник град;

- 28) разматра годишњи извештај заштитника грађана о остваривању људских и мањинских права у Граду;
- 29) разматра извештаје Савета за међунационалне односе;
- 30) усваја етички кодекс понашања функционера (у даљем тексту: етички кодекс);
- 31) доноси мере и усваја препоруке за унапређење људских и мањинских права;
- 32) обавља и друге послове утврђене законом и овим статутом.

Кворум за рад и одлучивање

Члан 42.

Скупштина града одлучује ако седници присуствује већина од укупног броја одборника.

Скупштина одлучује већином гласова присутних одборника, уколико законом или овим статутом није друкчије одређено.

Скупштина града већином гласова од укупног броја одборника:

- 1) доноси Статут;
- 2) доноси буџет;
- 3) доноси програм развоја Града и појединих делатности;
- 4) доноси просторни план;
- 5) доноси урбанистичке планове;
- 6) одлучује о јавном задуживању Града;
- 7) одлучује о сарадњи и удруживању са другим јединицама локалне самоуправе и о сарадњи са јединицама локалне самоуправе у другим државама;
- 8) одлучује о називима улица, тргова, градских четврти, заселака и других делова насељених места;
- 9) усваја етички кодекс и
- 10) одлучује и у другим случајевима утврђеним законом и овим статутом.

Сазивање

Члан 43.

Седницу Скупштине града сазива председник Скупштине, по потреби, а најмање једном у три месеца.

Председник Скупштине је дужан да седницу закаже на захтев Градоначелника, Градског већа или једне трећине одборника, у року од седам дана од дана подношења захтева, тако да дан одржавања седнице буде најкасније у року од 15 дана од дана подношења захтева.

Ако председник Скупштине не закаже седницу у року из става 2. овог члана, седницу може заказати подносилац захтева, председава одборник кога одреди подносилац захтева.

Председник Скупштине може одложити седницу коју је сазвао само у случају када не постоји кворум потребан за рад, а у другим случајевима о одлагању седнице одлучује Скупштина.

Јавност рада

Члан 44.

Седнице Скупштине града су јавне.

За јавност рада Скупштине града одговоран је председник Скупштине града.

Позиви и материјал за седнице Скупштине града достављају се средствима информисања ради упознавања јавности.

Седницама Скупштине града могу присуствовати представници средстава јавног информисања, овлашћени представници предлагача, као и друга заинтересована лица, у складу са пословником Скупштине града.

У случају да не постоји могућност да сви заинтересовани присуствују седници Скупштине, председник Скупштине ће одлучити коме ће омогућити присуство седници полазећи од редоследа пријављивања и интереса пријављених за тачке на дневном реду.

Скупштина града може одлучити да седница Скупштине не буде јавна због разлога безбедности и одбране земље и других посебно оправданих разлога који се констатују пре утврђивања дневног реда.

Радна тела Скупштине града

Члан 45.

Скупштина града оснива стална и повремена радна тела за разматрање питања из њене надлежности.²

Радна тела дају мишљење на предлоге прописа и одлука које доноси Скупштина града и обављају друге послове утврђене овим статутом и пословником Скупштине града.

Број и задаци сталних радних тела, као и права и дужности председника и чланова сталних радних тела, ближе се уређују пословником Скупштине града.

Актом о образовању повремених радних тела утврђују се његов назив и област за коју се оснива, задаци радног тела, број чланова радног тела, рок за извршење задатака, права и дужности председника и чланова радног тела и друга питања од значаја за рад радног тела.

Избор сталног радног тела

Члан 46.

Чланове сталних радних тела бира и разрешава Скупштина града на предлог одборничких група, ако законом или овим статутом није другачије предвиђено.

За чланове и председнике сталних радних тела, поред одборника могу се бирати и грађани.

Председник сталног радног тела

Члан 47.

Председника сталног радног тела бирају чланови радног тела, већином од укупног броја чланова радног тела, уколико није другачије предвиђено законом.

Председник сталног радног тела организује рад, сазива и председава седницама радног тела, формулише закључке и о томе обавештава председника и секретара Скупштине града.

Посебна радна тела Скупштине

Члан 48.

Поред сталних радних тела предвиђених Пословником Скупштине града, Скупштина града оснива као стална радна тела: Савет за праћење примене етичког кодекса, Савет за младе, Кориснички савет јавних служби и Комисију за равноправност полова.

Условезарадпосебнихраднихтелаиобављањестручнихиадминистративно-техничких послова обезбеђује Градска управа.

Савет за праћење примене етичког кодекса

Члан 49.

Савет за праћење примене етичког кодекса:

- 1) прати да ли се функционери придржавају одредаба етичког кодекса;
- 2) прикупља информације које се односе на понашање функционера у вези са етичким кодексом;
- 3) прати и анализира догађаје и појаве од значаја за успешну примену етичког кодекса;
- 4) промовише примену етичког кодекса у Граду и шире;
- 5) предлаже и самостално спроводи радње које воде унапређењу примене етичког кодекса;

- 6) пружа савете и мишљења функционерима, грађанима, средствима јавног информисања, органима и организацијама у вези са применом етичког кодекса;
- 7) остварује сарадњу са институцијама које раде у сродним делатностима;
- 8) обавља друге послове одређене овим статутом и другим прописима.

Савет води регистар лица која се сматрају функционерима Града у смислу етичког кодекса који садржи податке о: функцијама у Граду на које се етички кодекс примењује, именима и основним личним подацима функционера који те функције врше и битним подацима који се односе на поштовање етичког кодекса од стране појединих функционера.

Број чланова, начин рада, овлашћења Савета, као и садржина регистра, уређују се актом Скупштине града.

Савет за младе

Члан 50.

Савет за младе:

- 1) иницира и учествује у изради локалне омладинске политике у области образовања, спорта, коришћења слободног времена, повећања запослености, информисања, активног учешћа, обезбеђивању једнаких шанси, здравства, културе, равноправности полова, спречавању насиља и криминалитета, приступа правима, одрживог развоја и животне средине и другим областима од значаја за младе;
- 2) учествује у изради посебних локалних акционих планова, програма и политика у сагласности са Националном стратегијом за младе и прати њихово остваривање;
- 3) даје мишљење о питањима од значаја за младе и о њима обавештава органе Града;
- 4) даје мишљење на нацрте прописа и одлука које доноси Скупштина града у областима значајним за младе;
- 5) усваја годишње и периодичне извештаје о остваривању локалне омладинске политике и локалних акционих планова и програма за младе и подноси их Скупштини града, градоначелнику и Градском већу;
- 6) иницира припрему пројеката или учешће Града у програмима и пројектима за младе у циљу унапређења положаја младих и обезбеђења остваривања њихових права која су у надлежности Града;
- 7) подстиче сарадњу између Града и омладинских организација и удружења и даје подршку реализацији њихових активности;
- 8) подстиче остваривање међуопштинске сарадње која се односи на омладину и о томе обавештава органе Града;
- 9) даје мишљење о предлозима пројеката од значаја за младе који се делимично или потпуно финансирају из буџета града, прати њихово остваривање и даје своје мишљење надлежном органу Града.

Састав и мандат Савета за младе

Члан 51.

Савет за младе има _____ чланова.

Председник и чланови Савета за младе бирају се на период од четири године, а по истеку мандата могу бити поново изабрани.

Избор чланова Савета за младе

Члан 52.

Председника и чланове Савета за младе бира Скупштина града на предлог градоначелника, председника Скупштине града, одборничких група, месних заједница, удружења грађана, омладинских организација и удружења, школа и других јавних служби.

Скупштина града бира чланове Савета за младе из састава грађана, стручњака, представника удружења, представника школа и других јавних служби водећи рачуна о равноправности полова и заступљености припадника националних мањина у мешовитим срединама.

Најмање половину чланова Савета за младе чине млади узраста од 15 до 30 година који су активностима и поступцима значајно афирмисали позитивну улогу и значај младих у локалној заједници односно који су добитници школске, факултетске, научне односно друге награде од значаја за различите области интересовања младих.

Остале чланове Савета за младе бира Скупштина града под условом да поседују вишегодишње искуство у раду са проблемима младих, доказану стручност односно да су активно учествовали у већем броју активности од важности за младе.

Кориснички савет јавних служби

Члан 53.

Скупштина града образује Кориснички савет јавних служби као стално радно тело састављено од _____чланова.

Кориснички савет јавних служби разматра планове, програме и извештаје јавних служби и о свом ставу обавештава Скупштину града и јавност.

Кориснички савет јавних служби нарочито разматра остварени ниво квалитета и обима услуга јавних служби, као и цене комуналних производа и услуга, односно висину накнаде за услуге јавних служби.

Чланове Корисничког савета бира Скупштина града на предлог радних тела Скупштине града, одборничких група и удружења грађана.

Председник и најмање половина чланова Корисничког савета не могу

бити из састава одборника, функционера и запослених у Граду, односно у јавним службама чији је оснивач Град.

Престанком мандата Скупштине града престаје мандат члановима Корисничког савета.

Комисија за равноправност полова

Члан 54.

Комисија за равноправност полова прати остваривање равноправности полова, даје мишљење о предлозима прописа и одлука које доноси Скупштина града, предлаже активности и предузимање мера, посебно оних којима се остварује политика једнаких могућности на нивоу Града.

У раду Комисије за равноправност полова могу, по позиву, учествовати и друга лица без права одлучивања.

Председник Скупштине

Члан 55.

Скупштина Града има председника Скупштине.

Председник Скупштине организује рад Скупштине града, сазива и председава њеним седницама, остварује сарадњу са градоначелником и Градским већем, стара се о остваривању јавности рада, потписује акта која Скупштина града доноси и обавља друге послове утврђене овим статутом и пословником Скупштине града.

Избор председника Скупштине

Члан 56.

Председник Скупштине се бира из реда одборника, на предлог најмање трећине одборника, на време од четири године, тајним гласањем, већином гласова од укупног броја одборника Скупштине града.

Одборник може да учествује у предлагању само једног кандидата.

Ако у првом кругу гласања ниједан од предложених кандидата не добије већину, у другом кругу гласаће се за два кандидата који су у првом кругу имали највећи број гласова.

У другом кругу изабран је кандидат који добије већину гласова од укупног броја одборника.

Ако ни у другом кругу ниједан од предложених кандидата не добије потребну већину гласова, понавља се поступак кандидовања и избора.

Разрешење председника Скупштине

Члан 57.

Председник скупштине може бити разрешен пре истека мандата:

- 1) на лични захтев,
- 2) на предлог најмање трећине одборника.

Предлог се подноси у писаној форми и мора бити образложен.

Разрешење се врши на начин и по поступку који је предвиђен за његов избор.

Заменик председника Скупштине

Члан 58.

Председник Скупштине има заменика који га замењује у случају његове одсутности и спречености да обавља своју дужност.

Заменик председника Скупштине бира се и разрешава на исти начин као и председник Скупштине.

Секретар Скупштине

Члан 59.

Скупштина града има секретара који се стара о обављању стручних послова у вези са сазивањем и одржавањем седница Скупштине и њених радних тела и руководи административним пословима везаним за њихов рад.

Секретар Скупштине се поставља на четири године, на предлог председника Скупштине, и може бити поново постављен.

За секретара Скупштине града може бити постављено лице са завршеним правним факултетом, положеним стручним испитом за рад у органима управе и радним искуством од најмање три године.

Скупштина града може, на образложен предлог председника Скупштине града, разрешити секретара и пре истека мандата.

Секретар има заменика који га замењује у случају његове одсутности.

Заменик секретара Скупштине града поставља се и разрешава на исти начин и под истим условима као и секретар.

Секретар Скупштине је одговоран за благовремено достављање података, списка и исправа, када то захтева надлежни орган Републике који врши надзор над радом и актима Скупштине града.

НАПОМЕНА:

За градове на територији Аутономне покрајине, став 7. гласи:

„Секретар Скупштине је одговоран за благовремено достављање података, списка и исправа, када то захтева надлежни орган Републике, односно аутономне покрајине који врши надзор над радом и актима Скупштине града.“

Пословник Скупштине**Члан 60.**

Начин припреме, вођење и рад седнице Скупштине града и друга питања везана за рад Скупштине уређују се њеним пословником.

Пословник доноси Скупштина града већином од укупног броја одборника.

2. Извршни органи Града**Извршни органи****Члан 61.**

Извршни органи Града су градоначелник и Градско веће.

2.1. Градоначелник**Избор градоначелника****Члан 62.**

Градоначелника бира Скупштина града, из реда одборника, на време од четири године, тајним гласањем, већином гласова од укупног броја одборника Скупштине града.

Градоначелник има заменика који га замењује у случају његове одсутности и спречености да обавља своју дужност.

Председник Скупштине града предлаже кандидата за градоначелника.

Кандидат за градоначелника предлаже кандидата за заменика градоначелника из реда одборника, кога бира Скупштина града на исти начин као и градоначелника.

Нespoјивост функција**Члан 63.**

Градоначелнику и заменику градоначелника избором на ове функције престаје мандат одборника у Скупштини града.

Градоначелник и заменик градоначелника на сталном су раду у Граду.

Надлежност

Члан 64.

Градоначелник:

- 1) представља и заступа Град;
- 2) предлаже начин решавања питања о којима одлучује Скупштина града;
- 3) наредбодавац је за извршење буџета;
- 4) оснива градску службу за инспекцију и ревизију коришћења буџетских средстава;
- 5) даје сагласност на опште акте којима се уређује број и структура запослених у установама које се финансирају из буџета Града и на број и структуру запослених и других лица која се ангажују на остваривању програма или дела програма корисника буџета Града;
- 6) одлучује о давању на коришћење, односно у закуп, као и о отказу уговора о давању на коришћење, односно у закуп и стављању хипотеке на непокретности које користе органи Града, уз сагласност Дирекције за имовину Републике Србије;
- 7) усмерава и усклађује рад Градских управа;
- 8) доноси појединачне акте за које је овлашћен законом овим статутом или одлуком Скупштине града;
- 9) информише јавност о свом раду;
- 10) подноси жалбу Уставном суду Републике Србије ако се појединачним актом или радњом државног органа или органа Града онемогућава вршење надлежности Града;
- 11) образује стручна саветодавна радна тела за поједине послове из своје надлежности;
- 12) врши и друге послове утврђене овим Статутом и другим актима Града.

Градоначелник је одговоран за благовремено достављање података, списка и исправа, када то захтева надлежни орган Републике, који врши надзор над радом и актима извршних органа Града и Градске управе.

НАПОМЕНА:

За градове на територији АП Војводине, став 2. гласи:

„Градоначелник је одговоран за благовремено достављање података, списка и исправа, када то захтева надлежни орган Републике, односно Аутономне покрајине који врши надзор над радом и актима извршних органа Града и Градске управе.“

2.2. Градско веће

Састав и избор

Члан 65.

Градско веће чине градоначелник, заменик градоначелника, као и _____ чланова Градског већа.

Градоначелник је председник Градског већа.

Заменик градоначелника је члан Градског већа по функцији.

Чланове Градског већа бира Скупштина града, на период од четири године, тајним гласањем, већином од укупног броја одборника.

Кандидате за чланове Градског већа предлаже кандидат за градоначелника.

Нespoјивост функција

Члан 66.

Чланови Градског већа не могу истовремено бити и одборници, а могу бити задужени за једно или више одређених подручја из надлежности Града.

Одборнику који буде изабран за члана Градског већа престаје одборнички мандат.

Надлежност

Члан 67.

Градско веће:

- 1) предлаже Статут, буџет и друге одлуке и акте које доноси Скупштина;
- 2) непосредно извршава и стара се о извршавању одлука и других аката Скупштине града;
- 3) доноси одлуку о привременом финансирању у случају да Скупштина града не донесе буџет пре почетка фискалне године;
- 4) врши надзор над радом Градских управа, поништава или укида акте Градске управе који нису у сагласности са законом, статутом и другим општим актом или одлуком које доноси Скупштина града;
- 5) решава у управном поступку у другом степену о правима и обавезама грађана, предузећа и установа и других организација у управним стварима из надлежности Града;
- 6) стара се о извршавању поверених надлежности из оквира права и дужности Републике, односно аутономне покрајине;
- 7) поставља и разрешава начелнике Градских управа;
- 8) образује стручна саветодавна радна тела за поједине послове из своје надлежности;

- 9) информише јавност о свом раду;
- 10) доноси пословник о раду на предлог градоначелника.
- 11) и врши друге послове које утврди Скупштина града.

Положај градоначелника у Градском већу

Члан 68.

Градоначелник представља Градско веће, сазива и води његове седнице. Градоначелник је одговоран за законитост рада Градског већа.

Кворум за рад и одлучивање

Члан 69.

Градско веће може да одлучује ако седници присуствује већина од укупног броја његових чланова.

Градско веће одлучује већином гласова присутних чланова, ако законом или овим статутом за поједина питања није предвиђена друга већина.

Пословник Градског већа

Члан 70.

Организација, начин рада и одлучивања Градског већа, детаљније се уређују његовим пословником, у складу са законом и овим статутом.

Привредни савет

Члан 71.

Градско веће образује Привредни савет.

Привредни савет је надлежан да даје иницијативе везане за економски развој, разматра стратегије и планове економског развоја и прати спровођење планова и програма локалног економског развоја.

Привредни савет о својим иницијативама и закључцима упознаје Скупштину града, градоначелника и Градско веће.

Задаци, начин рада и одлучивања Привредног савета ближе се уређују Пословником Градског већа.

Састав Привредног савета

Члан 72.

Председника и _____ чланова Привредног савета именује Градског већа на време трајања мандата Градског већа.

Чланове Привредног савета могу предлагати удружења грађана, месне заједнице, привредна удружења и предузетници.

Најмање једна трећина чланова Привредног савета мора бити из редова привредника и предузетника, односно из редова њихових удружења.

Подношење извештаја Скупштини града

Члан 73.

Градоначелник и Градско веће дужни су да редовно извештавају Скупштину града, по сопственој иницијативи или на њен захтев, а најмање једном годишње, о извршавању одлука и других аката Скупштине града.

Разрешење градоначелника

Члан 74.

Градоначелник може бити разрешен пре истека времена на које је биран, на образложен предлог најмање трећине одборника, на исти начин на који је изабран.

О предлогу за разрешење градоначелника мора се расправљати и одлучивати у року од 15 дана од дана достављања предлога председнику Скупштине града.

Ако Скупштина не разреши градоначелника, одборници који су поднели предлог за разрешење не могу поново предложити разрешење градоначелника, пре истека рока од шест месеци од одбијања претходног предлога.

Дејство разрешења градоначелника

Члан 75.

Разрешењем градоначелника престаје мандат заменика градоначелника и Градског већа.

Разрешење заменика градоначелника, односно члана Градског већа

Члан 76.

Заменик градоначелника, односно члан Градског већа, може бити разрешен пре истека времена на које је биран, на предлог градоначелника или најмање једне трећине одборника, на исти начин на који је изабран.

Истовремено са предлогом за разрешење заменика градоначелника или члана Градског већа, градоначелник је дужан да Скупштини града поднесе предлог за избор новог заменика градоначелника или члана Градског већа, која истовремено доноси одлуку о разрешењу и о избору.

Градоначелник, заменик градоначелника или члан Градског већа који су разрешени или су поднели оставку, остају на дужности и врше текуће послове, до избора новог градоначелника, заменика градоначелника или члана Градског већа.

Престанак мандата извршних органа Града због престанка мандата Скупштине

Члан 77.

Престанком мандата Скупштине града престаје мандат градоначелнику и Градском већу, с тим да они врше текуће послове из своје надлежности до ступања на дужност новог градоначелника и Градског већа, односно председника и чланова привременог органа ако је Скупштини мандат престао због распуштања Скупштине.

3. Градска управа

Организација Градске управе

Члан 78.

За вршење управних послова у оквиру права и дужности града и одређених стручних послова за потребе Скупштине, градоначелника и Градског већа, образују се градске управе за поједине области (у даљем тексту: градске управе).

Начела деловања градских управа

Члан 79.

Градске управе поступају према правилима струке, непристрасно и политички неутрално и дужне су да сваком омогуће једнаку правну заштиту у остваривању права, обавеза и правних интереса.

Градске управе дужне су да грађанима омогуће брзо и делотворно остваривање њихових права и правних интереса.

Градске управе дужне су да грађанима дају потребне податке и обавештења и пружају правну помоћ.

Градске управе дужне су да сарађују са грађанима и да поштују личност и достојанство грађана.

Надлежност

Члан 80.

Градске управе, у областима у којима су образоване:

- 1) припремају прописе и друге акте које доноси Скупштина града градоначелник и Градско веће;
- 2) извршавају одлуке и друге акте Скупштине града, градоначелника и Градског већа;
- 3) решавају у управном поступку у првом степену о правима и дужностима грађана, предузећа, установа и других организација у управним стварима из надлежности Града;
- 4) обављају послове управног надзора над извршавањем прописа и других општих аката Скупштине града;
- 5) извршавају законе и друге прописе чије је извршавање поверено Граду;
- 6) обављају стручне и друге послове које утврди Скупштина града, градоначелник и Градског веће;
- 7) достављају извештај о свом раду на извршењу послова из надлежности Града и поверених послова, градоначелнику, Градском већу и Скупштини града по потреби, а најмање једном годишње.

Руковођење

Члан 81.

Градским управама руководе начелници градских управа (у даљем тексту: начелник).

За начелника може бити постављено лице које има одговарајући факултет у односу на делокруг градске управе, положен испит за рад у органима државне управе и најмање пет година радног искуства у струци.

Начелника поставља Градско веће, на основу јавног огласа, на пет година.

Начелник има заменика који га замењује у случају његове одсутности или спречености да обавља своју дужност.

Заменик начелника се поставља на исти начин и под истим условима као и начелник.

Одговорност начелника

Члан 82.

Начелник за свој рад и рад градске управе којом руководи одговара Скупштини града и Градском већу у складу са овим статутом и одлуком о организацији градских управа.

Градско веће може разрешити начелника, односно заменика начелника на основу образложеног предлога градоначелника или најмање две трећине чланова Градског већа.

Предлог за разрешење начелника, односно заменика начелника може поднети и најмање трећина одборника Скупштине града.

Уређење градских управа

Члан 83.

Одлуку о организацији градских управа доноси Скупштина града на предлог Градског већа.

Правилник о унутрашњем уређењу и систематизацији градске управе доноси начелник уз сагласност Градског већа.

НАПОМЕНА:

За градове са мултиетничким саставом становништва додаје се став 3, који гласи:

„Приликом запошљавања у градској управи, надлежни орган је дужан да води рачуна о сразмерној заступљености запослених у складу са националним саставом становништва Града.“

Унутрашње организационе јединице

Члан 84.

У градским управама, за вршење сродних послова, образују се унутрашње организационе јединице.

Руководиоце унутрашњих организационих јединица у градским управама распоређује начелник.

Посебне организације

Члан 85.

Скупштина града може да образује посебне организације за обављање одређених стручних и других послова и са њима повезаних управних послова који су од значаја за остваривање послова Града, градских управа или јавних предузећа и служби чији је оснивач Град.

Овлашћења у вршењу управног надзора

Члан 86.

Градске управе у обављању управног надзора могу:

- 1) наложити решењем извршење мера и радњи у одређеном року;
- 2) изрећи мандатну казну;
- 3) поднети пријаву надлежном органу за учињено кривично дело или привредни преступ и поднети захтев за покретање прекршајног поступка;
- 4) издати привремено наређење, односно забрану;
- 5) обавестити други орган, ако постоје разлози, за предузимање мера за који је тај орган надлежан;
- 6) предузети и друге мере за које је овлашћена законом, прописом или општим актом.

Овлашћења и организација за обављање послова из става 1. овог члана, ближе се уређују одлуком Скупштине града.

Примена прописа о управном поступку

Члан 87.

У поступку пред градском управом, у коме се решава о правима, обавезама и интересима грађана и правних лица, примењују се прописи о управном поступку.

Сукоб надлежности

Члан 88.

Градско веће решава сукоб надлежности између градске управе и других предузећа, организација и установа кад на основу одлуке Скупштине града одлучују о појединим правима грађана, правних лица или других странака.

Начелник решава сукоб надлежности између унутрашњих организационих јединица у оквиру градске управе.

Услови за обављање управних послова

Члан 89.

Послове градске управе који се односе на остваривање права, обавеза и интереса грађана и правних лица могу обављати лица која имају прописану школску спрему, положен стручни испит за рад у органима државне управе и одговарајуће радно искуство, у складу са законом и другим прописом.

Изузеће

Члан 90.

О изузећу начелника градске управе решава Градско веће.
О изузећу службеног лица у градској управи решава начелник.

Помоћници градоначелника

Члан 91.

Одлуком о организацији градских управа може се предвидети да се у градским управама могу поставити помоћници градоначелника за поједине области (економски развој, урбанизам, примарна здравствена заштита, пољопривреда, заштита животне средине, саобраћај и друге области).

Помоћници градоначелника покрећу иницијативе, предлажу пројекте и дају мишљења у вези са питањима од значаја за развој Града, и то у областима за које су постављени и врше друге послове утврђене одлуком о организацији градских управа.

Помоћнике градоначелника поставља и разрешава градоначелник.

У градским управама може се поставити највише пет помоћника градоначелника.

V. НЕПОСРЕДНО УЧЕШЋЕ ГРАЂАНА У ОСТВАРИВАЊУ ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ

Облици непосредног учешћа грађана

Члан 92.

Грађани Града непосредно учествују у остваривању послова Града путем грађанске иницијативе, збора грађана и референдумом.

Грађанска иницијатива

Члан 93.

Грађани путем грађанске иницијативе предлажу Скупштини града доношење акта којим ће се уредити одређено питање из надлежности Града, промену статута или других аката и расписивање референдума у складу са законом.

Градска управа има обавезу да пружи стручну помоћ грађанима приликом формулисања предлога садржаног у грађанској иницијативи.

Грађанска иницијатива пуноважно је покренута ако је листа потписника грађанске иницијативе састављена у складу са законом и ако је исту потписало

најмање пет одсто бирача Града, који су уписани у бирачки списак према последњем званично објављеном решењу о закључењу бирачког списка за избор одборника Скупштине града, ако законом или овим статутом није другачије предвиђено.

О предлогу из става 1. овога члана, Скупштина града је дужна да одржи расправу и да достави образложен одговор грађанима у року од 60 дана од дана добијања предлога.

Поступак и процедура спровођења грађанске иницијативе уредиће се посебном одлуком Скупштине града.

Збор грађана

Члан 94.

Збор грађана расправља и даје предлоге о питањима из надлежности органа Града.

Сазивање збора

Члан 95.

Збор грађана сазива се за насељено место или део насељеног места, који може бити: заселак, улица, део градског насеља, подручје месне заједнице или другог облика месне самоуправе.

Збор грађана сазива градоначелник, председник Скупштине града, овлашћени представник месне заједнице или другог облика месне самоуправе, најмање 50 грађана са пребивалиштем на подручју за које се збор сазива и најмање једна четвртина одборника, најмање осам дана пре дана одржавања.

Градска управа има обавезу да пружи помоћ сазивачу у сазивању и припремању одржавања збора грађана.

Предлог за сазивање збора може упутити орган града надлежан за одлучивање о питању које се разматра на збору.

О сазваном збору, грађани се обавештавају истицањем акта о сазивању збора на огласној табли, преко средстава информисања или на други уобичајен начин.

Сазивач је обавезан да обавести градску управу о одржавању збора.

Рад збора и утврђивање ставова збора

Члан 96.

Збором грађана председава сазивач или лице које он овласти.

Збор грађана разматра предлоге и заузима ставове о њима ако му присуствује 5 одсто бирача према последњем званично објављеном решењу о закључењу бирачког списка за избор одборника Скупштине града, са подручја за које је збор сазван.

Право учешћа у разматрању питања, покретању иницијатива и предлагању појединих решења, имају сви пунолетни грађани Града.

Право одлучивања на збору грађана имају у грађани чије је пребивалиште или имовина на подручју за које је збор сазван.

Одлуке на збору грађана доносе се већином присутних грађана са правом одлучивања.

Збор грађана већином гласова присутних грађана са правом одлучивања усваја захтеве и предлоге и упућује их надлежним органима Града.

Градска управа дужна је да пружи стручну помоћ грађанима приликом формулисања предлога, односно захтева збора грађана, а пре њиховог упућивања надлежним органима Града.

Начин рада и начин утврђивања ставова збора уређују се одлуком Скупштине града.

Поступање надлежног органа Града по одржаном збору

Члан 97.

Органи града дужни су да у року од 60 дана од дана одржавања збора грађана, размотре захтеве и предлоге грађана, заузму став о њима, односно донесу одговарајућу одлуку или меру и о томе обавесте грађане.

Референдум

Члан 98.

Скупштина града може на сопствену иницијативу, већином гласова од укупног броја одборника, да распише референдум о питањима из свога делокруга.

Скупштина града дужна је да распише референдум о питању из свога делокруга на захтев грађана Града.

Захтев грађана из става 2. овог члана пуноважан је ако је листа потписника захтева састављена у складу са законом и ако је исту потписало најмање 10 одсто бирача Града, према последњем званично објављеном решењу о закључењу бирачког списка за избор одборника Скупштине града.

Одлука путем референдума донета је ако се за њу изјаснила већина грађана која је гласала, под условом да је гласало више од половине укупног броја грађана Града.

Одлука донета на референдуму обавезујућа је.

Поступак и процедура спровођења референдума уредиће се посебном одлуком Скупштине града.

Референдум на делу територије Града

Члан 99.

Скупштина града дужна је да распише референдум на делу територије Града о питању које се односи на потребе, односно интересе становништва тог дела територије, ако је листа потписника захтева за расписивање референдума састављена у складу са законом и ако је исту потписало најмање 10 одсто бирача према последњем званично објављеном решењу о закључењу бирачког списка за избор одборника Скупштине града са дела територије Града за коју се тражи расписивање референдума.

Притужбе грађана

Члан 100.

Органи и службе Града дужни су да грађанима у остваривању њихових права и обавеза дају потребне податке, објашњења и обавештења.

Органи и службе Града дужни су да свима омогуће подношење притужби на свој рад и на неправилан рад и однос запослених у градској управи.

Органи и службе Града дужни су да испитају наводе истакнуте у притужби, који указују на пропусте и неправилности у њиховом раду и да у складу са законом покрену одговарајући поступак за санкционисање и отклањање пропуста и неправилности.

Органи и службе Града дужни су да дају подносиоцу притужбе, одговоре и информације о томе да ли је и како по притужби поступљено у року од 30 дана, ако подносилац притужбе то захтева.

VI. ДРУГИ ОБЛИЦИ УЧЕШЋА ГРАЂАНА У ПОСЛОВИМА ГРАДА

Савет за развој града

Члан 101.

Оснива се Савет за развој града као самостално радно тело.

Савет за развој града:

1. иницира утврђивање приоритета у области развоја Града;
2. учествује у изради стратешких и појединачних планова развоја у областима од значаја за развој Града;
3. подстиче развој и прати партнерства између Града и надлежних органа и организација, месних заједница и удружења грађана, у циљу стварања и спровођења развојних пројеката;

4. иницира и учествује у утврђивању локалне политике и мера у социјалној заштити, образовању, здравственој заштити, запошљавању, одрживом развоју, као и у другим областима од значаја за развој Града;
5. предлаже modele финансирања активности у области социјалне политике, образовања, здравствене заштите, запошљавања, одрживог развоја, као и у другим областима од значаја за развој Града;
6. иницира припрему пројеката или учешће у програмима или пројектима у циљу унапређења услуга и обезбеђења права грађана, која су у надлежности Града;
7. прати и даје мишљење о реализацији стратешких и појединачних планова развоја Града;
8. даје мишљење о предлозима развојних пројеката у граду који се делимично или потпуно финансирају из буџета града, прати њихово остваривање и даје своје мишљење о томе, надлежном органу Града;
9. на основу одлуке надлежног органа Града учествује у партнерским програмима и пројектима које спроводи Град са републичким и покрајинским органима и установама, јединицама локалне самоуправе и домаћим и међународним организацијама и партнерима.

Састав и мандат Савета за развој града

Члан 102.

Савет за развој града има _____ чланова

Чланови Савета за развој града бирају се на период од четири године, а по истеку мандата могу бити поново изабрани.

Чланове Савета за развој града бира Скупштина града из редова грађана и стручњака у областима од значаја за локалну самоуправу, на предлог градоначелника, Градског већа, одборничких група, месних заједница, удружења грађана, струковних и професионалних удружења или јавних служби Града, водећи рачуна о равноправности полова и заступљености припадника националних мањина.

За члана Савета за развој града може бити изабран кандидат који испуњава најмање један од следећих услова:

1. доказану стручност и дугогодишње ангажовање на унапређењу Града у питањима од значаја за развој Града;
2. активно учешће у већем броју реализованих активности – пројеката од важности за Град;
3. вишегодишње искуство и доказана стручност у професионалном раду у установама и организацијама и удружењима грађана у областима од значаја за Град, као што су: локални економски развој, туризам, пољопривреда, комунална инфраструктура и урбанистички развој, култура, просвета, здравствена и социјална заштита и др.

Начин рада Савета за развој града

Члан 103.

Председник Савета за развој града организује рад Савета за развој града, сазива и председава седницама, остварује сарадњу са органима Града, и обавља друге послове утврђене пословником Савета за развој града.

Председника Савета за развој града бирају чланови Савета за развој града у складу са пословником Савета за развој града.

Седнице Савета за развој града сазива председник Савета најмање једном у три месеца или на писани захтев органа Града или једне трећине чланова Савета за развој града у року од 15 дана од дана подношење захтева.

Стручне и административне послове у вези са радом Савета за развој града обавља Градска управа.

Средства за рад Савета обезбеђују се из буџета Града, а могу се обезбеђивати и из других извора, у складу са законом.

Начин рада Савета за развој града ближе се уређује пословником Савета за развој града.

Јавна анкета

Члан 104.

Органи Града могу консултовати грађане о питањима из своје надлежности. Консултације из става 1. овог члана врше се путем јавне анкете.

Јавна расправа

Члан 105.

Органи Града дужни су да одрже најмање једну јавну расправу:

- 1) у току поступка усвајања одлуке о буџету Града;
- 2) у току поступка утврђивања стопе изворних прихода Града;
- 3) у току поступка усвајања стратешких и акционих планова развоја;
- 4) у току поступка усвајања годишњег и ванредног извештаја о раду Градске управе;
- 5) пре подношења извештаја Скупштини града о резултатима конкурса за избор директора јавних предузећа, установа, организација и служби чији је оснивач или већински власник Град, а у циљу представљања квалификација и програма три најбоље рангирана кандидата;
- 6) најмање 15 дана пре давања сагласности Скупштине града на планове рада и развоја, односно на годишњи програм пословања предузећа, установе и друге организације чији је оснивач или већински власник Град, а у

- циљу представљања планова рада и развоја односно годишњих планова пословања на јавној расправи на којој ће обавезно учествовати директор, као и најмање три члана управног одбора и један члан надзорног одбора предузећа, установе, односно друге организације која је поднела план рада и развој, односно годишњи програм пословања;
- 7) најмање 15 дана пре дана доношења одлуке о усвајању извештаја о раду предузећа, установа и других организација које врше јавну службу у Скупштини града а у циљу представљања извештаја на јавној расправи на којој ће обавезно учествовати директор предузећа, установе и друге организације чији је оснивач или већински власник Град, као и чланови управног и надзорног одбора;
 - 8) најмање 15 дана пре дана доношења одлуке о поверавању послова из надлежности Града правном или физичком лицу, Скупштина града је дужна да одржи јавну расправу о предлогу одлуке;
 - 9) најмање 15 дана пре закључења уговора о поверавању послова из надлежности Града правном или физичком лицу, Скупштина града је дужна да организује јавну расправу о садржини уговора;
 - 10) ако Привредни савет обавести Скупштину града да се одређеним предлогом одлуке или другог акта Скупштине града, односно градоначелник утиче на положај привредних субјеката, а нарочито ако се ради о програмима подршке привреди односно о измени политике локалних јавних прихода;
 - 11) и у другим случајевима предвиђеним законом, Статутом и одлукама Скупштине града.

Организовање јавне расправе

Члан 106.

Јавна расправа, у смислу овог статута, подразумева отворени састанак представника надлежних органа Града, односно јавних служби са заинтересованим грађанима и представницима удружења грађана и средстава јавног обавештавања.

Скупштина града је дужна да грађанима из свих делова Града омогући учешће у јавним расправама.

Председник Скупштине града организује јавну расправу у случајевима предвиђеним овим статутом и одлукама Скупштине града, на иницијативу органа и тела Града, као и на сопствену иницијативу.

Председник Скупштине града позива одговарајуће представнике органа Града и јавних служби чији је оснивач Град да учествују у јавној расправи.

Председник Скупштине града дужан је да редовно обавештава Скупштину града о неодржавању лица из става 4. овог члана.

О току јавне расправе сачињава се белешка која се доставља свим органима Града.

Скупштина града уређује начин обавештавања јавности о одржавању јавне расправе, као и начин на који ће се обезбедити увид јавности у садржај бележака о одржаним јавним расправама.

VII. МЕСНА САМОУПРАВА

Облици месне самоуправе

Члан 107.

Ради задовољавања потреба и интереса од непосредног значаја за грађане са дела територије Града, у Граду се образују месне заједнице и други облици месне самоуправе.

Месна заједница се образује за једно или више села. Уколико се месна заједница образује за више села, у сваком селу се могу образовати месни одбори.

Правни статус месне самоуправе

Члан 108.

Месна заједница, односно други облик месне самоуправе има својство правног лица у оквиру права и дужности утврђених овим статутом и одлуком о оснивању.

Месни одбори немају својство правног лица.

Оснивање, промена подручја и укидање месне самоуправе

Члан 109.

Предлог за оснивање нове месне заједнице, промену подручја и укидање месне заједнице, односно других облика месне самоуправе могу поднети градоначелник, најмање четвртина одборника, Савет месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе или грађани са пребивалиштем на територији на коју се предлог односи, путем грађанске иницијативе.

О оснивању нове месне заједнице, промени подручја и укидању месне заједнице односно другог облика месне самоуправе одлучује Скупштина града већином од укупног броја одборника.

Скупштина града дужна је да пре доношења одлуке о оснивању нове месне заједнице, промени подручја и укидању месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе прибави мишљење грађана са дела територије Града на који се предлог односи. Скупштина града дужна је да пре доношења одлуке о промени подручја, односно укидању месне заједнице или другог облика месне самоуправе, прибави и мишљење Савета месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе на које се предлог односи.

Јавност рада

Члан 110.

Рад органа месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе јаван је. Јавност рада и обавештавање грађана нарочито се обезбеђују:

- 1) обавезним јавним расправама:
 - предлогу финансијског плана месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе,
 - о завршном рачуну месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе,
 - о годишњим извештајима о раду месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе,
 - у другим приликама када органи Града или месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе то одлуче;
- 2) истицањем дневног реда и материјала за седницу Савета месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе, као и предлога одлука месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе на огласној табли, односно, огласном простору који је доступан највећем броју грађана, истицањем усвојених одлука и других аката, као и обавештавањем грађана о седницама савета месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе, о зборовима грађана и другим скуповима од локалног интереса, најмање осам дана пре дана њиховог најављеног одржавања;
- 3) правом грађана да остварују увид у записнике и акте Савета месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе и присуствују седницама Савета месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе.

Уколико се месна заједница оснива за више села, Савет месне заједнице дужан је да обезбеди постављање огласне табле, односно да обезбеди огласни простор за истицање обавештења из става 2. у сваком од села.

Јавност рада и обавештавање грађана ближе се уређују статутом месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе.

Савет месне заједнице

Члан 111.

У месној заједници, односно другом облику месне самоуправе образује се Савет месне заједнице као представничко тело грађана.

Послови и задаци Савета, број чланова Савета и начин одлучивања у Савету уређују се статутом месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе.

Изборе за Савет месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе расписује председник Скупштине града, а по правилу одржавају се у исто време када и општи избори за одборнике Скупштине града.

Органи месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе бирају се непосредним, тајним гласањем на основу општег и једнаког изборног права. Сваки грађанин са пребивалиштем на подручју месне заједнице или другог облика месне самоуправе, који је навршио 18 година живота има право да бира и да буде биран у органе месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе.

Право предлагања кандидата за члана Савета месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе има најмање десет грађана са подручја месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе са бирачким правом на том подручју. На гласачком листићу уписују се имена и презимена свих кандидата, њихова година рођења и занимање.

Изабрани су они кандидати који су добили највећи број гласова до броја чланова који се бирају.

Чланство у органима месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе престаје оставком, због безусловне осуде на казну затвора, због потпуног или делимичног губљења пословне способности, због губљења држављанства Републике Србије или промене пребивалишта ван подручја месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе, опозивом или смрћу.

Начин избора органа месне заједнице или другог облика месне самоуправе ближе се уређује одлуком о месној самоуправи.

Средства за рад

Члан 112.

Средства за рад месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе обезбеђују се из:

- 1) средстава обезбеђених у буџету Града;
- 2) средстава која грађани обезбеђују самодоприносом;
- 3) донација;
- 4) прихода које месна заједница оствари својом активношћу.

Средства која Град преноси месној заједници обезбеђују се у буџету Града посебно за сваку месну заједницу, по наменама:

- 1) средства за рад органа месне заједнице за текуће трошкове;
- 2) средства за обављање послова који су поверени месној заједници;
- 3) средства за суфинансирање програма самодоприноса, који је уведен за подручје или део подручја месне заједнице;
- 4) средства за суфинансирање програма изградње комуналне инфраструктуре у коме грађани учествују са најмање ____ одсто средстава;
- 5) средства за рад месних одбора.

Средства за финансирање месне самоуправе обезбеђују се у буџету Града у висини од најмање __одсто укупно остварених буџетских прихода у протеклој години умањених за приход од задуживања.

Износ средстава из става 3. овог члана не обухвата средства која се у буџету Града издвајају за капитална улагања на основу програма уређења јавног и осталог грађевинског земљишта.

Месна заједница, односно други облик месне самоуправе користи средства у складу са финансијским планом, на који сагласност даје надлежни орган Града.

Поверовање послова месној самоуправи

Члан 113.

Одлуком Скупштине града може се свим и појединим месним заједницама, односно другим облицима месне самоуправе поверити вршење одређених послова из надлежности Града, уз обезбеђивање за то потребних средстава.

При поверовању послова полази се од тога да ли су ти послови од непосредног и свакодневног значаја за живот становника месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе.

Организовање рада Градске управе у месним заједницама

Члан 114.

За обављање одређених послова из надлежности Градске управе, може се организовати рад Градске управе у месним заједницама.

Послове из става 1. овог члана одређује градоначелник на предлог начелника Градске управе.

VIII. САРАДЊА И УДРУЖИВАЊЕ ГРАДА

Сарадња и удруживање Града са општинама и градовима у земљи

Члан 115.

Град, његови органи и службе, као и предузећа, установе и друге организације чији је оснивач, удружују се и остварује сарадњу са другим општинама и градовима и њиховим органима и службама у областима од заједничког интереса и ради њиховог остваривања могу удруживати средства и образовати заједничке органе, предузећа, установе и друге организације и установе, у складу са законом и Статутом.

Сарадња са територијалним заједницама и јединицама локалне самоуправе других држава

Члан 116.

Град може да остварује сарадњу у областима од заједничког интереса са одговарајућим територијалним заједницама и општинама и градовима у другим државама, у оквиру спољне политике Републике Србије, уз поштовање територијалног јединства и правног поретка Републике Србије, у складу са Уставом и законом.

Одлуку о сарадњи са одговарајућим територијалним заједницама, општинама и градовима доноси Скупштина града, уз сагласност Владе Републике Србије.

Споразум или други акт о успостављању сарадње потписује градоначелник или лице које он овласти.

Акт из става 3. овог члана објављује се после прибављања сагласности Владе Републике Србије.

Удруживање у асоцијације општина и градова

Члан 117.

Град може бити оснивач или приступати асоцијацијама градова и општина.

Град оснива и приступа асоцијацијама градова и општина ради унапређења развоја локалне самоуправе, њене заштите и остваривања заједничких интереса. Град такође, кроз чланство у асоцијацијама, размењује искуства и остварује сарадњу са градовима и општинама у земљи и другим државама, учествује у заступању сопственог и заједнички утврђеног интереса пред државним органима посебно у поступку доношења закона и других аката од значаја за заштиту, унапређење и финансирање локалне самоуправе, као и других прописа од значаја за остваривање послова градова и општина.

Сарадња са невладиним и другим организацијама

Члан 118.

Органи Града могу сарађивати са невладиним организацијама, хуманитарним и другим организацијама, у интересу Града и њених грађана.

IX. ЗАШТИТА ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ

Заштита права Града

Члан 119.

Заштита права Града обезбеђује се на начин и по поступку утврђеном законом.

Покретање поступка за оцену уставности и законитости

Члан 120.

Скупштина града покреће поступак за оцену уставности и законитости закона или другог општег акта Републике Србије којим се повређује право на локалну самоуправу.

НАПОМЕНА:

За градове на територији аутономне покрајине, овај члан гласи:

„Скупштина града покреће поступак за оцену уставности и законитости закона или другог општег акта Републике Србије или аутономне покрајине, којим се повређује право на локалну самоуправу.“

Право жалбе Уставном суду

Члан 121.

Градоначелник има право жалбе Уставном суду ако се појединачним актом или радњом државног органа или органа Града онемогућава вршење надлежности Града.

Заштитник грађана

Члан 122.

У Граду се установљава заштитник грађана.

Заштитник грађана штити права грађана од повреда учињених од стране Градске управе као и установа, органа и организација који врше јавна овлашћења, а чији оснивач је Град; контролише рад Градске управе и штити право грађана на локалну самоуправу, ако је реч о повреди прописа и општих аката Града.

Заштитник грађана може имати једног или више заменика. На предлог заштитника грађана Скупштина града одлучује о установљењу, о броју заменика и подручју њиховог рада, као и о избору заменика.

НАПОМЕНА:

За градове са мултиетничким саставом становништва, став 3. гласи:

„Заштитник грађана може имати једног или више заменика. Заштитник грађана има најмање једног заменика који је задужен за област мањинских права. На предлог заштитника грађана Скупштина града одлучује о установљењу, броју заменика и подручју њиховог рада, као и о избору заменика.“

Самосталност и независност**Члан 123.**

Заштитник грађана поступа и делује на основу и у оквиру Устава, закона, потврђених међународних уговора и општеприхваћених правила међународног права као и Статута града.

У свом деловању заштитник грађана се руководи принципима законитости, непристрасности, независности и правичности.

Одлуком Скупштине града ближе се уређују начин обраћања заштитнику грађана и правила поступања и рада заштитника грађана.

Поступање заштитника грађана**Члан 124.**

О појавама незаконитог и неправилног рада Градске управе и јавних служби које врше јавна овлашћења, а чији је оснивач Град, којима се крше права или интереси грађана, заштитник грађана упозорава ове органе и службе, упућује им критике, даје препоруке за рад, иницира покретање поступака за отклањање повреда права и о томе обавештава јавност.

У домену заштите људских и мањинских права, заштитник грађана:

- 1) прати остваривање људских и мањинских права и даје препоруке за унапређење остваривања људских и мањинских права;
- 2) прикупља информације о примени закона и других прописа из области људских права и права на локалну самоуправу;
- 3) саставља годишњи извештај о остваривању људских и мањинских права;
- 4) обавештава ширу јавност о кршењу људских и мањинских права;
- 5) прима и испитује представке које се односе на повреду људских и мањинских права;
- 6) посредује у мирном решавању спорова везаних за кршење људских права;
- 7) иницира покретање одговарајућих поступака пред надлежним органима у случају кршења људских права;
- 8) организује и учествује у организовању стручних састанака, саветовања и кампања информисања јавности о питањима значајним за остваривање људских и мањинских права;
- 9) иницира и подстиче образовање о људским и мањинским правима;

10) обавља и друге послове утврђене законом, Статутом и одлуком Скупштине града.

У обављању својих надлежности заштитник грађана сарађује са заштитницима грађана у општинама и градовима, као и са Заштитником грађана у Републици.

НАПОМЕНА:

За градове у АП Војводини, додатак претходном ставу гласи:

„и са Покрајинским омбудсманом и његовим канцеларијама“

Заштитник грађана штити право грађана на локалну самоуправу у складу са одлуком Скупштине града.

Избор заштитника грађана

Члан 125.

Заштитника грађана бира и разрешава Скупштина града већином од укупног броја одборника.

Предлог за избор заштитника грађана подноси одборничка група или најмање трећина одборника.

Заштитник грађана се бира на период од пет година и може још једном бити биран на тај положај.

За заштитника грађана може бити бирано лице које, поред општих услова за стицање бирачког права (држављанство, пунолетство, пословна способност, пребивалиште на подручју Града), има најмање пет година професионалног искуства на пословима у области заштите људских и мањинских права, ужива морални интегритет, и није осуђивано нити се против њега води кривични поступак.

Заштитник грађана не може бити члан политичке странке и не може обављати ниједну јавну функцију нити било коју професионалну делатност.

Разрешење заштитника грађана

Члан 126.

Заштитник грађана се разрешава дужности пре истека мандата ако буде осуђен за кривично дело на казну затвора, ако не обавља послове из своје надлежности на стручан, непристрасан, независан и савестан начин или се налази на положајима (функцијама), односно обавља послове који су неспојиви са положајем заштитника грађана.

Предлог за разрешење заштитника грађана може поднети одборничка група или најмање трећина одборника.

О разрешењу заштитника грађана одлучује Скупштина града већином од укупног броја одборника.

На разрешење заменика заштитника грађана сходно се примењују одредбе о разрешењу заштитника грађана.

Подношење извештаја Скупштини града

Члан 127.

Заштитник грађана доставља годишњи извештај Скупштини града.

Ако процени да је то потребно због разматрања одређених питања, заштитник грађана може Скупштини града достављати и ванредне извештаје.

Скупштина града разматра извештаје заштитника грађана на првој наредној седници.

Право присуствовања седницама Скупштине града и њених радних тела

Члан 128.

Заштитник грађана има право да присуствује седницама Скупштине града и радних тела Скупштине града, као и да учествује у расправи када се расправља о питањима из његове надлежности.

Средства за рад заштитника грађана

Члан 129.

Средства за рад заштитника грађана обезбеђују се у буџету Града, а могу се обезбеђивати и из других извора, у складу са законом.

Савет за међунационалне односе

Члан 130.

Оснива се Савет за међунационалне односе као самостално радно тело које чине представници српског народа и националних мањина, у складу са законом.

Савет разматра питања остваривања, заштите и унапређивања националне равноправности у Граду, а посебно у областима културе, образовања, информисања и службене употребе језика и писма; учествује у утврђивању градских планова и програма који су од значаја за остваривање националне равноправности и предлаже мере за постизање националне равноправности; предлаже изворе, обим и намену буџетских средстава за остваривање националне равноправности.

Савет за међунационалне односе промовише међусобно разумевање и добре односе међу свим заједницама које живе у граду.

Избор и састав Савета за међунационалне односе

Члан 131.

Скупштина града бира чланове Савета за међунационалне односе међу истакнутим припадницима српског народа и националних мањина.

Члан Савета не може бити одборник Скупштине града.

Чланове Савета који су припадници националних мањина предлажу национални савети националне мањине, а чланове Савета који су припадници националних мањина који немају национални савет националне мањине и чланове српске националности, ако грађани српске националности чине већину укупног становништва на територији Града, предлаже радно тело Скупштине града надлежно за административна и кадровска питања.

НАПОМЕНА:

Ако грађани српске националности чине бројчану мањину у укупном броју становништва града, чланове савета српске националности предлажу одборници скупштине града који су припадници српске националности.

Листа кандидата садржи најмање двоструко више кандидата од броја који се бира.

Мандат чланова савета траје три године и тече од тренутка избора у Скупштини града.

Делокрут, састав, избор чланова и начин рада савета за међунационалне односе уређују се одлуком Скупштине града, која се доноси већином гласова од укупног броја одборника.

Начин одлучивања Савета за међунационалне односе

Члан 132.

Одлуке Савета за међунационалне односе доносе се консензусом чланова Савета.

Савет о својим ставовима и предлозима обавештава Скупштину града, која је дужна да се о њима изјасни на првој наредној седници, а најкасније у року од 30 дана.

Скупштина општине и извршни органи Града дужни да предлоге свих одлука који се тичу националне равноправности претходно доставе на мишљење Савету.

Надлежни орган града дужан је да обезбеди да ставови и мишљења Савета буду доступни јавности, најкасније 30 дана од дана заузимања става или давања мишљења од стране Савета.

Пословником Скупштине града ближе се уређује положај Савета у поступку доношења градских одлука и других правних аката.

Подношење извештаја Скупштини града

Члан 133.

Савет за међунационалне односе подноси Скупштини града годишњи извештај о стању у области националне равноправности, међунационалних односа и остваривању мањинских права на територији Града. Саставни део извештаја су и предлози мера и одлука за остваривање и унапређење националне равноправности.

Савет може да поднесе и посебан извештај Скупштини града ако оцени да то захтевају нарочито важни разлози или ако Скупштина града тражи такав извештај од њега.

Заштита права припадника српског народа и националних мањина

Члан 134.

Савет за међунационалне односе има право да пред Уставним судом покрене поступак за оцену уставности и законитости одлуке или другог општег акта Скупштине града ако сматра да су њиме непосредно повређена права припадника српског народа и националних мањина представљених у Савету за међунационалне односе и право да под истим условима пред Врховним судом Србије покрене поступак за оцену сагласности одлуке или другог општег акта Скупштине града са Статутом.

Пословник о раду Савета за међунационалне односе

Члан 135.

Савет за међунационалне односе доноси пословник о раду.

Стручне и административно-техничке послове за потребе Савета врши Градска управа.

Средства за рад Савета за међунационалне односе

Члан 136.

Средства за рад Савета обезбеђују се у буџету Града, а могу се обезбеђивати и из других извора, у складу са законом

Х. АКТИ ГРАДА

Акти Града

Члан 137.

У вршењу послова из своје надлежности, Град доноси одлуке, правилнике, наредбе, упутства, решења, закључке, препоруке и друге потребне акте.

Хијерархија аката Града

Члан 138.

Одлуке и општи акти Скупштине града морају бити сагласни са законом и овим статутом.

Акти градоначелника и Градског већа морају бити сагласни са законом, овим статутом, одлукама и општим актима Скупштине града.

Акти Градске управе морају бити сагласни са законом, овим статутом, одлукама и општим актима органа Града.

Објављивање и ступање на снагу општих аката

Члан 139.

Општи акти органа Града објављују се у „Службеном листу града _____“.

Акти из става 1. овог члана ступају на снагу осмог дана од дана објављивања, осим ако доносилац у поступку доношења не утврди да постоје оправдани разлози да исти ступи на снагу и раније.

Остали акти Града објављују се у „Службеном листу града _____“ када је то тим актима предвиђено.

НАПОМЕНА:

Акти из ст. 1. и 3. овог члана равноправно се објављују и на језицима и писмима који су у службеној употреби на територији Града.

ХИ. ТУМАЧЕЊЕ, ДОНОШЕЊЕ И ПРОМЕНА СТАТУТА

Аутентично тумачење Статута

Члан 140.

Аутентично тумачење Статута даје Скупштина града на предлог Градског већа.

Поступак за промену или доношење Статута

Члан 141.

Предлог за доношење или промену Статута града, може поднети најмање 10 одсто бирача Града, трећина одборника, градоначелник и надлежно радно тело Скупштине града.

Предлог се подноси у писаном облику са образложењем.

О предлогу из става 1. овог члана Скупштина одлучује већином гласова од укупног броја одборника.

Када Скупштина града одлучи да се приступи доношењу или промени Статута града, истом одлуком одређује начин и поступак доношења, односно промене Статута и именује Комисију за израду нацрта акта о доношењу или промени Статута града.

Скупштина града усваја акт о доношењу или промени Статута већином гласова од укупног броја одборника.

XII. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Усклађивање прописа са овим статутом

Члан 142.

Прописи општине _____ остају на снази до њиховог усклађивања са овим статутом.

Прописи општине _____ ускладиће се са одредбама овог статута у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог статута.

Скупштина града донеће одлуку из члана 131. став 6. у року од 90 дана од дана ступања на снагу овог статута.

Образовање Савета за развој града

Члан 143.

Скупштина града изабраће чланове Савета за развој града у року од 60 дана од дана ступања на снагу овог статута.

Прву седницу Савета за развој града сазваће председник Скупштине града у року од 15 дана од дана избора чланова Савета.

До доношења Пословника Савета за развој града, права и дужности председника Савета вршиће најстарији члан Савета.

Престанак важења Статута

Члан 144.

Даном ступања на снагу овог статута, престаје да важи Статут града _____ („Службени лист града _____“, број _____).

Ступање на снагу

Члан 145.

Овај статут ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном листу града _____“.

[illegible]

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ МОДЕЛА СТАТУТА ГРАДА СА ВИШЕ ГРАДСКИХ УПРАВА

Овај модел је намењен градовима који на својој територији неће образовати градске општине, у складу са чланом 25. Закона о локалној самоуправи и који своју управу организују тако што образују више градских управа за поједине области, у складу са чланом 53. Закона о локалној самоуправи.

Модел статута града је рађен, пре свега, на основу одредаба Устава Републике Србије и Закона о локалној самоуправи (*Службени гласник Републике Србије*, број 129/07), који уређивање одређених питања препуштају статутима јединица локалне самоуправе.

Неке од одредаба Закона о локалној самоуправи су и преузете у Модел, пре свега из разлога целовитости текста Модела, али имајући у виду и потребу да се текст Модела статута не оптерети превеликим бројем преузетих одредаба. Такође, у изрази Модела су коришћене и одредбе других прописа које примењују јединице локалне самоуправе, као што су Закон о територијалној организацији и Закон о локалним изборима (*Службени гласник Републике Србије*, број 129/07), Закон о финансирању локалне самоуправе (*Службени гласник Републике Србије*, број 62/06), Закон о буџетском систему (*Службени гласник Републике Србије*, број 9/02, 87/02, 66/05, 85/06), Закон о јавним предузећима и обављању делатности од општег интереса (*Службени гласник Републике Србије*, број 25/00, 25/02, 107/05, 108/05), Закон о средствима у својини Републике Србије (*Службени гласник Републике Србије*, број 53/95, 3/96, 54/96 и 32/97), Закон о службеној употреби језика и писама (*Службени гласник Републике Србије*, број бр.45/91, 53/93, 67/93, 67/93, 48/94, 101/05) итд. Коначно, неке од одредаба Модела инспирисане су и искуствима општина и градова у примени ранијег Закона о локалној самоуправи, која су компатибилна са садашњим решењима, а за које је процењено да својом важношћу заслужују место у статуту града као највишем правном акту који доносе јединице локалне самоуправе. Имајући у виду потребу да Модел не буде гломазан, нека од ових питања остављена су за уређење пословником скупштине града или посебним одлукама.

Уз одговарајуће чланове додате су напомене (курзивом) које се односе на градове у АП Војводина, односно национално-мешовите градове.

I ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ (чл. 1 - 13)

У овом делу Модела налазе се основне одредбе о предмету Модела статута, положају града, његовој територији, симболима и празницима, односно јавности рада и имовини града. Неке од ових одредаба су разрађене у другим деловима статута.

У члану 2. (*Положај града*) оснажен је принцип по коме су грађани носиоци права на локалну самоуправу. Они своје право на локалну самоуправу и право на управљање јавним пословима остварују непосредно или преко изабраних представника. Ово је уједно и један од основних принципа на којима је заснован цео Модел, а који је у другим деловима Модела конкретизован – нпр. у делу о непосредном учешћу грађана у остваривању локалне самоуправе и о другим облицима учешћа грађана у пословима града, али и у делу о органима локалне самоуправе, одредбама о учешћу грађана у радним телима скупштине града и других органа и сл.

У члану 5 (*Језик и писмо*), у напмени за градове са мултиетничким саставом становништва, предложене су конкретне формулације, у зависности о којој ће се комбинацији службених језика и писама радити у конкретном граду. Ова одредба представља конкретизацију одредаба Устава и Закона о службеној употреби језика и писама. Слично, у напомена уз члан 8. (*Печат*) су дати предлози за изглед печата градова у АП Војводини и градова са мултиетничким саставом.

У члану 7. (*Употреба симбола града*) преузете су одредбе Закона о заштити права и слобода националних мањина (члан 16. Закона, Службени лист СРЈ, број 11/02), које дозвољавају да се у градовима са национално мешовитим саставом, поред државних, користе и симболи националних мањина. Овај закон детаљно регулише какви ти симболи могу бити и на који начин се утврђују. Коришћење симбола националних мањина допушта и члан 91. став 2. Закона о локалној самоуправи.

Старање о остваривању, заштити и унапређењу људских и мањинских права је јавни посао од особитог значаја, нарочито у мултиетничким заједницама, што је препознао и законодавац у новом Закону о локалној самоуправи, инкорпорирањем читоваг низа одредаба које се односе на ову област. У Моделу статута који је пред вама, поштујући интенцију законодавца, додатно су разрађени и прецизирани они сегменти надлежности локалних самоуправа и процеси доношења одлука који су од значаја за остваривање, заштиту и унапређење мањинских права на локалном нивоу. То се пре свега односи на службену употребу језика и писама, затим јавну употребу симбола, вођење политике у области именовања локалних топонима, специфичнијих надлежности локалних самоуправа са мултетничким саставом становништва (нпр. област културе и информисања), политици равноправне заступљености представника свих националних заједница у органима управе те у јавним и другим предузећима и установама чији је оснивач локална самоуправа, као на институције заштитника грађана и Савета за међунационалне односе. Када је у питању последње наведено, законодавац је, у намери да градовима остави слободу саморегулисања и усклађивања ових установа са својим локалним потребама, одредбе закона о овим телима свео на најмању могућу меру, док Модел у предложеним решењима тежи да успостави прецизнији оквир установљавања, састава, послова и начин њиховог рада, уз остављање довољно простора за усклађивање ових установа месним специфичностима.

Члан 12. (*Јавност рада*) представља конкретизацију уставних и одредаба Закона о локалној самоуправи, односно дефинише минимум активности који сваки град може и мора да обезбеди у циљу омогућавања јавности да се упознају са радом градских органа. Даље у Моделу се налазе одредбе о јавности седница скупштине града (члан 44), односно детаљније одредбе о јавним расправама (чланови 102 и 103.), којима се даље разрађује принцип јавности рада градских органа.

Члан 13. (*Имовина града*) – Модел статута није даље разрадио сада уставно право градских органа да управљају и располажу имовином града јер то питање још увек није регулисано посебним законом. Са друге стране, Модел је у неким члановима преузео одредбе Закона о средствима у својини Републике Србије, јер ће тај правни режим бити на снази до доношења закона којим ће се уредити питање имовине локалне самоуправе.

II НАДЛЕЖНОСТИ ГРАДА (чл. 14 - 22)

Овај део Модела посвећен је надлежностима града, јавним службама које оснива скупштина града и поверавању послова из делокруга града правним или физичким лицима.

Надлежности наведене у члану 15. Модела могу се разврстати у три групе:

- *Надлежности предвиђене чланом 20. Закона о локалној самоуправи* (тачка 1 и тачке 3-41)

Иако је већ садржана у Закону, овде посебно напомињено тачку 39. у Моделу, јер се она односи на могућност да градови образују *комуналну полицију*, што је једина надлежност по коме се градови разликују од општина. Међутим, за образовање комуналне полиције, градови ће морати да сачекају доношење посебног закона о комуналној полицији, које је предвиђено у року од годину дана од ступања на снагу Закона (члан 101. Закона).

Неке од надлежности из Закона су додатно конкретизоване (као што су она у тачки 31. која у надлежност града ставља утврђивање и спровођење политика једнаких могућности и у тачки 34, која се тиче обавезе града да се стара о остваривању, заштити и унапређењу људских права).

- *Надлежности из других закона*

Ово се односи на тачку 2. (доношење просторног плана града), надлежност која је установљена чланом 21. Закона о планирању и изградњи (*Службени гласник Републике Србије*, број 47/03, 34/06).

- *Надлежности предвиђене Моделом статута*

То су надлежности из тачака 42 и 43, које се односе на помоћ раду организација и удружења грађана и уређивање и стварање услова за бригу о младима. Ове надлежности предложене су као последица установљене праксе у градовима и општинама, али и стратешких праваца утврђених на државном нивоу, који се односе на промену правног оквира за функционисање удружења грађана и усвојену Стратегију за младе.

Чланом 17. Модела (*Именовање органа јавних служби града*) предложено је да се, у циљу деполитизације, односно избегавања утицаја политичких промена на именовање органа јавних служби, органи управљања и руковођења јавним службама именују на период од 5 година. То се неће односити на оне органе за које је посебним законом предвиђена друга дужина мандата. Такав је нпр. случај са Законом о основама система образовања и васпитања (*Службени гласник Републике Србије*, број 62/03, 64/03, 58/04, 62/04), по коме се чланови органа управљања у образовним установама именују на период од 4 године.

У вези са саставом органа јавних служби, члан 18. Модела представља конкретизацију члана 15. Устава (који гарантује равноправност жена и мушкараца и предвиђа развијање политике једнаких могућности) и члана 77 става 2. Устава, по коме се при запошљавању у државним органима, јавним службама, органима аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе мора водити рачуна о националном саставу становништва и одговарајућој заступљености припадника националних мањина.

Намера члана 19. Модела (*Поступак именовања директора јавне службе*) била је да се спровођењем јавног конкурса за избор директора јавних служби допринесе транспарентности овог поступка, минимализују политички утицај и промовише

принцип стучности. Као код члана 17. у случајевима када је прописан другачији поступак именовања директора (нпр. у већ поменутом случају образовних установа или у случају Закона о здравственој заштити) примениће се тај поступак.

Решења предложена члановима 20. (*Сагласност на планове и програм пословања јавне службе*) и 22. (*Подношење Скупштини града извештаја о раду јавних служби*) мотивисана су увођењем принципа транспарентности и одговорности у рад јавних служби.

III ФИНАНСИРАЊЕ ПОСЛОВА ГРАДА (чл. 23 - 27)

Одредбе у овом делу Модела су дефинисане на основу Закона о финансирању локалне самоуправе и Закону о буџетском систему, који ову материју исцрпно регулишу.

Члан 26. (*Одговорност за извршење буџета*) дефинише одговорност градоначелника за извршење буџета. Ово проистиче из члана 7. Закона о буџетском систему који предвиђа да за извршење буџета локалне власти локалној скупштини одговара надлежни извршни орган локалне власти. Како је, чланом 44. Закона о локалној самоуправи, градоначелник одређен као наредбодавац за извршење буџета, природно је да буде задужен и за извештавање. Истим чланом Закона о буџетском систему предвиђено је да је градска управа обавезна да редовно прати извршење буџета и најмање два пута информисе надлежни извршни орган, па такву одредбу садржи и Модел статута.

Члан 27 став 2. прецизира члан 20. Закона о финансирању локалне самоуправе и предвиђа да предлог одлуке о самодоприносу, који доносе грађани на референдуму, утврђује скупштина града апсолутном већином одборника.

IV ОРГАНИ града (чл. 28 - 91)

Овај део Модела односи се на органе града – њихов избор, овлашћења и одговорност.

Циљ члана 29. (*Презумпција надлежности*) је да разјасни ситуације у којима се посебним законима предвиђа да је за одређени посао или доношење одређеног акта задужен „надлежни орган јединице локалне самоуправе“. То се чини с обзиром на природу посла о коме се у конкретном случају ради – послови који се састоје у уређивање неких односа, биће у надлежности скупштине града, а извршни послови у надлежности градоначелника. Извршни послови стављени су у надлежност градоначелника, јер члан 44. Закона о локалној самоуправи допушта градоначелнику да врши и „друге послове“, док у члану 46. не постоји таква одредба за градско веће. У крајњој линији, ако се не може утврдити природа посла, надлежна је скупштина града, као највиши орган града.

1. Скупштина града (чл. 30 - 60)

Члан 36. (*Заклетва*) предлаже текст заклетве или свечане изјаве које одборници уобичајено полажу након потврђивања мандата.

Члан 39. (*Права и дужности одборника*) на уопштен начин утврђује основна и уобичајена права и дужности одборника, који ће даље бити разрађени пословником скупштине града. Слично, накнада и друга примања одборника (члан 40. Модела) уређују се посебном одлуком скупштине.

Члан 41. (*Надлежност скупштине града*) садржи:

- *надлежности из члана 32. Закона о локалној самоуправи* (тачке 1-3, 5-16, 18-19 и 25, 26, 29 и 30. Модела). Тачком 25. је конкретизована одредба члана 95. Закона о локалној самоуправи о покретању поступка за оцену уставности или законитости закона и другог општег акта Републике или покрајине којим се повређује право на локалну самоуправу, а тачком 23. члан 88. о доношењу одлуке о сарадњи и удруживању.
- *надлежности које произлазе из других закона:*
 - тачка 4. (подношење иницијативе за покретање поступка оснивања, укидања или промене територије града) прозлази из члана 12. Закона о територијалној организацији Републике Србије;
 - тачка 17. (доношење годишњег програма прибављања непокретности за потребе градских органа и покреће поступак отуђења непокретности пред надлежним органима) је обавеза из члана 25. Закона о средствима у својини Републике Србије;
 - тачка 22. (разматрање извештаја о раду и давање сагласности на програм рада корисника буџета), што произлази из Закона о буџетском систему.
- *надлежности које произлазе из других одредаба Модела статута:*
 - тачка 26. (разматрање и усвајање годишњих извештаја о раду јавних предузећа, установа и других јавних служби чији је оснивач или већински власник град), произлази из члана 22. Модела;
 - тачка 28. (разматрање извештаја заштитника грађана) је у вези са чланом 121. Модела;
 - а тачка 29. је у вези са чланом 130. Модела о Савету за међунационалне односе;
 - тачка 30. институционализује постојећу праксу у преко 150 општина и градова чије скупштине су усвојиле (етичке) кодексе понашања функционера и запослених у органима локалне самоуправе и јавним службама.

Члан 42. (*Кворум за рад и одлучивање*) конкретизује став 2 члана 34. Закона о локалној самоуправи, тако што утврђује неколико одлука за чије доношење је потребна апсолутна већина одборника.

Чланом 44. Модела (*Јавност рада*) је разрађен члан 35. Закона о локалној самоуправи и утврђена одговорност председника скупштине за обезбеђење услова за јавност седница, односно дате смернице за омогућавање присуства седници заинтересованим лицима.

Чланови 45-51. Модела су посвећени радним телима скупштине. Модел познаје *стална, повремена и посебна радна тела*.

Модел (члан 45 став 3.) препушта ближе уређење броја и задатака сталних радних тела и права и дужности њихових председника и чланова пословнику скупштине општине, мада скупштина општине може одлучити да сва или нека од ових питања уреди статутом. Такође, у прилогу овог модела дат је списак од седам најчешћих сталних радних тела и предлог за одговарајуће чланове којима се утврђује њихов делокруг. Овај прилог скупштине општине могу користити приликом дефинисања сталних радних тела статутом или посебном одлуком.

Члан 46. (*Избор сталног радног тела*) препоручује да се чланство у сталним радним телима омогући и грађанима, односно лицима која нису одборници.

Посебна радна тела су мотивисана искуствима из праксе општина и градова у којима су, када се за тим указала потреба, у недостатку статутарних одредаба оваква тела оснивана као повремена или као тела везана за друге органе локалне самоуправе (често председника општине, односно градоначелника). Такође, иако је то захтевала природа задатака ових тела (стучна или саветодавна тела), због ограничења у статутима у овим телима не ретко нису могла да учествују лица која нису одборници.

Модел је као посебна радна тела понудио:

- *Савет за праћење примене етичког кодекса* (члан 49). Овакви савети су већ установљени и функционишу у неколико општина, а очекује се њихово успостављање и у другим општинама и градовима чије су скупштине усвојиле етичке кодексе.
- *Савет за младе* (чланови 50 - 52). Модел овим телом жели да укаже да питање младих није само питање које може и треба да буде третирано на нивоу Републике Србије, већ и на локалном нивоу, с обзиром да Национална стратегија за младе, акциони планови и програми и уопште, брига о младима може успешно да се спроведе само ако се у те процесе активно укључи и локална самоуправа. Национална стратегија предвиђа формирање локалних тела и механизме за спровођење на локалном нивоу.
- *Кориснички савет јавних служби* (члан 53), који је мотивисан укључивањем корисника у процену и унапређење квалитета услуга које пружају градске службе, што је у складу са принципима установљеним члановима 17-22. Модела статута о јавним службама и поверавању послова града, који су раније образложени.
- *Комисија за равноправност полова* (члан 54), какве већ функционишу у општинама и градовима, са циљем промовисања, утврђивања и реализације политике једнаких могућности, као дела уставних гаранција која су раније цитирана.

Требало би имати у виду да Модел препоручује установљавање још неких тела, која су слична овим посебним радним телима скупштине града, али нису везана за скупштину града. То су Привредни савет, тело градског већа (видети образложење члана 71) и Савет за развој града, самостално радно тело (видети образложење чланова 99 - 101).

Члан 56. (*Избор градоначелника*) детаљније уређује поступак избора, додавањем одредаба о другом гласања, односно понављању поступка кандидовања и гласања, које су у складу са законским захтевом да се градоначелник бира апсолутном већином одборника.

2. Извршни органи града

а. Градоначелник (чл. 62 - 64)

Чланом 64. Модела је значајно проширен списак надлежности градоначелника у односу на члан 44. Закона о локалној самоуправи. Овде су на једном месту наведени још неки послови градоначелника које произлазе из неких других прописа, других

одредаба Закона о локалној самоуправи или су природно повезани са функцијом градоначелника. То су:

- давање сагласности на опште акте којима се уређује број и структура запослених у установама које се финансирају из буџета града и на број и структуру запослених и других лица која се ангажују на остваривању програма или дела програма корисника буџета града (тачка 5), што произлази из Закона о буџетском систему;
- одлучивање о давању на коришћење, односно у закуп, као и о отказу уговора о давању на коришћење, односно у закуп и стављању хипотеке на непокретности које користе градски органи, уз сагласност Дирекције за имовину Републике Србије (тачка 6), што је посао утврђен Законом о средствима у својини Републике Србије;
- подношење жалбе Уставном суду ако се појединачним актом или радњом државног органа или органа града онемогућава вршење надлежности града (тачка 10), предвиђеное чланом 96. Закона о локалној самоуправи;
- информисање јавности о свом раду (тачка 9); и
- образовање стручних саветодавних радних тела за поједине послове из своје надлежности (тачка 11).

6. Градско веће (чл. 65 - 77)

Члан 67. (*Надлежност градског већа*) пописује надлежности већа и поред послова из члана 46. Закона о локалној самоуправи садржи и:

- образовање стручних саветодавних радних тела за поједине послове из своје надлежности (тачка 8);
- Информисање јавности о свом раду (тачка 9); и
- Доношење пословника о раду (тачка 10), што произлази из члана 47. Закона о локалној самоуправи;
- Коначно, тачком 11. Предвиђено је да градско веће врши и друге послове које утврди скупштина града.

Чланови 71 и 72. односе се на Савет за економски развој, које градско веће образује као своје саветодавно тело. Економски развој, као изузетно важна функција локалних власти, је новим Законом о локалној самоуправи препознат као посебна надлежност града (члан 20 став 1 тачка 9. Закона). На овај начин се разрађује та нова надлежност града.

У овом Моделу статута је посвећена велика пажња питању институционалног оквира за локални економски развој који очигледно постаје све важнији аспект послова који обављају градови и општине. У ту сврху је предвиђено формирања привредног савета при градском већу. Колико год да су надлежности овог савета важне (разматрање стратегија и планова економског развоја и праћење спровођења планова и програма локалног економског развоја), још је важнији његов састав. Инсистирање на укључењу привредника као и представника привредних удружења има за циљ да обезбеди да се стратегије локалног економског развоја као и конкретни пројекти (на пример, подршке предузетништву или samozapošljavanju) не доносе без консултовања оних на које ће се односити – тачније привредника. Модел даје основне смернице за делокруг Савета и избор чланова Савета. У духу

отварања локалних органа и тела грађанима, чланове Савета могу предлагати и актери изван градске структуре, а у складу са природом овог тела, једна трећина чланова Савета би требало да дође из редова привредника и предузетника, односно њихових удружења.

У вези са питањима локалног економског развоја, још једна важна карактеристика овог Модела статута је снажно инсистирање на томе да се именовања од стране скупштине града (нарочито у јавним службама чији је оснивач град) морају вршити полазећи пре свега од квалификација кандидата за та места, а затим и водећи рачуна о аспектима као што су одговарајућа родна и национална заступљеност (видети образложење чланова 17 и 18. Модела). Овим Моделом статута се по први пут предвиђа обавеза спровођења јавног конкурса у поступку избора директора јавних предузећа, установа, организација и служби чији је оснивач или већински власник град. Поред тога, предвиђена је и обавезна јавна расправа пре подношења извештаја скупштини града о резултатима конкурса за избор директора јавних предузећа, установа, организација и служби чији је оснивач град. Циљ ових јавних расправа је да се на њима, уз учешће јавности, могу представити квалификације и програми три најбоље рангирана кандидата.

в. Градска управа (чл. 78 - 91)

Управа се организује тако што се за поједине области из надлежности града, односно стручне послове који се обављају за потребе других градских органа, оснивају *градске управе за те области* (члан 78).

Члан 79. (*Начела деловања градских управа*) даје основне смернице за деловање градских управа – стручност, непристрасност и политичка неутралност и оријентисаност на потребе грађана. Однос са грађанима је нарочито важан за градску управу будући да је су то службе које су најчешће и најдиректније у контакту са грађанима.

У члан 80. (*Надлежност*) је поред надлежности из члана 52. Закона о локалној самоуправи додата још само обавеза градских управа да достављају извештаје о раду скупштини и извршним органима града, по потреби, а најмање једном годишње. Ова одредба мотивисана је потребом да се детаљније уреде односи управа са осталим органима града и конкретизује и што је могуће више објективизује одговорност градских управа у односу на њих.

Члан 82. (*Одговорност начелника*) представља покушај разраде члана 57. Закона о локалној самоуправи о одговорности начелника скупштини града и градском већу. Циљ одредбе је да функцију начелника заштити од политичких утицаја и неоправданих разрешења, што је смисао одредаба Закона о начину избора начелника путем јавног конкурса и на мандат дужи од мандата других органа града.

Чланом 85. (*Посебне организације*) предвиђена је могућеност да се образују посебне организације за обављање примарно стручних послова, са којима су повезани управни послови, који су од значаја за остваривање послова општине.

У НЕПОСРЕДНО УЧЕШЋЕ ГРАЂАНА У ОСТВАРИВАЊУ ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ (чл. 92 - 100)

Одредбе у овом делу Модела иду у правцу олакшавања учешћа и стимулисања учешћа грађана, имајући у виду да се законом предвиђени механизми учешћа не користе превише често.

Постојање доброг правног и политичког оквира за утицај грађана на јавни живот у локалној заједници и процесе одлучивања између два изборна циклуса представља темељ демократског друштва. Стална конференција градова и општина је радом на питањима развоја грађанског учешћа, у документу „Непосредно учешће грађана у јавном животу на локалном нивоу“, утврдила барем три кључна принципа (отвореност, дијалог и подела одговорности), којима треба тежити у циљу развоја локалне демократије и одговорног друштва.

Отвореност локалних органа за грађане представља први корак ка већем учешћу грађана и ка остваривању демократског друштва. Пасивно и активно информисање грађана, њихово право на увид у документа локалне управе и на благовремену и адекватну обавештеност, јавност рада и редовно информисање грађана, су неоспорне претпоставке дубљег непосредног укључивања грађана у локални јавни живот. Модел статута управо уређује основни оквир за веће информисање грађана о раду изабраних органа, уређујући облике (издавање билтена и информатора, сарадња са медијима, презентовање одлука и других аката, интернет презентације, организовање јавних расправа и сл.), остављајући простор да локални органи, сами, својим деловањем, прецизније и конкретније уреде начин на који ће свој рад учинити отвореним за локалну јавност.

Дијалог локалних органа са грађанима је други принцип који је основа за унапређење непосредног учешћа грађана у локалном јавном животу. Зборови грађана, право грађана на петицију и јавну критику, јавне расправе и анкете, учешће грађана у саветодавним и радним телима, су кључни облици кроз које се остварује дијалог грађана и локалних органа. Основа за бољи дијалог грађана и локалних власти, истакнута у тексту Модела, је боље и прецизније уређивање организовања дијалога са грађанима у статутима кроз установљивање обавезе локалних органа да реагују на предлоге, примедбе или критике грађана, боље и значајније уређење учешће грађана у радним и саветодавним телима, обавезно организовање јавних расправа и уређивање начина на који се то ради и детаљније уређивање збора грађана (кроз прецизирање територије за коју се сазива, одређивање могућих сазивача, утврђивање обавезе градске управе да помогне у организацији и уређивање кворума за рад).

Трећи и кључни принцип јесте подела одговорности између грађана и локалних власти. Унапређење директне демократије или непосредног одлучивања грађана у важним питањима кроз јачање значаја грађанске иницијативе, референдума и месне самоуправе, су део кључних препорука које је СКГО упутила у циљу остваривање права грађана да суверено одлучују и намећу кључне теме у локалној заједници. Нови Закон о локалној самоуправи омогућио је даље унапређивање позиције грађана кроз спуштање процента потребних потписа за грађанску иницијативу са минималних 10% на минималних 5% остављајући локалним властима могућност, али и одговорност да препознају значај иницијативе грађана уређујући самостално проценат потребних потписа. Модел поштује и подржава интенцију из новог закона и уређује то питање преузимањем одредбе од 5% уважавајући тако значај локалне

демократије и раније истакнуту препоруку о спуштању процента која је унесена у нови Закон о локалној самоуправи.

У члану 93. (*Грађанска иницијатива*) је предвиђена обавеза градске управе да пружи стручну помоћ грађанима приликом формулисања предлога садржаног у грађанској иницијативи (став 2). Овај предлог има за циљ да охрабри грађане да подношење иницијативе, с обзиром да они најчешће нису стручни ни искусни у формулисању предлога одлука и других аката.

Такође, прецизирано је да бирачи који својим потписима подржавају иницијативу морају бити уписани у бирачки списак према последњем званично објављеном решењу о закључењу бирачког списка за избор одборника скупштине града, ако законом или статутом није другачије предвиђено (став 1). Исто је предвиђено, на одговарајућим местима у Моделу, и за друге облике учешћа.

У истом члану (став 5) је предвиђено да се поступак спровођења грађанске иницијативе уређује посебном одлуком. Постоји доста детаља везаних за поступак спровођења грађанске иницијативе које, због општости овог акта, не би требало да буду део статута.

У члановима 94 - 97. Модела су дате детаљније одредбе о збору грађана, којима је значајно прецизиран овај институт. Битне допуне у члану 95. односе се на сазивање збора - део града за који се збор сазива (став 1), органе града и друге актере који могу да сазову збор (став 2), обавезу градске управе за пружање стручне помоћи сазивачу збора (став 3), обавештавању о одржавању збора (став 5). Члан 94. уређује рад збора и поступак одлучивања, односно утврђивање ставова збора.

Члан 96. (*Рад збора и утврђивање ставова збора*) је значајан јер прецизира услове за разматрање предлога и усвајање ставова на збору грађана, који су идентични условима за покретање грађанске иницијативе (5% бирача уписаних у бирачки списак - став 2). Такође, право одлучивања на збору грађана имају и грађани чија је имовина на подручју за које је збор сазван, јер они имају интерес да учествују у разматрању питања битних за локалну заједницу о којој се ради (став 4). Као у претходном члану, градска управа је дужна да пружи стручну помоћ грађанима приликом формулисања предлога пре њиховог упућивања надлежним органима града (став 6).

Члан 99. односи се на референдум на делу територије града. Овај вид референдума не помиње Закон о локалној самоуправи, али је он предвиђен чланом 11. Закона о референдуму и народној иницијативи (*Службени гласник Републике Србије*, број 48/94, 11/98), те је нашао своје место и у овом моделу.

VI ДРУГИ ОБЛИЦИ УЧЕШЋА ГРАЂАНА У ПОСЛОВИМА ГРАДА (чл. 101 - 106)

Поред облика непосредног учешћа, грађани у пословима града учествују и на друге начине. Одредбе у овом делу Модела су инспирисане постојећом праксом у општинама и градовима, односно иницијативама за њихово унапређење које је Стална конференција градова и општина прикупила од својих чланица и партнерских организација.

Чланови 101-103. су посвећени Савету за развој града, који је замишљен као самостално радно тело града задужено за учешће у дефинисању стратешких, развојних приоритета града. Као што је напред речено, слична тела су успостављана

у општинама и градовима – у зависности од могућности које су допуштали прописи општина и градова – као тела везана за одређене органе града, те су често и зависила од судбине тих органа. Имајући у виду мноштво планских и стратешких докумената које градови утврђују, овакво тело биће од користи у функционисању града.

Одредбе Модела се односе на положај, састав, избор, делокруг Савета и његов однос са органима града. За функционисање овог Савета је кључно да се оно постави као независно, саветодавно тело, које ужива одређени ауторитет у односу на органе града и које укључује, не само представнике градских органа, већ и угледне и стручне чланове локалне заједнице.

Члан 104. у највишем акту града инситуционализује облик консултовања грађана које многи градови и општине дуже време успешно реализују. Смисао ове и осталих одредаба у овом делу јесте да мотивише и оне градове који овакву праксу још нису увели да консултовање грађана о важним питањима укључе као незаобилазну фазу у доношењу одлука.

Слична је и мотивација за чланове 105 и 106. који се односе на јавну расправу. Набројани су случајеви у којима би јавна расправа требало да буде обавезна; појам јавне расправе у смислу Модела и начин организовања јавне расправе. Намера Модела јесте да, са једне стране, учини поступак доношења одлука у граду што транспарентнијим и доступнијим грађанима, а са друге да поступак спровођења расправа што више поједностави, како он не би представљао терет за функционисање градских органа.

VII МЕСНА САМОУПРАВА (чл. 107 - 114)

У стручним круговима, као и у самим општинама и градовима, када се говори о месним заједницама упадљиво је размимоилажење у оцени њихове улоге и значаја. Наше је мишљење да реформа локалне самоуправе у складу са европским начелима не мора да значи раскид са свим традицијама, укључујући и оне позитивне. Напротив. Србија има неколико векова дуго искуство месне самоуправе и ми видимо као наш задатак да помогнемо да се тој традицији удахне нови живот. Оне који се залажу за укидање месних заједница треба најпре подсетити да су општине и градови у Србији, са просечно 50.000 становника, међу највећима у Европи и да су као такве често доста далеко од грађана. Затим би ваљало додати да су месне заједнице у Србији често много веће него општине у неким европским земљама (на пример, у Мађарској 54% општина има мање од 1.000 становника, а у Чешкој око 60% општина има мање од 500 становника!). С друге стране, у земљама у којима су општине нешто веће, месна самоуправа постоји (тако у Пољској постоје „sołectwa“, у Бугарској кметства итд.). Поред тога, у Србији постоји развијена „култура месне самоуправе“, односно навика грађана, нарочито у приградским и сеоским срединама, да се окупљају у месној заједници и спремност за доношење одлука о заједничким проблемима. Зато је намера приређивача овог Модела статута била да подстакне процес ревитализације месних заједница тако да оне могу да испуне своју друштвену улогу: да буду место на коме ће се разматрати и одлучивати о питањима од заједничког и непосредног интереса грађана.

Члан 107. (*Облици месне самоуправе*). У граду, односно градским насељима се, поред месних заједница, као облик месне самоуправе могу појавити и други облици (кварт, рејон, четврт и сл.) То је могућност из члана 72 става 2. Закона о локалној

самоуправи. Да ли ће и које од ових других облика основати, зависи од околности у конкретном граду, те се тако и препоручује скупштинама градова – да прилико усвајања статута одлуче које од облика ће установити.

Исти члан (у ставу 2.) уводи појам месних одбора за случај да се месна заједница оснива за два или више села. У том случају, месни одбори немају својство правног лица, већ то има само месна заједница (члан 108).

Слично ранијим одредбама Модела о јавности рада (видети образложење чланова 12 и 44) прецизира шта се сматра јавношћу рада месне заједнице.

Члан 111. даје основне принципе везане за Савет месне заједнице, који је замишљен као представничко тело грађана. У овом члану су дате неопходне смернице везане за начин избора Савета. Остали детаљи везани за избор Савета остављају се за посебну одлуку скупштине града, а уређење послова и задатака Савета, броја чланова и начина одлучивања се препушта статуту месне заједнице.

Члан 112. (*Средства за рад*) разрађује члан 75. Закона о локалној самоуправи. Предвиђено је да се средства обезбеђују посебно за сваку месну заједницу и то по наменама (став 2); препоручује се скупштинама градова да статутима гарантују одређени проценат буџетских прихода за финансирање месне самоуправе, у циљу обезбеђења њихове одрживости и независности од политичких прилика (став 3); предвиђа се да месне заједнице средства користе у складу са финансијским планом (став 4), чиме се обезбеђује одговорност за трошење средстава.

VIII САРАДЊА И УДРУЖИВАЊЕ ГРАДА (чл. 115 - 118)

У члану 115. (*Сарадња са територијалним заједницама и јединицама локалних самоуправа других држава*) је разрађен поступак доношења одлуке о сарадњи, потписивање споразума или другог акта којим се успоставља сарадња и тренутак објављивања одлуке о сарадњи. Имајући у виду да је за закључивање споразума о међународној сарадњи потребна сагласност Владе Републике Србије, Модел препоручује да се одлука о успостављању сарадње објави након добијања сагласности, будући да тада практично добија правну снагу.

У овај део је додат и члан 118. којим се истиче могућност градова да сарађују са невладиним организацијама, хуманитарним и другим организацијама.

IX ЗАШТИТА ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ (чл. 119 - 136)

Као што је горе наведено, члановима 120 и 121. су утврђене надлежности скупштине града и градоначелника за покретање поступка оцене уставности и законитости општих аката, односно подношења жалбе Уставном суду у случају појединачног акта, којима се повређује право на локалну самоуправу.

Чланови 121-128. Модела су посвећени заштитнику грађана и уређују положај заштитника грађана, његов делокруг, поступање, начин избора и разрешења, однос са и овлашћења у односу на скупштину града и средства за рад заштитника грађана. Ове одредбе су мотивисане досадашњом праксом успостављених локалних омбудсмана (у ранијем закону: грађански бранилац), јер се показало да је уопштене одредбе у Закону о локалној самоуправи потребно разрадити статутима градова и општина тако да гаранције независности омбудсмана (што је смисао законских одредаба) буду несумњиве, јер то представља саму срж ове установе и најважнији услов за њено функционисање. Циљ је да се детаљнијим одредбама у статутима додатно гарантује

адекватан положај заштитнику грађана и на тај начин ова установа заживи у већем броју општина и градова него што је то до сада био случај.

Слични разлози довели су и до детаљнијег регулисања Савета за међунационалне односе (чланови 129-135). Иако је то била законска обавеза за све национално мешовите градове, у периоду важења претходног закона о локалној самоуправи, многе општине су се сусреле са готово непремостивим препрекама у успостављању савета, односно у њиховом раду. Због тога је овај модел што је детаљније могуће разрадио питања кандидовања и начина избора чланова савета; одлучивање савета и обавезе скупштине града и других органа града у односу на одлуке савета.

Како би стварни рад савета био могућ, Модел предвиђа и да стручне и административно-техничке послове за његове потребе врши градска управа.

Х АКТИ ГРАДА (чл. 137 - 139)

У овом делу Модела су излистани најчешћи акти (општи и појединачни) које доносе органи града, њихова међусобна хијерархија и објављивање и ступање на снагу.

ХИ ТУМАЧЕЊЕ, ДОНОШЕЊЕ И ПРОМЕНА СТАТУТА (чл. 140 - 141)

У овом делу Модела су одредбе о овлашћењу скупштине града да даје аутентично тумачење одредаба статута и поступку за промену или доношење новог статута – овлашћеним предлагачима, поступку израде акта о промени и одлучивању скупштине града о предлогу.

ХИИ ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ (чл. 142 - 145)

Моделом је предвиђено да се градски прописи ускладе са одредбама новог статута у року од 6 месеци од ступања статута на снагу.

Свака скупштина града би, у складу са својом ситуацијом, требало да утврди прелазне и завршне одредбе у вези са избором и успостављањем одговарајућих тела, доношењем одговарајућих посебних одлука и сл. – у зависности од тога која од тих тела већ постоје, односно да ли је и у којој мери потребно усклађивати одлуке и друге акте са одредбама новог статута. Такође, рокови за ове радње зависе од процене обима посла и капацитета градских служби у датим градовима.

ПРИЛОГ

СПИСАК СЕДАМ НАЈЧЕШЋЕ ФОРМИРАНИХ СТАЛНИХ РАДНИХ ТЕЛА СКУПШТИНЕ СА ПРЕДЛОГОМ ЗА ОДГОВАРАЈУЋЕ ЧЛАНОВЕ КОЈИМА СЕ УТВРЂУЈЕ ЊИХОВ ДЕЛОКРУГ.

Стална радна тела Скупштине града су:

1. Савет (или Одбор) за административно-мандатна питања,
2. Савет (или Одбор) за прописе,
3. Савет (или Одбор) за буџет и финансије,
4. Савет (или Одбор) за друштвене делатности,
5. Савет (или Одбор) за урбанизам и комунално-стамбене делатности,
6. Савет (или Одбор) за пољопривреду,
7. Савет (или Одбор) за представке и притужбе.

Посебном одлуком Скупштине града могу се образовати и други савети (или одбори), као стална радна тела.

Члан

Савет (или Одбор) за административно-мандатна питања одлучује о појединачним правима изабраних, именованих и постављених лица у оквиру радно правног статуса у складу са законом, овим Статутом и одлукама органа града, предлаже Скупштини града доношење одлука о избору, именовању и разрешењу из надлежности Скупштине града у свим случајевима где се избор, именовање и разрешење не врши по посебном поступку прописаном Статутом и Пословником.

Члан

Савет (или Одбор) за прописе разматра предлоге одлука и других аката који су упућени Скупштини града на разматрање са аспекта њихове усклађености са законом, утврђује предлог одлуке о аутентичном тумачењу одлука, других прописа и аката које је донела Скупштина града, утврђује пречишћен текст одлука и других аката Скупштине града.

Члан

Савет (или Одбор) за буџет и финансије прати и разматра питања из области буџета и финансија из надлежности Скупштине града, разматра предлоге одлука о буџету и завршном рачуну буџета, таксама и другим накнадама, као и друга питања из области буџета и финансија.

Члан

Савет (или Одбор) за друштвене делатности прати и разматра питања из области образовања и васпитања, науке, културе, информисања, социјалне заштите и бриге о деци, јавних установа, здравства, спорта и предлаже мере унапређење њиховог рада.

Члан

Савет (или Одбор) за урбанизам и комунално-стамбене делатности разматра питања из области стамбено комуналне делатности, урбанизма, уређивања и коришћења грађевинског земљишта, прати рад јавних предузећа чије је оснивач Скупштина града и предлаже мере за унапређење њиховог рада, разматра питања и предлаже мере од значаја за очување и заштиту животне средине.

Члан

Одбор за пољопривреду прати и разматра питања развоја и планирања, усмеравања и подстицања развоја пољопривреде, уређење сеоских подручја и развој села.

Члан

Одбор за представке и притужбе разматра представке и притужбе грађана које грађани упућују Скупштини града и градоначелнику, испитује њихову основаност и предлаже мере које треба предузети у циљу отклањања утврђених неправилности.

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

МОДЕЛ СТАТУТА ОПШТИНЕ

кањижа
суботица нови
сомбор кнежевац
сента чока
бачка кула врбас кикинда
топола бечејада нова црња
апатин мали темерин нови бечеј
ошаци иђош србобран житиште
бачки петровац жабаљ сечањ
бач нови сад зрењанин
бачка паланка сремски тител планиште
беочин карловци ковачица вршац
шид ириг инђија опов а
сремска земун стара пазова алибунар
митровица сурчин београд полилула панчево бела
богатић нови београд звездара гроцка црква
рума стари град венац пожаревац велико
шабац пећинци вождовац градиште
чучарица смедерево голубац
лозница аламирци раковица мало црниће кучево кладово
обреновац барајево сопот велика жабари мајданпек
крупань коцељевац младеговац плана петровац на млави
осечина уб лазаревац аранђеловац ладово неготин
мали зворник лајковац смедеревска баточина
љубовија ваљево паланка деспотовац бор
мионица љиг топола свиљајнац бољевац
горњи милановац рача јагодина жагубица
бајина башта књи крагујевац ћуприја зајечар
косјерић чачак рековац варварин
ужице пожега
чајетина лучани врњачка ћићевац сокобања
ариље бања трстеник кражањ књажевац
нова краљево крушевац алексинац сврљиг
варош александровац мерошина нишка бања
прибој на лиму и вањница
пријепоље рашка брус благац црвени крст пирот
нови пазар лепосавић медијана пантелеј дољевац
сјеница звечан куршумлија палилула житораја гацин хан
тутин зубин косовска бојник власотинце димитровград
поток митровица лесковац бабушница
вучитрн подујево медвеђа црна трава
пећ исток обилић приштина владин хан
србица косово поље врање босидеград
дечани клинаглоговац
ђаковица сува штимље косовска ново брдо
река липљан гњилане бујановац
ораховац урошевац прешево
штрпце витина
призрен качаник
драгаш

МОДЕЛ СТАТУТА ОПШТИНЕ

На основу члана 11. и члана 32. тачка 1. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Србије“, број 129/2007) и члана _____ Статута општине _____ („Службени лист општине _____“, број _____), Скупштина општине _____ на седници одржаној _____ 2008. године д
о н е л а ј е

СТАТУТ

ОПШТИНЕ _____

I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет уређивања

Члан 1.

Овим статутом, у складу са законом, уређују се права и дужности општине _____ (у даљем тексту: Општина), начин, услови и облици њиховог остваривања, облици и инструменти остваривања људских и мањинских права у Општини, број одборника Скупштине општине, организација и рад органа и служби, начин учешћа грађана у управљању и одлучивању о пословима из надлежности Општине, оснивање и рад месне заједнице и других облика месне самоуправе, као и друга питања од значаја за Општину.

Положај Општине

Члан 2.

Општина је територијална јединица у којој грађани остварују право на локалну самоуправу у складу са Уставом, законом и овим статутом.

Грађани који имају бирачко право и пребивалиште на територији Општине, управљају пословима Општине у складу са законом и овим статутом.

Грађани учествују у остваривању локалне самоуправе путем грађанске иницијативе, збора грађана, референдума, других облика учешћа грађана у обављању послова Општине и преко својих одборника у Скупштини општине, у складу са Уставом, законом и овим статутом.

Територија

Члан 3.

Територију Општине, утврђену законом, чине насељена места, односно подручја катастарских општина које улазе у њен састав, и то:

насељено место _____ катастарска општина

Својство правног лица

Члан 4.

Општина има својство правног лица.

Седиште Општине је у _____, улица _____.

Језик и писмо

Члан 5.

На територији Општине у службеној употреби је српски језик и ћирилично писмо.

НАПОМЕНА:

У општинама са мултиетничким саставом становништва, члан 5. гласи:

„На територији Општине у службеној употреби је српски језик и ћирилично писмо и мађарски језик и латинично писмо, (и/или) русински језик и ћирилично писмо, (и/или) босански језик и латинично писмо, (и/или) бугарски језик и ћирилично писмо, (и/или) хрватски језик и латинично писмо, (и/или) албански језик и латинично писмо, (и/или) румунски језик и латинично писмо, (и/или) словачки језик и латинично писмо, (и/или) чешки језик и латинично писмо.

Симболи Општине

Члан 6.

Општина има грб и заставу.

Грб Општине, _____.

Застава Општине је _____.

Употреба грба и заставе Општине ближе се уређује одлуком Скупштине општине.

Употреба симбола Општине

Члан 7.

Застава и грб Општине могу се истицати само уз државне симболе.

У службеним просторијама органа Општине истичу се само државни симболи и грб и застава Општине.

НАПОМЕНА:

У општинама на територији АП Војводине, став 2. гласи:

„У службеним просторијама органа Општине истичу се државни симболи, симболи АПВ, грб и застава Општине, као и симболи националних мањина чији је језик у службеној употреби на територији Општине.“

У општинама са мултиетничким саставом становништва, став 2 гласи:

„У службеним просторијама органа Општине истичу се државни симболи, грб и застава Општине, као и симболи националних мањина чији је језик у службеној употреби на територији Општине.“

Печат

Члан 8.

Органи Општине имају печат.

Печат је округлог облика са исписаним текстом: Република Србија, Општина _____, назив органа исписан на српском језику и ћириличним писмом и грбом Републике Србије у средини.

НАПОМЕНА:

У општинама на територији АП Војводине, став 2. гласи:

„Печат је округлог облика са исписаним текстом: Република Србија, Аутономна Покрајина Војводина, Општина _____, назив органа исписан на српском језику и ћириличним писмом и мађарском језику и латиничним писмом, (и/или) русинском језику и ћириличним писмом, (и/или) босанском језику и латиничним писмом, (и/или) бугарском језику и ћириличним писмом, (и/или) хрватском језику и латиничним писмом, (и/или) албанском језику и латиничним писмом, (и/или) румунском језику и латиничним писмом, (и/или) словачком језику и латиничним писмом, (и/или) чешком језику и латиничним писмом и грбом Републике Србије у средини.“

У општинама са мултиетничким саставом становништва, став 2. гласи:

„Печат је округлог облика са исписаним текстом: Република Србија, Општина _____ и назив органа исписан на српском језику и ћириличним писмом и мађарском језику и латиничним писмом, (и/или) русинском језику и ћириличним писмом, (и/или) босанском језику и латиничним писмом, (и/или) бугарском језику и ћириличним писмом, (и/или) хрватском језику и латиничним писмом, (и/или) албанском језику и латиничним писмом, (и/или) румунском језику и латиничним писмом, (и/или) словачком језику и латиничним писмом, (и/или) чешком језику и латиничним писмом и грбом Републике Србије у средини.“

Празник Општине

Члан 9.

Општина има празник.

Празник општине утврђује се посебном одлуком Скупштине општине.

Награде и јавна признања

Члан 10.

Општина установљава награде и друга јавна признања организацијама и грађанима за значајна остварења у производњи, науци, уметности и другим друштвеним областима.

Општина додељује звање почасног грађанина Општине.

Награде и друга јавна признања и звање почасног грађанина додељују се поводом Дана Општине.

Врсте награда и других јавних признања, услови и начин њиховог додељивања, као и услови и начин доделе звања почасног грађанина уређују се посебном одлуком.

Утврђивање назива делова насељених места

Члан 11.

Општина утврђује називе улица, тргова, градских четврти, заселака и других делова насељених места на својој територији посебном одлуком, уз претходну сагласност министарства надлежног за послове локалне самоуправе.

НАПОМЕНА:

За општине са мултиетничким саставом становништва додаје се став 2, који гласи:

„Ако је на територији Општине у службеној употреби језик националне мањине, у поступку промене назива улица, тргова, градских четврти, заселака и других делова насељених места прибавља се мишљење националног савета националне мањине.“

Јавност рада

Члан 12.

Рад органа Општине је јаван.

Јавност рада по правилу обезбеђује се:

1. путем издавања билтена, информатора, сарадњом са медијима, презентовањем одлука и других аката јавности и постављањем интернет презентације;
2. организовањем јавних расправа у складу са законом, овим статутом и одлукама органа Општине;
3. и у другим случајевима утврђеним овим статутом и другим актима органа Општине.

НАПОМЕНА: За општине са мултиетничким саставом становништва додаје се став 3, који гласи:

„Општина своје информације и обавештења објављује и на језицима и писмима националних мањина који су у службеној употреби у Општини.“

Имовина Општине

Члан 13.

Општина има своју имовину.

Имовином Општине самостално управљају и располажу органи Општине, у складу са законом.

II. НАДЛЕЖНОСТИ ОПШТИНЕ

Надлежности Општине

Члан 14.

Општина врши послове из своје надлежности утврђене Уставом и законом, као и послове из оквира права и дужности Републике који су јој законом поверени.

НАПОМЕНА:

За општине које су на територији АП Војводине, члан 14. гласи:

„Општина врши послове из своје надлежности утврђене Уставом и законом, послове из оквира права и дужности Републике који су јој законом поверени, као и послове које јој повери Аутономна покрајина својом одлуком.“

Надлежности утврђене Уставом и законом

Члан 15.

Општина, у вршењу своје надлежности, преко својих органа, у складу са Уставом и законом:

- 1) доноси програме развоја Града и појединих делатности;
- 2) доноси просторни план Града;
- 3) доноси урбанистичке планове;
- 4) доноси буџет и усваја завршни рачун;
- 5) утврђује стопе изворних прихода Града, као и начин и мерила за одређивање висине локалних такса и накнада;
- 6) уређује и обезбеђује обављање и развој комуналних делатности (пречишћавање и дистрибуција воде, пречишћавање и одвођење атмосферских и отпадних вода, производња и снабдевање паром и топлотом водом, линијски градски и приградски превоз путника у друмском саобраћају, одржавање чистоће у Граду, одржавање депонија, уређивање, одржавање и коришћење пијаца, паркова, зелених, рекреационих и других јавних површина, јавних паркиралишта, јавна расвета, уређивање и одржавање гробаља и сахрањивање и др.), као и организационе, материјалне и друге услове за њихово обављање; оснива јавна предузећа ради обављања комуналних делатности на својој територији;

- 7) стара се о одржавању стамбених зграда и безбедности њиховог коришћења и утврђује висину накнаде за одржавање стамбених зграда;
- 8) спроводи поступак исељења бесправно усељених лица у станове и заједничке просторије у стамбеним зградама;
- 9) доноси програме уређења грађевинског земљишта, уређује и обезбеђује вршење послова уређења и коришћења грађевинског земљишта и утврђује висину накнаде за уређивање и коришћење грађевинског земљишта;
- 10) доноси планове и програме и спроводи пројекте локалног економског развоја, стара се о унапређењу општег оквира за привређивање у Граду, промовише економске потенцијале Града, иницира усклађивање образовних профила у школама са потребама привреде, олакшава пословање постојећих привредних субјеката и подстиче оснивање нових привредних субјеката и отварање нових радних места;
- 11) уређује и обезбеђује коришћење пословног простора којим управља, утврђује висину накнаде за коришћење пословног простора и врши надзор над коришћењем пословног простора;
- 12) стара се о заштити животне средине, доноси програме коришћења и заштите природних вредности и програме заштите животне средине, односно локалне акционе и санационе планове, у складу са стратешким документима и својим интересима и специфичностима и утврђује посебну накнаду за заштиту и унапређење животне средине;
- 13) уређује и обезбеђује обављање послова који се односе на изградњу, рехабилитацију и реконструкцију, одржавање, заштиту, коришћење, развој и управљање локалним и некатегорисаним путевима, као и улицама у насељу;
- 14) уређује и обезбеђује посебне услове и организацију ауто-такси превоза путника;
- 15) уређује и обезбеђује организацију превоза у линијској пловидби који се врши на територији Града, и одређује делове обале и воденог простора на којима се могу градити хидрограђевински објекти и постављати пловни објекти;
- 16) оснива робне резерве и утврђује њихов обим и структуру, уз сагласност надлежног министарства, ради задовољавања потреба локалног становништва;
- 17) оснива установе и организације у области основног образовања, културе, примарне здравствене заштите, физичке културе, спорта, дечје заштите и туризма, прати и обезбеђује њихово функционисање;

НАПОМЕНА:

За градове са мултиетничким саставом становништва, тачка 17. гласи: „оснива установе и организације у области основног образовања и културе од значаја за Град и за припаднике свих националних заједница, примарне здравствене заштите, физичке културе, спорта, дечје заштите и туризма, прати и обезбеђује њихово функционисање;“

- 18) оснива установе у области социјалне заштите, прати и обезбеђује њихово функционисање, даје дозволе за почетак рада установа социјалне заштите, које оснивају друга правна и физичка лица, утврђује испуњеност услова за пружање услуга социјалне заштите, утврђује нормативе и стандарде за обављање делатности установа чији је оснивач, доноси прописе о правима у социјалној заштити и обавља послове државног старатеља;
- 19) организује вршење послова у вези са заштитом културних добара од значаја за Град, подстиче развој културног и уметничког стваралаштва, обезбеђује средства за финансирање и суфинансирање програма и пројеката у области културе од значаја за Град и ствара услове за рад музеја и библиотека и других установа културе чији је оснивач;

НАПОМЕНА:

За градове са мултиетничким саставом становништва, тачка 19. гласи: „организује вршење послова у вези са заштитом културних добара од значаја за Град и за националне заједнице чији припадници живе на територији Града, подстиче развој културног и уметничког стваралаштва припадника свих националних заједница на територији Града, обезбеђује средства за финансирање и суфинансирање програма и пројеката у области културе од значаја за Град и за националне заједнице чији припадници живе на територији Града и ствара услове за рад музеја и библиотека и других установа културе чији је оснивач;“

- 20) организује заштиту од елементарних и других већих непогода и заштиту од пожара и ствара услове за њихово отклањање, односно ублажавање њихових последица;
- 21) доноси основе заштите, коришћења и уређења пољопривредног земљишта и стара се о њиховом спровођењу, одређује ерозивна подручја, стара се о коришћењу пашњака и одлучује о привођењу пашњака другој култури;
- 22) уређује и утврђује начин коришћења и управљања изворима, јавним бунарима и чесмама, утврђује водопривредне услове, издаје водопривредне сагласности и водопривредне дозволе за објекте локалног значаја;
- 23) стара се и обезбеђује услове за очување, коришћење и унапређење подручја са природним лековитим својствима;
- 24) подстиче и стара се о развоју туризма на својој територији и утврђује висину боравишне таксе;
- 25) стара се о развоју и унапређењу угоститељства, занатства и трговине, уређује радно време, места на којима се могу обављати одређене
- 26) управља имовином Града и користи средства у државној својини и стара се о њиховом очувању и увећању;
- 27) уређује и организује вршење послова у вези са држањем и заштитом домаћих и егзотичних животиња;
- 28) организује вршење послова правне заштите својих права и интереса;
- 29) образује органе, организације и службе за потребе Града и уређује њихову организацију и рад;
- 30) ствара услове за унапређивање, остваривање и заштиту људских права;
- 31) доноси стратегије и усваја посебне мере у циљу отклањања неједнакости

и стварања једнаких могућности остваривања људских и мањинских права, помаже развој различитих облика самопомоћи и солидарности са лицима са посебним потребама, као и са лицима која су суштински у неједнаком положају са осталим грађанима и подстиче активности и пружа помоћ организацијама инвалида и другим социјално-хуманитарним организацијама на својој територији;

- 32) подстиче и помаже развој задругарства;
- 33) организује службу правне помоћи грађанима;
- 34) стара се о остваривању, заштити и унапређењу људских права и индивидуалних и колективних права припадника националних мањина и етничких група; стара се о остваривању, заштити и унапређењу равноправности жена и мушкараца, усваја стратегије и посебне мере усмерене на стварање једнаких могућности остваривања права и отклањање неравноправности;
- 35) *утврђује језике и писма националних мањина који су у службеној употреби на територији Града и обезбеђује њихово равноправно коришћење у поступцима пред органима Града, јавним предузећима, установама и организацијама и службама чији је оснивач Град; обезбеђује исписивање назива места, река, језера и других географских назива, назива улица и тргова, назива органа Града, саобраћајних знакова, обавештења и упозорења за јавност, и других јавних натписа на језику и писму националне мањине који је у службеној употреби у граду према његовој традицији;*
- 36) стара се о јавном информисању од локалног значаја и обезбеђује услове за јавно информисање *на српском језику и језику националних мањина који се користе на територији Града, оснива телевизијске и радио-станице ради извештавања на језику националних мањина који је у Граду у службеној употреби, као и ради извештавања на језику националних мањина који није у службеној употреби, када тако извештавање представља достигнути ниво мањинских права;*
- 37) прописује прекршаје за повреде градских прописа;
- 38) образује инспекцијске службе и врши инспекцијски надзор над извршењем прописа и других општих аката из надлежности Града;
- 39) образује комуналну полицију, обезбеђује и организује вршење послова комуналне полиције;
- 40) уређује организацију и рад мировних већа;
- 41) уређује и обезбеђује употребу имена, грба и другог обележја Града;
- 42) помаже рад организација и удружења грађана;
- 43) уређује и ствара услове за бригу о младима, доноси и реализује стратегију и акциони план политике за младе и ствара услове за омладинско организовање и
- 44) обавља и друге послове од непосредног интереса за грађане, у складу с Уставом, законом и овим статутом.

Јавне службе Општине

Члан 16.

За остваривање својих права и дужности и за задовољавање потреба локалног становништва Општина може посебном одлуком оснивати: предузећа, установе и друге организације које врше јавну службу.

Именовање органа јавних служби Општине

Члан 17.

Скупштина општине именује чланове управних и надзорних одбора и директоре јавних предузећа, установа, организација и служби чији је оснивач на период од пет година, осим када је законом другачије предвиђено.

Састав органа јавних служби Општине

Члан 18.

Приликом именовања чланова управних и надзорних одбора јавних предузећа, установа, организација и служби чији је оснивач Општина, органи који одлучују о именовању обезбедиће најмање 30 одсто представника мање заступљеног пола у овим телима.

НАПОМЕНА:

За општине са мултиетничким саставом становништва додаје се став 2, који гласи:

„Приликом именовања чланова у управним и надзорним одборима, јавних предузећа, установа, организација и служби чији је оснивач Општина, а нарочито оних јавних предузећа, установа, организација и служби које су од значаја за остваривања права националних мањина, Општина је дужна да води рачуна о националном саставу становништва Општине и одговарајућој заступљености националних мањина у овим органима.“

Поступак именовања директора јавне службе

Члан 19.

Ако законом није уређен поступак избора директора јавних предузећа, установа, организација и служби чији је оснивач или већински власник Општина, Скупштина општине именује директоре после спроведеног јавног конкурса.

Извештај о резултатима конкурса из става 1. овог члана подноси се Скупштини општине најмање 15 дана пре доношење одлуке о именовању, осим ако законом није другачије уређено.

Сагласност на планове и програм пословања јавне службе

Члан 20.

Предузећа, установе и друге организације чији је оснивач или већински власник Општина дужни су да Скупштини општине достављају на сагласност вишегодишње планове рада и развоја, као и годишњи програм пословања.

Поверавање послова правном или физичком лицу

Члан 21.

Општина може уговором, на начелима конкуренције и јавности, поверити правном или физичком лицу обављање појединих послова из своје надлежности.

Поверавање послова из става 1. овог члана уређује се одлуком Скупштине општине.

Подношење Скупштини општине извештаја о раду јавних служби

Члан 22.

Предузећа, установе и друге организације које врше јавну службу дужне су да, најмање једном годишње подносе Скупштини општине извештај о свом раду, најкасније до 30. априла текуће године за претходну годину.

III. ФИНАНСИРАЊЕ ПОСЛОВА ОПШТИНЕ

Средства за обављање послова и извори средстава

Члан 23.

За обављање послова Општине утврђених Уставом и законом, као и за обављање законом поверених послова из оквира права и дужности Републике, Општини припадају приходи и примања утврђени законом.

Послови Општине финансирају се из изворних и уступљених прихода, трансфера, примања по основу задуживања и других прихода и примања утврђених законом.

НАПОМЕНА:

У општинама на територији АП Војводине, став 1. гласи:

„За обављање послова општине утврђених Уставом и законом, за обављање законом поверених послова из оквира права и дужности Републике, као и за обављање појединих послова које јој из своје надлежности одлуком повери аутономна покрајина, Општини припадају приходи и примања утврђени законом.“

Ненаменски карактер средстава

Члан 24.

Сви приходи Општине су општи приход буџета и могу се користити за било коју намену, осим оних прихода чији је наменски карактер утврђен законом.

Буџет и завршни рачун

Члан 25.

Скупштина доноси буџет Општине за сваку календарску годину, у којем се исказују сви приходи и примања, задуживања и друге финансијске трансакције, расходи и други издаци, у складу са законом.

По истеку године за коју је буџет донет саставља се завршни рачун о извршењу буџета Општине.

Одговорност за извршење буџета

Члан 26.

За извршење буџета Општине, председник Општине одговара Скупштини општине.

Општинска управа обавезна је да редовно прати извршење буџета и по потреби, а најмање два пута годишње, информише председника Општине.

Самодопринос

Члан 27.

За задовољавање потреба грађана у Општини или њеном делу средства се могу прикупљати самодоприносом.

Скупштина општине утврђује предлог одлуке о самодоприносу већином гласова од укупног броја одборника.

IV. ОРГАНИ ОПШТИНЕ

Органи Општине

Члан 28.

Органи Општине су: Скупштина општине, председник Општине, Општинско веће и Општинска управа.

Презумпција надлежности

Члан 29.

Послове Општине врше органи Општине у оквиру своје надлежности утврђене законом и овим статутом.

Ако законом или другим прописом није утврђено који орган је надлежан за обављање послова из надлежности Општине, све послове који се односе на уређивање односа из надлежности Општине врши Скупштина општине, а послове који су по својој природи извршни, врши председник Општине.

Ако се према природи посла не може утврдити надлежност у складу са ставом 2. овог члана, надлежна је Скупштина општине.

1. Скупштина општине

Положај Скупштине општине

Члан 30.

Скупштина општине је највиши орган Општине који врши основне функције локалне власти, утврђене Уставом, законом и овим статутом.

Састав Скупштине општине

Члан 31.

Скупштину општине чине одборници које бирају грађани на непосредним изборима, тајним гласањем, у складу са законом и овим статутом.

Сазивање конститутивне седнице

Члан 32.

Седницу новог сазива Скупштине општине сазива председник Скупштине претходног сазива, у року од 15 дана од дана објављивања резултата избора.

Уколико председник Скупштине из претходног сазива не сазове седницу новог сазива у року из става 1. овог члана, седницу новог сазива сазваће најстарији одборник у року од 15 дана од истека рока из става 1. овог члана.

Седницом председава најстарији одборник до избора председника Скупштине општине.

Конституисање Скупштине

Члан 33.

Скупштина општине се сматра конституисаном избором председника Скупштине и постављењем секретара Скупштине.

Број одборника

Члан 34.

Скупштина општине има _____ одборника.

Мандат

Члан 35.

Одборници се бирају на четири године.

Одборнику почиње и престаје одборнички мандат под условима и на начин утврђен законом.

Заклетва

Члан 36.

Изабрани одборници полажу заклетву која гласи: „Заклињем се да ћу се у раду Скупштине општине _____ придржавати Устава, закона и Статута општине _____, и да ћу часно и непристрасно вршити дужност одборника, руководећи се интересима грађана.“

Нespoјивост функција

Члан 37.

Одборник не може бити запослени у Општинској управи и лице које именује, односно поставља Скупштина општине у органима Општине, предузећима и установама чији је оснивач.

Ако запослени у Општинској управи буде изабран за одборника, права и обавезе по основу рада мирују му док траје његов одборнички мандат.

Даном потврђивања одборничког мандата лицима која је именовала, односно поставила Скупштина општине престаје функција на коју су именована, односно постављен.

Имунитет одборника

Члан 38.

Одборник не може бити позван на кривичну одговорност, притворен или кажњен због изнетог мишљења или давања гласа на седници Скупштине општине и радних тела.

Права и дужности одборника

Члан 39.

Право је и дужност одборника да учествује у раду Скупштине општине и њених радних тела, предлаже Скупштини општине расправу о одређеним питањима, подноси предлоге одлука и других аката из надлежности Скупштине општине и даје амандмане на предлоге прописа, поставља питања везана за рад органа Општине и учествује у другим активностима Скупштине општине.

Право је одборника да буде редовно обавештаван о питањима од утицаја на вршење одборничке дужности, да од органа и служби тражи податке који су му потребни за рад, као и стручну помоћ у припремању предлога за Скупштину општине.

Права и дужности одборника ближе се одређују пословником Скупштине општине.

НАПОМЕНА:

За општине са мултиетничким саставом становништва додаје се став 3, који гласи:

„Одборник Скупштине општине има право да се обраћа Скупштини на било ком језику који је у службеној употреби на територији Општине.“

Накнада и друга примања одборника

Члан 40.

Право одборника на изгубљену зараду, путне трошкове за долазак и одлазак на седницу Скупштине и њених радних тела, дневнице и на накнаду других трошкова везаних за вршење одборничке функције уређује се посебном одлуком Скупштине општине.

Надлежност Скупштине општине

Члан 41.

Скупштина општине, у складу са законом:

- 1) доноси Статут општине и пословник Скупштине општине;
- 2) доноси буџет и усваја завршни рачун буџета;
- 3) утврђује стопе изворних прихода Општине, као и начин и мерила за одређивање висине локалних такса и накнада;

- 4) подноси иницијативу за покретање поступка оснивања, укидања или промене територије Општине;
- 5) доноси програм развоја Општине и појединих делатности;
- 6) доноси просторни план и урбанистичке планове и уређује коришћење грађевинског земљишта;
- 7) доноси прописе и друге опште акте;
- 8) расписује општински референдум и референдум на делу територије Општине, изјашњава се о предлозима садржаним у грађанској иницијативи и утврђује предлог одлуке о самодоприносу;
- 9) оснива службе, јавна предузећа, установе и организације, утврђене Статутом општине и врши надзор над њиховим радом;
- 10) именује и разрешава управни и надзорни одбор, именује и разрешава директоре јавних предузећа, установа, организација и служби, чији је оснивач и даје сагласност на њихове статуте, у складу са законом;
- 11) бира и разрешава председника Скупштине и заменика председника Скупштине;
- 12) поставља и разрешава секретара и заменика секретара Скупштине;
- 13) бира и разрешава председника Општине и, на предлог председника Општине, бира заменика председника Општине и чланове Општинског већа;
- 14) утврђује општинске таксе и друге локалне приходе који Општини припадају по закону;
- 15) утврђује накнаду за уређивање и коришћење грађевинског земљишта;
- 16) доноси акт о јавном задуживању Општине, у складу са законом којим се уређује јавни дуг;
- 17) доноси годишњи програм прибављања непокретности за потребе органа Општине, уз сагласност Владе Републике Србије и покреће поступак отуђења непокретности пред надлежним органима;¹
- 18) прописује радно време угоститељских, трговинских и занатских објеката;
- 19) даје мишљење о републичком, покрајинском и регионалном просторном плану;
- 20) оснива стална и повремена радна тела за разматрање питања из њене надлежности;
- 21) даје мишљење о законима којима се уређују питања од интереса за локалну самоуправу;
- 22) разматра извештај о раду и даје сагласност на програм рада корисника буџета;
- 23) одлучује о сарадњи и удруживању са градовима и општинама, удружењима, невладиним организацијама;
- 24) информише јавност о свом раду;
- 25) покреће поступак за оцену уставности и законитости закона или другог општег акта Републике Србије којим се повређује право на локалну самоуправу;

НАПОМЕНА:

За општине на територији АП Војводина, тачка 21. гласи:

„покреће поступак за оцену уставности и законитости закона или другог општег акта Републике Србије или аутономне покрајине којим се повређује право на локалну самоуправу;“

- 26) даје сагласност на употребу имена, грба и другог обележја Општине;
- 27) разматра и усваја годишње извештаје о раду јавних предузећа, установа и других јавних служби чији је оснивач или већински власник општина;
- 28) разматра годишњи извештај заштитника грађана о остваривању људских и мањинских права у Општини;
- 29) разматра извештаје Савета за међунационалне односе;
- 30) усваја етички кодекс понашања функционера (у даљем тексту: етички кодекс);
- 31) доноси мере и усваја препоруке за унапређење људских и мањинских права;
- 32) обавља и друге послове утврђене законом и овим статутом.

Кворум за рад и одлучивање**Члан 42.**

Скупштина општине одлучује ако седници присуствује већина од укупног броја одборника.

Скупштина општине одлучује већином гласова присутних одборника, уколико законом или овим статутом није друкчије одређено.

Скупштина општине већином гласова од укупног броја одборника:

- 1) доноси Статут;
- 2) доноси буџет;
- 3) доноси програм развоја Општине и појединих делатности;
- 4) доноси просторни план;
- 5) доноси урбанистичке планове;
- 6) одлучује о јавном задуживању Општине;
- 7) одлучује о сарадњи и удруживању са другим јединицама локалне самоуправе и о сарадњи са јединицама локалне самоуправе у другим државама;
- 8) одлучује о називима улица, тргова, градских четврти, заселака и других делова насељених места;
- 9) усваја етички кодекс и
- 10) одлучује и у другим случајевима утврђеним законом и овим статутом.

Сазивање

Члан 43.

Седницу Скупштине општине сазива председник Скупштине, по потреби, а најмање једном у три месеца.

Председник Скупштине је дужан да седницу закаже на захтев председника Општине, Општинског већа или једне трећине одборника, у року од седам дана од дана подношења захтева, тако да дан одржавања седнице буде најкасније у року од 15 дана од дана подношења захтева.

Ако председник Скупштине не закаже седницу у року из става 2. овог члана, седницу може заказати подносилац захтева, а председава одборник кога одреди подносилац захтева.

Председник Скупштине може одложити седницу коју је сазвао само у случају када не постоји кворум потребан за рад, а у другим случајевима о одлагању седнице одлучује Скупштина.

Јавност рада

Члан 44.

Седнице Скупштине општине су јавне.

За јавност рада Скупштине општине одговоран је председник Скупштине општине.

Позиви и материјал за седнице Скупштине општине достављају се средствима информисања ради упознавања јавности.

Седницама Скупштине општине могу присуствовати представници средстава јавног информисања, овлашћени представници предлагача, као и друга заинтересована лица, у складу са пословником Скупштине општине.

У случају да не постоји могућност да сви заинтересовани присуствују седници Скупштине, председник Скупштине ће одлучити коме ће омогућити присуство седници полазећи од редоследа пријављивања и интереса пријављених за тачке на дневном реду.

Скупштина општине може одлучити да седница Скупштине не буде јавна због разлога безбедности и одбране земље и других посебно оправданих разлога који се констатују пре утврђивања дневног реда.

Радна тела Скупштине општине

Члан 45.

Скупштина општине оснива стална и повремена радна тела за разматрање питања из њене надлежности.²

Радна тела дају мишљење на предлоге прописа и одлука које доноси Скупштина општине и обављају друге послове утврђене овим статутом и пословником Скупштине општине.

Број и задаци сталних радних тела, као и права и дужности председника и чланова сталних радних тела, ближе се уређују пословником Скупштине општине.

Актом о образовању повременог радног тела утврђују се његов назив и област за коју се оснива, задаци радног тела, број чланова радног тела, рок за извршење задатака, права и дужности председника и чланова радног тела и друга питања од значаја за рад радног тела.

Избор сталног радног тела

Члан 46.

Чланове сталних радних тела бира и разрешава Скупштина општине на предлог одборничких група, ако законом или овим статутом није другачије предвиђено.

За чланове и председнике сталних радних тела, поред одборника могу се бирати и грађани.

Председник сталног радног тела

Члан 47.

Председника сталног радног тела бирају чланови радног тела, већином од укупног броја чланова радног тела, уколико није другачије предвиђено законом.

Председник сталног радног тела организује рад, сазива и председава седницама радног тела, формулише закључке и о томе обавештава председника и секретара Скупштине општине.

Посебна радна тела Скупштине

Члан 48.

Поред сталних радних тела предвиђених Пословником Скупштине општине, Скупштина општине оснива као стална радна тела: Савет за праћење примене етичког кодекса, Савет за младе, Кориснички савет јавних служби и Комисију за равноправност полова.

Услов за рад посебних радних тела и обављање стручних и административно-техничких послова обезбеђује Општинска управа.

Савет за праћење примене етичког кодекса

Члан 49.

Савет за праћење примене етичког кодекса:

- 1) прати да ли се функционери придржавају одредаба етичког кодекса;
- 2) прикупља информације које се односе на понашање функционера у вези са етичким кодексом;
- 3) прати и анализира догађаје и појаве од значаја за успешну примену етичког кодекса;
- 4) промовише примену етичког кодекса у Општини и шире;
- 5) предлаже и самостално спроводи радње које воде унапређењу примене етичког кодекса;
- 6) пружа савете и мишљења функционерима, грађанима, средствима јавног информисања, органима и организацијама у вези са применом етичког кодекса;
- 7) остварује сарадњу са институцијама које раде у сродним делатностима;
- 8) обавља друге послове одређене овим статутом и другим прописима.

Савет води регистар лица која се сматрају функционерима Општине у смислу етичког кодекса који садржи податке о: функцијама у општини на које се етички кодекс примењује, именима и основним личним подацима функционера који те функције врше и битним подацима који се односе на поштовање етичког кодекса од стране појединих функционера.

Број чланова, начин рада, овлашћења Савета, као и садржина регистра, уређују се актом Скупштине општине.

Савет за младе

Члан 50.

Савет за младе:

- 1) иницира и учествује у изради локалне омладинске политике у области образовања, спорта, коришћења слободног времена, повећања запослености, информисања, активног учешћа, обезбеђивању једнаких шанси, здравства, културе, равноправности полова, спречавању насиља и криминалитета, приступа правима, одрживог развоја и животне средине и другим областима од значаја за младе;
- 2) учествује у изради посебних локалних акционих планова, програма и политика у сагласности са Националном стратегијом за младе и прати њихово остваривање;
- 3) даје мишљење о питањима од значаја за младе и о њима обавештава органе општине;

- 4) даје мишљење на нацрте прописа и одлука које доноси Скупштина општине у областима значајним за младе;
- 5) усваја годишње и периодичне извештаје о остваривању локалне омладинске политике и локалних акционих планова и програма за младе и подноси их Скупштини општине, председнику Општине и Општинском већу;
- 6) иницира припрему пројеката или учешће Општине у програмима и пројектима за младе у циљу унапређења положаја младих и обезбеђења остваривања њихових права која су у надлежности Општине;
- 7) подстиче сарадњу између Општине и омладинских организација и удружења и даје подршку реализацији њихових активности;
- 8) подстиче остваривање међуопштинске сарадње која се односи на омладину и о томе обавештава органе општине;
- 9) даје мишљење о предлозима пројеката од значаја за младе који се делимично или потпуно финансирају из буџета општине, прати њихово остваривање и даје своје мишљење надлежном органу Општине.

Састав и мандат Савета за младе

Члан 51.

Савет за младе има _____ чланова.

Председник и чланови Савета за младе бирају се на период од четири године, а по истеку мандата могу бити поново изабрани. **Избор чланова Савета за младе**

Члан 52.

Председника и чланове Савета за младе бира Скупштина општине на предлог председника Општине, председника Скупштине општине, одборничких група, месних заједница, удружења грађана, омладинских организација и удружења, школа и других јавних служби.

Скупштина општине бира чланове Савета за младе из састава грађана, стручњака, представника удружења, представника школа и других јавних служби водећи рачуна о равноправности полова и заступљености припадника националних мањина у мешовитим срединама.

Најмање половину чланова Савета за младе чине млади узраста од 15 до 30 година који су активностима и поступцима значајно афирмисали позитивну улогу и значај младих у локалној заједници, односно који су добитници школске, факултетске, научне односно друге награде од значаја за различите области интересовања младих.

Остале чланове Савета за младе бира Скупштина општине под условом да поседују вишегодишње искуство у раду са проблемима младих, доказану стручност односно да су активно учествовали у већем броју активности од важности за младе.

Кориснички савет јавних служби

Члан 53.

Скупштина општине образује Кориснички савет јавних служби као стално радно тело састављено од _____ чланова.

Кориснички савет јавних служби разматра планове, програме и извештаје јавних служби и о свом ставу обавештава Скупштину општине и јавност.

Кориснички савет јавних служби нарочито разматра остварени ниво квалитета и обима услуга јавних служби, као и цене комуналних производа и услуга, односно висину накнаде за услуге јавних служби.

Чланове Корисничког савета бира Скупштина општине на предлог радних тела Скупштине општине, одборничких група и удружења грађана.

Председник и најмање половина чланова Корисничког савета не могу бити из састава одборника, функционера и запослених у Општини, односно у јавним службама чији је оснивач Општина.

Престанком мандата Скупштине општине престаје мандат члановима Корисничког савета.

Комисија за равноправност полова

Члан 54.

Комисија за равноправност полова прати остваривање равноправности полова, даје мишљење о предлозима прописа и одлука које доноси Скупштина општине, предлаже активности и предузимање мера, посебно оних којима се остварује политика једнаких могућности на нивоу Општине.

У раду Комисије за равноправност полова могу, по позиву, учествовати и друга лица без права одлучивања.

Председник Скупштине

Члан 55.

Скупштина општине има председника Скупштине.

Председник Скупштине организује рад Скупштине општине, сазива и председава њеним седницама, остварује сарадњу са председником Општине и Општинским већем, стара се о остваривању јавности рада, потписује акта која Скупштина општине доноси и обавља друге послове утврђене овим статутом и пословником Скупштине општине.

Избор председника Скупштине

Члан 56.

Председник Скупштине се бира из реда одборника, на предлог најмање трећине одборника, на време од четири године, тајним гласањем, већином гласова од укупног броја одборника Скупштине општине.

Одборник може да учествује у предлагању само једног кандидата.

Ако у првом кругу гласања ниједан од предложених кандидата не добије већину, у другом кругу гласаће се за два кандидата који су у првом кругу имали највећи број гласова.

У другом кругу изабран је кандидат који добије већину гласова од укупног броја одборника.

Ако ни у другом кругу ниједан од предложених кандидата не добије потребну већину гласова, понавља се поступак кандидовања и избора.

Разрешење председника Скупштине

Члан 57.

Председник скупштине може бити разрешен пре истека мандата:

- 1) на лични захтев,
- 2) на предлог најмање трећине одборника.

Предлог се подноси у писаној форми и мора бити образложен.

Разрешење се врши на начин и по поступку који је предвиђен за његов избор.

Заменик председника Скупштине

Члан 58.

Председник Скупштине има заменика који га замењује у случају његове одсутности и спречености да обавља своју дужност.

Заменик председника Скупштине бира се и разрешава на исти начин као и председник Скупштине.

Секретар Скупштине

Члан 59.

Скупштина општине има секретара који се стара о обављању стручних послова у вези са сазивањем и одржавањем седница Скупштине и њених радних тела и руководи административним пословима везаним за њихов рад.

Секретар Скупштине се поставља на четири године, на предлог председника Скупштине, и може бити поново постављен.

За секретара Скупштине општине може бити постављено лице са завршеним правним факултетом, положеним стручним испитом за рад у органима управе и радним искуством од најмање три године.

Скупштина општине може, на образложен предлог председника Скупштине општине, разрешити секретара и пре истека мандата.

Секретар има заменика који га замењује у случају његове одсутности.

Заменик секретара Скупштине општине поставља се и разрешава на исти начин и под истим условима као и секретар.

Секретар Скупштине је одговоран за благовремено достављање података, списка и исправа, када то захтева надлежни орган Републике који врши надзор над радом и актима Скупштине општине.

НАПОМЕНА:

За општине на територији Аутономне покрајине, став 7. гласи:

„Секретар Скупштине је одговоран за благовремено достављање података, списка и исправа, када то захтева надлежни орган Републике, односно Аутономне покрајине који врши надзор над радом и актима Скупштине општине.“

Пословник Скупштине

Члан 60.

Начин припреме, вођење и рад седнице Скупштине општине и друга питања везана за рад Скупштине уређују се њеним пословником.

Пословник доноси Скупштина општине већином од укупног броја одборника.

2. Извршни органи Општине

Извршни органи

Члан 61.

Извршни органи Општине су председник Општине и Општинско веће.

2.1. Председник Општине

Избор председника Општине

Члан 62.

Председника Општине бира Скупштина општине, из реда одборника, на време од четири године, тајним гласањем, већином гласова од укупног броја одборника Скупштине општине.

Председник Општине има заменика који га замењује у случају његове одсутности и спречености да обавља своју дужност.

Председник Скупштине општине предлаже кандидата за председника Општине.

Кандидат за председника Општине предлаже кандидата за заменика председника Општине из реда одборника кога бира Скупштина општине на исти начин као председника Општине.

Нespoјивост функција

Члан 63.

Председнику Општине и заменику председника Општине избором на ове функције престаје мандат одборника у Скупштини општине.

Председник Општине и заменик председника Општине на сталном су раду у Општини.

Надлежност

Члан 64.

Председник Општине:

- 1) представља и заступа Општину;
- 2) предлаже начин решавања питања о којима одлучује Скупштина општине;
- 3) наредбодавац је за извршење буџета;
- 4) оснива општинску службу за инспекцију и ревизију коришћења буџетских средстава;
- 5) даје сагласност на опште акте којима се уређују број и структура запослених у установама које се финансирају из буџета Општине и на број и структуру запослених и других лица која се ангажују на остваривању програма или дела програма корисника буџета Општине;
- 6) одлучује о давању на коришћење, односно у закуп, као и о отказу уговора о давању на коришћење, односно у закуп и стављању хипотеке на непокретности које користе органи Општине, уз сагласност Дирекције за имовину Републике Србије;
- 7) усмерава и усклађује рад Општинске управе;
- 8) доноси појединачне акте за које је овлашћен законом овим статутом или одлуком Скупштине општине;
- 9) информише јавност о свом раду;
- 10) подноси жалбу Уставном суду Републике Србије ако се појединачним актом или радњом државног органа или органа Општине онемогућава вршење надлежности Општине;
- 11) образује стручна саветодавна радна тела за поједине послове из своје надлежности;
- 12) врши и друге послове утврђене овим статутом и другим актима Општине.

Председник Општине је одговоран за благовремено достављање података, списка и исправа, када то захтева надлежни орган Републике који врши надзор над радом и актима извршних органа Општине и Општинске управе.

НАПОМЕНА:

За општине на територији АП Војводине, став 2. гласи:

„Председник општине је одговоран за благовремено достављање података, списка и исправа, када то захтева надлежни орган Републике, односно Аутономне покрајине који врши надзор над радом и актима извршних органа Општине и Општинске управе.“

2.2. Општинско веће

Састав и избор

Члан 65.

Општинско веће чине председник Општине, заменик председника Општине, као и _____ чланова Општинског већа.

Председник Општине је председник Општинског већа.

Заменик председника Општине је члан Општинског већа по функцији.

Чланове Општинског већа бира Скупштина општине, на период од четири године, тајним гласањем, већином од укупног броја одборника.

Кандидате за чланове Општинског већа предлаже кандидат за председника Општине.

Нespoјивост функција

Члан 66.

Чланови Општинског већа не могу истовремено бити и одборници, а могу бити задужени за једно или више одређених подручја из надлежности Општине.

Одборнику који буде изабран за члана Општинског већа престаје одборнички мандат.

Надлежност

Члан 67.

Општинско веће:

- 1) предлаже Статут, буџет и друге одлуке и акте које доноси Скупштина;
- 2) непосредно извршава и стара се о извршавању одлука и других аката Скупштине општине;

- 3) доноси одлуку о привременом финансирању у случају да Скупштина општине не донесе буџет пре почетка фискалне године;
- 4) врши надзор над радом Општинске управе, поништава или укида акте Општинске управе који нису у сагласности са законом, Статутом и другим општим актом или одлуком које доноси Скупштина општине;
- 5) решава у управном поступку у другом степену о правима и обавезама грађана, предузећа и установа и других организација у управним стварима из надлежности Општине;
- 6) стара се о извршавању поверених надлежности из оквира права и дужности Републике, односно аутономне покрајине;
- 7) поставља и разрешава начелника Општинске управе;
- 8) образује стручна саветодавна радна тела за поједине послове из своје надлежности;
- 9) информише јавност о свом раду;
- 10) доноси пословник о раду на предлог председника Општине;
- 11) врши друге послове које утврди Скупштина града.

Положај председника Општине у Општинском већу

Члан 68.

Председник Општине представља Општинско веће, сазива и води његове седнице.

Председник Општине је одговоран за законитост рада Општинског већа.

Кворум за рад и одлучивање

Члан 69.

Општинско веће може да одлучује ако седници присуствује већина од укупног броја његових чланова.

Општинско веће одлучује већином гласова присутних чланова ако законом или овим статутом за поједина питања није предвиђена друга већина.

Пословник Општинског већа

Члан 70.

Организација, начин рада и одлучивања Општинског већа, детаљније се уређују његовим пословником, у складу са законом и овим статутом.

Привредни савет

Члан 71.

Општинско веће образује Привредни савет.

Привредни савет је надлежан да даје иницијативе везане за економски развој, разматра стратегије и планове економског развоја и прати спровођење планова и програма локалног економског развоја.

Привредни савет о својим иницијативама и закључцима упознаје Скупштину општине, председника Општине и Општинско веће.

Задаци, начин рада и одлучивања Привредног савета ближе се уређују Пословником Општинског већа.

Састав Привредног савета

Члан 72.

Председника и _____ чланова Привредног савета именује Општинско веће на време трајања мандата Општинског већа.

Чланове Привредног савета могу предлагати удружења грађана, месне заједнице, привредна удружења и предузетници.

Најмање једна трећина чланова Привредног савета мора бити из редова привредника и предузетника, односно из редова њихових удружења.

Подношење извештаја Скупштини општине

Члан 73.

Председник Општине и Општинско веће дужни су да редовно извештавају Скупштину општине, по сопственој иницијативи или на њен захтев, а најмање једном годишње, о извршавању одлука и других аката Скупштине општине.

Разрешење председника Општине

Члан 74.

Председник Општине може бити разрешен пре истека времена на које је биран, на образложен предлог најмање трећине одборника, на исти начин на који је изабран.

О предлогу за разрешење председника Општине мора се расправљати и одлучивати у року од 15 дана од дана достављања предлога председнику Скупштине општине.

Ако Скупштина не разреши председника Општине, одборници који су поднели предлог за разрешење не могу поново предложити разрешење председника Општине пре истека рока од шест месеци од одбијања претходног предлога.

Дејство разрешења председника Општине

Члан 75.

Разрешењем председника Општине престаје мандат заменика председника Општине и Општинског већа.

Разрешење заменика председника Општине, односно члана Општинског већа

Члан 76.

Заменик председника Општине, односно члан Општинског већа, може бити разрешен пре истека времена на које је биран, на предлог председника Општине или најмање једне трећине одборника, на исти начин на који је изабран.

Истовремено са предлогом за разрешење заменика председника Општине или члана Општинског већа, председник Општине је дужан да Скупштини општине поднесе предлог за избор новог заменика председника Општине или члана Општинског већа, која истовремено доноси одлуку о разрешењу и о избору.

Председник Општине, заменик председника Општине или члан Општинског већа који су разрешени или су поднели оставку, остају на дужности и врше текуће послове, до избора новог председника Општине, заменика председника Општине или члана Општинског већа.

Престанак мандата извршних органа Општине због престанка мандата Скупштине

Члан 77.

Престанком мандата Скупштине општине престаје мандат председнику Општине и Општинском већу, с тим да они врше текуће послове из своје надлежности до ступања на дужност новог председника Општине и Општинског већа, односно председника и чланова привременог органа ако је Скупштини мандат престао због распуштања Скупштине.

3. Општинска управа

Општинска управа

Члан 78.

За вршење управних послова у оквиру права и дужности Општине и одређених стручних послова за потребе Скупштине општине, председника Општине и Општинског већа, образује се Општинска управа.

Надлежност

Члан 79.

Општинска управа:

- 1) припрема прописе и друге акте које доноси Скупштина општине, председник Општине и Општинско веће;
- 2) извршава одлуке и друге акте Скупштине општине, председника Општине и Општинског већа;
- 3) решава у управном поступку у првом степену о правима и дужностима грађана, предузећа, установа и других организација у управним стварима из надлежности Општине;
- 4) обавља послове управног надзора над извршавањем прописа и других општих аката Скупштине општине;
- 5) извршава законе и друге прописе чије је извршавање поверено Општини;
- 6) обавља стручне и друге послове које утврди Скупштина општине, председник Општине и Општинско веће;
- 7) доставља извештај о свом раду на извршењу послова из надлежности Општине и поверених послова, председнику Општине, Општинском већу и Скупштини општине по потреби, а најмање једном годишње.

Начела деловања општинске управе

Члан 80.

Општинска управа поступа према правилима струке, непристрасно и политички неутрално и дужна је да сваком омогући једнаку правну заштиту у остваривању права, обавеза и правних интереса.

Општинска управа дужна је да грађанима омогући брзо и делотворно остваривање њихових права и правних интереса.

Општинска управа дужна је да грађанима даје потребне податке и обавештења и пружа правну помоћ.

Општинска управа дужна је да сарађује са грађанима и да поштује личност и достојанство грађана.

Организација Општинске управе

Члан 81.

Општинска управа образује се као јединствени орган.

У Општинској управи образују се организационе јединице за вршење сродних управних, стручних и других послова.

Руковођење

Члан 82.

Општинском управом руководи начелник.

За начелника Општинске управе може бити постављено лице које има завршен правни факултет, положен испит за рад у органима државне управе и најмање пет година радног искуства у струци.

Постављење начелника и заменика начелника Општинске управе

Члан 83.

Начелника Општинске управе поставља Општинско веће, на основу јавног огласа, на пет година.

Начелник Општинске управе има заменика који га замењује у случају његове одсутности и спречености да обавља своју дужност.

Заменик начелника Општинске управе се поставља на исти начин и под истим условима као начелник.

Руководиоце организационих јединица у управи распоређује начелник Општинске управе.

Одговорност начелника

Члан 84.

Начелник за свој рад и рад Општинске управе одговара Скупштини општине и Општинском већу у складу са овим статутом и одлуком о Општинској управи.

Општинско веће може разрешити начелника, односно заменика начелника на основу образложеног предлога председника Општине или најмање две трећине чланова Општинског већа.

Предлог за разрешење начелника, односно заменика начелника може поднети и најмање трећина одборника Скупштине општине.

Помоћници председника Општине

Члан 85.

Председник Општине поставља своје помоћнике у Општинској управи који обављају послове из појединих области (за економски развој, урбанизам, комуналне делатности, развој месних заједница и др.).

Помоћници председника Општине покрећу иницијативе, предлажу пројекте и дају мишљења у вези са питањима која су од значаја за развој Општине у областима за које су постављени и врше и друге послове утврђене актом о организацији Општинске управе.

У Општинској управи може се поставити највише три помоћника председника Општине.

Уређење Општинске управе

Члан 86.

Одлуку о Општинској управи доноси Скупштина општине на предлог Општинског већа.

Правилник о унутрашњем уређењу и систематизацији Општинске управе доноси начелник у складу са сагласношћу Општинског већа.

НАПОМЕНА:

За општине са мултиетничким саставом становништва додаје се став 3, који гласи:

„Приликом запошљавања у Општинској управи, надлежни орган Општине је дужан да води рачуна о сразмерној заступљености запослених у складу са националним саставом становништва Општине.“

Овлашћења у вршењу управног надзора

Члан 87.

Општинска управа у обављању управног надзора може:

- 1) наложити решењем извршење мера и радњи у одређеном року;
- 2) изрећи мандатну казну;
- 3) поднети пријаву надлежном органу за учињено кривично дело или привредни преступ и поднети захтев за покретање прекршајног поступка;
- 4) издати привремено наређење, односно забрану;
- 5) обавестити други орган, ако постоје разлози, за предузимање мера за које је тај орган надлежан;
- 6) предузети и друге мере за које је овлашћена законом, прописом или општим актом.

Овлашћења и организација за обављање послова из става 1. овог члана, ближе се уређују одлуком Скупштине општине.

Примена прописа о управном поступку

Члан 88.

У поступку пред Општинском управом, у коме се решава о правима, обавезама и интересима грађана и правних лица, примењују се прописи о управном поступку.

Сукоб надлежности

Члан 89.

Општинско веће решава сукоб надлежности између Општинске управе и других предузећа, организација и установа кад на основу одлуке Скупштине општине одлучују о појединим правима грађана, правних лица или других странака.

Начелник Општинске управе решава сукоб надлежности између унутрашњих организационих јединица.

Услови за обављање управних послова

Члан 90.

Послове Општинске управе који се односе на остваривање права, обавеза и интереса грађана и правних лица могу обављати лица која имају прописану школску спрему, положен стручни испит за рад у органима државне управе и одговарајуће радно искуство, у складу са законом и другим прописом.

Изузеће

Члан 91.

О изузећу начелника Општинске управе решава Општинско веће.

О изузећу службеног лица у Општинској управи решава начелник.

V. НЕПОСРЕДНО УЧЕШЋЕ ГРАЂАНА У ОСТВАРИВАЊУ ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ

Облици непосредног учешћа грађана

Члан 92.

Грађани Општине непосредно учествују у остваривању послова Општине путем грађанске иницијативе, збора грађана и референдумом.

Грађанска иницијатива

Члан 93.

Грађани путем грађанске иницијативе предлажу Скупштини општине доношење акта којим ће се уредити одређено питање из надлежности Општине, промену статута или других аката и расписивање референдума у складу са законом.

Општинска управа има обавезу да пружи стручну помоћ грађанима приликом формулисања предлога садржаног у грађанској иницијативи.

Грађанска иницијатива пуноважно је покренута ако је листа потписника грађанске иницијативе састављена у складу са законом и ако је исту потписало најмање пет одсто бирача Општине, који су уписани у бирачки списак према последњем званично објављеном решењу о закључењу бирачког списка за избор одборника Скупштине општине, ако законом или овим статутом није другачије предвиђено.

О предлогу из става 1. овога члана, Скупштина општине је дужна да одржи расправу и да достави образложен одговор грађанима у року од 60 дана од дана добијања предлога.

О предлогу из става 1. овога члана, Скупштина општине је дужна да одржи расправу и да достави образложен одговор грађанима у року од 60 дана од дана добијања предлога.

Поступак и процедура спровођења грађанске иницијативе уредиће се посебном одлуком Скупштине општине.

Збор грађана

Члан 94.

Збор грађана расправља и даје предлоге о питањима из надлежности органа Општине.

Сазивање збора

Члан 95.

Збор грађана сазива се за насељено место или део насељеног места, који може бити: заселак, улица, део градског насеља, подручје месне заједнице или другог облика месне самоуправе.

Збор грађана сазива председник Општине, председник Скупштине општина, овлашћени представник месне заједнице или другог облика месне самоуправе, најмање 50 грађана са пребивалиштем на подручју за које се збор сазива и најмање једна четвртина одборника, најмање осам дана пре дана одржавања.

Општинска управа има обавезу да пружи помоћ сазивачу у сазивању и припремању одржавања збора грађана.

Предлог за сазивање збора може упутити орган општине надлежан за одлучивање о питању које се разматра на збору.

О сазваном збору, грађани се обавештавају истицањем акта о сазивању збора на огласној табли, преко средстава информисања или на други уобичајен начин.

Сазивач је обавезан да обавести општинску управу о одржавању збора.

Рад збора и утврђивање ставова збора

Члан 96.

Збором грађана председава сазивач или лице које он овласти.

Збор грађана разматра предлоге и заузима ставове о њима ако му присуствује 5 одсто бирача према последњем званично објављеном решењу о закључењу бирачког списка за избор одборника Скупштине општине, са подручја за које је збор сазван.

Право учешћа у разматрању питања, покретању иницијатива и предлагању појединих решења, имају сви пунолетни грађани Општине.

Право одлучивања на збору грађана имају и грађани чије је пребивалиште или имовина на подручју за које је збор сазван.

Одлуке на збору грађана се доносе већином присутних грађана са правом одлучивања.

Општинска управа дужна је да пружи стручну помоћ грађанима приликом формулисања предлога, односно захтева збора грађана, а пре њиховог упућивања надлежним органима Општине.

Начин рада и начин утврђивања ставова збора уређују се одлуком Скупштине општине.

Поступање надлежног органа Општине по одржаном збору

Члан 97.

Органи општине дужни су да у року од 60 дана од дана одржавања збора грађана, размотре захтеве и предлоге грађана, заузму став о њима, односно донесу одговарајућу одлуку или меру и о томе обавесте грађане.

Референдум

Члан 98.

Скупштина општине може на сопствену иницијативу, већином гласова од укупног броја одборника, да распише референдум о питањима из свога делокруга.

Скупштина општине дужна је да распише референдум о питању из свога делокруга на захтев грађана Општине.

Захтев грађана из става 2. овог члана пуноважан је ако је листа потписника захтева састављена у складу са законом и ако је исту потписало најмање 10 одсто бирача Општине, према последњем званично објављеном решењу о закључењу бирачког списка за избор одборника Скупштине општине.

Одлука путем референдума донета је ако се за њу изјаснила већина грађана која је гласала, под условом да је гласало више од половине укупног броја грађана Општине.

Одлука донета на референдуму обавезујућа је.

Поступак и процедура спровођења референдума уредиће се посебном одлуком Скупштине општине.

Референдум на делу територије Општине

Члан 99.

Скупштина општине дужна је да распише референдум на делу територије Општине о питању које се односи на потребе, односно интересе становништва тог дела територије, ако је листа потписника захтева за расписивање референдума састављена у складу са законом и ако је исту потписало најмање 10 одсто бирача према последњем званично објављеном решењу о закључењу бирачког списка за избор одборника Скупштине општине са дела територије Општине за коју се тражи расписивање референдума.

Притужбе грађана

Члан 100.

Органи и службе Општине дужни су да грађанима у остваривању њихових права и обавеза дају потребне податке, објашњења и обавештења.

Органи и службе Општине дужни су да свима омогуће подношење притужби на свој рад и на неправилан рад и однос запослених у општинској управи.

Органи и службе Општине дужни су да испитају наводе истакнуте у притужби, који указују на пропусте и неправилности у њиховом раду и да у складу са законом покрену одговарајући поступак за санкционисање и отклањање пропуста и неправилности.

Органи и службе Општине дужни су да дају подносиоцу притужбе, одговоре и информације о томе да ли је и како по притужби поступљено у року од 30 дана, ако подносилац притужбе то захтева.

VI. ДРУГИ ОБЛИЦИ УЧЕШЋА ГРАЂАНА У ПОСЛОВИМА ОПШТИНЕ

Савет за развој општине

Члан 101.

Оснива се Савет за развој општине као самостално радно тело.

Савет за развој општине:

- 1) иницира утврђивање приоритета у области развоја Општине;
- 2) учествује у изради стратешких и појединачних планова развоја у областима од значаја за развој Општине;
- 3) подстиче развој и прати партнерства између Општине и надлежних органа и организација, месних заједница и удружења грађана, у циљу стварања и спровођења развојних пројеката;
- 4) иницира и учествује у утврђивању локалне политике и мера у социјалној заштити, образовању, здравственој заштити, запошљавању, одрживом развоју, као и у другим областима од значаја за развој Општине;
- 5) предлаже modele финансирања активности у области социјалне политике, образовања, здравствене заштите, запошљавања, одрживог развоја, као и у другим областима од значаја за развој Општине;
- 6) иницира припрему пројеката или учешће у програмима или пројектима у циљу унапређења услуга и обезбеђења права грађана, која су у надлежности Општине;
- 7) прати и даје мишљење о реализацији стратешких и појединачних планова развоја Општине;
- 8) даје мишљење о предлозима развојних пројеката у општини који се делимично или потпуно финансирају из буџета општине, прати њихово

- остваривање и даје своје мишљење о томе, надлежном органу Општине;
- 9) на основу одлуке надлежног органа Општине учествује у партнерским програмима и пројектима које спроводи Општина са републичким и покрајинским органима и установама, јединицама локалне самоуправе и домаћим и међународним организацијама и партнерима.

Састав и мандат Савета за развој општине

Члан 102.

Савет за развој општине има _____ чланова

Чланови Савета за развој општине бирају се на период од четири године, а по истеку мандата могу бити поново изабрани.

Чланове Савета за развој општине бира Скупштина општине из редова грађана и стручњака у областима од значаја за локалну самоуправу, на предлог председника Општине, Општинског већа, одборничких група, месних заједница, удружења грађана, струковних и професионалних удружења или јавних служби Општине, водећи рачуна о равноправности полова и заступљености припадника националних мањина.

За члана Савета за развој општине може бити изабран кандидат који испуњава најмање један од следећих услова:

- 1) доказану стручност и дугогодишње ангажовање на унапређењу Општине у питањима од значаја за развој Општине;
- 2) активно учешће у већем броју реализованих активности – пројеката од важности за Општину;
- 3) вишегодишње искуство и доказана стручност у професионалном раду у установама и организацијама и удружењима грађана у областима од значаја за Општину, као што су: локални економски развој; туризам, пољопривреда, комунална инфраструктура и урбанистички развој, култура, просвета, здравствена и социјална заштита и др.

Начин рада Савета за развој општине

Члан 103.

Председник Савета за развој општине организује рад Савета за развој општине, сазива и председава седницама, остварује сарадњу са органима Општине, и обавља друге послове утврђене пословником Савета за развој општине.

Председника Савета за развој општине бирају чланови Савета за развој општине у складу са пословником Савета за развој општине.

Седнице Савета за развој општине сазива председник Савета најмање

једном у три месеца или на писани захтев органа Општине или једне трећине чланова Савета за развој општине у року од 15 дана од дана подношења захтева.

Стручне и административне послове у вези са радом Савета за развој општине обавља Општинска управа.

Средства за рад Савета обезбеђују се из буџета Општине, а могу се обезбеђивати и из других извора, у складу са законом.

Начин рада Савета за развој општине ближе се уређује пословником Савета за развој општине.

Јавна анкета

Члан 104.

Органи Општине могу консултовати грађане о питањима из своје надлежности.

Консултације из става 1. овог члана врше се путем јавне анкете.

Јавна расправа

Члан 105.

Органи Општине дужни су да одрже најмање једну јавну расправу:

- 1) у току поступка усвајања одлуке о буџету Општине;
- 2) у току поступка утврђивања стопе изворних прихода Општине;
- 3) у току поступка усвајања стратешких и акционих планова развоја;
- 4) у току поступка усвајања годишњег и ванредног извештаја о раду Општинске управе;
- 5) пре подношења извештаја Скупштини општине о резултатима конкурса за избор директора јавних предузећа, установа, организација и служби чији је оснивач или већински власник Општина, а у циљу представљања квалификација и програма три најбоље рангирана кандидата;
- 6) најмање 15 дана пре давања сагласности Скупштине општине на планове рада и развоја, односно на годишњи програм пословања предузећа, установе и друге организације чији је оснивач или већински власник Општина, а у циљу представљања планова рада и развоја односно годишњих планова пословања на јавној расправи на којој ће обавезно учествовати директор, као и најмање три члана управног одбора и један члан надзорног одбора предузећа, установе, односно друге организације која је поднела план рада и развој, односно годишњи програм пословања;
- 7) најмање 15 дана пре дана доношења одлуке о усвајању извештаја о раду предузећа, установа и других организација које врше јавну службу у Скупштини општине, а у циљу представљања извештаја на јавној расправи

- на којој ће обавезно учествовати директор предузећа, установе и друге организације чији је оснивач или већински власник Општина, као и чланови управног и надзорног одбора;
- 8) најмање 15 дана пре дана доношења одлуке о поверавању послова из надлежности Општине правном или физичком лицу, Скупштина општине је дужна да одржи јавну расправу о предлогу одлуке;
 - 9) најмање 15 дана пре закључења уговора о поверавању послова из надлежности Општине правном или физичком лицу, Скупштина општине је дужна да организује јавну расправу о садржини уговора;
 - 10) ако Привредни савет обавести Скупштину општине да се одређеним предлогом одлуке или другог акта Скупштине општине, односно председника Општине утиче на положај привредних субјеката, а нарочито ако се ради о програмима подршке привреди односно о измени политике локалних јавних прихода;
 - 11) и у другим случајевима предвиђеним законом, Статутом и одлукама Скупштине општине.

Организовање јавне расправе

Члан 106.

Јавна расправа, у смислу овог статута, подразумева отворени састанак представника надлежних органа Општине, односно јавних служби са заинтересованим грађанима и представницима удружења грађана и средстава јавног обавештавања.

Скупштина општине је дужна да грађанима из свих делова Општине омогући учешће у јавним расправама.

Председник Скупштине општине организује јавну расправу у случајевима предвиђеним овим статутом и одлукама Скупштине општине, на иницијативу органа и тела Општине, као и на сопствену иницијативу.

Председник Скупштине општине позива одговарајуће представнике органа Општине и јавних служби чији је оснивач Општина да учествују у јавној расправи.

Председник Скупштине општине дужан је да редовно обавештава Скупштину општине о неодазивању лица из става 4. овог члана.

О току јавне расправе сачињава се белешка која се доставља свим органима Општине.

Скупштина општине уређује начин обавештавања јавности о одржавању јавне расправе, као и начин на који ће се обезбедити увид јавности у садржај бележака о одржаним јавним расправама.

VII. МЕСНА САМОУПРАВА

Облици месне самоуправе

Члан 107.

Ради задовољавања потреба и интереса од непосредног значаја за грађане са дела територије Општине, у Општини се образују месне заједнице и други облици месне самоуправе.

Месна заједница се образује за једно или више села. Уколико се месна заједница образује за више села, у сваком селу се могу образовати месни одбори.

Правни статус месне самоуправе

Члан 108.

Месна заједница односно други облик месне самоуправе има својство правног лица у оквиру права и дужности утврђених овим статутом и одлуком о оснивању.

Месни одбори немају својство правног лица.

Оснивање, промена подручја и укидање месне самоуправе

Члан 109.

Предлог за оснивање нове месне заједнице, промену подручја и укидање месне заједнице односно других облика месне самоуправе могу поднети председник Општине, најмање четвртина одборника, Савет месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе или грађани са пребивалиштем на територији на коју се предлог односи, путем грађанске иницијативе.

О оснивању нове месне заједнице, промени подручја и укидању месне заједнице односно другог облика месне самоуправе одлучује Скупштина општине већином од укупног броја одборника.

Скупштина општине дужна је да пре доношења одлуке о оснивању нове месне заједнице, промени подручја и укидању месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе прибави мишљење грађана са дела територије Општине на који се предлог односи. Скупштина општине дужна је да пре доношења одлуке о промени подручја, односно укидању месне заједнице или другог облика месне самоуправе, прибави и мишљење Савета месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе на које се предлог односи.

Јавност рада

Члан 110.

Рад органа месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе јаван је. Јавност рада и обавештавање грађана нарочито се обезбеђује:

- 1) обавезним јавним расправама:
 - о предлогу финансијског плана месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе;
 - о завршном рачуну месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе;
 - о годишњим извештајима о раду месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе;
 - у другим приликама када органи Општине или месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе то одлуче;
- 2) истицањем дневног реда и материјала за седницу Савета месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе, као и предлога одлука месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе на огласној табли, односно, огласном простору који је доступан највећем броју грађана, истицањем усвојених одлука и других аката, као и обавештавањем грађана о седницама Савета месне заједнице односно другог облика месне самоуправе, о зборовима грађана и другим скуповима од локалног интереса, најмање осам дана пре дана њиховог најављеног одржавања;
- 3) правом грађана да остварују увид у записнике и акте Савета месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе и присуствују седницама Савета месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе.

Уколико се месна заједница оснива за више села, Савет месне заједнице дужан је да обезбеди постављање огласне табле, односно да обезбеди огласни простор за истицање обавештења из става 2. у сваком од села.

Јавност рада и обавештавање грађана ближе се уређују статутом месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе.

Савет месне заједнице

Члан 111.

У месној заједници, односно другом облику месне самоуправе образује се Савет месне заједнице као представничко тело грађана.

Послови и задаци Савета, број чланова Савета и начин одлучивања у Савету уређују се статутом месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе.

Изборе за Савет месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе расписује председник Скупштине општине, а по правилу одржавају се у исто време када и општи избори за одборнике Скупштине општине.

Органи месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе бирају се непосредним, тајним гласањем на основу општег и једнаког изборног права. Сваки грађанин са пребивалиштем на подручју месне заједнице или другог облика месне самоуправе, који је навршио 18 година живота има право да бира и да буде биран у органе месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе.

Право предлагања кандидата за члана Савета месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе има најмање десет грађана са подручја месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе са бирачким правом на том подручју. На гласачком листићу уписују се имена и презимена свих кандидата, њихова година рођења и занимање.

Изабрани су они кандидати који су добили највећи број гласова до броја чланова који се бирају.

Чланство у органима месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе престаје оставком, због безусловне осуде на казну затвора, због потпуног или делимичног губљења пословне способности, због губљења држављанства Републике Србије или промене пребивалишта ван подручја месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе, опозивом или смрћу.

Начин избора органа месне заједнице или другог облика месне самоуправе ближе се уређује одлуком о месној самоуправи.

Средства за рад

Члан 112.

Средства за рад месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе обезбеђују се из:

- 1) средстава обезбеђених у буџету Општине;
- 2) средстава која грађани обезбеђују самодоприносом;
- 3) донација;
- 4) прихода које месна заједница оствари својом активношћу.

Средства која Општина преноси месној заједници обезбеђују се у буџету Општине посебно за сваку месну заједницу, по наменама:

- 1) средства за рад органа месне заједнице за текуће трошкове;
- 2) средства за обављање послова који су поверени месној заједници;
- 3) средства за суфинансирање програма самодоприноса, који је уведен за подручје или део подручја месне заједнице;
- 4) средства за суфинансирање програма изградње комуналне инфраструктуре у коме грађани учествују са најмање ____ одсто средстава;
- 5) средства за рад месних одбора.

Средства за финансирање месне самоуправе обезбеђују се у буџету Општине у висини од најмање ____ одсто укупно остварених буџетских прихода у протеклој години умањених за приход од задуживања.

Износ средстава из става 3. овог члана не обухвата средства која се у буџету Општине издвајају за капитална улагања на основу програма уређења јавног и осталог грађевинског земљишта.

Месна заједница, односно други облик месне самоуправе користи средства у складу са финансијским планом, на који сагласност даје надлежни орган Општине.

Поверовање послова месној самоуправи

Члан 113.

Одлуком Скупштине Општине може се свим и појединим месним заједницама, односно другим облицима месне самоуправе поверити вршење одређених послова из надлежности Општине, уз обезбеђивање за то потребних средстава.

При поверовању послова полази се од тога да ли су ти послови од непосредног и свакодневног значаја за живот становника месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе.

Организовање рада Општинске управе у месним заједницама

Члан 114.

За обављање одређених послова из надлежности Општинске управе, може се организовати рад Општинске управе у месним заједницама.

Послове из става 1. овог члана одређује председник Општине на предлог начелника Општинске управе.

VIII. САРАДЊА И УДРУЖИВАЊЕ ОПШТИНЕ

Сарадња и удруживање Општине са општинама и градовима у земљи

Члан 115.

Општина, њени органи и службе, као и предузећа, установе и друге организације чији је оснивач, удружује се и остварује сарадњу са другим општинама и градовима и њиховим органима и службама у областима од заједничког интереса и ради њиховог остваривања могу удруживати средства и образовати заједничке органе, предузећа, установе и друге организације и установе, у складу са законом и Статутом.

Сарадња са територијалним заједницама и јединицама локалне самоуправе других држава

Члан 116.

Општина може да остварује сарадњу у областима од заједничког интереса са одговарајућим територијалним заједницама и општинама и градовима у другим државама, у оквиру спољне политике Републике Србије, уз поштовање територијалног јединства и правног поретка Републике Србије, у складу са Уставом и законом.

Одлуку о сарадњи са одговарајућим територијалним заједницама, општинама и градовима доноси Скупштина општине, уз сагласност Владе Републике Србије.

Споразум или други акт о успостављању сарадње потписује председник Општине или лице које он овласти.

Акт из става 3. овог члана објављује се после прибављања сагласности Владе Републике Србије.

Удруживање у асоцијације градова и општина

Члан 117.

Општина може бити оснивач или приступати асоцијацијама градова и општина.

Општина оснива и приступа асоцијацијама градова и општина ради унапређења развоја локалне самоуправе, њене заштите и остваривања заједничких интереса. Општина, такође, кроз чланство у асоцијацијама размењује искуства и остварује сарадњу са градовима и општинама у земљи и другим државама, учествује у заступању сопственог и заједнички утврђеног интереса пред државним органима посебно у поступку доношења закона и других аката од значаја за заштиту, унапређење и финансирање локалне самоуправе, као и других прописа од значаја за остваривање послова градова и општина.

Сарадња са невладиним и другим организацијама

Члан 118.

Органи Општине могу сарађивати са невладиним организацијама, хуманитарним и другим организацијама, интересу Општине и њених грађана.

IX. ЗАШТИТА ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ

Заштита права Општине

Члан 119.

Заштита права Општине обезбеђује се на начин и по поступку утврђеном законом.

Покретање поступка за оцену уставности и законитости

Члан 120.

Скупштина општине покреће поступак за оцену уставности и законитости закона или другог општег акта Републике Србије којим се повређује право на локалну самоуправу.

НАПОМЕНА:

За општине на територији Аутономне покрајине, овај члан гласи:

„Скупштина општине покреће поступак за оцену уставности и законитости закона или другог општег акта Републике Србије или Аутономне покрајине, којим се повређује право на локалну самоуправу.“

Право жалбе Уставном суду

Члан 121.

Председник Општине има право жалбе Уставном суду ако се појединачним актом или радњом државног органа или органа Општине онемогућава вршење надлежности Општине.

Заштитник грађана

Члан 122.

У Општини се установљава заштитник грађана.

Заштитник грађана штити права грађана од повреда учињених од стране Општинске управе као и установа, органа и организација који врше јавна овлашћења, а чији оснивач је Општина; контролише рад Општинске управе и штити право грађана на локалну самоуправу, ако је реч о повреди прописа и општих аката Општине.

Заштитник грађана може имати једног или више заменика. На предлог заштитника грађана Скупштина општине одлучује о установљењу, о броју заменика и подручју њиховог рада, као и о избору заменика.

НАПОМЕНА:

За општине са мултиетничким саставом становништва став 3. гласи:

„Заштитник грађана може имати једног или више заменика. Заштитник грађана има најмање једног заменика који је задужен за област мањинских права. На предлог заштитника грађана Скупштина општине одлучује о установљењу, броју заменика и подручју њиховог рада, као и о избору заменика.“

Самосталност и независност**Члан 123.**

Заштитник грађана поступа и делује на основу и у оквиру Устава, закона, потврђених међународних уговора и општеприхваћених правила међународног права као и Статута општине.

У свом деловању заштитник грађана се руководи принципима законитости, непристрасности, независности и правичности.

Одлуком Скупштине општине ближе се уређују начин обраћања заштитнику грађана и правила поступања и рада заштитника грађана.

Поступање заштитника грађана**Члан 124.**

О појавама незаконитог и неправилног рада Општинске управе и јавних служби које врше јавна овлашћења, а чији је оснивач Општина, којима се крше права или интереси грађана, заштитник грађана упозорава ове органе и службе, упућује им критике, даје препоруке за рад, иницира покретање поступака за отклањање повреда права и о томе обавештава јавност.

У домену заштите људских и мањинских права, заштитник грађана:

- 1) прати остваривање људских и мањинских права и даје препоруке за унапређење остваривања људских и мањинских права;
- 2) прикупља информације о примени закона и других прописа из области људских права и права на локалну самоуправу;
- 3) саставља годишњи извештај о остваривању људских и мањинских права;
- 4) обавештава ширу јавност о кршењу људских и мањинских права;
- 5) прима и испитује представке које се односе на повреду људских и мањинских права;
- 6) посредује у мирном решавању спорова везаних за кршење људских права;
- 7) иницира покретање одговарајућих поступака пред надлежним органима у случају кршења људских права;
- 8) организује и учествује у организовању стручних састанака, саветовања и кампања информисања јавности о питањима значајним за остваривање људских и мањинских права;
- 9) иницира и подстиче образовање о људским и мањинским правима;
- 10) обавља и друге послове утврђене законом, Статутом и одлуком Скупштине општине.

У обављању својих надлежности заштитник грађана сарађује са заштитницима грађана у општинама, као и са Заштитником грађана у Републици.

НАПОМЕНА:

За општине у АП Војводини додаток претходном ставу гласи:

„и са Покрајинским омбудсманом и његовим канцеларијама.“

Заштитник грађана штити право грађана на локалну самоуправу у складу са одлуком Скупштине општине.

Избор заштитника грађана

Члан 125.

Заштитника грађана бира и разрешава Скупштина општине већином од укупног броја одборника.

Предлог за избор заштитника грађана подноси одборничка група или најмање трећина одборника.

Заштитник грађана се бира на период од пет година и може још једном бити биран на тај положај.

За заштитника грађана може бити бирано лице које, поред општих услова за стицање бирачког права (држављанство, пунолетство, пословна способност, пребивалиште на подручју Општине), има најмање пет година професионалног искуства на пословима у области заштите људских и мањинских права, ужива морални интегритет и није осуђивано нити се против њега води кривични поступак.

Заштитник грађана не може бити члан политичке странке и не може обављати ниједну јавну функцију нити било коју професионалну делатност.

Разрешење заштитника грађана

Члан 126.

Заштитник грађана се разрешава дужности пре истека мандата ако буде осуђен за кривично дело на казну затвора, ако не обавља послове из своје надлежности на стручан, непристрасан, независан и савестан начин или се налази на положајима (функцијама), односно обавља послове који су неспојиви са положајем заштитника грађана.

Предлог за разрешење заштитника грађана може поднети одборничка група или најмање трећини одборника.

О разрешењу заштитника грађана одлучује Скупштина општине већином од укупног броја одборника.

На разрешење заменика заштитника грађана сходно се примењују одредбе о разрешењу заштитника грађана.

Подношење извештаја Скупштини општине

Члан 127.

Заштитник грађана доставља годишњи извештај Скупштини општине.

Ако процени да је то потребно због разматрања одређених питања, заштитник грађана може Скупштини општине достављати и ванредне извештаје.

Скупштина општине разматра извештаје заштитника грађана на првој наредној седници.

Право присуствовања седницама Скупштине општине и њених радних тела

Члан 128.

Заштитник грађана има право да присуствује седницама Скупштине општине и радних тела Скупштине општине, као и да учествује у расправи када се расправља о питањима из његове надлежности.

Средства за рад заштитника грађана

Члан 129.

Средства за рад заштитника грађана обезбеђују се у буџету Општине, а могу се обезбеђивати и из других извора, у складу са законом.

Савет за међунационалне односе

Члан 130.

Оснива се Савет за међунационалне односе као самостално радно тело које чине представници српског народа и националних мањина, у складу са законом.

Савет разматра питања остваривања, заштите и унапређивања националне равноправности у Општини, а посебно у областима културе, образовања, информисања и службене употребе језика и писма; учествује у утврђивању општинских планова и програма који су од значаја за остваривање националне равноправности и предлаже мере за постизање националне равноправности; предлаже изворе, обим и намену буџетских средстава за остваривање националне равноправности.

Савет за међунационалне односе промовише међусобно разумевање и добре односе међу свим заједницама које живе у општини.

Избор и састав Савета за међунационалне односе

Члан 131.

Скупштина општине бира чланове Савета за међунационалне односе међу истакнутим припадницима српског народа и националних мањина.

Члан Савета не може бити одборник Скупштине општине.

Чланове Савета који су припадници националних мањина предлажу национални савети националне мањине, а чланове Савета који су припадници националних мањина који немају национални савет националне мањине и чланове српске националности, ако грађани српске националности чине већину укупног становништва на територији Општине, предлаже радно тело Скупштине општине надлежно за административна и кадровска питања.

НАПОМЕНА:

Ако грађани српске националности чине бројчану мањину у укупном броју становништва општине, чланове савета српске националности предлажу одборници скупштине општине који су припадници српске националности.

Листа кандидата садржи најмање двоструко више кандидата од броја који се бира.

Мандат чланова савета траје три године и тече од тренутка избора у Скупштини општине.

Делокрут, састав, избор чланова и начин рада савета за међунационалне односе уређује се одлуком Скупштине општине, која се доноси већином гласова од укупног броја одборника.

Начин одлучивања Савета за међунационалне односе

Члан 132.

Одлуке Савета за међунационалне односе доносе се консензусом чланова Савета.

Савет о својим ставовима и предлозима обавештава Скупштину општине, која је дужна да се о њима изјасни на првој наредној седници, а најкасније у року од 30 дана.

Скупштина општине и извршни органи Општине дужни су да предлоге свих одлука који се тичу националне равноправности претходно доставе на мишљење Савету.

Надлежни орган општине дужан је да обезбеди да ставови и мишљења Савета буду доступни јавности, најкасније 30 дана од дана заузимања става или давања мишљења од стране Савета.

Пословником Скупштине општине ближе се уређује положај Савета у поступку доношења општинских одлука и других правних аката.

Подношење извештаја Скупштини општине

Члан 133.

Савет за међунационалне односе подноси Скупштини општине годишњи извештај о стању у области националне равноправности, међунационалних односа и остваривању мањинских права на територији Општине. Саставни део извештаја су и предлози мера и одлука за остваривање и унапређење националне равноправности.

Савет може да поднесе и посебан извештај Скупштини општине ако оцени да то захтевају нарочито важни разлози или ако Скупштина општине тражи такав извештај од њега.

Заштита права припадника српског народа и националних мањина

Члан 134.

Савет за међунационалне односе има право да пред Уставним судом покрене поступак за оцену уставности и законитости одлуке или другог општег акта Скупштине општине ако сматра да су њиме непосредно повређена права припадника српског народа и националних мањина представљених у Савету за међунационалне односе и право да под истим условима пред Врховним судом Србије покрене поступак за оцену сагласности одлуке или другог општег акта Скупштине општине са Статутом.

Пословник о раду Савета за међунационалне односе

Члан 135.

Савет за међунационалне односе доноси пословник о раду.

Стручне и административно-техничке послове за потребе Савета врши Општинска управа.

Средства за рад Савета за међунационалне односе

Члан 136.

Средства за рад Савета обезбеђују се у буџету Општине, а могу се обезбеђивати и из других извора, у складу са законом

Х. АКТИ ОПШТИНЕ

Акти Општине

Члан 137.

У вршењу послова из своје надлежности Општина доноси одлуке, правилнике, наредбе, упутства, решења, закључке, препоруке и друге потребне акте.

Хијерархија аката Општине

Члан 138.

Одлуке и општи акти Скупштине општине морају бити сагласни са законом и овим статутом.

Акти председника Општине и Општинског већа морају бити сагласни са законом, овим статутом, одлукама и општим актима Скупштине општине.

Акти Општинске управе морају бити сагласни са законом, овим статутом, одлукама и општим актима органа Општине.

Објављивање и ступање на снагу општих аката

Члан 139.

Општи акти органа Општине објављују се у „Службеном листу града _____“.

Акти из става 1. овог члана ступају на снагу осмог дана од дана објављивања, осим ако доносилац у поступку доношења не утврди да постоје оправдани разлози да исти ступи на снагу и раније.

Остали акти Општине објављују се у „Службеном листу општине _____“ када је то тим актима предвиђено.

НАПОМЕНА:

Акти из ст. 1. и 3. овог члана равноправно се објављују и на језицима и писмима који су у службеној употреби на територији Општине.

XI. ТУМАЧЕЊЕ, ДОНОШЕЊЕ И ПРОМЕНА СТАТУТА

Аутентично тумачење Статута

Члан 140.

Аутентично тумачење Статута даје Скупштина општине на предлог Општинског већа.

Поступак за промену или доношење Статута

Члан 141.

Предлог за доношење или промену Статута општине, може поднети најмање 10 одсто бирача Општине, трећина одборника, председник Општине и надлежно радно тело Скупштине општине.

Предлог се подноси у писаном облику са образложењем.

О предлогу из става 1. овог члана Скупштина одлучује већином гласова од укупног броја одборника.

Када Скупштина општине одлучи да се приступи доношењу или промени Статута општине, истом одлуком одређује начин и поступак доношења, односно промене Статута и именује Комисију за израду нацрта акта о доношењу или промени Статута општине.

Скупштина општине усваја акт о доношењу или промени Статута већином гласова од укупног броја одборника.

XII. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Усклађивање прописа Општине са овим статутом

Члан 142.

Прописи Општине ускладиће се са одредбама овог статута у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог статута.

Прописи Општине остају на снази до њиховог усклађивања са овим статутом.

Скупштина општине донеће одлуку из члана 131. став 6. у року од 90 дана од дана ступања на снагу овог статута.

Образовање савета за развој општине

Члан 143.

Скупштина општине изабраће чланове Савета за развој општине у року од 60 дана од дана ступања на снагу овог статута.

Прву седницу Савета за развој општине сазваће председник Скупштине општине у року од 15 дана од дана избора чланова Савета.

До доношења Пословника Савета за развој општине, права и дужности председника Савета вршиће најстарији члан Савета.

Престанак важења Статута

Члан 144.

Даном ступања на снагу овог статута, престаје да важи Статут општине _____ („Службени лист општине _____“, број _____).

Ступање на снагу

Члан 145.

Овај статут ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном листу општине _____“.

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ МОДЕЛА СТАТУТА ОПШТИНЕ

Овај модел је намењен општинама које своју управу организују као јединствени орган, у складу са чланом 53. Закона о локалној самоуправи.

Модел статута општине је рађен, пре свега, на основу одредаба Устава Републике Србије и Закона о локалној самоуправи (*Службени гласник Републике Србије*, број 129/07), који уређивање одређених питања препуштају статутима јединица локалне самоуправе.

Неке од одредаба Закона о локалној самоуправи су и преузете у Модел, пре свега из разлога целовитости текста Модела, али имајући у виду и потребу да се текст Модела статута не оптерети превеликим бројем преузетих одредаба. Такође, у изradi Модела су коришћене и одредбе других прописа које примењују јединице локалне самоуправе, као што су Закон о територијалној организацији и Закон о локалним изборима (*Службени гласник Републике Србије*, број 129/07), Закон о финансирању локалне самоуправе (*Службени гласник Републике Србије*, број 62/06), Закон о буџетском систему (*Службени гласник Републике Србије*, број 9/02, 87/02, 66/05, 85/06), Закон о јавним предузећима и обављању делатности од општег интереса (*Службени гласник Републике Србије*, број 25/00, 25/02, 107/05, 108/05), Закон о средствима у својини Републике Србије (*Службени гласник Републике Србије*, број 53/95, 3/96, 54/96 и 32/97), Закон о службеној употреби језика и писама (*Службени гласник Републике Србије*, број број 45/91, 53/93, 67/93, 67/93, 48/94, 101/05) итд. Коначно, неке од одредаба Модела инспирисане су и искуствима општина и градова у примени ранијег Закона о локалној самоуправи, која су компатибилна са садашњим решењима, а за које је процењено да својом важношћу заслужују место у статуту општине као највишем правном акту који доносе јединице локалне самоуправе. Имајући у виду потребу да Модел не буде гломазан, нека од ових питања остављена су за уређење пословником скупштине општине или посебним одлукама.

Уз одговарајуће чланове додате су напомене (курзивом) које се односе на општине у АП Војводина, односно национално-мешовите општине.

І ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ (чл. 1 - 13)

У овом делу Модела налазе се основне одредбе о предмету Модела статута, положају општине, њеној територији, симболима и празницима, односно јавности рада и имовини општине. Неке од ових одредаба су разрађене у другим деловима статута.

У члану 2. (*Положај општине*) оснажен је принцип по коме су грађани носиоци права на локалну самоуправу. Они своје право на локалну самоуправу и право на управљање јавним пословима остварују непосредно или преко изабраних представника. Ово је уједно и један од основних принципа на којима је заснован цео Модел, а који је у другим деловима Модела конкретизован – нпр. у делу о непосредном учешћу грађана у остваривању локалне самоуправе и о другим облицима учешћа грађана у пословима општине, али и у делу о органима локалне самоуправе, одредбама о учешћу грађана у радним телима скупштине општине и других органа и сл.

У члану 5 (*Језик и писмо*), у напомени за општине са мултиетничким саставом становништва, предложене су конкретне формулације, у зависности о којој ће се комбинацији службених језика и писама радити у конкретној општини. Ова одредба представља конкретизацију одредаба Устава и Закона о службеној употреби језика

и писама. Слично, у напомена уз члан 8. (*Печат*) су дати предлози за изглед печата општина у АП Војводини и општина са мултиетничким саставом.

У члану 7. (*Употреба симбола општине*) преузете су одредбе Закона о заштити права и слобода националних мањина (члан 16. Закона, Службени лист СРЈ, број 11/02), које дозвољавају да се у општинама са национално мешовитим саставом, поред државних, користе и симболи националних мањина. Овај закон детаљно регулише какви ти симболи могу бити и на који начин се утврђују. Коришћење симбола националних мањина допушта и члан 91. став 2. Закона о локалној самоуправи.

Старање о остваривању, заштити и унапређењу људских и мањинских права је јавни посао од особитог значаја, нарочито у мултиетничким заједницама, што је препознао и законодавац у новом Закону о локалној самоуправи, инкорпорирањем читоваг низа одредаба које се односе на ову област. У Моделу статута који је пред вама, поштујући интенцију законодавца, додатно су разрађени и прецизирани они сегменти надлежности локалних самоуправа и процеси доношења одлука који су од значаја за остваривање, заштиту и унапређење мањинских права на локалном нивоу. То се пре свега односи на службену употребу језика и писама, затим јавну употребу симбола, вођење политике у области именовања локалних топонима, специфичнијих надлежности локалних самоуправа са мултиетничким саставом становништва (нпр. област културе и информисања), политици равноправне заступљености представника свих националних заједница у органима управе те у јавним и другим предузећима и установама чији је оснивач локална самоуправа, као на институције заштитника грађана и Савета за међунационалне односе. Када је у питању последње наведено, законодавац је, у намери да општинама остави слободу саморегулисања и усклађивања ових установа са својим локалним потребама, одредбе закона о овим телима свео на најмању могућу меру, док Модел у предложеним решењима тежи да успостави прецизнији оквир установљавања, састава, послова и начин њиховог рада, уз остављање довољно простора за усклађивање ових установа месним специфичностима.

Члан 12. (*Јавност рада*) представља конкретизацију уставних и одредаба Закона о локалној самоуправи, односно дефинише минимум активности који свака општина може и мора да обезбеди у циљу омогућавања јавности да се упознају са радом органа општине. Даље у Моделу се налазе одредбе о јавности седница скупштине општине (члан 44), односно детаљније одредбе о јавним расправама (чланови 102 и 103.), којима се даље разрађује принцип јавности рада општинских органа.

Члан 13. (*Имовина општине*) – Модел статута није даље разрадио сада уставно право општинских органа да управљају и располажу имовином општине јер то питање још увек није регулисано посебним законом. Са друге стране, Модел је у неким члановима преузео одредбе Закона о средствима у својини Републике Србије, јер ће тај правни режим бити на снази до доношења закона којим ће се уредити питање имовине локалне самоуправе.

II НАДЛЕЖНОСТИ ОПШТИНЕ (чл. 14 - 22)

Овај део Модела посвећен је надлежностима општине, јавним службама које оснива скупштина општине и поверавању послова из делокрута општине правним или физичким лицима.

Надлежности наведене у члану 15. Модела могу се разврстати у три групе:

- *Надлежности предвиђене чланом 20. Закона о локалној самоуправи* (тачка 1 и тачке 3-40)

Неке од надлежности из Закона су додатно конкретизоване (као што су она у тачки 31. која у надлежност општине ставља утврђивање и спровођење политика једнаких могућности и у тачки 34, која се тиче обавезе општине да се стара о остваривању, заштити и унапређењу људских права).

- *Надлежности из других закона*

Ово се односи на тачку 2. (доношење просторног плана општине), надлежност која је установљена чланом 21. Закона о планирању и изградњи (*Службени гласник Републике Србије*, број 47/03, 34/06).

- *Надлежности предвиђене Моделом статута*

То су надлежности из тачака 41 и 42, које се односе на помоћ раду организација и удружења грађана и уређивање и стварање услова за бригу о младима. Ове надлежности предложене су као последица установљене праксе у општинама, али и стратешких праваца утврђених на државном нивоу, који се односе на промену правног оквира за функционисање удружења грађана и усвојену Стратегију за младе.

Чланом 17. Модела (*Именовање органа јавних служби Општине*) предложено је да се, у циљу деполитизације, односно избегавања утицаја политичких промена на именовање органа јавних служби, органи управљања и руковођења јавним службама именују на период од 5 година. То се неће односити на оне органе за које је посебним законом предвиђена друга дужина мандата. Такав је нпр. случај са Законом о основама система образовања и васпитања (*Службени гласник Републике Србије*, број 62/03, 64/03, 58/04, 62/04), по коме се чланови органа управљања у образовним установама именују на период од 4 године.

У вези са саставом органа јавних служби, члан 18. Модела представља конкретизацију члана 15. Устава (који гарантује равноправност жена и мушкараца и предвиђа развијање политике једнаких могућности) и члана 77 става 2. Устава, по коме се при запошљавању у државним органима, јавним службама, органима аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе мора водити рачуна о националном саставу становништва и одговарајућој заступљености припадника националних мањина.

Намера члана 19. Модела (*Поступак именовања директора јавне службе*) била је да се спровођењем јавног конкурса за избор директора јавних служби допринесе транспарентности овог поступка, минимализују политички утицај и промовише принцип стучности. Као код члана 17. у случајевима када је прописан другачији поступак именовања директора (нпр. у већ поменутом случају образовних установа или у случају Закона о здравственој заштити) примениће се тај поступак.

Решења предложена члановима 20. (*Сагласност на планове и програм пословања јавне службе*) и 22. (*Подношење Скупштини општине извештаја о раду јавних служби*) мотивисана су увођењем принципа транспарентности и одговорности у рад јавних служби.

III ФИНАНСИРАЊЕ ПОСЛОВА ОПШТИНЕ (чл. 23 - 27)

Одредбе у овом делу Модела су дефинисане на основу Закона о финансирању локалне самоуправе и Закону о буџетском систему, који ову материју исцрпно регулишу.

Члан 26. (*Одговорност за извршење буџета*) дефинише одговорност председника општине за извршење буџета. Ово проистиче из члана 7. Закона о буџетском систему који предвиђа да за извршење буџета локалне власти локалној скупштини одговара надлежни извршни орган локалне власти. Како је, чланом 44. Закона о локалној самоуправи, председник општине одређен као наредбодавац за извршење буџета, природно је да буде задужен и за извештавање. Истим чланом Закона о буџетском систему предвиђено је да је општинска управа обавезна да редовно прати извршење буџета и најмање два пута информише надлежни извршни орган, па такву одредбу садржи и Модел статута.

Члан 27 став 2. прецизира члан 20. Закона о финансирању локалне самоуправе и предвиђа да предлог одлуке о самодоприносу, који доносе грађани на референдуму, утврђује скупштина општине апсолутном већином одборника.

IV ОРГАНИ ОПШТИНЕ (чл. 28 - 99)

Овај део Модела односи се на органе општине – њихов избор, овлашћења и одговорност.

Циљ члана 29. (*Презумпција надлежности*) је да разјасни ситуације у којима се посебним законима предвиђа да је за одређени посао или доношење одређеног акта задужен „надлежни орган јединице локалне самоуправе“ или „надлежни орган општине“. То се чини с обзиром на природу посла о коме се у конкретном случају ради – послови који се састоје у уређивање неких односа, биће у надлежности скупштине општине, а извршни послови у надлежности председника општине. Извршни послови стављени су у надлежност председника општине јер члан 44. Закона о локалној самоуправи допушта председнику општине да врши и „друге послове“, док у члану 46. не постоји таква одредба за општинско веће. У крајњој линији, ако се не може утврдити природа посла, надлежна је скупштина општине, као највиши орган општине.

1. Скупштина општине (чл. 30 - 60)

Члан 36. (*Заклетва*) предлаже текст заклетве или свечане изјаве које одборници уобичајено полажу након потврђивања мандата.

Члан 39. (*Права и дужности одборника*) на уопштен начин утврђује основна и уобичајена права и дужности одборника, који ће даље бити разрађени пословником скупштине општине. Слично, накнада и друга примања одборника (члан 40. Модела) уређују се посебном одлуком скупштине.

Члан 41. (*Надлежност скупштине општине*) садржи:

- *надлежности из члана 32. Закона о локалној самоуправи* (тачке 1-3, 5-16, 18-19 и 25, 26, 29 и 30. Модела). Тачком 25. је конкретизована одредба члана 95. Закона о локалној самоуправи о покретању поступка за оцену уставности или законитости закона и другог општег акта Републике или покрајине којим се повређује право на локалну самоуправу, а тачком 23. члан 88. о доношењу одлуке о сарадњи и удруживању.
- *надлежности које произлазе из других закона:*

- тачка 4. (подношење иницијативе за покретање поступка оснивања, укидања или промене територије општине) прозлази из члана 12. Закона о територијалној организацији Републике Србије;
- тачка 17. (доношење годишњег програма прибављања непокретности за потребе органа општине и покреће поступак отуђења непокретности пред надлежним органима) је обавеза из члана 25. Закона о средствима у својини Републике Србије;
- тачка 22. (разматрање извештаја о раду и давање сагласности на програм рада корисника буџета), што произлази из Закона о буџетском систему.
- надлежности које произлазе из других одредаба Модела статута:
 - тачка 27. (разматрање и усвајање годишњих извештаја о раду јавних предузећа, установа и других јавних служби чији је оснивач или већински власник општина), произлази из члана 22. Модела;
 - тачка 28. (разматрање извештаја заштитника грађана) је у вези са чланом 121. Модела;
 - а тачка 29. је у вези са чланом 130. Модела о Савету за међунационалне односе;
 - тачка 30. институционализује постојећу праксу у преко 150 општина и градова чије скупштине општине су усвојиле (етичке) кодекс понашања функционера и запослених у органима локалне самоуправе и јавним службама.

Члан 42. (*Кворум за рад и одлучивање*) конкретизује став 2 члана 34. Закона о локалној самоуправи, тако што утврђује неколико одлука за чије доношење је потребна апсолутна већина одборника.

Чланом 44. Модела (*Јавност рада*) је разрађен члан 35. Закона о локалној самоуправи и утврђена одговорност председника скупштине за обезбеђење услова за јавност седница, односно дате смернице за омогућавање присуства седници заинтересованим лицима.

Чланови 45-51. Модела су посвећени радним телима скупштине. Модел познаје *стална, повремена и посебна радна тела*.

Модел (члан 45 став 3.) препушта ближе уређење броја и задатака сталних радних тела и права и дужности њихових председника и чланова пословнику скупштине општине, мада скупштина општине може одлучити да сва или нека од ових питања уреди статутом. Такође, у прилогу овог модела дат је списак од седам најчешћих сталних радних тела и предлог за одговарајуће чланове којима се утврђује њихов делокруг. Овај прилог скупштине општине могу користити приликом дефинисања сталних радних тела статутом или посебном одлуком.

Члан 46. (*Избор сталног радног тела*) препоручује да се чланство у сталним радним телима омогући и грађанима, односно лицима која нису одборници.

Посебна радна тела су мотивисана искуствима из праксе општина у којима су, када се за тим указала потреба, у недостатку статутарних одредаба оваква тела оснивана као повремена или као тела везана за друге органе локалне самоуправе (често председника општине). Такође, иако је то захтевала природа задатака ових тела (стучна или саветодавна тела), због ограничења у статутима у овим телима не ретко нису могла да учествују лица која нису одборници.

Модел је као посебна радна тела понудио:

- *Савет за праћење примене етичког кодекса* (члан 49). Овакви савети су већ установљени и функционишу у неколико општина, а очекује се њихово успостављање и у другим општинама чије су скупштине усвојиле етичке кодексе.
- *Савет за младе* (чланови 50-52). Модел овим телом жели да укаже да питање младих није само питање које може и треба да буде третирано на нивоу Републике Србије, већ и на општинском нивоу, с обзиром да Национална стратегија за младе, акциони планови и програми и уопште, брига о младима може успешно да се спроведе само ако се у те процесе активно укључи и локална самоуправа. Национална стратегија предвиђа формирање локалних тела и механизме за спровођење на локалном нивоу.
- *Кориснички савет јавних служби* (члан 53), који је мотивисан укључивањем корисника у процену и унапређење квалитета услуга које пружају службе општине, што је у складу са принципима установљеним члановима 17-22. Модела статута о јавним службама и поверавању послова општине, који су раније образложени.
- *Комисију за равноправност полова* (члан 54), какве већ функционишу у општинама, са циљем промовисања, утврђивања и реализације политике једнаких могућности, као дела уставних гаранција која су раније цитирана.

Требало би имати у виду да Модел препоручује установљавање још неких тела, која су слична овим посебним радним телима скупштине општине, али нису везана за скупштину општине. То су Привредни савет, тело општинског већа (видети образложење члана 71) и Савет за развој општине, самостално радно тело општине (видети образложење чланова 99-101).

Требало би имати у виду да Модел препоручује установљавање још неких тела, која су слична овим посебним радним телима скупштине општине, али нису везана за скупштину општине. То су Привредни савет, тело општинског већа (видети образложење члана 71) и Савет за развој општине, самостално радно тело општине (видети образложење чланова 99-101).

Члан 56. (*Избор председника општине*) детаљније уређује поступак избора, додавањем одредаба о другом кругу гласања, односно понављању поступка кандидовања и гласања, које су у складу са законским захтевом да се председник општине бира апсолутном већином одборника.

2. Извршни органи општине

а. Председник општине (чл. 62 - 64)

Чланом 64. Модела је значајно проширен списак надлежности председника општине у односу на члан 44. Закона о локалној самоуправи. Овде су на једном месту наведени још неки послови председника општине које произлазе из неких других прописа, других одредаба Закона о локалној самоуправи или су природно повезани са функцијом председника општине. То су:

- давање сагласности на опште акте којима се уређује број и структура запослених у установама које се финансирају из буџета општине и на број и структуру запослених и других лица која се ангажују на остваривању програма или дела програма корисника буџета општине (тачка 5), што произлази из Закона о буџетском систему;

- одлучивање о давању на коришћење, односно у закуп, као и о отказу уговора о давању на коришћење, односно у закуп и стављању хипотеке на непокретности које користе органи општине, уз сагласност Дирекције за имовину Републике Србије (тачка 6), што је посао утврђен Законом о средствима у својини Републике Србије;
- подношење жалбе Уставном суду ако се појединачним актом или радњом државног органа или органа општине онемогућава вршење надлежности општине (тачка 10), предвиђеное чланом 96. Закона о локалној самоуправи;
- информисање јавности о свом раду (тачка 9); и
- образовање стручних саветодавних радних тела за поједине послове из своје надлежности (тачка 11).

6. Општинско веће (чл. 65 - 77)

Члан 67. (*Надлежност општинског већа*) пописује надлежности већа и поред послова из члана 46. Закона о локалној самоуправи садржи и:

- образовање стручних саветодавних радних тела за поједине послове из своје надлежности (тачка 8);
- Информисање јавности о свом раду (тачка 9); и
- Доношење пословника о раду (тачка 10), што произлази из члана 47. Закона о локалној самоуправи;
- Коначно, тачком 11. Предвиђено је да општинско веће врши и друге послове које утврди скупштина општине.

Чланови 71 и 72. односе се на Савет за економски развој, које општинско веће образује као своје саветодавно тело. Економски развој, као изузетно важна функција локалних власти, је новим Законом о локалној самоуправи препознат као посебна надлежност општине (члан 20 став 1 тачка 9. Закона). На овај начин се разрађује та нова надлежност општине.

У овом Моделу статута је посвећена велика пажња питању институционалног оквира за локални економски развој који очигледно постаје све важнији аспект послова који обављају градови и општине. У ту сврху је предвиђено формирања привредног савета при општинском већу. Колико год да су надлежности овог савета важне (разматрање стратегија и планова економског развоја и праћење спровођења планова и програма локалног економског развоја), још је важнији његов састав. Инсистирање на укључењу привредника као и представника привредних удружења има за циљ да обезбеди да се стратегије локалног економског развоја као и конкретни пројекти (на пример, подршке предузетништву или samozapošljavanju) не доносе без консултовања оних на које ће се односити – тачније привредника.

Модел даје основне смернице за делокруг Савета и избор чланова Савета. У духу отварања општинских органа и тела грађанима, чланове Савета могу предлагати и актери изван општинске структуре, а у складу са природом овог тела, једна трећина чланова Савета би требало да дође из редова привредника и предузетника, односно њихових удружења.

У вези са питањима локалног економског развоја, још једна важна карактеристика овог Модела статута је снажно инсистирање на томе да се именовања од стране скупштине општине (нарочито у јавним службама чији је оснивач општина) морају вршити полазећи пре свега од квалификација кандидата за та места, а затим и водећи рачуна о аспектима као што су одговарајућа родна и национална

заступљеност (видети образложење чланова 17 и 18. Модела). Овим Моделом статута се по први пут предвиђа обавеза спровођења јавног конкурса у поступку избора директора јавних предузећа, установа, организација и служби чији је оснивач или већински власник општина. Поред тога, предвиђена је и обавезна јавна расправа пре подношења извештаја Скупштини општине о резултатима конкурса за избор директора јавних предузећа, установа, организација и служби чији је оснивач општина. Циљ ових јавних расправа је да се на њима, уз учешће јавности, могу представити квалификације и програми три најбоље рангирана кандидата.

3. Општинска управа (чл. 78 - 91)

У члан 79. (*Надлежност општинске управе*) је поред надлежности из члана 52. Закона о локалној самоуправи додата још само обавеза управе да достављају извештаје о раду скупштини и извршним органима општине, по потреби, а најмање једном годишње. Ова одредба мотивисана је потребом да се детаљније уреде односи управе са осталим органима општине и конкретизује и што је могуће више објективизује одговорност општинске управе у односу на њих.

Члан 80. (*Начела деловања општинске управе*) даје основне смернице за деловање општинске управе – стручност, непристрасност и политичка неутралност и оријентисаност на потребе грађана. Однос са грађанима је нарочито важан за општинску управу будући да је она општински орган који је најчешће и најдиректније у контакту са грађанима.

Члан 84. (*Одговорност начелника општинске управе*) представља покушај разраде члана 57. Закона о локалној самоуправи о одговорности начелника скупштини општине и општинском већу. Циљ одредбе је да функцију начелника заштити од политичких утицаја и неоправданих разрешења, што је смисао одредаба Закона о начину избора начелника путем јавног конкурса и на мандат дужи од мандата других органа општине.

У НЕПОСРЕДНО УЧЕШЋЕ ГРАЂАНА У ОСТВАРИВАЊУ ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ (чл. 92 - 100)

Одредбе у овом делу Модела иду у правцу олакшавања учешћа и стимулisaња учешћа грађана, имајући у виду да се законом предвиђени механизми учешћа не користе превише често.

Постојање доброг правног и политичког оквира за утицај грађана на јавни живот у локалној заједници и процесе одлучивања између два изборна циклуса представља темељ демократског друштва. Стална конференција градова и општина је радом на питањима развоја грађанског учешћа, у документу „Непосредно учешће грађана у јавном животу на локалном нивоу“, утврдила барем три кључна принципа (отвореност, дијалог и подела одговорности), којима треба тежити у циљу развоја локалне демократије и одговорног друштва.

Отвореност локалних органа за грађане представља први корак ка већем учешћу грађана и ка остваривању демократског друштва. Пасивно и активно информисање грађана, њихово право на увид у документа локалне управе и на благовремену и адекватну обавештеност, јавност рада и редовно информисање грађана, су неоспорне претпоставке дубљег непосредног укључивања грађана у локални јавни живот. Модел статута управо уређује основни оквир за веће информисање грађана

о раду изабраних органа, уређујући облике (издавање билтена и информатора, сарадња са медијима, презентовање одлука и других аката, интернет презентације, организовање јавних расправа и сл.), остављајући простор да локални органи, сами, својим деловањем, прецизније и конкретније уреде начин на који ће свој рад учинити отвореним за локалну јавност.

Дијалог локалних органа са грађанима је други принцип који је основа за унапређење непосредног учешћа грађана у локалном јавном животу. Зборови грађана, право грађана на петицију и јавну критику, јавне расправе и анкете, учешће грађана у саветодавним и радним телима, су кључни облици кроз које се остварује дијалог грађана и локалних органа. Основа за бољи дијалог грађана и локалних власти, истакнута у тексту Модела, је боље и прецизније уређивање организовања дијалога са грађанима у статутима кроз установљивање обавезе локалних органа да реагују на предлоге, примедбе или критике грађана, боље и значајније уређење учешће грађана у радним и саветодавним телима, обавезно организовање јавних расправа и уређивање начина на који се то ради и детаљније уређивање збора грађана (кроз прецизирање територије за коју се сазива, одређивање могућих сазивача, утврђивање обавезе општинске управе да помогне у организацији и уређивање кворума за рад). Трећи и кључни принцип јесте подела одговорности између грађана и локалних власти. Унапређење директне демократије или непосредног одлучивања грађана у важним питањима кроз јачање значаја грађанске иницијативе, референдума и месне самоуправе, су део кључних препорука које је СКГО упутила у циљу остваривање права грађана да суверено одлучују и намећу кључне теме у локалној заједници. Нови Закон о локалној самоуправи омогућио је даље унапређивање позиције грађана кроз спуштање процента потребних потписа за грађанску иницијативу са минималних 10% на минималних 5% остављајући локалним властима могућност, али и одговорност да препознају значај иницијативе грађана уређујући самостално проценат потребних потписа. Модел поштује и подржава интенцију из новог закона и уређује то питање преузимањем одредбе од 5% уважавајући тако значај локалне демократије и раније истакнуту препоруку о спуштању процента која је унесена у нови Закон о локалној самоуправи.

У члану 93. (*Грађанска иницијатива*) је предвиђена обавеза општинске управе да пружи стручну помоћ грађанима приликом формулисања предлога садржаног у грађанској иницијативи (став 2). Овај предлог има за циљ да охрабри грађане да подношење иницијативе, с обзиром да они најчешће нису стручни ни искусни у формулисању предлога одлука и других аката.

Такође, прецизирано је да бирачи који својим потписима подржавају иницијативу морају бити уписани у бирачки списак према последњем званично објављеном решењу о закључењу бирачког списка за избор одборника скупштине општине, ако законом или статутом није другачије предвиђено (став 1). Исто је предвиђено, на одговарајућим местима у Моделу, и за друге облике учешћа.

У истом члану (став 5) је предвиђено да се поступак спровођења грађанске иницијативе уређује посебном одлуком. Постоји доста детаља везаних за поступак спровођења грађанске иницијативе које, због општости овог акта, не би требало да буду део статута.

У члановима 94-97. Модела су дате детаљније одредбе о збору грађана, којима је значајно прецизиран овај институт. Битне допуне у члану 95. односе се на сазивање

збора - део општине за који се збор сазива (став 1), органе општине и друге актере који могу да сазову збор (став 2), обавезу општинске управе за пружање стручне помоћи сазивачу збора (став 3), обавештавању о одржавању збора (став 5).

Члан 96. (*Рад збора и утврђивање ставова збора*) је значајан јер прецизира услове за разматрање предлога и усвајање ставова на збору грађана, који су идентични условима за покретање грађанске иницијативе (5% бирача уписаних у бирачки списак – став 2). Такође, право одлучивања на збору грађана имају и грађани чија је имовина на подручју за које је збор сазван, јер они имају интерес да учествују у разматрању питања битних за локалну заједницу о којој се ради (став 4). Као у претходном члану, општинска управа је дужна да пружи стручну помоћ грађанима приликом формулисања предлога пре њиховог упућивања надлежним органима општине (став 6).

Члан 99. односи се на референдум на делу територије општине. Овај вид референдума не помиње Закон о локалној самоуправи, али је он предвиђен чланом 11. Закона о референдуму и народној иницијативи (*Службени гласник Републике Србије*, број 48/94, 11/98), те је нашао своје место и у овом моделу.

VI ДРУГИ ОБЛИЦИ УЧЕШЋА ГРАЂАНА У ПОСЛОВИМА ОПШТИНЕ (чл. 101 - 106)

Поред облика непосредног учешћа, грађани у пословима општине учествују и на друге начине. Одредбе у овом делу Модела су инспирисане постојећом праксом у општинама, односно иницијативама за њихово унапређење које је Стална конференција градова и општина прикупила од својих чланица и партнерских организација.

Чланови 101-103. су посвећени Савету за развој општине, који је замишљен као самостално радно тело општине задужено за учешће у дефинисању стратешких, развојних приоритета општине. Као што је напред речено, слична тела су успостављана у општинама – у зависности од могућности које су допуштале прописи општина – као тела везана за одређене органе општине, те су често и зависила од судбине тих органа. Имајући у виду мноштво планских и стратешких докумената које општине утврђују, овакво тело биће од користи у функционисању општина.

Одредбе Модела се односе на положај, састав, избор, делокруг Савета и његов однос са органима општине. За функционисање овог Савета је кључно да се оно постави као независно, саветодавно тело, које ужива одређени ауторитет у односу на органе општине и које укључује, не само представнике општинских органа, већ и угледне и стручне чланове локалне заједнице.

Члан 104. у највишем акту општине инситуционализује облик консултовања грађана које многе општине дуже време успешно реализују. Смисао ове и осталих одредаба у овом делу јесте да мотивише и оне општине које овакву праксу још нису увеле да консултовање грађана о важним питањима укључе као незаобилазну фазу у доношењу одлука.

Слична је и мотивација за чланове 105 и 106. који се односе на јавну расправу. Набројани су случајеви у којима би јавна расправа требало да буде обавезна; појам јавне расправе у смислу Модела и начин организовања јавне расправе. Намера Модела јесте да, са једне стране, учини поступак доношења одлука у општини што транспарентнијим и доступнијим грађанима, а са друге да поступак спровођења

расправа што више поједностави, како он не би представљао терет за функционисање органа општине.

VII МЕСНА САМОУПРАВА (чл. 107 - 114)

У стручним круговима, као и у самим општинама, када се говори о месним заједницама упадљиво је размимоилажење у оцени њихове улоге и значаја. Наше је мишљење да реформа локалне самоуправе у складу са европским начелима не мора да значи раскид са свим традицијама, укључујући и оне позитивне. Напротив, Србија има неколико векова дуго искуство месне самоуправе и ми видимо као наш задатак да помогнемо да се тој традицији удахне нови живот. Оне који се залажу за укидање месних заједница треба најпре подсетити да су општине и градови у Србији, са просечно 50.000 становника, међу највећима у Европи и да су као такве често доста далеко од грађана. Затим би ваљало додати да су месне заједнице у Србији често много веће него општине у неким европским земљама (на пример, у Мађарској 54% општина има мање од 1.000 становника, а у Чешкој око 60% општина има мање од 500 становника!). С друге стране, у земљама у којима су општине нешто веће, месна самоуправа постоји (тако у Пољској постоје „sołectwa“, у Бугарској кметства итд.). Поред тога, у Србији постоји развијена „култура месне самоуправе“, односно навика грађана, нарочито у приградским и сеоским срединама, да се окупљају у месној заједници и спремност за доношење одлука о заједничким проблемима. Зато је намера приређивача овог Модела статута била да подстакне процес ревитализације месних заједница тако да оне могу да испуне своју друштвену улогу: да буду место на коме ће се разматрати и одлучивати о питањима од заједничког и непосредног интереса грађана.

Члан 107. (Облици месне самоуправе) уводи појам месних одбора за случај да се месна заједница оснива за два или више села. У том случају, месни одбори немају својство правног лица, већ то има само месна заједница (члан 108).

Слично ранијим одредбама Модела о јавности рада (видети образложење чланова 12 и 44) прецизира шта се сматра јавношћу рада месне заједнице.

Члан 111. даје основне принципе везане за Савет месне заједнице, који је замишљен као представничко тело грађана. У овом члану су дате неопходне смернице везане за начин избора Савета. Остали детаљи везани за избор Савета остављају се за посебну одлуку скупштине општине, а уређење послова и задатака Савета, броја чланова и начина одлучивања се препушта статуту месне заједнице.

Члан 112. (*Средства за рад*) разрађује члан 75. Закона о локалној самоуправи. Предвиђено је да се средства обезбеђују посебно за сваку месну заједницу и то по наменама (став 2); препоручује се скупштинама општина да статутима гарантују одређени проценат буџетских прихода за финансирање месне самоуправе, у циљу обезбеђења њихове одрживости и независности од политичких прилика (став 3); предвиђа се да месне заједнице средства користе у складу са финансијским планом (став 4), чиме се обезбеђује одговорност за трошење средстава.

VIII САРАДЊА И УДРУЖИВАЊЕ ОПШТИНЕ (чл. 115 - 118)

У члану 115. (*Сарадња са територијалним заједницама и јединицама локалних самоуправа других држава*) је разрађен поступак доношења одлуке о сарадњи, потписивање споразума или другог акта којим се успоставља сарадња и тренутак објављивања одлуке о сарадњи. Имајући у виду да је за закључивање споразума о међународној сарадњи потребна сагласност Владе Републике Србије, Модел препоручује да се одлука о успостављању сарадње објави након добијања сагласности, будући да тада практично добија правну снагу.

У овај део је додат и члан 118. којим се истиче могућност општина да сарађују са невладиним организацијама, хуманитарним и другим организацијама.

IX ЗАШТИТА ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ (чл. 119 - 136)

Као што је горе наведено, члановима 120 и 121. су утврђене надлежности скупштине општине и председника општине за покретање поступка оцене уставности и законитости општинских аката, односно подношења жалбе Уставном суду у случају појединачног акта, којима се повређује право на локалну самоуправу.

Чланови 122-129. Модела су посвећени заштитнику грађана и уређују положај заштитника грађана, његов делокруг, поступање, начин избора и разрешења, однос са и овлашћења у односу на скупштину општине и средства за рад заштитника грађана. Ове одредбе су мотивисане досадашњом праксом успостављених локалних омбудсмана (у ранијем закону: грађански бранилац), јер се показало да је уопштене одредбе у Закону о локалној самоуправи потребно разрадити статутима општина тако да гаранције независности омбудсмана (што је смисао законских одредаба) буду несумњиве, јер то представља саму срж ове установе и најважнији услов за њено функционисање. Циљ је да се детаљнијим одредбама у статутима додатно гарантује адекватан положај заштитнику грађана и на тај начин ова установа заживи у већем броју општина него што је то до сада био случај.

Слични разлози довели су и до детаљнијег регулисања Савета за међунационалне односе (чланови 130-136). Иако је то била законска обавеза за све национално мешовите општине, у периоду важења претходног закона о локалној самоуправи, многе општине су се сусреле са готово непремостивим препрекама у успостављању савета, односно у њиховом раду. Због тога је овај модел што је детаљније могуће разрадио питања кандидовања и начина избора чланова савета; одлучивање савета и обавезе скупштине општине и других органа општине у односу на одлуке савета. Како би стварни рад савета био могућ, Модел предвиђа и да стручне и административно-техничке послове за његове потребе врши општинска управа.

X АКТИ ОПШТИНЕ (чл. 137 - 139)

У овом делу Модела су излистани најчешћи акти (општи и појединачни) које доносе органи општине, њихова међусобна хијерархија и објављивање и ступање на снагу.

XI ТУМАЧЕЊЕ, ДОНОШЕЊЕ И ПРОМЕНА СТАТУТА (чл. 140 - 141)

У овом делу Модела су одредбе о овлашћењу скупштине општине да даје аутентично тумачење одредаба статута и поступку за промену или доношење новог статута – овлашћеним предлагачима, поступку израде акта о промени и одлучивању скупштине општине о предлогу.

ХІІ ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ (чл. 142 - 145)

Моделом је предвиђено да се општински прописи ускладе са одредбама новог статута ускладе у року од 6 месеци од ступања статута на снагу.

Свака скупштина општина би, у складу са својом ситуацијом, требало да утврди прелазне и завршне одредбе у вези са избором и успостављањем одговарајућих тела, доношењем одговарајућих посебних одлука и сл. – у зависности од тога која од тих тела већ постоје, односно да ли је и у којој мери потребно усклађивати одлуке и друге акте са одредбама новог статута. Такође, рокови за ове радње зависе од процене обима посла и капацитета општинских служби у датим општинама.

ПРИЛОГ

СПИСАК СЕДАМ НАЈЧЕШЋЕ ФОРМИРАНИХ СТАЛНИХ РАДНИХ ТЕЛА СКУПШТИНЕ СА ПРЕДЛОГОМ ЗА ОДГОВАРАЈУЋЕ ЧЛАНОВЕ КОЈИМА СЕ УТВРЂУЈЕ ЊИХОВ ДЕЛОКРУГ.

Стална радна тела Скупштине општине су:

1. Савет (или Одбор) за административно-мандатна питања,
2. Савет (или Одбор) за прописе,
3. Савет (или Одбор) за буџет и финансије,
4. Савет (или Одбор) за друштвене делатности,
5. Савет (или Одбор) за урбанизам и комунално-стамбене делатности,
6. Савет (или Одбор) за пољопривреду,
7. Савет (или Одбор) за представке и притужбе.

Посебном одлуком Скупштине општине могу се образовати и други савети (или одбори), као стална радна тела.

Члан

Савет (или Одбор) за административно-мандатна питања одлучује о појединачним правима изабраних, именованих и постављених лица у оквиру радно правног статуса у складу са законом, овим Статутом и одлукама органа општине, предлаже Скупштини општине доношење одлука о избору, именовању и разрешењу из надлежности Скупштине општине у свим случајевима где се избор, именовање и разрешење не врши по посебном поступку прописаном Статутом и Пословником.

Члан

Савет (или Одбор) за прописе разматра предлоге одлука и других аката који су упућени Скупштини општине на разматрање са аспекта њихове усклађености са законом, утврђује предлог одлуке о аутентичном тумачењу одлука, других прописа и аката које је донела Скупштина општине, утврђује пречишћен текст одлука и других аката Скупштине општине.

Члан

Савет (или Одбор) за буџет и финансије прати и разматра питања из области буџета и финансија из надлежности Скупштине општине, разматра предлоге одлука о буџету и завршном рачуну буџета, таксама и другим накнадама, као и друга питања из области буџета и финансија.

Члан

Савет (или Одбор) за душтвене делатности прати и разматра питања из области образовања и васпитања, науке, културе, информисања, социјалне заштите и бриге о деци, јавних установа, здравства, спорта и предлаже мере унапређење њиховог рада.

Члан

Савет (или Одбор) за урбанизам и комунално-стамбене делатности разматра питања из области стамбено комуналне делатности, урбанизма, уређивања и коришћења грађевинског земљишта, прати рад јавних предузећа чије је оснивач Скупштина општине и предлаже мере за унапређење њиховог рада, разматра питања и предлаже мере од значаја за очување и заштиту животне средине.

Члан

Одбор за пољопривреду прати и разматра питања развоја и планирања, усмеравања и подстицања развоја пољопривреде, уређење сеоских подручја и развој села.

Члан

Одбор за представке и притужбе разматра представке и притужбе грађана које грађани упућују Скупштини општине и председнику општине, испитује њихову основаност и предлаже мере које треба предузети у циљу отклањања утврђених неправилности.

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

МОДЕЛ

СТАТУТА ОПШТИНЕ

СА ВИШЕ ОПШТИНСКИХ УПРАВА

кањижа
суботица нови
сомбор кнежевац
сента чока
бачка кула врбас кикинда
топола бечејада нова црња
апатин мали темерин нови бечеј
ошаци иђош србобран житиште
бачки петровац жабаљ сечањ
бач нови сад зрењанин
бачка паланка сремски тител планиште
беочин карловци ковачица вршац
шид ириг инђија опов алибунар
сремска земун стара пазова
митровица сурчин полилула панчево бела
богатић нови београд звездара гроцка црква
рума стари град венац пожаревац велико
шабац пећинци вождовац градиште
чучарица смедерево голубац
лозница аламирци раковица мало црниће кучево кладово
обреновац барајево сопот велика жабари мајданпек
крупань коцељевац младедовац плана петровац на млави
осечина уб лазаревац аранђеловац ладово неготин
мали зворник лајковац смедеревска баточина
љубовија ваљево паланка деспотовац бор
мионица љиг топола свиљајнац бољевац
горњи милановац рача јагодина жагубица
бајина башта књи крагујевац ћуприја зајечар
косјерић чачак рековац варварин
ужице пожега
чајетина лучани врњачка ћићевац сокобања
ариље бања трстеник кражањ књажевац
нова краљево крушевац алексинац сврљиг
варош александаровац мерошина нишка бања
прибој на лиму и вањница
пријепоље рашка брус благац црвени крст пирот
нови пазар лепосавић медијана пантелеј дољевац
сјеница звечан куршумлија палилула житораја гацин хан
тутин зубин косовска бојник власотинце димитровград
поток митровица лесковац бабушница
вучитрн подујево медвеђа црна трава
пећ исток обилић приштина владин хан
србица косово поље врање босидеград
дечани клинаглоговац
ђаковица сува штимље косовска ново брдо
река липљан гњилане бујановац
ораховац урошевац прешево
штрпце витина
призрен качаник
драгаш

МОДЕЛ СТАТУТА ОПШТИНЕ

СА ВИШЕ ОПШТИНСКИХ УПРАВА

На основу члана 11. и члана 32. тачка 1. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Србије“, број 129/2007) и члана _____ Статута општине _____ („Службени лист општине _____“, број _____), Скупштина општине _____ на седници одржаној _____ 2008. године д
о н е л а ј е

СТАТУТ

ОПШТИНЕ _____

I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет уређивања

Члан 1.

Овим статутом, у складу са законом, уређују се права и дужности општине _____ (у даљем тексту: Општина), начин, услови и облици њиховог остваривања, облици и инструменти остваривања људских и мањинских права у Општини, број одборника Скупштине општине, организација и рад органа и служби, начин учешћа грађана у управљању и одлучивању о пословима из надлежности Општине, оснивање и рад месне заједнице и других облика месне самоуправе, као и друга питања од значаја за Општину.

Положај Општине

Члан 2.

Општина је територијална јединица у којој грађани остварују право на локалну самоуправу у складу са Уставом, законом и овим статутом.

Грађани који имају бирачко право и пребивалиште на територији Општине, управљају пословима Општине у складу са законом и овим статутом.

Грађани учествују у остваривању локалне самоуправе путем грађанске иницијативе, збора грађана, референдума, других облика учешћа грађана у обављању послова Општине и преко својих одборника у Скупштини општине, у складу са Уставом, законом и овим статутом.

Територија

Члан 3.

Територију Општине, утврђену законом, чине насељена места, односно подручја катастарских општина које улазе у њен састав, и то:

насељено место _____ катастарска општина

Својство правног лица**Члан 4.**

Општина има својство правног лица.

Седиште Општине је у _____, улица _____.

Језик и писмо**Члан 5.**

На територији Општине у службеној употреби је српски језик и ћирилично писмо.

НАПОМЕНА:

У општинама са мултиетничким саставом становништва, члан 5. гласи:

„На територији Општине у службеној употреби је српски језик и ћирилично писмо и мађарски језик и латинично писмо, (и/или) русински језик и ћирилично писмо, (и/или) босански језик и латинично писмо, (и/или) бугарски језик и ћирилично писмо, (и/или) хрватски језик и латинично писмо, (и/или) албански језик и латинично писмо, (и/или) румунски језик и латинично писмо, (и/или) словачки језик и латинично писмо, (и/или) чешки језик и латинично писмо.“

Симболи Општине**Члан 6.**

Општина има грб и заставу.

Грб Општине, _____.

Застава Општине је _____.

Употреба грба и заставе Општине ближе се уређује одлуком Скупштине општине.

Употреба симбола Општине**Члан 7.**

Застава и грб Општине могу се истицати само уз државне симболе.

У службеним просторијама органа Општине истичу се само државни симболи и грб и застава Општине.

НАПОМЕНА:

У општинама на територији АП Војводине, став 2. гласи:

„У службеним просторијама органа Општине истичу се државни симболи, симболи АПВ, грб и застава Општине, као и симболи националних мањина чији је језик у службеној употреби на територији Општине.“

У општинама са мултиетничким саставом становништва, став 2. гласи:

„У службеним просторијама органа Општине истичу се државни симболи, грб и застава Општине, као и симболи националних мањина чији је језик у службеној употреби на територији Општине.“

Печат

Члан 8.

Органи Општине имају печат.

Печат је округлог облика са исписаним текстом: Република Србија, Општина _____, назив органа исписан на српском језику и ћириличним писмом и грбом Републике Србије у средини.

НАПОМЕНА:

У општинама на територији АП Војводине, став 2. гласи:

„Печат је округлог облика са исписаним текстом: Република Србија, Аутономна Покрајина Војводина, Општина _____, назив органа исписан на српском језику и ћириличним писмом и мађарском језику и латиничним писмом, (и/или) русинском језику и ћириличним писмом, (и/или) босанском језику и латиничним писмом, (и/или) бугарском језику и ћириличним писмом, (и/или) хрватском језику и латиничним писмом, (и/или) албанском језику и латиничним писмом, (и/или) румунском језику и латиничним писмом, (и/или) словачком језику и латиничним писмом, (и/или) чешком језику и латиничним писмом и грбом Републике Србије у средини.“

У општинама са мултиетничким саставом становништва, став 2. гласи:

„Печат је округлог облика са исписаним текстом: Република Србија, Општина _____ и назив органа исписан на српском језику и ћириличним писмом и мађарском језику и латиничним писмом, (и/или) русинском језику и ћириличним писмом, (и/или) босанском језику и латиничним писмом, (и/или) бугарском језику и ћириличним писмом, (и/или) хрватском језику и латиничним писмом, (и/или) албанском језику и латиничним писмом, (и/или) румунском језику и латиничним писмом, (и/или) словачком језику и латиничним писмом, (и/или) чешком језику и латиничним писмом и грбом Републике Србије у средини.“

Празник Општине

Члан 9.

Општина има празник.

Празник општине утврђује се посебном одлуком Скупштине општине.

Награде и јавна признања

Члан 10.

Општина установљава награде и друга јавна признања организацијама и грађанима за значајна остварења у производњи, науци, уметности и другим друштвеним областима.

Општина додељује звање почасног грађанина Општине.

Награде и друга јавна признања и звање почасног грађанина додељују се поводом Дана Општине.

Врсте награда и других јавних признања, услови и начин њиховог додељивања, као и услови и начин доделе звања почасног грађанина уређују се посебном одлуком.

Утврђивање назива делова насељених места

Члан 11.

Општина утврђује називе улица, тргова, градских четврти, заселака и других делова насељених места на својој територији посебном одлуком, уз претходну сагласност министарства надлежног за послове локалне самоуправе.

НАПОМЕНА:

За општине са мултиетничким саставом становништва додаје се став 2, који гласи:

„Ако је на територији Општине у службеној употреби језик националне мањине, у поступку промене назива улица, тргова, градских четврти, заселака и других делова насељених места прибавља се мишљење националног савета националне мањине.“

Јавност рада

Члан 12.

Рад органа Општине је јаван.

Јавност рада по правилу обезбеђује се:

- 1) путем издавања билтена, информатора, сарадњом са медијима, презентовањем одлука и других аката јавности постављањем интернет презентације;
- 2) организовањем јавних расправа у складу са законом, овим статутом и одлукама органа Општине;
- 3) у другим случајевима утврђеним овим статутом и другим актима органа Општине.

НАПОМЕНА:

За општине са мултиетничким саставом становништва додаје се став 3, који гласи:

„Општина своје информације и обавештења објављује и на језицима и писмима националних мањина који су у службеној употреби у Општини.“

Имовина Општине

Члан 13.

Општина има своју имовину.

Имовином Општине самостално управљају и располажу органи Општине, у складу са законом.

II. НАДЛЕЖНОСТИ ОПШТИНЕ

Надлежности Општине

Члан 14.

Општина врши послове из своје надлежности утврђене Уставом и законом, као и послове из оквира права и дужности Републике који су јој законом поверени.

НАПОМЕНА:

За општине које су на територији АП Војводине, члан 14. гласи:

„Општина врши послове из своје надлежности утврђене Уставом и законом, послове из оквира права и дужности Републике који су јој законом поверени, као и послове које јој повери аутономна покрајина својом одлуком.“

Надлежности утврђене Уставом и законом

Члан 15.

Општина, у вршењу своје надлежности, преко својих органа, у складу са Уставом и законом:

- 1) доноси програме развоја Општине и појединих делатности;
- 2) доноси просторни план Општине;
- 3) доноси урбанистичке планове;
- 4) доноси буџет и усваја завршни рачун;
- 5) утврђује стопе изворних прихода Општине, као и начин и мерила за одређивање висине локалних такса и накнада;
- 6) уређује и обезбеђује обављање и развој комуналних делатности (пречишћавање и дистрибуција воде, пречишћавање и одвођење атмосферских и отпадних вода, производња и снабдевање паром и топлим водом, линијски градски и приградски превоз путника у друмском саобраћају, одржавање чистоће у градовима и насељима,

одржавање депонија, уређивање, одржавање и коришћење пијаца, паркова, зелених, рекреационих и других јавних површина, јавних паркиралишта, јавна расвета, уређивање и одржавање гробаља и сахрањивање и др.), као и организационе, материјалне и друге услове за њихово обављање; оснива јавна предузећа ради обављања комуналних делатности на својој територији;

- 7) стара се о одржавању стамбених зграда и безбедности њиховог коришћења и утврђује висину накнаде за одржавање стамбених зграда;
- 8) спроводи поступак исељења бесправно усељених лица у станове и заједничке просторије у стамбеним зградама;
- 9) доноси програме уређења грађевинског земљишта, уређује и обезбеђује вршење послова уређења и коришћења грађевинског земљишта и утврђује висину накнаде за уређивање и коришћење грађевинског земљишта;
- 10) доноси планове и програме и спроводи пројекте локалног економског развоја, стара се о унапређењу општег оквира за привређивање у Општини, промовише економске потенцијале Општине, иницира усклађивање образовних профила у школама са потребама привреде, олакшава пословање постојећих привредних субјеката и подстиче оснивање нових привредних субјеката и отварање нових радних места;
- 11) уређује и обезбеђује коришћење пословног простора којим управља, утврђује висину накнаде за коришћење пословног простора и врши надзор над коришћењем пословног простора;
- 12) стара се о заштити животне средине, доноси програме коришћења и заштите природних вредности и програме заштите животне средине, односно локалне акционе и санационе планове, у складу са стратешким документима и својим интересима и специфичностима и утврђује посебну накнаду за заштиту и унапређење животне средине;
- 13) уређује и обезбеђује обављање послова који се односе на изградњу, рехабилитацију и реконструкцију, одржавање, заштиту, коришћење, развој и управљање локалним и некатегорисаним путевима, као и улицама у насељу;
- 14) уређује и обезбеђује посебне услове и организацију ауто-такси превоза путника;
- 15) уређује и обезбеђује организацију превоза у линијској пловидби, који се врши на територији Општине, и одређује делове обале и воденог простора на којима се могу градити хидрограђевински објекти и постављати пловни објекти;
- 16) оснива робне резерве и утврђује њихов обим и структуру, уз сагласност надлежног министарства, ради задовољавања потреба локалног становништва;

- 17) оснива установе и организације у области основног образовања, културе, примарне здравствене заштите, физичке културе, спорта, дечје заштите и туризма, прати и обезбеђује њихово функционисање;

НАПОМЕНА:

За општине са мултиетничким саставом становништва тачка 17. гласи:

„оснива установе и организације у области основног образовања и културе од значаја за општину и за припаднике свих националних заједница, примарне здравствене заштите, физичке културе, спорта, дечје заштите и туризма, прати и обезбеђује њихово функционисање;“

- 18) оснива установе у области социјалне заштите, прати и обезбеђује њихово функционисање, даје дозволе за почетак рада установа социјалне заштите које оснивају друга правна и физичка лица, утврђује испуњеност услова за пружање услуга социјалне заштите, утврђује нормативе и стандарде за обављање делатности установа чији је оснивач, доноси прописе о правима у социјалној заштити и обавља послове државног старатеља;
- 19) организује вршење послова у вези са заштитом културних добара од значаја за Општину, подстиче развој културног и уметничког стваралаштва, обезбеђује средства за финансирање и суфинансирање програма и пројеката у области културе од значаја за Општину и ствара услове за рад музеја и библиотека и других установа културе чији је оснивач;

НАПОМЕНА:

За општине са мултиетничким саставом становништва, тачка 19. гласи:

„организује вршење послова у вези са заштитом културних добара од значаја за Општину и за националне заједнице чији припадници живе на територији Општине, подстиче развој културног и уметничког стваралаштва припадника свих националних заједница на територији Општине, обезбеђује средства за финансирање и суфинансирање програма и пројеката у области културе од значаја за Општину и за националне заједнице чији припадници живе на територији Општине и ствара услове за рад музеја и библиотека и других установа културе чији је оснивач;“

- 20) организује заштиту од елементарних и других већих непогода и заштиту од пожара и ствара услове за њихово отклањање, односно ублажавање њихових последица;
- 21) доноси основе заштите, коришћења и уређења пољопривредног земљишта и стара се о њиховом спровођењу, одређује ерозивна подручја, стара се о коришћењу пашњака и одлучује о привођењу пашњака другој култури;
- 22) уређује и утврђује начин коришћења и управљања изворима, јавним бунарима и чесмама, утврђује водопривредне услове, издаје водопривредне сагласности и водопривредне дозволе за објекте локалног значаја;
- 23) стара се и обезбеђује услове за очување, коришћење и унапређење подручја са природним лековитим својствима;

- 24) подстиче и стара се о развоју туризма на својој територији и утврђује висину боравишне таксе;
- 25) стара се о развоју и унапређењу угоститељства, занатства и трговине, уређује радно време, места на којима се могу обављати одређене делатности и друге услове за њихов рад;
- 26) управља имовином Општине и користи средства у државној својини и стара се о њиховом очувању и увећању;
- 27) уређује и организује вршење послова у вези са држањем и заштитом домаћих и егзотичних животиња;
- 28) организује вршење послова правне заштите својих права и интереса;
- 29) образује органе, организације и службе за потребе Општине и уређује њихову организацију и рад;
- 30) ствара услове за унапређивање, остваривање и заштиту људских права;
- 31) доноси стратегије и усваја посебне мере у циљу отклањања неједнакости и стварања једнаких могућности остваривања људских и мањинских права, помаже развој различитих облика самопомоћи и солидарности са лицима са посебним потребама, као и са лицима која су суштински у неједнаком положају са осталим грађанима и подстиче активности и пружа помоћ организацијама инвалида и другим социјално-хуманитарним организацијама на својој територији;
- 32) подстиче и помаже развој заједнариштва;
- 33) организује службу правне помоћи грађанима;
- 34) стара се о остваривању, заштити и унапређењу људских права и индивидуалних и колективних права припадника националних мањина и етничких група; стара се о остваривању, заштити и унапређењу равноправности жена и мушкараца, усваја стратегије и посебне мере усмерене на стварање једнаких могућности остваривања права и отклањање неравноправности;
- 35) утврђује језике и писма националних мањина који су у службеној употреби на територији Општине и обезбеђује њихово равноправно коришћење у поступцима пред органима Општине, јавним предузећима, установама и организацијама и службама чији је оснивач Општина; обезбеђује исписивање назива места, река, језера и других географских назива, назива улица и тргова, назива органа Општине, саобраћајних знакова, обавештења и упозорења за јавност, и других јавних натписа на језику и писму националне мањине који је у службеној употреби у Општини према њеној традицији;
- 36) стара се о јавном информисању од локалног значаја и обезбеђује услове за јавно информисање на српском језику и језику националних мањина који се користе на територији Општине, оснива телевизијске и радио-станице ради извештавања на језику националних мањина који је у Општини у службеној употреби, као и ради извештавања на језику националних мањина који није у службеној употреби, када тако извештавање представља достигнути ниво мањинских права;

- 37) прописује прекршаје за повреде општинских прописа;
- 38) образује инспекцијске службе и врши инспекцијски надзор над извршењем прописа и других општих аката из надлежности Општине;
- 39) уређује организацију и рад мировних већа;
- 40) уређује и обезбеђује употребу имена, грба и другог обележја Општине;
- 41) помаже рад организација и удружења грађана;
- 42) уређује и ствара услове за бригу о младима, доноси и реализује стратегију и акциони план политике за младе и ствара услове за омладинско организовање и
- 43) обавља и друге послове од непосредног интереса за грађане, у складу с Уставом, законом и овим статутом.

Јавне службе Општине

Члан 16.

За остваривање својих права и дужности и за задовољавање потреба локалног становништва Општина може посебном одлуком оснивати: предузећа, установе и друге организације које врше јавну службу.

Именовање органа јавних служби Општине

Члан 17.

Скупштина општине именује чланове управних и надзорних одбора и директоре јавних предузећа, установа, организација и служби чији је оснивач на период од пет година, осим када је законом другачије предвиђено.

Састав органа јавних служби Општине

Члан 18.

Приликом именовања чланова управних и надзорних одбора јавних предузећа, установа, организација и служби чији је оснивач Општина, органи који одлучују о именовању обезбедиће најмање 30 одсто представника мање заступљеног пола у овим телима.

НАПОМЕНА:

За општине са мултиетничким саставом становништва додаје се став 2, који гласи:

„Приликом именовања чланова у управним и надзорним одборима, јавних предузећа, установа, организација и служби чији је оснивач Општина, а нарочито оних јавних предузећа, установа, организација и служби које су од значаја за остваривања права националних мањина, Општина је дужна да води рачуна о националном саставу становништва Општине и одговарајућој заступљености националних мањина у овим органима.“

Поступак именовања директора јавне службе

Члан 19.

Ако законом није уређен поступак избора директора јавних предузећа, установа, организација и служби чији је оснивач или већински власник Општина, Скупштина општине именује директоре после спроведеног јавног конкурса.

Извештај о резултатима конкурса из става 1. овог члана подноси се Скупштини општине најмање 15 дана пре доношење одлуке о именовању, осим ако законом није другачије уређено.

Сагласност на планове и програм пословања јавне службе

Члан 20.

Предузећа, установе и друге организације чији је оснивач или већински власник Општина дужни су да Скупштини општине достављају на сагласност вишегодишње планове рада и развоја, као и годишњи програм пословања.

Поверавање послова правном или физичком лицу

Члан 21.

Општина може уговором, на начелима конкуренције и јавности, поверити правном или физичком лицу обављање појединих послова из своје надлежности.

Поверавање послова из става 1. овог члана уређује се одлуком Скупштине општине.

Подношење Скупштини општине извештаја о раду јавних служби

Члан 22.

Предузећа, установе и друге организације које врше јавну службу дужне су да, најмање једном годишње подносе Скупштини општине извештај о свом раду, најкасније до 30. априла текуће године за претходну годину.

III. ФИНАНСИРАЊЕ ПОСЛОВА ОПШТИНЕ

Средства за обављање послова и извори средстава

Члан 23.

За обављање послова Општине утврђених Уставом и законом, као и за обављање законом поверених послова из оквира права и дужности Републике, Општини припадају приходи и примања утврђени законом.

Послови Општине финансирају се из изворних и уступљених прихода, трансфера, примања по основу задуживања и других прихода и примања утврђених законом.

НАПОМЕНА:

У општинама на територији АП Војводине, став 1. гласи:

„За обављање послова општине утврђених Уставом и законом, за обављање законом поверених послова из оквира права и дужности Републике, као и за обављање појединих послова које јој из своје надлежности одлуком повери Аутономна покрајина, Општини припадају приходи и примања утврђени законом.“

Ненаменски карактер средстава

Члан 24.

Сви приходи Општине су општи приход буџета и могу се користити за било коју намену, осим оних прихода чији је наменски карактер утврђен законом.

Буџет и завршни рачун

Члан 25.

Скупштина доноси буџет Општине за сваку календарску годину, у којем се исказују сви приходи и примања, задуживања и друге финансијске трансакције, расходи и други издаци, у складу са законом.

По истеку године за коју је буџет донет саставља се завршни рачун о извршењу буџета Општине.

Одговорност за извршење буџета

Члан 26.

За извршење буџета Општине, председник Општине одговара Скупштини општине.

Општинска управа обавезна је да редовно прати извршење буџета и по потреби, а најмање два пута годишње информисе председника Општине.

Самодопринос

Члан 27.

За задовољавање потреба грађана у Општини или њеном делу, средства се могу прикупљати самодоприносом.

Скупштина општине утврђује предлог одлуке о самодоприносу већином гласова од укупног броја одборника.

IV. ОРГАНИ ОПШТИНЕ

Органи Општине

Члан 28.

Органи Општине су: Скупштина општине, председник Општине, Општинско веће и Општинска управа.

Презумпција надлежности

Члан 29.

Послове Општине врше органи Општине у оквиру своје надлежности утврђене законом и овим статутом.

Ако законом или другим прописом није утврђено који орган је надлежан за обављање послова из надлежности Општине, све послове који се односе на уређивање односа из надлежности Општине врши Скупштина општине, а послове који су по својој природи извршни, врши председник Општине.

Ако се према природи посла не може утврдити надлежност у складу са ставом 2. овог члана, надлежна је Скупштина општине.

1. Скупштина општине

Положај Скупштине општине

Члан 30.

Скупштина општине је највиши орган Општине који врши основне функције локалне власти, утврђене Уставом, законом и овим статутом.

Састав Скупштине општине

Члан 31.

Скупштину општине чине одборници које бирају грађани на непосредним изборима, тајним гласањем, у складу са законом и овим статутом.

Сазивање конститутивне седнице

Члан 32.

Седницу новог сазива Скупштине општине сазива председник Скупштине претходног сазива, у року од 15 дана од дана објављивања резултата избора.

Уколико председник Скупштине из претходног сазива не сазове седницу новог сазива у року из става 1. овог члана, седницу новог сазива сазваће најстарији одборник у року од 15 дана од истека рока из става 1. овог члана.

Седницом председава најстарији одборник до избора председника Скупштине општине.

Конституисање Скупштине

Члан 33.

Скупштина општине се сматра конституисаном избором председника Скупштине и постављењем секретара Скупштине.

Број одборника

Члан 34.

Скупштина општине има _____ одборника.

Мандат

Члан 35.

Одборници се бирају на четири године.

Одборнику почиње и престаје одборнички мандат под условима и на начин утврђен законом.

Заклетва

Члан 36.

Изабрани одборници полажу заклетву која гласи: „Заклињем се да ћу се у раду Скупштине општине _____ придржавати Устава, закона и Статута општине _____, и да ћу часно и непристрасно вршити дужност одборника, руководећи се интересима грађана.“

Нespoјивост функција

Члан 37.

Одборник не може бити запослени у Општинској управи и лице које именује, односно поставља Скупштина општине у органима Општине, предузећима и установама чији је оснивач.

Ако запослени у Општинској управи буде изабран за одборника, права и обавезе по основу рада мирују му док траје његов одборнички мандат.

Даном потврђивања одборничког мандата лицима која је именовала, односно поставила Скупштина општине престаје функција на коју су именована, односно постављена.

Имунитет одборника

Члан 38.

Одборник не може бити позван на кривичну одговорност, притворен или кажњен због изнетог мишљења или давања гласа на седници Скупштине општине и радних тела.

Права и дужности одборника

Члан 39.

Право је и дужност одборника да учествује у раду Скупштине општине и њених радних тела, предлаже Скупштини општине расправу о одређеним питањима, подноси предлоге одлука и других аката из надлежности Скупштине општине и даје амандмане на предлоге прописа, поставља питања везана за рад органа Општине и учествује у другим активностима Скупштине општине.

Право је одборника да буде редовно обавештаван о питањима од утицаја на вршење одборничке дужности, да од органа и служби тражи податке који су му потребни за рад, као и стручну помоћ у припремању предлога за Скупштину општине.

Права и дужности одборника ближе се одређују пословником Скупштине општине.

НАПОМЕНА:

За општине са мултиетничким саставом становништва додаје се став 3, који гласи:

„Одборник Скупштине општине има право да се обраћа Скупштини на било ком језику који је у службеној употреби на територији Општине.“

Накнада и друга примања одборника

Члан 40.

Право одборника на изгубљену зараду, путне трошкове за долазак и одлазак на седницу Скупштине и њених радних тела, дневнице и на накнаду других трошкова везаних за вршење одборничке функције уређује се посебном одлуком Скупштине општине.

Надлежност Скупштине општине

Члан 41.

Скупштина општине, у складу са законом:

- 1) доноси Статут општине и пословник Скупштине општине;
- 2) доноси буџет и усваја завршни рачун буџета;
- 3) утврђује стопе изворних прихода Општине, као и начин и мерила за одређивање висине локалних такса и накнада;
- 4) подноси иницијативу за покретање поступка оснивања, укидања или промене територије Општине;
- 5) доноси програм развоја Општине и појединих делатности;
- 6) доноси просторни план и урбанистичке планове и уређује коришћење грађевинског земљишта;
- 7) доноси прописе и друге опште акте;
- 8) расписује општински референдум и референдум на делу територије Општине, изјашњава се о предлозима садржаним у грађанској иницијативи и утврђује предлог одлуке о самодоприносу;
- 9) оснива службе, јавна предузећа, установе и организације, утврђене Статутом општине и врши надзор над њиховим радом;
- 10) именује и разрешава управни и надзорни одбор, именује и разрешава директоре јавних предузећа, установа, организација и служби, чији је оснивач и даје сагласност на њихове статуте, у складу са законом;
- 11) бира и разрешава председника Скупштине и заменика председника Скупштине;
- 12) поставља и разрешава секретара и заменика секретара Скупштине;
- 13) бира и разрешава председника Општине и, на предлог председника Општине, бира заменика председника Општине и чланове Општинског већа;
- 14) утврђује општинске таксе и друге локалне приходе који Општини припадају по закону;

- 15) утврђује накнаду за уређивање и коришћење грађевинског земљишта;
- 16) доноси акт о јавном задуживању Општине, у складу са законом којим се уређује јавни дуг;
- 17) доноси годишњи програм прибављања непокретности за потребе органа Општине, уз сагласност Владе Републике Србије и покреће поступак отуђења непокретности пред надлежним органима;¹
- 18) прописује радно време угоститељских, трговинских и занатских објеката;
- 19) даје мишљење о републичком, покрајинском и регионалном просторном плану;
- 20) оснива стална и повремена радна тела за разматрање питања из њене надлежности;
- 21) даје мишљење о законима којима се уређују питања од интереса за локалну самоуправу;
- 22) разматра извештај о раду и даје сагласност на програм рада корисника буџета;
- 23) одлучује о сарадњи и удруживању са градовима и општинама, удружењима, невладиним организацијама;
- 24) информише јавност о свом раду;
- 25) покреће поступак за оцену уставности и законитости закона или другог општег акта Републике Србије којим се повређује право на локалну самоуправу;

НАПОМЕНА:

За општине на територији АП Војводине, тачка 21. гласи:

„покреће поступак за оцену уставности и законитости закона или другог општег акта Републике Србије или Аутономне покрајине којим се повређује право на локалну самоуправу;“

- 26) даје сагласност на употребу имена, грба и другог обележја Општине;
- 27) разматра и усваја годишње извештаје о раду јавних предузећа, установа и других јавних служби чији је оснивач или већински власник општина;
- 28) разматра годишњи извештај заштитника грађана о остваривању људских и мањинских права у Општини;
- 29) разматра извештаје Савета за међунационалне односе;
- 30) усваја етички кодекс понашања функционера (у даљем тексту: етички кодекс);
- 31) доноси мере и усваја препоруке за унапређење људских и мањинских права;
- 32) обавља и друге послове утврђене законом и овим статутом.

Кворум за рад и одлучивање

Члан 42.

Скупштина општине одлучује ако седници присуствује већина од укупног броја одборника.

Скупштина општине одлучује већином гласова присутних одборника, уколико законом или овим статутом није друкчије одређено.

Скупштина општине већином гласова од укупног броја одборника:

- 1) доноси Статут;
- 2) доноси буџет;
- 3) доноси програм развоја Општине и појединих делатности;
- 4) доноси просторни план;
- 5) доноси урбанистичке планове;
- 6) одлучује о јавном задуживању Општине;
- 7) одлучује о сарадњи и удруживању са другим јединицама локалне самоуправе и о сарадњи са јединицама локалне самоуправе у другим државама;
- 8) одлучује о називима улица, тргова, градских четврти, заселака и других делова насељених места;
- 9) усваја етички кодекс и
- 10) одлучује и у другим случајевима утврђеним законом и овим статутом.

Сазивање

Члан 43.

Седницу Скупштине општине сазива председник Скупштине, по потреби, а најмање једном у три месеца.

Председник Скупштине је дужан да седницу закаже на захтев председника Општине, Општинског већа или једне трећине одборника, у року од седам дана од дана подношења захтева, тако да дан одржавања седнице буде најкасније у року од 15 дана од дана подношења захтева.

Ако председник Скупштине не закаже седницу у року из става 2. овог члана, седницу може заказати подносилац захтева, а председава одборник кога одреди подносилац захтева.

Председник Скупштине може одложити седницу коју је сазвао само у случају када не постоји кворум потребан за рад, а у другим случајевима о одлагању седнице одлучује Скупштина.

Јавност рада

Члан 44.

Седнице Скупштине општине су јавне.

За јавност рада Скупштине општине одговоран је председник Скупштине општине.

Позиви и материјал за седнице Скупштине општине достављају се средствима информисања ради упознавања јавности.

Седницама Скупштине општине могу присуствовати представници средстава јавног информисања, овлашћени представници предлагача, као и друга заинтересована лица, у складу са пословником Скупштине општине.

У случају да не постоји могућност да сви заинтересовани присуствују седници Скупштине, председник Скупштине ће одлучити коме ће омогућити присуство седници полазећи од редоследа пријављивања и интереса пријављених за тачке на дневном реду.

Скупштина општине може одлучити да седница Скупштине не буде јавна због разлога безбедности и одбране земље и других посебно оправданих разлога који се констатују пре утврђивања дневног реда.

Радна тела Скупштине општине

Члан 45.

Скупштина општине оснива стална и повремена радна тела за разматрање питања из њене надлежности.²

Радна тела дају мишљење на предлоге прописа и одлука које доноси Скупштина општине и обављају друге послове утврђене овим статутом и пословником Скупштине општине.

Број и задаци сталних радних тела, као и права и дужности председника и чланова сталних радних тела, ближе се уређују пословником Скупштине општине.

Актом о образовању повремених радних тела утврђују се његов назив и област за коју се оснива, задаци радног тела, број чланова радног тела, рок за извршење задатака, права и дужности председника и чланова радног тела и друга питања од значаја за рад радног тела.

Избор сталног радног тела

Члан 46.

Чланове сталних радних тела бира и разрешава Скупштина општине на предлог одборничких група, ако законом или овим статутом није другачије предвиђено.

За чланове и председнике сталних радних тела, поред одборника могу се бирати и грађани.

Председник сталног радног тела

Члан 47.

Председника сталног радног тела бирају чланови радног тела, већином од укупног броја чланова радног тела, уколико није другачије предвиђено законом.

Председник сталног радног тела организује рад, сазива и председава седницама радног тела, формулише закључке и о томе обавештава председника и секретара Скупштине општине.

Посебна радна тела Скупштине

Члан 48.

Поред сталних радних тела предвиђених Пословником Скупштине општине, Скупштина општине оснива као стална радна тела: Савет за праћење примене етичког кодекса, Савет за младе, Кориснички савет јавних служби и Комисију за равноправност полова.

Условезарадпосебнихраднихтелаиобављањестручнихиадминистративно-техничких послова обезбеђује Општинска управа.

Савет за праћење примене етичког кодекса

Члан 49.

Савет за праћење примене етичког кодекса:

- 1) прати да ли се функционери придржавају одредаба етичког кодекса;
- 2) прикупља информације које се односе на понашање функционера у вези са етичким кодексом;
- 3) прати и анализира догађаје и појаве од значаја за успешну примену етичког кодекса;
- 4) промовише примену етичког кодекса у Општини и шире;
- 5) предлаже и самостално спроводи радње које воде унапређењу примене етичког кодекса;
- 6) пружа савете и мишљења функционерима, грађанима, средствима јавног информисања, органима и организацијама у вези са применом етичког кодекса;
- 7) остварује сарадњу са институцијама које раде у сродним делатностима;
- 8) обавља друге послове одређене овим статутом и другим прописима.

Савет води регистар лица која се сматрају функционерима Општине у смислу етичког кодекса који садржи податке о: функцијама у општини на које се етички кодекс примењује, именима и основним личним подацима функционера

који те функције врше и битним подацима који се односе на поштовање етичког кодекса од стране појединих функционера.

Број чланова, начин рада, овлашћења Савета, као и садржина регистра, уређују се актом Скупштине општине.

Савет за младе

Члан 50.

Савет за младе:

- 1) иницира и учествује у изради локалне омладинске политике у области образовања, спорта, коришћења слободног времена, повећања запослености, информисања, активног учешћа, обезбеђивању једнаких шанси, здравства, културе, равноправности полова, спречавању насиља и криминалитета, приступа правима, одрживог развоја и животне средине и другим областима од значаја за младе;
- 2) учествује у изради посебних локалних акционих планова, програма и политика у сагласности са Националном стратегијом за младе и прати њихово остваривање;
- 3) даје мишљење о питањима од значаја за младе и о њима обавештава органе општине;
- 4) даје мишљење на нацрте прописа и одлука које доноси Скупштина општине у областима значајним за младе;
- 5) усваја годишње и периодичне извештаје о остваривању локалне омладинске политике и локалних акционих планова и програма за младе и подноси их Скупштини општине, председнику Општине и Општинском већу;
- 6) иницира припрему пројеката или учешће Општине у програмима и пројектима за младе у циљу унапређења положаја младих и обезбеђења остваривања њихових права која су у надлежности Општине;
- 7) подстиче сарадњу између Општине и омладинских организација и удружења и даје подршку реализацији њихових активности;
- 8) подстиче остваривање међуопштинске сарадње која се односи на омладину и о томе обавештава органе општине;
- 9) даје мишљење о предлозима пројеката од значаја за младе који се делимично или потпуно финансирају из буџета општине, прати њихово остваривање и даје своје мишљење надлежном органу Општине.

Састав и мандат Савета за младе

Члан 51.

Савет за младе има _____ чланова.

Председник и чланови Савета за младе бирају се на период од четири године, а по истеку мандата могу бити поново изабрани.

Избор чланова Савета за младе

Члан 52.

Председника и чланове Савета за младе бира Скупштина општине на предлог председника Општине, председника Скупштине општине, одборничких група, месних заједница, удружења грађана, омладинских организација и удружења, школа и других јавних служби.

Скупштина општине бира чланове Савета за младе из састава грађана, стручњака, представника удружења, представника школа и других јавних служби, водећи рачуна о равноправности полова и заступљености припадника националних мањина у мешовитим срединама.

Најмање половину чланова Савета за младе чине млади узраста од 15 до 30 година који су активностима и поступцима значајно афирмисали позитивну улогу и значај младих у локалној заједници, односно који су добитници школске, факултетске, научне односно друге награде од значаја за различите области интересовања младих.

Остале чланове Савета за младе бира Скупштина општине под условом да поседују вишегодишње искуство у раду са проблемима младих, доказану стручност, односно да су активно учествовали у већем броју активности од важности за младе.

Кориснички савет јавних служби

Члан 53.

Скупштина општине образује Кориснички савет јавних служби као стално радно тело састављено од _____ чланова.

Кориснички савет јавних служби разматра планове, програме и извештаје јавних служби и о свом ставу обавештава Скупштину општине и јавност.

Кориснички савет јавних служби нарочито разматра остварени ниво квалитета и обима услуга јавних служби, као и цене комуналних производа и услуга, односно висину накнаде за услуге јавних служби.

Чланове Корисничког савета бира Скупштина општине на предлог радних тела Скупштине општине, одборничких група и удружења грађана.

Председник и најмање половина чланова Корисничког савета не могу бити из састава одборника, функционера и запослених у Општини, односно у јавним службама чији је оснивач Општина.

Престанком мандата Скупштине општине престаје мандат члановима Корисничког савета.

Комисија за равноправност полова

Члан 54.

Комисија за равноправност полова прати остваривање равноправности полова, даје мишљење о предлозима прописа и одлука које доноси Скупштина општине, предлаже активности и предузимање мера, посебно оних којима се остварује политика једнаких могућности на нивоу Општине.

У раду Комисије за равноправност полова могу, по позиву, учествовати и друга лица без права одлучивања.

Председник Скупштине

Члан 55.

Скупштина општине има председника Скупштине.

Председник Скупштине организује рад Скупштине општине, сазива и председава њеним седницама, остварује сарадњу са председником Општине и Општинским већем, стара се о остваривању јавности рада, потписује акта која Скупштина општине доноси и обавља друге послове утврђене овим статутом и пословником Скупштине општине.

Избор председника Скупштине

Члан 56.

Председник Скупштине се бира из реда одборника, на предлог најмање трећине одборника, на време од четири године, тајним гласањем, већином гласова од укупног броја одборника Скупштине општине.

Одборник може да учествује у предлагању само једног кандидата.

Ако у првом кругу гласања ниједан од предложених кандидата не добије већину, у другом кругу гласаће се за два кандидата који су у првом кругу имали највећи број гласова.

У другом кругу изабран је кандидат који добије већину гласова од укупног броја одборника.

Ако ни у другом кругу ниједан од предложених кандидата не добије потребну већину гласова, понавља се поступак кандидовања и избора.

Разрешење председника Скупштине

Члан 57.

Председник Скупштине може бити разрешен пре истека мандата:

- 1) на лични захтев,
- 2) на предлог најмање трећине одборника.

Предлог се подноси у писаној форми и мора бити образложен.

Разрешење се врши на начин и по поступку који је предвиђен за његов избор.

Заменик председника Скупштине

Члан 58.

Председник Скупштине има заменика који га замењује у случају његове одсутности и спречености да обавља своју дужност.

Заменик председника Скупштине бира се и разрешава на исти начин као и председник Скупштине.

Секретар Скупштине

Члан 59.

Скупштина општине има секретара који се стара о обављању стручних послова у вези са сазивањем и одржавањем седница Скупштине и њених радних тела и руководи административним пословима везаним за њихов рад.

Секретар Скупштине се поставља на четири године, на предлог председника Скупштине, и може бити поново постављен.

За секретара Скупштине општине може бити постављено лице са завршеним правним факултетом, положеним стручним испитом за рад у органима управе и радним искуством од најмање три године.

Скупштина општине може, на образложен предлог председника Скупштине општине, разрешити секретара и пре истека мандата.

Секретар има заменика који га замењује у случају његове одсутности.

Заменик секретара Скупштине општине поставља се и разрешава на исти начин и под истим условима као и секретар.

Секретар Скупштине је одговоран за благовремено достављање података, списка и исправа, када то захтева надлежни орган Републике који врши надзор над радом и актима Скупштине општине.

НАПОМЕНА:

За општине на територији Аутономне покрајине став 7. гласи:

„Секретар Скупштине је одговоран за благовремено достављање података, списка и исправа, када то захтева надлежни орган Републике, односно Аутономне покрајине који врши надзор над радом и актима Скупштине општине.“

Пословник Скупштине

Члан 60.

Начин припреме, вођење и рад седнице Скупштине општине и друга питања везана за рад Скупштине уређују се њеним пословником.

Пословник доноси Скупштина општине већином од укупног броја одборника.

2. Извршни органи Општине

Извршни органи

Члан 61.

Извршни органи Општине су председник Општине и Општинско веће.

2.1. Председник Општине

Избор председника Општине

Члан 62.

Председника Општине бира Скупштина општине, из реда одборника, на време од четири године, тајним гласањем, већином гласова од укупног броја одборника Скупштине општине.

Председник Општине има заменика који га замењује у случају његове одсутности и спречености да обавља своју дужност.

Председник Скупштине општине предлаже кандидата за председника Општине.

Кандидат за председника Општине предлаже кандидата за заменика председника Општине из реда одборника, кога бира Скупштина општине на исти начин као председника Општине.

Нespoјивост функција

Члан 63.

Председнику Општине и заменику председника Општине избором на ове функције престаје мандат одборника у Скупштини општине.

Председник Општине и заменик председника Општине на сталном су раду у Општини.

Надлежност

Члан 64.

Председник Општине:

- 1) представља и заступа Општину;
- 2) предлаже начин решавања питања о којима одлучује Скупштина општине;
- 3) наредбодавац је за извршење буџета;
- 4) оснива општинску службу за инспекцију и ревизију коришћења буџетских средстава;
- 5) даје сагласност на опште акте којима се уређују број и структура запослених у установама које се финансирају из буџета Општине и на број и структуру запослених и других лица која се ангажују на остваривању програма или дела програма корисника буџета Општине;
- 6) одлучује о давању на коришћење, односно у закуп, као и о отказу уговора о давању на коришћење, односно у закуп и стављању хипотеке на непокретности које користе органи Општине, уз сагласност Дирекције за имовину Републике Србије;
- 7) усмерава и усклађује рад општинских управа;
- 8) доноси појединачне акте за које је овлашћен законом, овим статутом или одлуком Скупштине општине;
- 9) информише јавност о свом раду;
- 10) подноси жалбу Уставном суду Републике Србије ако се појединачним актом или радњом државног органа или органа Општине онемогућава вршење надлежности Општине;
- 11) образује стручна саветодавна радна тела за поједине послове из своје надлежности;
- 12) врши и друге послове утврђене овим статутом и другим актима Општине.

Председник Општине је одговоран за благовремено достављање података, списка и исправа када то захтева надлежни орган Републике који врши надзор над радом и актима извршних органа Општине и општинских управа.

НАПОМЕНА:

За општине на територији АП Војводине, став 2. гласи:

„Председник општине је одговоран за благовремено достављање података, списка и исправа, када то захтева надлежни орган Републике, односно Аутономне покрајине који врши надзор над радом и актима извршних органа Општине и општинских управа.“

2.2. Општинско веће

Састав и избор

Члан 65.

Општинско веће чине председник Општине, заменик председника Општине, као и _____ чланова Општинског већа.

Председник Општине је председник Општинског већа.

Заменик председника Општине јесте члан Општинског већа по функцији.

Чланове Општинског већа бира Скупштина општине, на период од четири године, тајним гласањем, већином од укупног броја одборника.

Кандидате за чланове Општинског већа предлаже кандидат за председника Општине.

Нespoјивост функција

Члан 66.

Чланови Општинског већа не могу истовремено бити и одборници, а могу бити задужени за једно или више одређених подручја из надлежности Општине.

Одборнику који буде изабран за члана Општинског већа престаје одборнички мандат.

Надлежност

Члан 67.

Општинско веће:

- 1) предлаже Статут, буџет и друге одлуке и акте које доноси Скупштина;
- 2) непосредно извршава и стара се о извршавању одлука и других аката Скупштине општине;
- 3) доноси одлуку о привременом финансирању у случају да Скупштина општине не донесе буџет пре почетка фискалне године;
- 4) врши надзор над радом општинских управа, поништава или укида акте општинске управе који нису у сагласности са законом, Статутом и другим општим актом или одлуком које доноси Скупштина општине;
- 5) решава у управном поступку у другом степену о правима и обавезама грађана, предузећа и установа и других организација у управним стварима из надлежности Општине;
- 6) стара се о извршавању поверених надлежности из оквира права и дужности Републике, односно аутономне покрајине;
- 7) поставља и разрешава начелнике општинских управа;
- 8) образује стручна саветодавна радна тела за поједине послове из своје надлежности;

- 9) информише јавност о свом раду;
- 10) доноси пословник о раду на предлог председника Општине;
- 11) врши друге послове које утврди Скупштина општине.

Положај председника Општине у Општинском већу

Члан 68.

Председник Општине представља Општинско веће, сазива и води његове седнице.

Председник Општине је одговоран за законитост рада Општинског већа.

Кворум за рад и одлучивање

Члан 69.

Општинско веће може да одлучује ако седници присуствује већина од укупног броја његових чланова.

Општинско веће одлучује већином гласова присутних чланова, ако законом или овим статутом за поједина питања није предвиђена друга већина.

Пословник Општинског већа

Члан 70.

Организација, начин рада и одлучивања Општинског већа, детаљније се уређују његовим пословником, у складу са законом и овим статутом.

Привредни савет

Члан 71.

Општинско веће образује Привредни савет.

Привредни савет је надлежан да даје иницијативе везане за економски развој, разматра стратегије и планове економског развоја и прати спровођење планова и програма локалног економског развоја.

Привредни савет о својим иницијативама и закључцима упознаје Скупштину општине, председника Општине и Општинско веће.

Задаци, начин рада и одлучивања Привредног савета ближе се уређују Пословником Општинског већа.

Састав Привредног савета

Члан 72.

Председника и _____ чланова Привредног савета именује Општинско веће на време трајања мандата Општинског већа.

Чланове Привредног савета могу предлагати удружења грађана, месне заједнице, привредна удружења и предузетници.

Најмање једна трећина чланова Привредног савета мора бити из редова привредника и предузетника, односно из редова њихових удружења.

Подношење извештаја Скупштини општине

Члан 73.

Председник Општине и Општинско веће дужни су да редовно извештавају Скупштину општине, по сопственој иницијативи или на њен захтев, а најмање једном годишње, о извршавању одлука и других аката Скупштине општине.

Разрешење председника Општине

Члан 74.

Председник Општине може бити разрешен пре истека времена на које је биран, на образложен предлог најмање трећине одборника, на исти начин на који је изабран.

О предлогу за разрешење председника Општине мора се расправљати и одлучивати у року од 15 дана од дана достављања предлога председнику Скупштине општине.

Ако Скупштина не разреши председника Општине, одборници који су поднели предлог за разрешење не могу поново предложити разрешење председника Општине пре истека рока од шест месеци од одбијања претходног предлога.

Дејство разрешења председника Општине

Члан 75.

Разрешењем председника Општине престаје мандат заменика председника Општине и Општинског већа.

**Разрешење заменика председника Општине,
односно члана Општинског већа****Члан 76.**

Заменик председника Општине, односно члан Општинског већа, може бити разрешен пре истека времена на које је биран, на предлог председника Општине или најмање једне трећине одборника, на исти начин на који је изабран.

Истовремено са предлогом за разрешење заменика председника Општине или члана Општинског већа, председник Општине је дужан да Скупштини општине поднесе предлог за избор новог заменика председника Општине или члана Општинског већа, која истовремено доноси одлуку о разрешењу и о избору.

Председник Општине, заменик председника Општине или члан Општинског већа који су разрешени или су поднели оставку, остају на дужности и врше текуће послове, до избора новог председника Општине, заменика председника Општине или члана Општинског већа.

**Престанак мандата извршних органа Општине
због престанка мандата Скупштине****Члан 77.**

Престанком мандата Скупштине општине престаје мандат председнику Општине и Општинском већу, с тим да они врше текуће послове из своје надлежности до ступања на дужност новог председника Општине и Општинског већа, односно председника и чланова привременог органа ако је Скупштини мандат престао због распуштања.

3. Општинска управа**Организација Општинске управе****Члан 78.**

За вршење управних послова у оквиру права и дужности општине и одређених стручних послова за потребе Скупштине, председника Општине и Општинског већа, образују се општинске управе за поједине области (у даљем тексту: општинске управе).

Начела деловања општинских управа

Члан 79.

Општинске управе поступају према правилима струке, непристрасно и политички неутрално и дужне су да сваком омогуће једнаку правну заштиту у остваривању права, обавеза и правних интереса.

Општинске управе дужне су да грађанима омогуће брзо и делотворно остваривање њихових права и правних интереса.

Општинске управе дужне су да грађанима дају потребне податке и обавештења и пружају правну помоћ.

Општинске управе дужне су да сарађују са грађанима и да поштују личност и достојанство грађана.

Надлежност

Члан 80.

Општинске управе, у областима у којима су образоване:

- 1) припремају прописе и друге акте које доноси Скупштина општине, председник Општине и Општинско веће;
- 2) извршавају одлуке и друге акте Скупштине општине, председника Општине и Општинског већа;
- 3) решавају у управном поступку у првом степену о правима и дужностима грађана, предузећа, установа и других организација у управним стварима из надлежности Општине;
- 4) обављају послове управног надзора над извршавањем прописа и других општих аката Скупштине општине;
- 5) извршавају законе и друге прописе чије је извршавање поверено Општини;
- 6) обављају стручне и друге послове које утврди Скупштина општине, председник Општине и Општинско веће;
- 7) достављају извештај о свом раду на извршењу послова из надлежности Општине и поверених послова, председнику Општине, Општинском већу и Скупштини општине по потреби, а најмање једном годишње.

Руковођење

Члан 81.

Општинским управама руководе начелници општинских управа (у даљем тексту: начелник).

За начелника може бити постављено лице које има одговарајући факултет у односу на делокруг општинске управе, положен испит за рад у органима државне управе и најмање пет година радног искуства у струци.

Начелника поставља Општинско веће, на основу јавног огласа, на пет година.

Начелник има заменика који га замењује у случају његове одсутности или спречености да обавља своју дужност.

Заменик начелника се поставља на исти начин и под истим условима као и начелник.

Одговорност начелника

Члан 82.

Начелник за свој рад и рад општинске управе којом руководи одговара Скупштини општине и Општинском већу у складу са овим статутом и одлуком о организацији општинских управа.

Општинско веће може разрешити начелника, односно заменика начелника на основу образложеног предлога председника Општине или најмање две трећине чланова Општинског већа.

Предлог за разрешење начелника, односно заменика начелника може поднети и најмање трећина одборника Скупштине општине.

Уређење општинских управа

Члан 83.

Одлуку о организацији општинских управа доноси Скупштина општине на предлог Општинског већа.

Правилник о унутрашњем уређењу и систематизацији општинске управе доноси начелник уз сагласност Општинског већа.

НАПОМЕНА:

За општине са мултиетничким саставом становништва додаје се став 3, који гласи:

„Приликом запошљавања у општинској управи, надлежни орган је дужан да води рачуна о сразмерној заступљености запослених у складу са националним саставом становништва Општине.“

Унутрашње организационе јединице

Члан 84.

У општинским управама, за вршење сродних послова, образују се унутрашње организационе јединице.

Руководиоце унутрашњих организационих јединица у општинским управама распоређује начелник.

Посебне организације

Члан 85.

Скупштина општине може да образује посебне организације за обављање одређених стручних и других послова и са њима повезаних управних послова који су од значаја за остваривање послова Општине, општинских управа или јавних предузећа и служби чији је оснивач Општина.

Овлашћења у вршењу управног надзора

Члан 86.

Општинске управе у обављању управног надзора могу:

- 1) наложити решењем извршење мера и радњи у одређеном року;
- 2) изрећи мандатну казну;
- 3) поднети пријаву надлежном органу за учињено кривично дело или привредни преступ и поднети захтев за покретање прекршајног поступка;
- 4) издати привремено наређење, односно забрану;
- 5) обавестити други орган, ако постоје разлози, за предузимање мера за које је тај орган надлежан;
- 6) предузети и друге мере за које је овлашћена законом, прописом или општим актом.

Овлашћења и организација за обављање послова из става 1. овог члана ближе се уређују одлуком Скупштине општине.

Примена прописа о управном поступку

Члан 87.

У поступку пред општинском управом, у коме се решава о правима, обавезама и интересима грађана и правних лица, примењују се прописи о управном поступку.

Сукоб надлежности

Члан 88.

Општинско веће решава сукоб надлежности између општинске управе и других предузећа, организација и установа кад на основу одлуке Скупштине општине одлучују о појединим правима грађана, правних лица или других странака.

Начелник решава сукоб надлежности између унутрашњих организационих јединица у оквиру општинске управе.

Услови за обављање управних послова

Члан 89.

Послове општинских управа, који се односе на остваривање права, обавеза и интереса грађана и правних лица, могу обављати лица која имају прописану школску спрему, положен стручни испит за рад у органима државне управе и одговарајуће радно искуство, у складу са законом и другим прописом.

Изузеће

Члан 90.

О изузећу начелника решава Општинско веће.

О изузећу службеног лица у општинској управи решава начелник.

Помоћници председника Општине

Члан 91.

Одлуком о организацији општинских управа може се предвидети да се у општинским управама могу поставити помоћници председника Општине за поједине области (економски развој, урбанизам, примарна здравствена заштита, пољопривреда, заштита животне средине, саобраћај и друге области).

Помоћници председника Општине покрећу иницијативе, предлажу пројекте и дају мишљења у вези са питањима од значаја за развој Општине, и то у областима за које су постављени и врше друге послове утврђене одлуком о организацији општинских управа.

Помоћнике председника Општине поставља и разрешава председник Општине.

У општинским управама може се поставити највише три помоћника председника Општине.

V. НЕПОСРЕДНО УЧЕШЋЕ ГРАЂАНА У ОСТВАРИВАЊУ ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ

Облици непосредног учешћа грађана

Члан 92.

Грађани Општине непосредно учествују у остваривању послова Општине путем грађанске иницијативе, збора грађана и референдумом.

Грађанска иницијатива

Члан 93.

Грађани путем грађанске иницијативе предлажу Скупштини општине доношење акта којим ће се уредити одређено питање из надлежности Општине, промену статута или других аката и расписивање референдума у складу са законом.

Општинска управа има обавезу да пружи стручну помоћ грађанима приликом формулисања предлога садржаног у грађанској иницијативи.

Грађанска иницијатива пуноважно је покренута ако је листа потписника грађанске иницијативе састављена у складу са законом и ако је исту потписало најмање пет одсто бирача Општине, који су уписани у бирачки списак према последњем званично објављеном решењу о закључењу бирачког списка за избор одборника Скупштине општине, ако законом или овим статутом није другачије предвиђено.

О предлогу из става 1. овога члана, Скупштина општине је дужна да одржи расправу и да достави образложен одговор грађанима у року од 60 дана од дана добијања предлога.

О предлогу из става 1. овога члана, Скупштина општине је дужна да одржи расправу и да достави образложен одговор грађанима у року од 60 дана од дана добијања предлога.

Поступак и процедура спровођења грађанске иницијативе уредиће се посебном одлуком Скупштине општине.

Збор грађана

Члан 94.

Збор грађана расправља и даје предлоге о питањима из надлежности органа Општине.

Сазивање збора

Члан 95.

Збор грађана сазива се за насељено место или део насељеног места, који може бити: заселак, улица, део градског насеља, подручје месне заједнице или другог облика месне самоуправе.

Збор грађана сазива председник Општине, председник Скупштине општина, овлашћени представник месне заједнице или другог облика месне самоуправе, најмање 50 грађана са пребивалиштем на подручју за које се збор сазива и најмање једна четвртина одборника, најмање осам дана пре дана одржавања.

Општинска управа има обавезу да пружи помоћ сазивачу у сазивању и припремању одржавања збора грађана.

Предлог за сазивање збора може упутити орган општине надлежан за одлучивање о питању које се разматра на збору.

О сазваном збору, грађани се обавештавају истицањем акта о сазивању збора на огласној табли, преко средстава информисања или на други уобичајен начин.

Сазивач је обавезан да обавести општинску управу о одржавању збора.

Рад збора и утврђивање ставова збора

Члан 96.

Збором грађана председава сазивач или лице које он овласти.

Збор грађана разматра предлоге и заузима ставове о њима ако му присуствује 5 одсто бирача према последњем званично објављеном решењу о закључењу бирачког списка за избор одборника Скупштине општине, са подручја за које је збор сазван.

Право учешћа у разматрању питања, покретању иницијатива и предлагању појединих решења имају сви пунолетни грађани Општине.

Право одлучивања на збору грађана имају и грађани чије је пребивалиште или имовина на подручју за које је збор сазван.

Одлуке на збору грађана доносе се већином присутних грађана са правом одлучивања.

Општинска управа дужна је да пружи стручну помоћ грађанима приликом формулисања предлога, односно захтева збора грађана, а пре њиховог упућивања надлежним органима Општине.

Начин рада и начин утврђивања ставова збора уређују се одлуком Скупштине општине.

Поступање надлежног органа Општине по одржаном збору

Члан 97.

Органи општине дужни су да у року од 60 дана од дана одржавања збора грађана размотре захтеве и предлоге грађана, заузму став о њима, односно донесу одговарајућу одлуку или меру и о томе обавесте грађане.

Референдум

Члан 98.

Скупштина општине може на сопствену иницијативу, већином гласова од укупног броја одборника, да распише референдум о питањима из свога делокруга.

Скупштина општине дужна је да распише референдум о питању из свога делокруга на захтев грађана Општине.

Захтев грађана из става 2. овог члана пуноважан је ако је листа потписника захтева састављена у складу са законом и ако је исту потписало најмање 10 одсто бирача Општине, према последњем званично објављеном решењу о закључењу бирачког списка за избор одборника Скупштине општине.

Одлука путем референдума донета је ако се за њу изјаснила већина грађана која је гласала, под условом да је гласало више од половине укупног броја грађана Општине.

Одлука донета на референдуму обавезујућа је.

Поступак и процедура спровођења референдума уредиће се посебном одлуком Скупштине општине.

Референдум на делу територије Општине

Члан 99.

Скупштина општине дужна је да распише референдум на делу територије Општине о питању које се односи на потребе, односно интересе становништва тог дела територије, ако је листа потписника захтева за расписивање референдума састављена у складу са законом и ако је исту потписало најмање 10 одсто бирача према последњем званично објављеном решењу о закључењу бирачког списка за избор одборника Скупштине општине са дела територије Општине за коју се тражи расписивање референдума.

Притужбе грађана

Члан 100.

Органи и службе Општине дужни су да грађанима у остваривању њихових права и обавеза дају потребне податке, објашњења и обавештења.

Органи и службе Општине дужни су да свима омогуће подношење притужби на свој рад и на неправилан рад и однос запослених у општинској управи.

Органи и службе Општине дужни су да испитају наводе истакнуте у притужби, који указују на пропусте и неправилности у њиховом раду и да у складу са законом покрену одговарајући поступак за санкционисање и отклањање пропуста и неправилности.

Органи и службе Општине дужни су да дају подносиоцу притужбе, одговоре и информације о томе да ли је и како по притужби поступљено у року од 30 дана, ако подносилац притужбе то захтева.

VI. ДРУГИ ОБЛИЦИ УЧЕШЋА ГРАЂАНА У ПОСЛОВИМА ОПШТИНЕ

Савет за развој општине

Члан 101.

Оснива се Савет за развој општине као самостално радно тело.
Савет за развој општине:

- 1) иницира утврђивање приоритета у области развоја Општине;
- 2) учествује у изради стратешких и појединачних планова развоја у областима од значаја за развој Општине;
- 3) подстиче развој и прати партнерства између Општине и надлежних органа и организација, месних заједница и удружења грађана, у циљу стварања и спровођења развојних пројеката;
- 4) иницира и учествује у утврђивању локалне политике и мера у социјалној заштити, образовању, здравственој заштити, запошљавању, одрживом развоју, као и у другим областима од значаја за развој Општине;
- 5) предлаже modele финансирања активности у области социјалне политике, образовања, здравствене заштите, запошљавања, одрживог развоја, као и у другим областима од значаја за развој Општине;
- 6) иницира припрему пројеката или учешће у програмима или пројектима у циљу унапређења услуга и обезбеђења права грађана, која су у надлежности Општине;
- 7) прати и даје мишљење о реализацији стратешких и појединачних планова развоја Општине;
- 8) даје мишљење о предлозима развојних пројеката у општини који се делимично или потпуно финансирају из буџета општине, прати њихово остваривање и даје своје мишљење о томе, надлежном органу Општине;
- 9) на основу одлуке надлежног органа Општине учествује у партнерским програмима и пројектима које спроводи Општина са републичким и покрајинским органима и установама, јединицама локалне самоуправе и домаћим и међународним организацијама и партнерима.

Састав и мандат Савета за развој општине

Члан 102.

Савет за развој општине има _____ чланова.

Чланови Савета за развој општине бирају се на период од четири године, а по истеку мандата могу бити поново изабрани.

Чланове Савета за развој општине бира Скупштина општине из редова грађана и стручњака у областима од значаја за локалну самоуправу, на предлог

председника Општине, Општинског већа, одборничких група, месних заједница, удружења грађана, струковних и професионалних удружења или јавних служби Општине, водећи рачуна о равноправности полова и заступљености припадника националних мањина.

За члана Савета за развој општине може бити изабран кандидат који испуњава најмање један од следећих услова:

1. доказану стручност и дугогодишње ангажовање на унапређењу Општине у питањима од значаја за развој Општине;
2. активно учешће у већем броју реализованих активности – пројеката од важности за Општину;
3. вишегодишње искуство и доказана стручност у професионалном раду у установама и организацијама и удружењима грађана у областима од значаја за Општину, као што су: локални економски развој, туризам, пољопривреда, комунална инфраструктура и урбанистички развој, култура, просвета, здравствена и социјална заштита и др.

Начин рада Савета за развој општине

Члан 103.

Председник Савета за развој општине организује рад Савета за развој општине, сазива и председава седницама, остварује сарадњу са органима Општине и обавља друге послове утврђене пословником Савета за развој општине.

Председника Савета за развој општине бирају чланови Савета за развој општине у складу са пословником Савета за развој општине.

Седнице Савета за развој општине сазива председник Савета најмање једном у три месеца или на писани захтев органа Општине или једне трећине чланова Савета за развој општине у року од 15 дана од дана подношења захтева.

Стручне и административне послове у вези са радом Савета за развој општине обавља Општинска управа.

Средства за рад Савета обезбеђују се из буџета Општине, а могу се обезбеђивати и из других извора, у складу са законом.

Начин рада Савета за развој општине ближе се уређује пословником Савета за развој општине.

Јавна анкета

Члан 104.

Органи Општине могу консултовати грађане о питањима из своје надлежности.

Консултације из става 1. овог члана врше се путем јавне анкете.

Јавна расправа

Члан 105.

Органи Општине дужни су да одрже најмање једну јавну расправу:

- 1) у току поступка усвајања одлуке о буџету Општине;
- 2) у току поступка утврђивања стопе изворних прихода Општине;
- 3) у току поступка усвајања стратешких и акционих планова развоја;
- 4) у току поступка усвајања годишњег и ванредног извештаја о раду Општинске управе;
- 5) пре подношења извештаја Скупштини општине о резултатима конкурса за избор директора јавних предузећа, установа, организација и служби чији је оснивач или већински власник Општина, а у циљу представљања квалификација и програма три најбоље рангирана кандидата;
- 6) најмање 15 дана пре давања сагласности Скупштине општине на планове рада и развоја, односно на годишњи програм пословања предузећа, установе и друге организације чији је оснивач или већински власник Општина, а у циљу представљања планова рада и развоја односно годишњих планова пословања на јавној расправи на којој ће обавезно учествовати директор, као и најмање три члана управног одбора и један члан надзорног одбора предузећа, установе, односно друге организације која је поднела план рада и развој, односно годишњи програм пословања;
- 7) најмање 15 дана пре дана доношења одлуке о усвајању извештаја о раду предузећа, установа и других организација које врше јавну службу у Скупштини општине, а у циљу представљања извештаја на јавној расправи на којој ће обавезно учествовати директор предузећа, установе и друге организације чији је оснивач или већински власник Општина, као и чланови управног и надзорног одбора;
- 8) најмање 15 дана пре дана доношења одлуке о поверавању послова из надлежности Општине правном или физичком лицу, Скупштина општине је дужна да одржи јавну расправу о предлогу одлуке;
- 9) најмање 15 дана пре закључења уговора о поверавању послова из надлежности Општине правном или физичком лицу, Скупштина општине је дужна да организује јавну расправу о садржини уговора;
- 10) ако Привредни савет обавести Скупштину општине да се одређеним предлогом одлуке или другог акта Скупштине општине, односно председника Општине утиче на положај привредних субјеката, а нарочито ако се ради о програмима подршке привреди односно о измени политике локалних јавних прихода;
- 11) и у другим случајевима предвиђеним законом, Статутом и одлукама Скупштине општине.

Организовање јавне расправе

Члан 106.

Јавна расправа, у смислу овог статута, подразумева отворени састанак представника надлежних органа Општине, односно јавних служби са заинтересованим грађанима и представницима удружења грађана и средстава јавног обавештавања.

Скупштина општине је дужна да грађанима из свих делова Општине омогући учешће у јавним расправама.

Председник Скупштине општине организује јавну расправу у случајевима предвиђеним овим статутом и одлукама Скупштине општине, на иницијативу органа и тела Општине као и на сопствену иницијативу.

Председник Скупштине општине позива одговарајуће представнике органа Општине и јавних служби чији је оснивач Општина да учествују у јавној расправи.

Председник Скупштине општине дужан је да редовно обавештава Скупштину општине о неодржавању лица из става 4. овог члана.

О току јавне расправе сачињава се белешка која се доставља свим органима Општине.

Скупштина општине уређује начин обавештавања јавности о одржавању јавне расправе, као и начин на који ће се обезбедити увид јавности у садржај бележака о одржаним јавним расправама.

VII. МЕСНА САМОУПРАВА

Облици месне самоуправе

Члан 107.

Ради задовољавања потреба и интереса од непосредног значаја за грађане са дела територије Општине, у Општини се образују месне заједнице и други облици месне самоуправе.

Месна заједница се образује за једно или више села. Уколико се месна заједница образује за више села, у сваком селу се могу образовати месни одбори.

Правни статус месне самоуправе

Члан 108.

Месна заједница односно други облик месне самоуправе има својство правног лица у оквиру права и дужности утврђених овим статутом и одлуком о оснивању.

Месни одбори немају својство правног лица.

Оснивање, промена подручја и укидање месне самоуправе

Члан 109.

Предлог за оснивање нове месне заједнице, промену подручја и укидање месне заједнице односно других облика месне самоуправе могу поднети председник Општине, најмање четвртина одборника, Савет месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе или грађани са пребивалиштем на територији на коју се предлог односи, путем грађанске иницијативе.

О оснивању нове месне заједнице, промени подручја и укидању месне заједнице односно другог облика месне самоуправе одлучује Скупштина општине већином од укупног броја одборника.

Скупштина општине дужна је да пре доношења одлуке о оснивању нове, промени подручја и укидању месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе прибави мишљење грађана са дела територије Општине на који се предлог односи. Скупштина општине дужна је да пре доношења одлуке о промени подручја, односно укидању месне заједнице или другог облика месне самоуправе, прибави и мишљење Савета месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе на које се предлог односи.

Јавност рада

Члан 110.

Рад органа месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе јаван је.

Јавност рада и обавештавање грађана нарочито се обезбеђују:

- 1) обавезним јавним расправама:
 - о предлогу финансијског плана месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе;
 - о завршном рачуну месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе;
 - о годишњим извештајима о раду месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе;
 - у другим приликама када органи Општине или месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе то одлуче;
- 2) истицањем дневног реда и материјала за седницу Савета месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе, као и предлога одлука месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе на огласној табли, односно, огласном простору који је доступан највећем броју грађана, истицањем усвојених одлука и других аката, као и обавештавањем грађана о седницама Савета месне заједнице односно другог облика месне самоуправе, о зборовима грађана и другим скуповима од локалног интереса, најмање осам дана пре дана њиховог најављеног одржавања;

- 3) правом грађана да остварују увид у записнике и акте Савета месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе и присуствују седницама Савета месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе.

Уколико се месна заједница оснива за више села, Савет месне заједнице дужан је да обезбеди постављање огласне табле, односно да обезбеди огласни простор за истицање обавештења из става 2. у сваком од села.

Јавност рада и обавештавање грађана ближе се уређују статутом месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе.

Савет месне заједнице

Члан 111.

У месној заједници, односно другом облику месне самоуправе образује се Савет месне заједнице као представничко тело грађана.

Послови и задаци Савета, број чланова Савета и начин одлучивања у Савету уређују се статутом месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе.

Изборе за Савет месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе расписује председник Скупштине општине, а по правилу се одржавају у исто време када и општи избори за одборнике Скупштине општине.

Органи месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе бирају се непосредним, тајним гласањем на основу општег и једнаког изборног права. Сваки грађанин са пребивалиштем на подручју месне заједнице или другог облика месне самоуправе, који је навршио 18 година живота, има право да бира и да буде биран у органе месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе.

Право предлагања кандидата за члана Савета месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе има најмање десет грађана са подручја месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе са бирачким правом на том подручју. На гласачком листићу уписују се имена и презимена свих кандидата, њихова година рођења и занимање.

Изабрани су они кандидати који су добили највећи број гласова до броја чланова који се бирају.

Чланство у органима месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе престаје оставком, због безусловне осуде на казну затвора, због потпуног или делимичног губљења пословне способности, због губљења држављанства Републике Србије или промене пребивалишта ван подручја месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе, опозивом или смрћу.

Начин избора органа месне заједнице или другог облика месне самоуправе ближе се уређује одлуком о месној самоуправи.

Средства за рад

Члан 112.

Средства за рад месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе обезбеђују се из:

- 1) средстава обезбеђених у буџету Општине,
- 2) средстава која грађани обезбеђују самодоприносом;
- 3) донација;
- 4) прихода које месна заједница оствари својом активношћу.

Средства која Општина преноси месној заједници обезбеђују се у буџету Општине посебно за сваку месну заједницу, по наменама:

- 1) средства за рад органа месне заједнице за текуће трошкове;
- 2) средства за обављање послова који су поверени месној заједници;
- 3) средства за суфинансирање програма самодоприноса, који је уведен за подручје или део подручја месне заједнице;
- 4) средства за суфинансирање програма изградње комуналне инфраструктуре у коме грађани учествују са најмање ____ одсто средстава;
- 5) средства за рад месних одбора.

Средства за финансирање месне самоуправе обезбеђују се у буџету Општине у висини од најмање ____ одсто укупно остварених буџетских прихода у протеклој години умањених за приход од задуживања.

Износ средстава из става 3. овог члана не обухвата средства која се у буџету Општине издвајају за капитална улагања на основу програма уређења јавног и осталог грађевинског земљишта.

Месна заједница, односно други облик месне самоуправе користи средства у складу са финансијским планом, на који сагласност даје надлежни орган Општине.

Повераване послова месној самоуправи

Члан 113.

Одлуком Скупштине Општине може се свим и појединим месним заједницама, односно другим облицима месне самоуправе поверити вршење одређених послова из надлежности Општине, уз обезбеђивање за то потребних средстава.

При поверавању послова полази се од тога да ли су ти послови од непосредног и свакодневног значаја за живот становника месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе.

Организовање рада Општинске управе у месним заједницама

Члан 114.

За обављање одређених послова из надлежности Општинске управе, може се организовати рад Општинске управе у месним заједницама.

Послове из става 1. овог члана одређује председник Општине на предлог начелника Општинске управе.

VIII. САРАДЊА И УДРУЖИВАЊЕ ОПШТИНЕ

Сарадња и удруживање Општине са општинама и градовима у земљи

Члан 115.

Општина, њени органи и службе, као и предузећа, установе и друге организације чији је оснивач, удружује се и остварује сарадњу са другим општинама и градовима и њиховим органима и службама у областима од заједничког интереса и ради њиховог остваривања могу удруживати средства и образовати заједничке органе, предузећа, установе и друге организације и установе, у складу са законом и Статутом.

Сарадња са територијалним заједницама и јединицама локалне самоуправе других држава

Члан 116.

Општина може да остварује сарадњу у областима од заједничког интереса са одговарајућим територијалним заједницама и општинама и градовима у другим државама, у оквиру спољне политике Републике Србије, уз поштовање територијалног јединства и правног поретка Републике Србије, у складу са Уставом и законом.

Одлуку о сарадњи са одговарајућим територијалним заједницама, општинама и градовима доноси Скупштина општине, уз сагласност Владе Републике Србије.

Споразум или други акт о успостављању сарадње потписује председник Општине или лице које он овласти.

Акт из става 3. овог члана објављује се после прибављања сагласности Владе Републике Србије.

Удруживање у асоцијације општина и градова

Члан 117.

Општина може бити оснивач или приступати асоцијацијама градова и општина.

Општина оснива и приступа асоцијацијама градова и општина ради унапређења развоја локалне самоуправе, њене заштите и остваривања заједничких интереса. Општина, такође, кроз чланство у асоцијацијама размењује искуства и остварује сарадњу са градовима и општинама у земљи и другим државама, учествује у заступању сопственог и заједнички утврђеног интереса пред државним органима посебно у поступку доношења закона и других аката од значаја за заштиту, унапређење и финансирање локалне самоуправе, као и других прописа од значаја за остваривање послова градова и општина.

Сарадња са невладиним и другим организацијама

Члан 118.

Органи Општине могу сарађивати са невладиним организацијама, хуманитарним и другим организацијама, интересу Општине и њених грађана.

IX. ЗАШТИТА ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ

Заштита права Општине

Члан 119.

Заштита права Општине обезбеђује се на начин и по поступку утврђеном законом.

Покретање поступка за оцену уставности и законитости

Члан 120.

Скупштина општине покреће поступак за оцену уставности и законитости закона или другог општег акта Републике Србије, којим се повређује право на локалну самоуправу.

НАПОМЕНА:

За општине на територији Аутономне покрајине, овај члан гласи:

„Скупштина општине покреће поступак за оцену уставности и законитости закона или другог општег акта Републике Србије или аутономне покрајине, којим се повређује право на локалну самоуправу“

Право жалбе Уставном суду

Члан 121.

Председник Општине има право жалбе Уставном суду ако се појединачним актом или радњом државног органа или органа Општине онемогућава вршење надлежности Општине.

Заштитник грађана

Члан 122.

У Општини се установљава заштитник грађана.

Заштитник грађана штити права грађана од повреда учињених од стране Општинске управе као и установа, органа и организација који врше јавна овлашћења, а чији оснивач је Општина; контролише рад Општинске управе и штити право грађана на локалну самоуправу, ако је реч о повреди прописа и општих аката Општине.

Заштитник грађана може имати једног или више заменика. На предлог заштитника грађана Скупштина општине одлучује о установљењу, о броју заменика и подручју њиховог рада, као и о избору заменика.

НАПОМЕНА:

За општине са мултиетничким саставом становништва став 3. гласи:

„Заштитник грађана може имати једног или више заменика. Заштитник грађана има најмање једног заменика који је задужен за област мањинских права. На предлог заштитника грађана Скупштина општине одлучује о установљењу, броју заменика и подручју њиховог рада, као и о избору заменика.

Самосталност и независност

Члан 123.

Заштитник грађана поступа и делује на основу и у оквиру Устава, закона, потврђених међународних уговора и општеприхваћених правила међународног права као и Статута општине.

У свом деловању заштитник грађана се руководи принципима законитости, непристрасности, независности и правичности.

Одлуком Скупштине општине ближе се уређују начин обраћања заштитнику грађана и правила поступања и рада заштитника грађана.

Поступање заштитника грађана

Члан 124.

О појавама незаконитог и неправилног рада Општинске управе и јавних служби које врше јавна овлашћења, а чији је оснивач Општина, којима се крше права или интереси грађана, заштитник грађана упозорава ове органе и службе, упућује им критике, даје препоруке за рад, иницира покретање поступака за отклањање повреда права и о томе обавештава јавност.

У домену заштите људских и мањинских права, заштитник грађана:

- 1) прати остваривање људских и мањинских права и даје препоруке за унапређење остваривања људских и мањинских права;
- 2) прикупља информације о примени закона и других прописа из области људских права и права на локалну самоуправу;
- 3) саставља годишњи извештај о остваривању људских и мањинских права;
- 4) обавештава ширу јавност о кршењу људских и мањинских права;
- 5) прима и испитује представке које се односе на повреду људских и мањинских права;
- 6) посредује у мирном решавању спорова везаних за кршење људских права;
- 7) иницира покретање одговарајућих поступака пред надлежним органима у случају кршења људских права;
- 8) организује и учествује у организовању стручних састанака, саветовања и кампања информисања јавности о питањима значајним за остваривање људских и мањинских права;
- 9) иницира и подстиче образовање о људским и мањинским правима;
- 10) обавља и друге послове утврђене законом, Статутом и одлуком Скупштине општине.

У обављању својих надлежности заштитник грађана сарађује са заштитницима грађана у општинама, као и са Заштитником грађана у Републици.

НАПОМЕНА:

За општине у АП Војводини додатак претходном ставу гласи:

„и са Покрајинским омбудсманом и његовим канцеларијама“.

Заштитник грађана штити право грађана на локалну самоуправу у складу са одлуком Скупштине општине.

Избор заштитника грађана

Члан 125.

Заштитника грађана бира и разрешава Скупштина општине већином од укупног броја одборника.

Предлог за избор заштитника грађана подноси одборничка група или најмање трећина одборника.

Заштитник грађана се бира на период од пет година и може још једном бити биран на тај положај.

За заштитника грађана може бити бирано лице које, поред општих услова за стицање бирачког права (држављанство, пунолетство, пословна способност, пребивалиште на подручју Општине), има најмање пет година професионалног искуства на пословима у области заштите људских и мањинских права, ужива морални интегритет и није осуђивано нити се против њега води кривични поступак.

Заштитник грађана не може бити члан политичке странке и не може обављати ниједну јавну функцију нити било коју професионалну делатност.

Разрешење заштитника грађана

Члан 126.

Заштитник грађана се разрешава дужности пре истека мандата ако буде осуђен за кривично дело на казну затвора, ако не обавља послове из своје надлежности на стручан, непристрасан, независан и савестан начин или се налази на положајима (функцијама), односно обавља послове који су неспојиви са положајем заштитника грађана.

Предлог за разрешење заштитника грађана може поднети одборничка група или најмање трећина одборника.

О разрешењу заштитника грађана одлучује Скупштина општине већином од укупног броја одборника.

На разрешење заменика заштитника грађана сходно се примењују одредбе о разрешењу заштитника грађана.

Подношење извештаја Скупштини општине

Члан 127.

Заштитник грађана доставља годишњи извештај Скупштини општине.

Ако процени да је то потребно због разматрања одређених питања, заштитник грађана може Скупштини општине достављати и ванредне извештаје.

Скупштина општине разматра извештаје заштитника грађана на првој наредној седници.

Право присуствовања седницама Скупштине општине и њених радних тела

Члан 128.

Заштитник грађана има право да присуствује седницама Скупштине општине и радних тела Скупштине општине, као и да учествује у расправи када се расправља о питањима из његове надлежности.

Средства за рад заштитника грађана

Члан 129.

Средства за рад заштитника грађана обезбеђују се у буџету Општине, а могу се обезбеђивати и из других извора, у складу са законом.

Савет за међунационалне односе

Члан 130.

Оснива се Савет за међунационалне односе као самостално радно тело које чине представници српског народа и националних мањина, у складу са законом.

Савет разматра питања остваривања, заштите и унапређивања националне равноправности у Општини, а посебно у областима културе, образовања, информисања и службене употребе језика и писма; учествује у утврђивању општинских планова и програма који су од значаја за остваривање националне равноправности и предлаже мере за постизање националне равноправности; предлаже изворе, обим и намену буџетских средстава за остваривање националне равноправности.

Савет за међунационалне односе промовише међусобно разумевање и добре односе међу свим заједницама које живе у општини.

Избор и састав Савета за међунационалне односе

Члан 131.

Скупштина општине бира чланове Савета за међунационалне односе међу истакнутим припадницима српског народа и националних мањина.

Члан Савета не може бити одборник Скупштине општине.

Чланове Савета који су припадници националних мањина предлажу национални савети националне мањине, а чланове Савета који су припадници националних мањина који немају национални савет националне мањине и чланове српске националности, ако грађани српске националности чине већину укупног становништва на територији Општине, предлаже радно тело Скупштине општине надлежно за административна и кадровска питања.

НАПОМЕНА:

Ако грађани српске националности чине бројчану мањину у укупном броју становништва општине, чланове савета српске националности предлажу одборници скупштине општине који су припадници српске националности.

Листа кандидата садржи најмање двоструко више кандидата од броја који се бира.

Мандат чланова савета траје три године и тече од тренутка избора у Скупштини општине.

Делокруг, састав, избор чланова и начин рада савета за међунационалне односе уређују се одлуком Скупштине општине, која се доноси већином гласова од укупног броја одборника.

Начин одлучивања Савета за међунационалне односе**Члан 132.**

Одлуке Савета за међунационалне односе доносе се консензусом чланова Савета.

Савет о својим ставовима и предлозима обавештава Скупштину општине, која је дужна да се о њима изјасни на првој наредној седници, а најкасније у року од 30 дана.

Скупштина општине и извршни органи Општине дужни су да предлоге свих одлука који се тичу националне равноправности претходно доставе на мишљење Савету.

Надлежни орган општине дужан је да обезбеди да ставови и мишљења Савета буду доступни јавности, најкасније 30 дана од дана заузимања става или давања мишљења од стране Савета.

Пословником Скупштине општине ближе се уређује положај Савета у поступку доношења општинских одлука и других правних аката.

Подношење извештаја Скупштини општине**Члан 133.**

Савет за међунационалне односе подноси Скупштини општине годишњи извештај о стању у области националне равноправности, међунационалних односа и остваривању мањинских права на територији Општине. Саставни део извештаја су и предлози мера и одлука за остваривање и унапређење националне равноправности.

Савет може да поднесе и посебан извештај Скупштини општине ако оцени да то захтевају нарочито важни разлози или ако Скупштина општине тражи такав извештај од њега.

Заштита права припадника српског народа и националних мањина

Члан 134.

Савет за међунационалне односе има право да пред Уставним судом покрене поступак за оцену уставности и законитости одлуке или другог општег акта Скупштине општине ако сматра да су њиме непосредно повређена права припадника српског народа и националних мањина представљених у Савету за међунационалне односе и право да под истим условима пред Врховним судом Србије покрене поступак за оцену сагласности одлуке или другог општег акта Скупштине општине са Статутом.

Пословник о раду Савета за међунационалне односе

Члан 135.

Савет за међунационалне односе доноси пословник о раду.

Стручне и административно-техничке послове за потребе Савета врши Општинска управа.

Средства за рад Савета за међунационалне односе

Члан 136.

Средства за рад Савета обезбеђују се у буџету Општине, а могу се обезбеђивати и из других извора, у складу са законом.

Х. АКТИ ОПШТИНЕ

Акти Општине

Члан 137.

У вршењу послова из своје надлежности, Општина доноси одлуке, правилнике, наредбе, упутства, решења, закључке, препоруке и друге потребне акте.

Хијерархија аката Општине

Члан 138.

Одлуком Скупштине општине може се свим и појединим месним заједницама, односно другим облицима месне самоуправе поверити вршење одређених послова из надлежности Општине, уз обезбеђивање за то потребних средстава.

При поверавању послова полази се од тога да ли су ти послови од непосредног и свакодневног значаја за живот становника месне заједнице, односно другог облика месне самоуправе.

Објављивање и ступање на снагу општих аката

Члан 139.

Општи акти органа Општине објављују се у „Службеном листу општине _____“.

Акти из става 1. овог члана ступају на снагу осмог дана од дана објављивања, осим ако доносилац у поступку доношења не утврди да постоје оправдани разлози да исти ступи на снагу и раније.

Остали акти Општине објављују се у „Службеном листу општине _____“ када је то тим актима предвиђено.

НАПОМЕНА:

Акти из ст. 1. и 3. овог члана равноправно се објављују и на језицима и писмима који су у службеној употреби на територији Општине.

XI. ТУМАЧЕЊЕ, ДОНОШЕЊЕ И ПРОМЕНА СТАТУТА

Аутентично тумачење Статута

Члан 140.

Аутентично тумачење Статута даје Скупштина општине на предлог Општинског већа.

Поступак за промену или доношење Статута

Члан 141.

Предлог за доношење или промену Статута општине, може поднети најмање 10 одсто бирача Општине, трећина одборника, председник Општине и надлежно радно тело Скупштине општине.

Предлог се подноси у писаном облику са образложењем.

О предлогу из става 1. овог члана Скупштина одлучује већином гласова од укупног броја одборника.

Када Скупштина општине одлучи да се приступи доношењу или промени Статута општине, истом одлуком одређује начин и поступак доношења, односно промене Статута и именује Комисију за израду нацрта акта о доношењу или промени Статута општине.

Скупштина општине усваја акт о доношењу или промени Статута већином гласова од укупног броја одборника.

XII. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Усклађивање прописа Општине са овим статутом

Члан 142.

Прописи Општине ускладиће се са одредбама овог статута у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог статута.

Прописи Општине остају на снази до њиховог усклађивања са овим статутом.

Скупштина општине донеће одлуку из члана 131. став 6. у року од 90 дана од дана ступања на снагу овог статута.

Образовање Савета за развој општине

Члан 143.

Скупштина општине изабраће чланове Савета за развој општине у року од 60 дана од дана ступања на снагу овог статута.

Прву седницу Савета за развој општине сазваће председник Скупштине општине у року од 15 дана од дана избора чланова Савета.

До доношења Пословника Савета за развој општине, права и дужности председника Савета вршиће најстарији члан Савета.

Престанак важења Статута

Члан 144.

Даном ступања на снагу овог статута, престаје да важи Статут општине _____ („Службени лист општине _____“, број _____).

Ступање на снагу

Члан 145.

Овај статут ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном листу општине _____“.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ МОДЕЛА СТАТУТА ОПШТИНЕ СА ВИШЕ ОПШТИНСКИХ УПРАВА

Овај модел је намењен општинама са преко 50.000 становника које своју општинску управу организују тако што образују више општинских управа за поједине области, у складу са чланом 53. Закона о локалној самоуправи.

Модел статута општине је рађен, пре свега, на основу одредаба Устава Републике Србије и Закона о локалној самоуправи (*Службени гласник Републике Србије*, број 129/07), који уређивање одређених питања препуштају статутима јединица локалне самоуправе.

Неке од одредаба Закона о локалној самоуправи су и преузете у Модел, пре свега из разлога целовитости текста Модела, али имајући у виду и потребу да се текст Модела статута не оптерети превеликим бројем преузетих одредаба. Такође, у изради Модела су коришћене и одредбе других прописа које примењују јединице локалне самоуправе, као што су Закон о територијалној организацији и Закон о локалним изборима (*Службени гласник Републике Србије*, број 129/07), Закон о финансирању локалне самоуправе (*Службени гласник Републике Србије*, број 62/06), Закон о буџетском систему (*Службени гласник Републике Србије*, број 9/02, 87/02, 66/05, 85/06), Закон о јавним предузећима и обављању делатности од општег интереса (*Службени гласник Републике Србије*, број 25/00, 25/02, 107/05, 108/05), Закон о средствима у својини Републике Србије (*Службени гласник Републике Србије*, број 53/95, 3/96, 54/96 и 32/97), Закон о службеној употреби језика и писама (*Службени гласник Републике Србије*, број бр.45/91, 53/93, 67/93, 67/93, 48/94, 101/05) итд. Коначно, неке од одредаба Модела инспирисане су и искуствима општина и градова у примени ранијег Закона о локалној самоуправи, која су компатибилна са садашњим решењима, а за које је процењено да својом важношћу заслужују место у статуту општине као највишем правном акту који доносе јединице локалне самоуправе. Имајући у виду потребу да Модел не буде гломазан, нека од ових питања остављена су за уређење пословником скупштине општине или посебним одлукама.

Уз одговарајуће чланове додате су напомене (курзивом) које се односе на општине у АП Војводина, односно национално-мешовите општине.

I ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ (чл. 1 - 13)

У овом делу Модела налазе се основне одредбе о предмету Модела статута, положају општине, њеној територији, симболима и празницима, односно јавности рада и имовини општине. Неке од ових одредаба су разрађене у другим деловима статута. У члану 2. (*Положај општине*) оснажен је принцип по коме су грађани носиоци права на локалну самоуправу. Они своје право на локалну самоуправу и право на управљање јавним пословима остварују непосредно или преко изабраних представника. Ово је уједно и један од основних принципа на којима је заснован цео Модел, а који је у другим деловима Модела конкретизован – нпр. у делу о непосредном учешћу грађана у остваривању локалне самоуправе и о другим облицима учешћа грађана у пословима општине, али и у делу о органима локалне самоуправе, одредбама о учешћу грађана у радним телима скупштине општине и других органа и сл.

У члану 5 (*Језик и писмо*), у напомени за општине са мултиетничким саставом

становништва, предложене су конкретне формулације, у зависности о којој ће се комбинацији службених језика и писама радити у конкретној општини. Ова одредба представља конкретизацију одредаба Устава и Закона о службеној употреби језика и писама. Слично, у напомена уз члан 8. (*Печат*) су дати предлози за изглед печата општина у АП Војводини и општина са мултиетничким саставом.

У члану 7. (*Употреба симбола општине*) преузете су одредбе Закона о заштити права и слобода националних мањина (члан 16. Закона, Службени лист СРЈ, број 11/02), које дозвољавају да се у општинама са национално мешовитим саставом, поред државних, користе и симболи националних мањина. Овај закон детаљно регулише какви ти симболи могу бити и на који начин се утврђују. Коришћење симбола националних мањина допушта и члан 91. став 2. Закона о локалној самоуправи.

Старање о остваривању, заштити и унапређењу људских и мањинских права је јавни посао од особитог значаја, нарочито у мултиетничким заједницама, што је препознао и законодавац у новом Закону о локалној самоуправи, инкорпорирањем читоваг низа одредаба које се односе на ову област. У Моделу статута који је пред вама, поштујући интенцију законодавца, додатно су разрађени и прецизирани они сегменти надлежности локалних самоуправа и процеси доношења одлука који су од значаја за остваривање, заштиту и унапређење мањинских права на локалном нивоу. То се пре свега односи на службену употребу језика и писама, затим јавну употребу симбола, вођење политике у области именовања локалних топонима, специфичнијих надлежности локалних самоуправа са мултетничким саставом становништва (нпр. област културе и информисања), политици равноправне заступљености представника свих националних заједница у органима управе те у јавним и другим предузећима и установама чији је оснивач локална самоуправа, као на институције заштитника грађана и Савета за међунационалне односе. Када је у питању последње наведено, законодавац је, у намери да општинама остави слободу саморегулисања и усклађивања ових установа са својим локалним потребама, одредбе закона о овим телима свео на најмању могућу меру, док Модел у предложеним решењима тежи да успостави прецизнији оквир установљавања, састава, послова и начин њиховог рада, уз остављање довољно простора за усклађивање ових установа месним специфичностима.

Члан 12. (*Јавност рада*) представља конкретизацију уставних и одредаба Закона о локалној самоуправи, односно дефинише минимум активности који свака општина може и мора да обезбеди у циљу омогућавања јавности да се упознају са радом органа општине. Даље у Моделу се налазе одредбе о јавности седница скупштине општине (члан 44), односно детаљније одредбе о јавним расправама (чланови 102 и 103.), којима се даље разрађује принцип јавности рада општинских органа.

Члан 13. (*Имовина општине*) – Модел статута није даље разрадио сада уставно право општинских органа да управљају и располажу имовином општине јер то питање још увек није регулисано посебним законом. Са друге стране, Модел је у неким члановима преузео одредбе Закона о средствима у својини Републике Србије, јер ће тај правни режим бити на снази до доношења закона којим ће се уредити питање имовине локалне самоуправе.

II НАДЛЕЖНОСТИ ОПШТИНЕ (чл. 14 - 22)

Овај део Модела посвећен је надлежностима општине, јавним службама које оснива скупштина општине и поверавању послова из делокруга општине правним или физичким лицима.

Надлежности наведене у члану 15. Модела могу се разврстати у три групе:

- *Надлежности предвиђене чланом 20. Закона о локалној самоуправи* (тачка 1 и тачке 3-40)

Неке од надлежности из Закона су додатно конкретизоване (као што су она у тачки 31. која у надлежност општине ставља утврђивање и спровођење политика једнаких могућности и у тачки 34, која се тиче обавезе општине да се стара о остваривању, заштити и унапређењу људских права).

- *Надлежности из других закона*

Ово се односи на тачку 2. (доношење просторног плана општине), надлежност која је установљена чланом 21. Закона о планирању и изградњи (*Службени гласник Републике Србије*, број 47/03, 34/06).

- *Надлежности предвиђене Моделом статута*

То су надлежности из тачака 41 и 42, које се односе на помоћ раду организација и удружења грађана и уређивање и стварање услова за бригу о младима. Ове надлежности предложене су као последица установљене праксе у општинама, али и стратешких праваца утврђених на државном нивоу, који се односе на промену правног оквира за функционисање удружења грађана и усвојену Стратегију за младе.

Чланом 17. Модела (*Именовање органа јавних служби Општине*) предложено је да се, у циљу деполитизације, односно избегавања утицаја политичких промена на именовање органа јавних служби, органи управљања и руковођења јавним службама именују на период од 5 година. То се неће односити на оне органе за које је посебним законом предвиђена друга дужина мандата. Такав је нпр. случај са Законом о основама система образовања и васпитања (*Службени гласник Републике Србије*, број 62/03, 64/03, 58/04, 62/04), по коме се чланови органа управљања у образовним установама именују на период од 4 године.

У вези са саставом органа јавних служби, члан 18. Модела представља конкретизацију члана 15. Устава (који гарантује равноправност жена и мушкараца и предвиђа развијање политике једнаких могућности) и члана 77 става 2. Устава, по коме се при запошљавању у државним органима, јавним службама, органима аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе мора водити рачуна о националном саставу становништва и одговарајућој заступљености припадника националних мањина.

Намера члана 19. Модела (*Поступак именовања директора јавне службе*) била је да се спровођењем јавног конкурса за избор директора јавних служби допринесе транспарентности овог поступка, минимализују политички утицај и промовише принцип стучности. Као код члана 17. у случајевима када је прописан другачији поступак именовања директора (нпр. у већ поменутом случају образовних установа или у случају Закона о здравственој заштити) примениће се тај поступак.

Решења предложена члановима 20. (*Сагласност на планове и програм пословања јавне службе*) и 22. (*Подношење Скупштини општине извештаја о раду јавних служби*) мотивисана су увођењем принципа транспарентности и одговорности у рад јавних служби.

III ФИНАНСИРАЊЕ ПОСЛОВА ОПШТИНЕ (чл. 23 - 27)

Одредбе у овом делу Модела су дефинисане на основу Закона о финансирању локалне самоуправе и Закону о буџетском систему, који ову материју исцрпно регулишу.

Члан 26. (*Одговорност за извршење буџета*) дефинише одговорност председника општине за извршење буџета. Ово проистиче из члана 7. Закона о буџетском систему који предвиђа да за извршење буџета локалне власти локалној скупштини одговара надлежни извршни орган локалне власти. Како је, чланом 44. Закона о локалној самоуправи, председник општине одређен као наредбодавац за извршење буџета, природно је да буде задужен и за извештавање. Истим чланом Закона о буџетском систему предвиђено је да је општинска управа обавезна да редовно прати извршење буџета и најмање два пута информише надлежни извршни орган, па такву одредбу садржи и Модел статута.

Члан 27 став 2. прецизира члан 20. Закона о финансирању локалне самоуправе и предвиђа да предлог одлуке о самодоприносу, који доносе грађани на референдуму, утврђује скупштина општине апсолутном већином одборника.

IV ОРГАНИ ОПШТИНЕ (чл. 28 - 92)

Овај део Модела односи се на органе општине – њихов избор, овлашћења и одговорност.

Циљ члана 29. (*Презумпција надлежности*) је да разјасни ситуације у којима се посебним законима предвиђа да је за одређени посао или доношење одређеног акта задужен „надлежни орган јединице локалне самоуправе“ или „надлежни орган општине“. То се чини с обзиром на природу посла о коме се у конкретном случају ради – послови који се састоје у уређивање неких односа, биће у надлежности скупштине општине, а извршни послови у надлежности председника општине. Извршни послови стављени су у надлежност председника општине јер члан 44. Закона о локалној самоуправи допушта председнику општине да врши и „друге послове“, док у члану 46. не постоји таква одредба за општинско веће. У крајњој линији, ако се не може утврдити природа посла, надлежна је скупштина општине, као највиши орган општине.

1. Скупштина општине (чл. 30 - 60)

Члан 36. (*Заклетва*) предлаже текст заклетве или свечане изјаве које одборници уобичајено полажу након потврђивања мандата.

Члан 39. (*Права и дужности одборника*) на уопштен начин утврђује основна и уобичајена права и дужности одборника, који ће даље бити разрађени пословником скупштине општине. Слично, накнада и друга примања одборника (члан 40. Модела) уређују се посебном одлуком скупштине.

Члан 41. (*Надлежност скупштине општине*) садржи:

- *надлежности из члана 32. Закона о локалној самоуправи* (тачке 1-3, 5-16, 18-19 и 25, 26, 29 и 30. Модела). Тачком 25. је конкретизована одредба члана 95. Закона о локалној самоуправи о покретању поступка за оцену уставности или законитости закона и другог општег акта Републике или покрајине којим се повређује право на локалну самоуправу, а тачком 23. члан 88. о доношењу одлуке о сарадњи и удруживању.
- *надлежности које произлазе из других закона:*
 - тачка 4. (подношење иницијативе за покретање поступка оснивања,

укидања или промене територије општине) прозлази из члана 12. Закона о територијалној организацији Републике Србије;

- тачка 17. (доношење годишњег програма прибављања непокретности за потребе органа општине и покреће поступак отуђења непокретности пред надлежним органима) је обавеза из члана 25. Закона о средствима у својини Републике Србије;
- тачка 22. (разматрање извештаја о раду и давање сагласности на програм рада корисника буџета), што произлази из Закона о буџетском систему.

- надлежности које произлазе из других одредаба Модела статута:
 - тачка 27. (разматрање и усвајање годишњих извештаја о раду јавних предузећа, установа и других јавних служби чији је оснивач или већински власник општина), произлази из члана 22. Модела;
 - тачка 28. (разматрање извештаја заштитника грађана) је у вези са чланом 121. Модела;
 - а тачка 29. је у вези са чланом 130. Модела о Савету за међунационалне односе;
 - тачка 30. институционализује постојећу праксу у преко 150 општина и градова чије скупштине општине су усвојиле (етичке) кодексе понашања функционера и запослених у органима локалне самоуправе и јавним службама.

Члан 42. (*Кворум за рад и одлучивање*) конкретизује став 2 члана 34. Закона о локалној самоуправи, тако што утврђује неколико одлука за чије доношење је потребна апсолутна већина одборника.

Чланом 44. Модела (*Јавност рада*) је разрађен члан 35. Закона о локалној самоуправи и утврђена одговорност председника скупштине за обезбеђење услова за јавност седница, односно дате смернице за омогућавање присуства седници заинтересованим лицима.

Чланови 45-51. Модела су посвећени радним телима скупштине. Модел познаје *стална, повремена и посебна радна тела*.

Модел (члан 45 став 3.) препушта ближе уређење броја и задатака сталних радних тела и права и дужности њихових председника и чланова пословнику скупштине општине, мада скупштина општине може одлучити да сва или нека од ових питања уреди статутом. Такође, у прилогу овог модела дат је списак од седам најчешћих сталних радних тела и предлог за одговарајуће чланове којима се утврђује њихов делокруг. Овај прилог скупштине општине могу користити приликом дефинисања сталних радних тела статутом или посебном одлуком.

Члан 46. (*Избор сталног радног тела*) препоручује да се чланство у сталним радним телима омогући и грађанима, односно лицима која нису одборници.

Посебна радна тела су мотивисана искуствима из праксе општина у којима су, када се за тим указала потреба, у недостатку статутарних одредаба оваква тела оснивана као повремена или као тела везана за друге органе локалне самоуправе (често председника општине). Такође, иако је то захтевала природа задатака ових тела (стучна или саветодавна тела), због ограничења у статутима у овим телима не ретко нису могла да учествују лица која нису одборници.

Модел је као посебна радна тела понудио:

- *Савет за праћење примене етичког кодекса* (члан 49). Овакви савети су већ установљени и функционишу у неколико општина, а очекује се њихово успостављање и у другим општинама чије су скупштине усвојиле етичке кодексе.
- *Савет за младе* (чланови 50-52). Модел овим телом жели да укаже да питање младих није само питање које може и треба да буде третирано на нивоу Републике Србије, већ и на општинском нивоу, с обзиром да Национална стратегија за младе, акциони планови и програми и уопште, брига о младима може успешно да се спроведе само ако се у те процесе активно укључи и локална самоуправа. Национална стратегија предвиђа формирање локалних тела и механизме за спровођење на локалном нивоу.
- *Кориснички савет јавних служби* (члан 53), који је мотивисан укључивањем корисника у процену и унапређење квалитета услуга које пружају службе општине, што је у складу са принципима установљеним члановима 17-22. Модела статута о јавним службама и поверавању послова општине, који су раније образложени.
- *Комисију за равноправност полова* (члан 54), какве већ функционишу у општинама, са циљем промовисања, утврђивања и реализације политике једнаких могућности, као дела уставних гаранција која су раније цитирана.

Требало би имати у виду да Модел препоручује установљавање још неких тела, која су слична овим посебним радним телима скупштине општине, али нису везана за скупштину општине. То су Привредни савет, тело општинског већа (видети образложење члана 71) и Савет за развој општине, самостално радно тело општине (видети образложење чланова 99-101).

Члан 56. (*Избор председника општине*) детаљније уређује поступак избора, додавањем одредаба о другом кругу гласања, односно понављању поступка кандидовања и гласања, које су у складу са законским захтевом да се председник општине бира апсолутном већином одборника.

2. Извршни органи општине

2.1. Председник општине (чл. 62 - 64)

Чланом 64. Модела је значајно проширен списак надлежности председника општине у односу на члан 44. Закона о локалној самоуправи. Овде су на једном месту наведени још неки послови председника општине које произлазе из неких других прописа, других одредаба Закона о локалној самоуправи или су природно повезани са функцијом председника општине. То су:

- давање сагласности на опште акте којима се уређује број и структура запослених у установама које се финансирају из буџета општине и на број и структуру запослених и других лица која се ангажују на остваривању програма или дела програма корисника буџета општине (тачка 5), што произлази из Закона о буџетском систему;
- одлучивање о давању на коришћење, односно у закуп, као и о отказу уговора о давању на коришћење, односно у закуп и стављању хипотеке на непокретности које користе органи општине, уз сагласност Дирекције за имовину Републике Србије (тачка 6), што је посао утврђен Законом о средствима у својини Републике Србије;

- подношење жалбе Уставном суду ако се појединачним актом или радњом државног органа или органа општине онемогућава вршење надлежности општине (тачка 10), предвиђеное чланом 96. Закона о локалној самоуправи;
- информисање јавности о свом раду (тачка 9); и
- образовање стручних саветодавних радних тела за поједине послове из своје надлежности (тачка 11).

2.2. Општинско веће (чл. 65 - 77)

Члан 67. (*Надлежност општинског већа*) пописује надлежности већа и поред послова из члана 46. Закона о локалној самоуправи садржи и:

- Образовање стручних саветодавних радних тела за поједине послове из своје надлежности (тачка 8);
- Информисање јавности о свом раду (тачка 9); и
- Доношење пословника о раду (тачка 10), што произлази из члана 47. Закона о локалној самоуправи;
- Коначно, тачком 11. Предвиђено је да општинско веће врши и друге послове које утврди скупштина општине.

Чланови 71 и 72. односе се на Савет за економски развој, које општинско веће образује као своје саветодавно тело. Економски развој, као изузетно важна функција локалних власти, је новим Законом о локалној самоуправи препознат као посебна надлежност општине (члан 20 став 1 тачка 9. Закона). На овај начин се разрађује та нова надлежност општине.

У овом Моделу статута је посвећена велика пажња питању институционалног оквира за локални економски развој који очигледно постаје све важнији аспект послова који обављају градови и општине. У ту сврху је предвиђено формирања привредног савета при општинском већу. Колико год да су надлежности овог савета важне (разматрање стратегија и планова економског развоја и праћење спровођења планова и програма локалног економског развоја), још је важнији његов састав. Инсистирање на укључењу привредника као и представника привредних удружења има за циљ да обезбеди да се стратегије локалног економског развоја као и конкретни пројекти (на пример, подршке предузетништву или самозапошљавању) не доносе без консултовања оних на које ће се односити – тачније привредника.

Модел даје основне смернице за делокруг Савета и избор чланова Савета. У духу отварања општинских органа и тела грађанима, чланове Савета могу предлагати и актери изван општинске структуре, а у складу са природом овог тела, једна трећина чланова Савета би требало да дође из редова привредника и предузетника, односно њихових удружења.

У вези са питањима локалног економског развоја, још једна важна карактеристика овог Модела статута је снажно инсистирање на томе да се именовања од стране скупштине општине (нарочито у јавним службама чији је оснивач општина) морају вршити полазећи пре свега од квалификација кандидата за та места, а затим и водећи рачуна о аспектима као што су одговарајућа родна и национална заступљеност (видети образложење чланова 17 и 18. Модела). Овим Моделом статута се по први пут предвиђа обавеза спровођења јавног конкурса у поступку избора директора јавних предузећа, установа, организација и служби чији је оснивач или већински власник општина. Поред тога, предвиђена је и обавезна јавна

расправа пре подношења извештаја Скупштини општине о резултатима конкурса за избор директора јавних предузећа, установа, организација и служби чији је оснивач општина. Циљ ових јавних расправа је да се на њима, уз учешће јавности, могу представити квалификације и програми три најбоље рангирана кандидата.

2.3. Општинска управа (чл. 78-91)

Управа се организује тако што се за поједине области из надлежности општине, односно стручне послове који се обављају за потребе других органа општине, оснивају *општинске управе за те области* (члан 78).

Члан 79. (*Начела деловања општинских управа*) даје основне смернице за деловање општинских управа – стручност, непристрасност и политичка неутралност и оријентисаност на потребе грађана. Однос са грађанима је нарочито важан за општинску управу будући да је су то службе које су најчешће и најдиректније у контакту са грађанима.

У члан 80. (*Надлежност*) је поред надлежности из члана 52. Закона о локалној самоуправи додата још само обавеза општинских управа да достављају извештаје о раду скупштини и извршним органима општине, по потреби, а најмање једном годишње. Ова одредба мотивисана је потребом да се детаљније уреде односи управа са осталим органима општине и конкретизује и што је могуће више објективизује одговорност општинских управа у односу на њих.

Члан 82. (*Одговорност начелника*) представља покушај разраде члана 57. Закона о локалној самоуправи о одговорности начелника скупштини општине и општинском већу. Циљ одредбе је да функцију начелника заштити од политичких утицаја и неоправданих разрешења, што је смисао одредаба Закона о начину избора начелника путем јавног конкурса и на мандат дужи од мандата других органа општине.

Чланом 85. (*Посебне организације*) предвиђена је могућеност да се образују посебне организације за обављање примарно стручних послова, са којима су повезани управни послови, који су од значаја за остваривање послова општине.

У НЕПОСРЕДНО УЧЕШЋЕ ГРАЂАНА У ОСТВАРИВАЊУ ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ (чл. 92 - 100)

Одредбе у овом делу Модела иду у правцу олакшавања учешћа и стимулисања учешћа грађана, имајући у виду да се законом предвиђени механизми учешћа не користе превише често.

Постојање доброг правног и политичког оквира за утицај грађана на јавни живот у локалној заједници и процесе одлучивања између два изборна циклуса представља темељ демократског друштва. Стална конференција градова и општина је радом на питањима развоја грађанског учешћа, у документу „Непосредно учешће грађана у јавном животу на локалном нивоу“, утврдила барем три кључна принципа (отвореност, дијалог и подела одговорности), којима треба тежити у циљу развоја локалне демократије и одговорног друштва.

Отвореност локалних органа за грађане представља први корак ка већем учешћу грађана и ка остваривању демократског друштва. Пасивно и активно информисање грађана, њихово право на увид у евиденције које воде и информације којима располажу локалне управе и на благовремену и адекватну обавештеност, јавност рада и редовно информисање грађана, су неоспорне претпоставке дубљег непосредног укључивања

грађана у локални јавни живот. Модел статута управо уређује основни оквир за веће информисање грађана о раду изабраних органа, уређујући облике (издавање билтена и информатора, сарадња са медијима, презентовање одлука и других аката, интернет презентације, организовање јавних расправа и сл.), остављајући простор да локални органи, сами, својим деловањем, прецизније и конкретније уреде начин на који ће свој рад учинити отвореним за локалну јавност.

Дијалог локалних органа са грађанима је други принцип који је основа за унапређење непосредног учешћа грађана у локалном јавном животу. Зборови грађана, право грађана на петицију и јавну критику, јавне расправе и анкете, учешће грађана у саветодавним и радним телима, су кључни облици кроз које се остварује дијалог грађана и локалних органа. Основа за бољи дијалог грађана и локалних власти, истакнута у тексту Модела, је боље и прецизније уређивање организовања дијалога са грађанима у статутима кроз установљивање обавезе локалних органа да реагују на предлоге, примедбе или критике грађана, боље и значајније уређење учешћа грађана у радним и саветодавним телима, обавезно организовање јавних расправа и уређивање начина на који се то ради и детаљније уређивање збора грађана (кроз прецизирање територије за коју се сазива, одређивање могућих сазивача, утврђивање обавезе општинске управе да помогне у организацији и уређивање кворума за рад). Трећи и кључни принцип јесте подела одговорности између грађана и локалних власти. Унапређење директне демократије или непосредног одлучивања грађана у важним питањима кроз јачање значаја грађанске иницијативе, референдума и месне самоуправе, су део кључних препорука које је СКГО упутила у циљу остваривање права грађана да суверено одлучују и намећу кључне теме у локалној заједници. Нови Закон о локалној самоуправи омогућио је даље унапређивање позиције грађана кроз спуштање процента потребних потписа за грађанску иницијативу са минималних 10% на минималних 5% остављајући локалним властима могућност, али и одговорност да препознају значај иницијативе грађана уређујући самостално проценат потребних потписа. Модел поштује и подржава интенцију из новог закона и уређује то питање преузимањем одредбе од 5% уважавајући тако значај локалне демократије и раније истакнуту препоруку о спуштању процента која је унесена у нови Закон о локалној самоуправи.

У члану 93. (*Грађанска иницијатива*) је предвиђена обавеза општинске управе да пружи стручну помоћ грађанима приликом формулисања предлога садржаног у грађанској иницијативи (став 2). Овај предлог има за циљ да охрабри грађане да подношење иницијативе, с обзиром да они најчешће нису стручни ни искусни у формулисању предлога одлука и других аката.

Такође, прецизирано је да бирачи који својим потписима подржавају иницијативу морају бити уписани у бирачки списак према последњем званично објављеном решењу о закључењу бирачког списка за избор одборника скупштине општине, ако законом или статутом није другачије предвиђено (став 1). Исто је предвиђено, на одговарајућим местима у Моделу, и за друге облике учешћа.

У истом члану (став 5) је предвиђено да се поступак спровођења грађанске иницијативе уређује посебном одлуком. Постоји доста детаља везаних за поступак спровођења грађанске иницијативе које, због општости овог акта, не би требало да буду део статута.

У члановима 94-96. Модела су дате детаљније одредбе о збору грађана, којима је

значајно прецизиран овај институт. Битне допуне у члану 94. односе се на сазивање збора - део општине за који се збор сазива (став 1), органе општине и друге актере који могу да сазову збор (став 2), обавезу општинске управе за пружање стручне помоћи сазивачу збора (став 3), обавештавању о одржавању збора (став 5). Члан 94. уређује рад збора и поступак одлучивања, односно утврђивање ставова збора.

Члан 96. (*Рад збора и утврђивање ставова збора*) је значајан јер прецизира услове за разматрање предлога и усвајање ставова на збору грађана, који су идентични условима за покретање грађанске иницијативе (5% бирача уписаних у бирачки списак – став 2). Такође, право одлучивања на збору грађана имају и грађани чија је имовина на подручју за које је збор сазван, јер они имају интерес да учествују у разматрању питања битних за локалну заједницу о којој се ради (став 4). Као у претходном члану, општинска управа је дужна да пружи стручну помоћ грађанима приликом формулисања предлога пре њиховог упућивања надлежним органима општине (став 7).

Члан 99. односи се на референдум на делу територије општине. Овај вид референдума не помиње Закон о локалној самоуправи, али је он предвиђен чланом 11. Закона о референдуму и народној иницијативи (*Службени гласник Републике Србије*, број 48/94, 11/98), те је нашао своје место и у овом моделу.

VI ДРУГИ ОБЛИЦИ УЧЕШЋА ГРАЂАНА У ПОСЛОВИМА ОПШТИНЕ (чл. 101 - 106)

Поред облика непосредног учешћа, грађани у пословима општине учествују и на друге начине. Одредбе у овом делу Модела су инспирисане постојећом праксом у општинама, односно иницијативама за њихово унапређење које је Стална конференција градова и општина прикупила од својих чланица и партнерских организација.

Чланови 101-103. су посвећени Савету за развој општине, који је замишљен као самостално радно тело општине задужено за учешће у дефинисању стратешких, развојних приоритета општине. Као што је напред речено, слична тела су успостављана у општинама – у зависности од могућности које су допуштали прописи општина – као тела везана за одређене органе општине, те су често и зависила од судбине тих органа. Имајући у виду мноштво планских и стратешких докумената које општине утврђују, овакво тело биће од користи у функционисању општина.

Одредбе Модела се односе на положај, састав, избор, делокруг Савета и његов однос са органима општине. За функционисање овог Савета је кључно да се оно постави као независно, саветодавно тело, које ужива одређени ауторитет у односу на органе општине и које укључује, не само представнике општинских органа, већ и угледне и стручне чланове локалне заједнице.

Члан 104. у највишем акту општине инситуционализује облик консултовања грађана које многе општине дуже време успешно реализују. Смисао ове и осталих одредаба у овом делу јесте да мотивише и оне општине које овакву праксу још нису увеле да консултовање грађана о важним питањима укључе као незаобилазну фазу у доношењу одлука.

Слична је и мотивација за чланове 105 и 106. који се односе на јавну расправу. Набројани су случајеви у којима би јавна расправа требало да буде обавезна; појам јавне расправе у смислу Модела и начин организовања јавне расправе. Намера

Модела јесте да, са једне стране, учини поступак доношења одлука у општини што транспарентнијим и доступнијим грађанима, а са друге да поступак спровођења расправа што више поједностави, како он не би представљао терет за функционисање органа општине.

VII МЕСНА САМОУПРАВА (чл. 107 - 114)

У стручним круговима, као и у самим општинама, када се говори о месним заједницама упадљиво је размимоилажење у оцени њихове улоге и значаја. Наше је мишљење да реформа локалне самоуправе у складу са европским начелима не мора да значи раскид са свим традицијама, укључујући и оне позитивне. Напротив. Србија има неколико векова дуго искуство месне самоуправе и ми видимо као наш задатак да помогнемо да се тој традицији удахне нови живот. Оне који се залажу за укидање месних заједница треба најпре подсетити да су општине и градови у Србији, са просечно 50.000 становника, међу највећима у Европи и да су као такве често доста далеко од грађана. Затим би ваљало додати да су месне заједнице у Србији често много веће него општине у неким европским земљама (на пример, у Мађарској 54% општина има мање од 1.000 становника, а у Чешкој око 60% општина има мање од 500 становника!). С друге стране, у земљама у којима су општине нешто веће, месна самоуправа постоји (тако у Пољској постоје солецтва, у Бугарској кметства итд.). Поред тога, у Србији постоји развијена „култура месне самоуправе“, односно навика грађана, нарочито у приградским и сеоским срединама, да се окупљају у месној заједници и спремност за доношење одлука о заједничким проблемима. Зато је намера приређивача овог Модела статута била да подстакне процес ревитализације месних заједница тако да оне могу да испуне своју друштвену улогу: да буду место на коме ће се разматрати и одлучивати о питањима од заједничког и непосредног интереса грађана.

Члан 106. (Облици месне самоуправе) уводи појам месних одбора за случај да се месна заједница оснива за два или више села. У том случају, месни одбори немају својство правног лица, већ то има само месна заједница (члан 108).

Слично ранијим одредбама Модела о јавности рада (видети образложење чланова 12 и 44) прецизира шта се сматра јавношћу рада месне заједнице.

Члан 111. даје основне принципе везане за Савет месне заједнице, који је замишљен као представничко тело грађана. У овом члану су дате неопходне смернице везане за начин избора Савета. Остали детаљи везани за избор Савета остављају се за посебну одлуку скупштине општине, а уређење послова и задатака Савета, броја чланова и начина одлучивања се препушта статуту месне заједнице.

Члан 112. (*Средства за рад*) разрађује члан 75. Закона о локалној самоуправи. Предвиђено је да се средства обезбеђују посебно за сваку месну заједницу и то по наменама (став 2); препоручује се скупштинама општина да статутима гарантују одређени проценат буџетских прихода за финансирање месне самоуправе, у циљу обезбеђења њихове одрживости и независности од политичких прилика (став 3); предвиђа се да месне заједнице средства користе у складу са финансијским планом (став 4), чиме се обезбеђује одговорност за трошење средстава.

VIII САРАДЊА И УДРУЖИВАЊЕ ОПШТИНЕ (чл. 115 - 118)

У члану 115. (*Сарадња са територијалним заједницама и јединицама локалних самоуправа других држава*) је разрађен поступак доношења одлуке о сарадњи, потписивање споразума или другог акта којим се успоставља сарадња и тренутак објављивања одлуке о сарадњи. Имајући у виду да је за закључивање споразума о међународној сарадњи потребна сагласност Владе Републике Србије, Модел препоручује да се одлука о успостављању сарадње објави након добијања сагласности, будући да тада практично добија правну снагу.

У овај део је додат и члан 118. којим се истиче могућност општина да сарађују са невладиним организацијама, хуманитарним и другим организацијама.

IX ЗАШТИТА ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ (чл. 119 - 136)

Као што је горе наведено, члановима 120 и 121. су утврђене надлежности скупштине општине и председника општине за покретање поступка оцене уставности и законитости општих аката, односно подношења жалбе Уставном суду у случају појединачног акта, којима се повређује право на локалну самоуправу.

Чланови 122-129. Модела су посвећени заштитнику грађана и уређују положај заштитника грађана, његов делокруг, поступање, начин избора и разрешења, однос са и овлашћења у односу на скупштину општине и средства за рад заштитника грађана. Ове одредбе су мотивисане досадашњом праксом успостављених локалних омбудсмана (у ранијем закону: грађански бранилац), јер се показало да је уопштене одредбе у Закону о локалној самоуправи потребно разрадити статутима општина тако да гаранције независности омбудсмана (што је смисао законских одредаба) буду несумњиве, јер то представља саму срж ове установе и најважнији услов за њено функционисање. Циљ је да се детаљнијим одредбама у статутима додатно гарантује адекватан положај заштитнику грађана и на тај начин ова установа заживи у већем броју општина него што је то до сада био случај.

Слични разлози довели су и до детаљнијег регулисања Савета за међунационалне односе (чланови 130-136). Иако је то била законска обавеза за све национално мешовите општине, у периоду важења претходног закона о локалној самоуправи, многе општине су се сусреле са готово непремостивим препрекама у успостављању савета, односно у њиховом раду. Због тога је овај модел што је детаљније могуће разрадио питања кандидовања и начина избора чланова савета; одлучивање савета и обавезе скупштине општине и других органа општине у односу на одлуке савета. Како би стварни рад савета био могућ, Модел предвиђа и да стручне и административно-техничке послове за његове потребе врши општинска управа.

X АКТИ ОПШТИНЕ (чл. 137 - 139)

У овом делу Модела су излистани најчешћи акти (општи и појединачни) које доносе органи општине, њихова међусобна хијерархија и објављивање и ступање на снагу.

ХІ ТУМАЧЕЊЕ, ДОНОШЕЊЕ И ПРОМЕНА СТАТУТА (чл.140 - 141)

У овом делу Модела су одредбе о овлашћењу скупштине општине да даје аутентично тумачење одредаба статута и поступку за промену или доношење новог статута – овлашћеним предлагачима, поступку израде акта о промени и одлучивању скупштине општине о предлогу.

ХІІ ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ (чл. 142 - 145)

Моделом је предвиђено да се општински прописи ускладе са одредбама новог статута ускладе у року од 6 месеци од ступања статута на снагу.

Свака скупштина општина би, у складу са својом ситуацијом, требало да утврди прелазне и завршне одредбе у вези са избором и успостављањем одговарајућих тела, доношењем одговарајућих посебних одлука и сл. – у зависности од тога која од тих тела већ постоје, односно да ли је и у којој мери потребно усклађивати одлуке и друге акте са одредбама новог статута. Такође, рокови за ове радње зависе од процене обима посла и капацитета општинских служби у датим општинама.

ПРИЛОГ

СПИСАК СЕДАМ НАЈЧЕШЋЕ ФОРМИРАНИХ СТАЛНИХ РАДНИХ ТЕЛА СКУПШТИНЕ СА ПРЕДЛОГОМ ЗА ОДГОВАРАЈУЋЕ ЧЛАНОВЕ КОЈИМА СЕ УТВРЂУЈЕ ЊИХОВ ДЕЛОКРУГ.

Стална радна тела Скупштине општине су :

1. Савет (или Одбор) за административно-мандатна питања,
2. Савет (или Одбор) за прописе,
3. Савет (или Одбор) за буџет и финансије,
4. Савет (или Одбор) за друштвене делатности,
5. Савет (или Одбор) за урбанизам и комунално-стамбене делатности,
6. Савет (или Одбор) за пољопривреду,
7. Савет (или Одбор) за представке и притужбе.

Посебном одлуком Скупштине општине могу се образовати и други савети (или одбори), као стална радна тела.

Члан

Савет (или Одбор) за административно-мандатна питања одлучује о појединачним правима изабраних, именованих и постављених лица у оквиру радно правног статуса у складу са законом, овим Статутом и одлукама органа општине, предлаже Скупштини општине доношење одлука о избору, именовању и разрешењу из надлежности Скупштине општине у свим случајевима где се избор, именовање и разрешење не врши по посебном поступку прописаном Статутом и Пословником.

Члан

Савет (или Одбор) за прописе разматра предлоге одлука и других аката који су упућени Скупштини општине на разматрање са аспекта њихове усклађености са законом, утврђује предлог одлуке о аутентичном тумачењу одлука, других прописа и аката које је донела Скупштина општине, утврђује пречишћен текст одлука и других аката Скупштине општине.

Члан

Савет (или Одбор) за буџет и финансије прати и разматра питања из области буџета и финансија из надлежности Скупштине општине, разматра предлоге одлука о буџету и завршном рачуну буџета, таксама и другим накнадама, као и друга питања из области буџета и финансија.

Члан

Савет (или Одбор) за друштвене делатности прати и разматра питања из области образовања и васпитања, науке, културе, информисања, социјалне заштите и бриге о деци, јавних установа, здравства, спорта и предлаже мере унапређење њиховог рада.

Члан

Савет (или Одбор) за урбанизам и комунално-стамбене делатности разматра питања из области стамбено комуналне делатности, урбанизма, уређивања и коришћења грађевинског земљишта, прати рад јавних предузећа чије је оснивач Скупштина општине и предлаже мере за унапређење њиховог рада, разматра питања и предлаже мере од значаја за очување и заштиту животне средине.

Члан

Одбор за пољопривреду прати и разматра питања развоја и планирања, усмеравања и подстицања развоја пољопривреде, уређење сеоских подручја и развој села.

Члан

Одбор за представке и притужбе разматра представке и притужбе грађана које грађани упућују Скупштини општине и председнику општине, испитује њихову основаност и предлаже мере које треба предузети у циљу отклањања утврђених неправилности.

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

- 1 Док је на снази Закон о средствима у својини РС.
- 2 У прилогу се налази списак најчешће формианих радних тела са предлогом чланова који описују њихов делокруг.

о организацијама

кањижа
суботица нови
сомбор кнежевац
сента чока
бачка кула врбас кикинда
топола бечејада нова црња
апатин мали темерин нови бечеј
ошаци иђош србобран житиште
бачки петровац жабаљ сечањ
бач нови сад зрењанин
бачка паланка сремски тител планиште
беочин карловци ковачица вршац
шид ириг инђија опов а
сремска земун стара пазова алибунар
митровица сурчин полилула панчево бела
богатић нови београд звездара гроцка црква
рума стари град венац врачар ковин велико
шабац пећинци вождовац пожаревац градиште
чучарица смедерево голубац
лозница аламирци раковица мало црниће кучево кладово
обреновац барајево сопот велика жабари мајданпек
крупань коцељева младеновац плана петровац на млави
осечина уб лазаревац аранђеловац ладово неготин
мали зворник лајковац смедеревска баточина
љубовија ваљево паланка деспотовац бор
мионица љиг топола свиљајнац бољевац
горњи милановац рача јагодина жагубица
бајина башта књи крагујевац ћуприја зајечар
косјерић чачак рековац варварин
ужице пожега
чајетина лучани врњачка ћићевац сокобања
ариље бања трстеник кражањ књажевац
нова краљево крушевац алексинац сврљиг
варош александровац мерошина нишка бања
прибој на лиму и вањница
пријепоље рашка брус благац црвени крст пирот
нови пазар лепосавић медијана пантелеј дољевац
сјеница звечан куршумлија палилула Житораја гацин хан
тутин зубин косовска бојник власотинце димитровград
поток митровица лесковац бабушница
вучитрн подујево медвеђа црна трава
пећ исток обилић приштина владин хан
србица косово поље врање босидеград
дечани клинаглоговац
ђаковица сува штимље косовска ново брдо
река липљан гњилане бујановац
ораховац урошевац прешево
штрпце витина
призрен качаник
драгаш

о организацијама

Стална конференција градова и општина (СКГО)

Стална конференција градова и општина је национална асоцијација локалних власти у Србији, основана у Београду 1953. године. У Асоцијацију, која данас броји 167 чланова, добровољно се удружују градови и општине са циљем развоја и унапређења локалне самоуправе. Међусобним повезивањем остварују сарадњу и заједничке интересе на локалном и међународном нивоу.

Асоцијација учествује у изради модела закона, предлога прописа и националних стратегија који су од значаја за локалну самоуправу, организује јавне расправе, даје стручно мишљење или предлог за допуну и измену постојећих закона, прописа или стратегија.

Кроз рад Одбора СКГО и кроз спровођење пројектних активности, Асоцијација је ангажована на питањима јачања капацитета локалне самоуправе, увођења праксе ЕУ у рад локалних власти, модернизације комуналних услуга, реформи система јавних финансија, јачања грађанског учешћа на локалном нивоу, заштити животне средине, унапређења етничке једнакости на локалном нивоу, етичком кодексу понашања локалних функционера, успостављања међународне сарадње и многим другим активностима које помажу развој локалних заједница.

У сврху остваривања циљева у оквиру поменутих активности, Асоцијација спроводи програме и пројекте, организује конференције, округле столове, јавне расправе и оснива радна тела.

Коначно, Стална конференција градова и општина пружа саветодавну и стручну подршку у формулисању и остваривању стратешких циљева и пројеката локалне самоуправе, обезбеђује потребну обуку и подржава своје чланове у приступу донаторским средствима.

Посебна пажња се посвећује и развоју међународне сарадње, те стога Стална конференција градова и општина активно сарађује у различитим областима са асоцијацијама локалних власти других земаља (Француске, Холандије, Норвешке, Словачке, Аустрије...). Осим тога, чланови смо Савета општина и региона Европе, Светске организације локалних власти, НАЛАСА-а (Мрежа асоцијација локалних власти Југоисточне Европе)

Центар модерних вештина

Удружење грађана „Центар модерних вештина” је невладина, непрофитна и нестраначка организација основана 1998 године.

Бави се политичким и грађанским образовањем, развојем политичке културе и дијалога, припремом младих за учешће у развоју цивилног друштва у Србији, организује политичке и социјалне студијске програме, успоставља и развија сарадњу са сличним организацијама. Жели да пружи свој допринос јачању процеса демократизације и да пробуди ентузијазам младе генерације за политичке теме, али и да је подстакнемо да преузима одговорност за дешавања у друштву. Обраћа се првенствено студентима, активистима НВО и члановима политичких странака. Остаје отворен и за све оне који не припадају овим групацијама, али у себи осећају снагу да се укључе у јавни живот и потребу да то ураде на најбољи могући начин.

Наши млади предавачи и тренери кроз непосредан, пријатељски контакт са полазницима, остварују јединствену школу политичког и грађанског образовања, пре свега применом тренинг система, радионица и симулација. Тежиште нашег рада је на усвајању модерних политичких вештина и практичних комуникацијских техника, које посепешују све видове социјалног ангажовања.

Досадашњи полазници Центра већ су истакнути учесници у јавном животу, као посланици, представници локалне власти, функционери политичких странака и активисти невладиних и студентских организација

“Центар модерних вештина” је добитник две награде “ПРизнање”, Друштва Србије за односе с јавношћу, за 2004. годину, у категорији унапређења струке кроз публицистику, образовни и јавни рад и за 2007. годину у категорији невладине организација, за пројекат »ПРиближимо општину грађанима“.

CIP Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

352 (497.11) (062.13.041)
352.07 (497.11) (062.13.041)

МОДЕЛИ статута општина и градова / Радмила
Јосиповић... [и др.] . Београд : Центар
модерних вештина : Стална конференција
градова и општина, 2008 (Београд :
Vizartis) . 295 стр. ; 21 cm

Тираж 1.000 . Стр. 5-6: Предговор / Милош
Ђајић. Напомене уз текст .

ISBN 978-86-908513-5-5 (ЦМВ)
1. Јосиповић, Радмила [аутор]
а) Градови Србија Статути б) Општине
Србија Статути
COBISS.SR-ID 149269516

ФОНД ЗА ОТВОРЕНО ДРУШТВО

„ПРОГРАМ ЈАЧАЊА ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ У СРБИЈИ“
ФИНАНСИРА ЕУ, УПРАВЉА ЕАР,
А СПРОВОДИ САВЕТ ЕВРОПЕ У САРАДЊИ СА
СТАЛНОМ КОНФЕРЕНЦИЈОМ ГРАДОВА И ОПШТИНА

САВЕТ ЕВРОПЕ

ПРОГРАМ ПОДРШКЕ ОПШТИНАМА (MSP)